

Másfél évtized mozgóképek

A mozgóképtanítás az egri egyetemen 2009–2024

Másfél évtized mozgókép

A mozgóképzés az egri egyetemen 2009–2024

Másfél évtized mozgókép

A mozgóképzés az egri egyetemen 2009–2024

Szerkesztette:
Szűcs Imre

Eger, 2024

Lektor:
dr. Ponyi László

Nyelvi lektor:
Báthory Kinga

ISBN 978-963-496-288-5

A borítóképet készítette:
Magyar Elemér

A képek forrása:
Bók Tamás, Borbás László, Piotr Drzewiecki, Fegyverneki Gergő,
Garancsi Ágnes, H. Tomesz Tímea, Madarász Judit, Magyar Elemér,
Merényi Zita, Nagy Adrienn, Nagy Tünde, Sztjepan Morozov, Szabados Péter,
Szabóné Kiss Zsuzsanna, Szamosvári Mária, Szijártó Imre,
Szilágyi Fanni, Tóth Tibor.

A kiadásért felelős
az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem rektora
Megjelent az EKKE Líceum Kiadó gondozásában
Kiadóvezető: Nagy Andor
Felelős szerkesztő: Kusper Judit
Tördelés, borítóterv: Molnár Gergely
Megjelent: 2024-ben

TARTALOMJEGYZÉK

Köszönetnyilvánítás	7
Bevezető (M Tóth Éva – Szijártó Imre)	9
I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL.....	13
1. Tóth Tibor: Mi volt a 15 év előtt? – a kezdetek	15
<i>A házi TDK-konferencia jegyzőkönyve 2008-ból.....</i>	<i>20</i>
<i>A 37. függetlenfilm-szemle programja .....</i>	<i>21</i>
2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023	23
3. H. Tomesz Tímea: A kommunikációs képzések és egységek története	53
<i>Kommunikációs konferencia- és kiadványkörkép .....</i>	<i>58</i>
4. Borbás László – Tóth Tibor: A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában.....	65
<i>Egy hét a Líceum Televízióban .....</i>	<i>72</i>
5. Két rendezvénysorozat	75
5.1 A Slow Film Fesztivál.....	75
5.2 Borbás László: Az Eszterházy Film- és Médianapok	78
6. Szijártó Imre: A filmklubozás.....	81
7. Borbás László: Pillanatok a fényterelők életéből.....	85
<i>A IV. Fényterelők tábor programja .....</i>	<i>90</i>
8. A hallgatók egykor és ma.....	93
8.1 Hallgatói szemmel: diákbeszámolók Taganrogtól Gironáig	93
8.2 Így jöttünk – végzett hallgatók a pályájukról	110
II. A JELENBŐL NÉZVE	125
1. Az intézet munkatársainak tevékenysége	127
2. A 2024-ben működő szakok bemutatása.....	137
3. Szakmai együttműködéseink	143
4. Fejezetek a tevékenységünkben	147
4.1. A filmanatómia kurzussorozat (Monory-Mész András).....	147
4.2. Kreatív írás (Mizser Attila).....	152
4.3. Kommunikációs gyakorlatok (Madarász Judit).....	154
4.4. A filmtörténet oktatása (Szijártó Imre – Záhonyi-Ábel Márk)	156
4.5. Gyakorlatok a film hangjával (Sáry Bánk)	158

4.6. Vágásgyakorlatok (Balogh Máté).....	160
4.7. Operatóri gyakorlatok (Gózon Francisco – Borbás István).....	162
4.8. Dokumentumfilm munkák (Tóth Tibor).....	165
4.9. Animációs munkák (Tóth Tibor – Traub Viktória)	167
4.10. Televíziós munkák (Borbás László)	169
4.11. A szakmódszertani órák (Szijártó Imre)	170
4.12. A szakmai gyakorlat (Borbás László).....	173
5. Mutatványok diákmunkákból.....	175
5.1. Egy projektmunka	175
5.2. Egy animációs film anyagai.....	176
5.3. Egy elméleti munka részlete.....	177
III. A KÖVETKEZŐ TIZENÖT ÉV	179
M Tóth Éva – Monory-Mész András – Szijártó Imre: A jövő képe	181
FÜGGELÉK	183
Munkatársaink.....	185
Hallgatóink OTDK-helyezései.....	189
Hallgatói munkák fesztiváldíjai	191
Hallgatói létszámok.....	197
Az intézet hallgatóinak összlétszáma – 2019–2023	197
Az intézet hallgatóinak létszáma szakonként – 2020–2023	197
A szakjainkon végzett hallgatók – 2010–2024	199
Források.....	203
Összefoglalás	205

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük az alábbi volt és jelenlegi kollégáink segítségét: Bók Tamás, Hauser Zoltán, Kalóné Szűcs Erzsébet, Király Attila, Kis-Tóth Lajos, Kiss Adrien, Makai János, Orosz Gábor, Oszlánczi Tímea (Tanulmányi Csoport), Pintér Márta Zsuzsanna, Politzer-Sejben Tímea, Ponyi László, Sutus Tímea, Szamosvári Mária, Tóth Gábor, Vajonné Magyar Anikó, Varga Csilla.

Bevezető

Egyetemünk kétszázötven éves, 1774. november 4-én kezdődő történetéhez viszonyítva rövidnek tűnhet az a tizenöt év, amelyet ez a kötet összefoglal. Nekünk, az egyetemi köznyelvben mozgóképeseknek és kommosoknak nevezett közösségnek azonban sokat jelent – ilyen másfél évtizedekből rakódik össze az a két és fél évszázad, amelyre kötetünk kiadásának időszakában az egyetem valamennyi polgára visszatekint. A Mozgóképkultúra Tanszék 2009-es megalakulása tehát a történelem egésze szempontjából kicsi, de számunkra nagyon fontos esemény.

A film- és médiaoktatás az egyetem jogelődjeiben sokfajta formában valósult meg. A bolognai rendszer előtt nem létezett önálló szak, tehát a kreatív munka (a mozgóképzés, a televíziós és más hordozókra készülő alkotások létrehozása), illetve a film története és elmélete (a mozgókép olvasása és értéke) különféle szakok kereteibe illeszkedett. A 70-es évek elejétől máig eltelt mintegy öt évtized kétségtelenül nagy fejlődést hozott, ami összefüggésben van a populáris kultúra térhódításával, a film műveltségben elfoglalt helyének megerősödésével, a vizualitás előretörésével, azaz mindazzal, amit kulturális paradigmaváltásnak nevezünk. Az alábbiakban tehát nem csupán intézményünk egyik képzési irányának sorsát idézzük fel, hanem művelődéstörténeti vázlatot igyekszünk adni.

A film- és médiaoktatás útja tehát az oktatástechnológiához kapcsolódó kezdeményezésektől, a filmklubozástól, illetve a filmesztétika specializációtól, a fogadókész szakoktól a szakirányig, majd az önálló, ugyanakkor a filmen kívül egyéb területeket (tömegkommunikáció, televízió, multimédia, később a digitális világ) egyesítő szakokig vezetett.

Történeti áttekintésünk elején érdemes rögzíteni, hogy a film- és médiaoktatást nem lehet elszakítani intézményünk egyéb képzési irányaitól és fejlesztéseitől. Önmagában is összetett törekvésről van tehát szó, amelyet együtt kell bemutatni a rokon tudományterületek művelésével, a technikai beruházásokkal és a több területen folyó művészeti alkotótevékenységgel.

Mivel a film- és médiaoktatást sokfajta tudományterületről érkező szakemberek alakították ki, és mivel kar- és egységközi vállalkozásról van szó, az alábbiakban név szerint több tucat szakember szerepel, miközben csaknem húsz tanszék vagy egyéb szervezeti egység elnevezését lehet majd megtalálni. A film- és médiaoktatás nem valósítható meg a társadalmi környezet összefogása nélkül, hiszen szükség volt és van az intézményen kívüli személyes és intézményesült együttműködésekre, gondoljunk csak a városi és főiskolai, majd egyetemi közös szervezésben megvalósuló rendezvényekre, vetítésekre, filmklubokra és egyebekre.

Sikeres oktatási és kutatási irányról beszélünk, ilyen értelemben az egyetem fejlődési útjának egyik vonalát idézzük fel, de mindezt nem lehet szűkebben értelmezett tanszéktörténetként felfogni. A dolog természetéből következőleg nem szak-történetet írunk, ugyanis a filmoktatást az idők során többfajta képzési forma és szak jelenítette meg, miközben az itt megidézett tanszékek mindegyike átalakult.

A kötet címében mozgóképes oktatásról beszélünk. A kifejezés nagyon pontatlanul jelöli meg azt, amit a fentiekben a filmhez és a tömegműveléshez kapcsolódó kezdeményezésekkel azonosítottunk. Intézetünk ma már nemcsak mozgóképpel foglalkozik, hanem éppen a szakok közötti munkamegosztásnak köszönhetően a mediális kommunikáció több területével. Ebben az időszakban továbbá nemcsak az oktatás volt a feladatunk, hanem a tanáraink és a diákjaink részvételével sok-sok mozgóképes alkotás született, illetve folyamatosan publikáltuk kutatásaink eredményeit. Tudomány- és oktatásszervező munkánk gyümölcse az a tanszék, majd intézet, amelyről szó lesz a továbbiakban; mindehhez hozzájárul az a munka, amelyet ismeretterjesztésnek, kapcsolattartásnak vagy harmadik misszióknak neveznek.

Az alábbiakban tehát tágan értelmezett tanszéktörténetet teszünk közzé, amelyben körültekintően és kiegyensúlyozott módon próbáljuk feldolgozni a médiával, a nyilvánosság dolgaival, a kommunikációval és a mozgóképpel foglalkozó egységünk pályáját. Természetesen nehéz lesz mindezt elfogultságok nélkül szemlélni, hiszen a kötet szereplői mi magunk vagyunk: az elmúlt tizenöt évben nálunk tanuló diákok, azok a tanárok, akik ma már nincsenek a sorainkban, azok, akik újonnan érkeztek, esetleg folyamatosan végigélték a történeteket, illetve a valamennyiünk tevékenységét segítő munkatársak. Történetünk beleilleszkedik az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem és jogelődei történetébe, ezért igyekszünk megjeleníteni a kapcsolódásainkat, amelyek az intézmény egészéhez kötnek minket. Nemzetközi kapcsolatrendszerünk egészét nem tudjuk itt áttekinteni, csupán néhány elemét villantjuk fel.

A tevékenységünkről itt nyújtott kép ugyan széles körű, de szükségképpen mozaikos, mert több szempontot szerettünk volna megjeleníteni: a szűkebben vett tizenöt év eseményeinek elbeszélését új szálaztuk szét, hogy többfajta hang szólalhasson meg. Ezt a kötetet sajátos közös naplóként érdemes felfogni, amelyben sok szerző juthatott szóhoz.

Ha kicsit szűkebben nézzük, akkor az olvasó mégiscsak tanszéktörténetet tart a kezében, de mint mondtuk, ez a tanszék több átalakuláson ment keresztül: ma már Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet vagyunk, ami mutatja a folyamatos fejlődést. A Mozgóképkultúra Tanszékkal kezdődő pályánk kirajzolja azt is, ahogy kerestük a helyünket az ugyancsak fejlődésben levő intézmény keretei, illetve azok között a szakmai útvonalak között, amelyeken munkatársaink mozognak. Intézetünk szakmai arculatát ugyanis filmrendezők, televíziós szakemberek,

animációs alkotók, forgatókönyvírók, operatőrök, vágók, a mozgókép hangjával foglalkozó kollégák, filmtörténészek, kommunikációs szakemberek, film- és médiaelméletet művelő kutatók, film- és médiapedagógiával foglalkozó emberek határozzák meg. Mindenki egy-egy részt tud hozzátenni ahhoz a hatalmas, forrongó és izgalmas világhoz, amelyet kommunikáció- és médiatudománynak, mozgóképes művészeteknek vagy mozgóképiparnak hívnak.

A címben szereplő tizenöt évről: ahogy a mozgókép is előzményekre támaszkodott történetének bő száz évében, úgy mi sem korlátozhatjuk történetünket a 2009–2023-as időszakra. Számon tartjuk és tiszteljük mindazoknak az áldozatos munkáját, akik megalapozták és megelőlegezték a Mozgóképkultúra Tanszék megszületését. Az egyetem vezetőinek éppúgy köszönettel tartozunk, mint a filmes oktatást meghonosító elődeinknek, a televíziózás egyetemi hőskorában tevékeny szereplőknek, a filmklubosoknak, az egyetemi és városi rendezvényszervezőknek.

Kötetünk három nagyobb részre tagolódik, ezek rendre a múltat, a jelent és a jövőt tárgyalják. Az első rész címe *Tényképek a múltból. A Mi volt a 15 év előtt? – a kezdetek* című első fejezet tisztelgés az elődök tevékenysége előtt. A második fejezet a tanszékünk, majd intézetünk történetét tekinti át. A harmadik fejezet azt mutatja meg, hogy a kommunikáció- és médiatudomány egységei milyen pályát jártak be. *A Liceum Televízió az oktatás szolgálatában* című fejezet a legfontosabb társintézményünk tevékenységét mutatja be. Az ötödik részben két meghatározó rendezvénysorozatunkat mutatjuk be, a hatodikban a filmklubozásról beszélünk, a hetedikben pedig az egyik nyári alkotótáborunkról lesz szó. A nyolcadik fejezetben (*A hallgatók egykor és ma*) átadjuk a szót a régi és jelenlegi hallgatóinknak: részben írásos visszaemlékezéseikre támaszkodunk, részben azokra a beszélgetésekre, amelyeket azokkal a régi diákokkal készítettünk, akik ma már a kollégáink.

A második rész a jelent mutatja be, címe *A jelenből nézve*. Az első három fejezet témája sorrendben: a jelenlegi munkatársaink tevékenységi köre, a szakjaink, illetve a hazai és a nemzetközi kapcsolataink. A negyedik fejezetben a tanárok mutatják be a szakterületük óráinak koncepcióit. Az ötödik fejezet újra a diákoké: hallgatói munkákból villantunk fel néhányat.

A harmadik rész címe *A jövő képe*. Ennek a szövegnek az indokolja a létét, hogy a történeti gondolkodáshoz és a jelen értékeléséhez talán hozzátartozhat némi futurologia.

Kívánhatunk-e magunknak további (majd 2039-cel kezdődő újabb) tizenöt évet? Határozottan igen, mert a mozgókép újabb távlatokat ígér, és ennek részesei akarunk lenni. Ha máshogy nem, hát a tanítványaink révén.

Másfél évtized mozgókép

A kötet anyagának gyűjtését 2024 márciusában zártuk le. A szöveg a 2023. december 31-ig terjedő történéseket rögzíti.

M Tóth Éva – Szijártó Imre

I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

1. Tóth Tibor: Mi volt a 15 év előtt? – a kezdetek

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem jelenlegi főépületét, a Líceumot Eszterházy Károly egri püspök a XVIII. század második felében úgy tervezte meg Feller Jakab építésszel, hogy a legmagasabb pontján, az úgynevezett toronyban két, optikai berendezésekkel ellátott helyiség legyen: a kupola alatt a Csillagvizsgáló, és mellette egy kis szobában a Camera Obscura, amelyről közismert, hogy minden optikai alapon működő kamera alapja. A technikai képzés tehát a kezdetek óta nagy szerepet kapott intézményünkben.

Néhány közvetlen előzmény

Kezdjük térben a főépülettől néhány száz méterrel távolabbról: a filmoktatás egyik forrása az intézményen kívül található, intézményesített, de nem felsőoktatási képzés formájában. Az 1973-ban életre hívott Filmművészeti Nyári Egyetemről van szó, amely a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Heves megyei Filmművészeti Tagozatának szervezésében jött létre. A nyári egyetem rendezvényeit a Heves Megyei Moziüzemi Vállalat, majd az Agria Film Kft. gondozta (Kiss 2003:137). Okos Oszkár és Kiss Lajos, a nyári egyetem két kezdeményezője és motorja folyamatosan számított a főiskola szakembereinek részvételére, a rendezvényt ilyen értelemben tehát a későbbi képzések előzményeként, illetve iskolaidőn kívüli meghosszabbításaként lehet felfogni.

Az intézményi nyilvánosság műhelyeiről és kiadványairól *A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában* című fejezetben beszélünk majd.

Az Audiovizuális Kabinetől az Okitekin át a Médiainformatika Intézetig

A szervezet kialakulását és más történéseket Hauser Zoltán szóbeli közlései alapján foglaljuk össze.

1970-ben jött létre az Audiovizuális Kabinet, amelynek utódja az Audiovizuális Csoport, majd az önálló Oktatástechnika Csoport. Az egységek feladata volt a pedagógusjelölt hallgatók felkészítése az audiovizuális eszközök használatára. Ezt a munkát jelentős mennyiségű audiovizuális eszköz, többek között 16 mm-es és 8

mm-es kamera, vetítógép és laborálási lehetőség segítette.

A mozgóképkészítéssel kapcsolatban ki kell emelni Erdész Edét, aki a hetvenes évek elején került az Oktatástechnika Csoporthoz, és vezetőként segítette az öntevékeny filmes alkotócsoporthoz, és vezetőként segítette az öntevékeny filmes alkotócsoporthoz, és vezetőként segítette az öntevékeny filmes alkotócsoporthoz. Ezek közül a FAFKE (Főiskolások Amatőr Filmklubja, Eger) köré csoportosuló hallgatók tevékenysége érdekes, akik amellett, hogy vállalták az intézeti rendezvények rögzítését és módszertani anyagok készítését, egyéni elképzeléseiket is megvalósíthatták, filmjeikkel pályázhattak, megjelentek a nyilvánosság előtt. A FAFKE alapító vezetője Erdész Ede volt. A foglalkozásokon esztétikai kérdéseket beszéltek meg, vetítések voltak, illetve filmkészítő tevékenység zajlott.

Az oktatás mediatiszálódása egyre nagyobb feladatot rótt az Oktatástechnika Csoportra, aminek köszönhetően jelentős szervezeti átalakulás zajlott le: a főiskolai nyelvhasználatban Okitekinek nevezett csoport 1976-ban Oktatástechnológiai Tanszékké alakult. A tevékenységével kapcsolatban Thiel Miklós munkásságát kell kiemelnünk, ő 1978-tól 1987-ig vezette az egységet. A tanszék adott intézményi háttérrel Hauser Zoltánnak, Kis-Tóth Lajosnak és Forgó Sándornak, akik szerteágazó tevékenységükkel meghatározó szerepet vállaltak a képzések előkészítésében és gondozásában.

Továbblépést jelentett az Oktatástechnológiai és Informatikai Tanszék 1989-es megalakulása, majd 1997-ben a Multimédia Kutatólaboratórium létrejötte. Fontos megemlítenünk, hogy 1992-ben indult útjára az Agraria Média Információ- és Oktatástechnológiai Konferencia. A ma is élő rendezvénysorozat több mint három évtizede ad lehetőséget a szakterület magyar és külföldi művelőinek az eredményeik megmutatására.

Itt érdemes felvenni a történet két másik szálát. Az egyik a Neveléstudományi Tanszék tevékenysége: a médiapedagógia mint kutatási irány és mint képzési terület a 60-as években jelent meg a tanszéken, amely az 1964-ben megszületett Magyar Iskolatelevízió bázisintézménye volt. 1966-tól a Neveléstudományi Tanszék lett a nemzetközi iskolatelevíziós konferencia házigazdája. Újabb lehetőséget a 70-es évek közepén indult pedagógia szakos képzés jelentett a médiapedagógia oktatásában, nagy előrelépést hozott továbbá az 1994-ben újraindult pedagógia szakos képzés, melynek egyik négy féléves specializációja a nagy érdeklődéssel kísért médiapedagógia volt. Mindezek a kezdeményezések Nagy Andor nevéhez fűződnek.

A másik szál az 1975-ben indult népművelés szak, amelynek létrehozása Hidy Pálnak, a tanszék vezetőjének köszönhető. A szak két szempontból volt különleges: egyrészt az első nem tanár szak volt az egri tanárképző intézményben, másrészt a képzés olyan tantárgyakat vezetett be és honosított meg, amelyek eddig nem szerepeltek a tantervekben (Hidy Pálné et al. 2003: 9–15). Azt mondhatjuk tehát, hogy a népművelés szak a filmes képzés egyik bölcsője volt nemcsak Egerben, ha-

nem Debrecenben, Nyíregyházán, Szombathelyen és más települések felsőoktatási intézményeiben is. Aki tehát népművelés szakra járt, az az általános-bevezető tárgyak között tanulhatott művelődéstörténet, kommunikációelméletet, szociológiát, esztétikai tárgyakat, a szorosabban értelmezett szakos tárgyak között pedig szerepelt a filmtörténet és filmesztétika. Mindezek a tartalmak az 1989-ig létező filmesztétika speciálkollégiumban kaptak helyet.

Az Okiteki szervezeti átalakulását az eszközpark megújulása kísérte: a 80-as években az analóg videózás lehetőségei kínálkoztak, majd az újabb fejlesztéseknek köszönhetően a 90-es évek közepétől a digitális videózás veszi át a szerepet. A technikai képalkotást, azaz az álló- és mozgóképkészítést a digitális átállás nagyon leegyszerűsítette. A hagyományos filmes eszközök szerepe tehát csökkent, de nem felejtődött el napjainkban sem, hiszen az analóg képalkotás a mai hallgatóink kísérleti munkáinak egyik fontos területe.

Az analóg videózás korában egyre több szakon jelentek meg a mozgóképgyártási gyakorlathoz kapcsolódó tantárgyak, szakirányok: az 1993-ig létező rajztanárképzésben, majd az 1993-ban induló vizuális kommunikáció szakon volt videó tantárgy, a kommunikáció szakon belül elektronikus sajtó szakirány. Az egyes szakok mozgóképes tantárgyai az adott szakterületre jellemző gyakorlati képzésekkel kapcsolódtak össze, így a kommunikáció szakosok a televíziós műsorgyártásba tekinthettek bele, a rajzosok a mozgókép képzőművészetben történő alkalmazásával találkozhattak.

1989-től a népművelés szakot művelődésszervező szaknak hívják, de nemcsak a neve változott meg, hanem a programja és szakmai arculata is. A képzés új tárgyakkal gazdagodik, ezek a filmszociológia és a filmszemiotika. A művelődésszervezők képzésének összetett jellegét mutatja, hogy szakirányok jöttek létre, melyek egyike a film- és videókultúra-közvetítő szakirány. A szakirányon tanuló hallgatók nagyon komoly filmtörténeti, filmesztétikai és mozgóképes gyakorlati képzésben vettek részt. Ki kell emelnünk Kakuk Jenő munkásságát, amelynek egyik része volt, hogy a tanár úr kereste a kapcsolatot az oktatástechnológia oktatóival, így az elméleti képzés kiegészült a mozgóképkészítés gyakorlatával, a filmírással. Kakuk Jenő 1982-től 1993-ban bekövetkezett tragikus haláláig dolgozott az intézményben (Szijszák Imre 2015: 121–131).

Tulajdonképpen több terület összefogásáról van szó, hiszen gyakorlati szakemberek, kultúraterjesztők és bölcsészek vállaltak szerepet a szak gondozásában. A képzés technikai és műszaki hátterét és a gyakorlati tárgyakat tanító tanárokat az Oktatástechnológiai és Informatikai Tanszék adta. Ilyen szempontból a főiskola különleges lehetőségeket nyújtott, hiszen a hallgatók ismereteiket televíziós és filmes munkákban próbálhatták ki. Ekkor indultak azok a tévéműsorok, amelyek irányítója és producere Hauser Zoltán volt, aki 1978-től kezdve dolgozott a főis-

kolán.

A szakirányon tanuló diákok heti rendszerességgel húszperces kulturális magazinnépszerűt gyártottak, a műsorokat az Egri Városi Televízió is sugározta. A hallgatók mindezek mellett lehetőséget kaptak dokumentumfilmek, etűdök készítésére. A 90-es évek végén a kísérleti filmezés terén nagy elismerést szerzett a Buharov alkotópáros, melynek tagjai a vizuális kommunikáció szakra jártak. A páros ma is jelen van a kortárs képző- és filmművészetben. Szintén a 90-es évek végén készült az első olyan diplomamunka, amely mozgóképes alkotás volt, három művelődésszervező szakos hallgató készítette *Debüt* címmel. Mivel a főiskolán ennek a diplomamunka-formának még nem volt előzménye, külön kellett engedélyeztetni.

1995-ben hármas együttműködés eredményeként – az együttműködés résztvevői a Közművelődési, az Oktatástechnológiai és Informatikai, valamint a Magyar Nyelvészeti Tanszék – kezdődött el a kommunikáció szakos hallgatók képzése (a szak későbbi elnevezése kommunikáció- és médiatudomány). A kommunikáció- és médiatudomány szak elektronikus média szakiránya a szakmai fejlődés következő lépésének tekinthető. A szak történetét kötetünk *A kommunikációs képzések és egységek története* című fejezetében dolgoztuk fel.

1996-ban az egri szakemberek a szombathelyi társtanszékkel együtt dolgozták ki a mozgóképkultúra és médiaismeret szakirányú továbbképzési szak tantervét. Ez a képzési forma azért fontos, mert a filmes és médiás területen megkezdődhetett a tanárképzés (Hidy Pálné 2000: 3). A képzés 530 órás, négy féléves volt, tanári és nem tanári ágazattal. Az előbbi ágazat hallgatói azok a pedagógusok voltak, akik a tantárgyat a közép- és általános iskolákban tanították, illetve a diploma megszerzése után kezdték tanítani. A nem tanári változatot olyan hallgatók választották, akik érdeklődtek a technomédiumok, illetve a mozgóképkultúra iránt.

A diplomát adó formák mellett meg kell említeni a filmkultúra-terjesztés, film-terjesztési menedzser, videószerkesztő, multimédia-fejlesztő OKJ-képzéseket és az OPAKFI-val (Optikai, Akusztikai, Film- és Színháztechnikai Tudományos Egyesület) közösen bonyolított képzéseket, amelyek kiegészítették a főiskola kínálatát.

Ezen a helyen rögzítsük néhány olyan szakember nevét, akik ebben az időszakban nagyban hozzájárultak a filmoktatás fejlesztéséhez. A kötetünkben szereplő szakemberek többségének mestere Veress József filmtörténész, a magyar filmtörténetírás meghatározó személyisége, aki 2012-es visszavonulásáig a főiskola és a filmes képzés fáradhatatlan tanára, filmklubos előadója volt. A filmes tárgyakat rajta kívül Ponyi László, Szilágyi Erzsébet és Szűk Balázs vitte, illetve mind a négy oktató szerepet vállalt a filmklubozásban. Az óraadók között meg kell említenünk a sikeres alkotótáborokat szervező Király Attilát.

A Médiainformatikai Intézet időszaka

A 2000-es évek elején robbanásszerűen megnőtt az érdeklődés a mozgóképkészítés iránt, amit ebben az időszakban több különböző szak szolgáltat ki. A közoktatásban már korábban megkezdődött a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy bevezetésének előkészítése. A főiskola igyekezett követni a társadalmi és hallgatói igényeket, így egyre több, a mozgókép elméletéhez vagy gyakorlatához kötődő oktató került a képzésekbe, színvonalas elméleti munkák, tankönyvek, szöveggyűjtemények készültek az oktatás számára.

A szervezetfejlesztés jelentős eredménye, hogy a korábbi egységek 2000-től új keretben jelennek meg: megalakul a Médiainformatika Intézet, amelynek részei az Oktatás- és Kommunikációtechnológia Tanszék, az Informatika Tanszék, a Multi-média Kutatólaboratórium és a Regionális Informatikai Központ.

A gyakorlatorientált, tömeges mozgóképképzést a digitalizáció tette lehetővé: az új intézet ekkoriban jelentős számú digitális videokamerát, állványokat, világítószettet, mozgókép-feldolgozásra alkalmas számítógépeket szerzett be. A mozgóképkészítés az analóg videótechnika korához viszonyítva nagy létszámú csoportok számára vált elérhetővé, felvetődhetett egy felsőoktatási televízió megalapítása, melynek előkészítője, a megvalósítás feltételeinek megteremtője Kis-Tóth Lajos és Hauser Zoltán volt: 2003 áprilisában alakult az eddigiekhez képest új minőséget képviselő Líceum Televízió. A Líceum Televízió a hallgatók gyakorlólhelyeként a főiskola nyilvánosságának fontos intézménye volt, de szerepet vállalt a város és a régió közösségének tájékoztatásában is.

Ebben a fejezetben természetesen nem tudjuk felsorolni valamennyi kiadványt, jegyzetet és oktatási segédanyagot, amely a képzéseket szolgálta. Egy úttörőnek tekinthető kötet mégis kerüljön ide: 1998-ban jelent meg a *Mozgóképkultúra* című szöveggyűjtemény Kakuk Jenő, Hauser Zoltán és Szilágyi Erzsébet szerkesztésében (EKTF Líceum Kiadó).

A bolognai rendszer fokozatos bevezetésével a művelődésszervező (majd művelődési menedzser) képzés kifutott, és az új képzésben (andragógia BA) a mozgóképkultúra elveszíti meghatározó helyét. A 2000-es évek közepén kezdődik meg a közös gondolkodás arról, hogy a filmoktatás milyen szervezeti keretek között éledhet újjá. 2009 őszén a Médiainformatika Intézet keretei között alakult meg a Mozgóképkultúra Tanszék. A 2009-ig tartó időszak eredményeit sok-sok kollégánk tevékenységének köszönhetjük, ezeket az eredményeket próbáltuk meg összefoglalni ebben a fejezetben.

Tudományos Diákköri Házi Konferencia 2008. november 12.

Jegyzőkönyv

Az egri Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézetének rendezésében került sor a TDK házi versenyre. A Művészeti és Művészettudományi Szekcióban három hallgató nevezett, akik az időbeli művészet (rövidfilm, videó) kategóriában mutatták be a pályamunkájukról készült előadásukat.

Elsőként Sánta Katalin magyar–művelődésszervező szakos hallgató előadását láthattuk Édes Évák című kisfilmjéről. A film egy, a mai világunkban fontos kérdést jár körül: a nők kiszolgáltatott helyzetét. A pályázó az előadáshoz prezentációt készített, amelyet érthetően és világosan mutatott be, de érződött rajta egy kis lámpaláz.

Másodikként a mozgóképkultúra és médiaismeret szakos hallgató, Nagy-Mélykúti Gergő előadását láttuk, kisfilmjének címe: Csúnya. Ez az előadás is prezentációval volt támogatva, de a felépítés, a gondolatmenet nem volt összeszedett. A terjedelem, a tagoltság jó volt, de a stílus még kíván kis csiszolnivalót.

Végül Zagyva Zoltán mozgóképkultúra és médiaismeret szakos hallgató előadását láthattuk, amelynek címe 32. A kisfilm érdekes, nem szokványos témát dolgoz fel. Az érthetőség, a tagoltság, a magabiztosság jellemezte az előadást. A szemléltetés színvonalas volt.

Az értékelés végeredménye:

- I. helyezés: Zagyva Zoltán – 32
- II. helyezés: Sánta Katalin – Édes Évák
- III. helyezés: Nagy-Mélykúti Gergő – Csúnya

Tóthné dr. Parázsó Lenke

Dr. Verók Attila

Borbás László

a TDK bizottság elnöke TDK házi tanárelnök

TDK bizottsági tag

Eger, 2008. november 12.

A 37. függetlenfilm-szemle programja

Kis Gábor (Hort) - PÓKOS LOOPFILM 2'

Egy kaszópók mindennapos mozdulatát, 1 másodpercét loopolham be. Ez egy mozdulat egészen biztosan megmarad a nézők emlékezetében, és elgondolkodásra készteti őket, ez az egyszerű hétköznapi jelenet.

Matyasovszki Ádám (Miskolc) - RÉMISZTŐ ÉJSZAKA 3'

Egy gyilkos s egy egyedül éjszakai nő rémisztő estéje.

SZOMBAT 14:00 – 17:00

Pálóczy Ádám (Árnyékszala) - ROMA ROCKY 25'

Robi egy fiatal álmozdó, aki fejbe vette, hogy egyszer nagyboksoló lesz, és már évek óta tűzi ezt a spotot, barátai, ismerősei pedig büszkék rá, hisz szemükben ő a „Roma Rocky”.

Eged Dávid (Eger) - SCHLADMING 5'

Bringa, 2007-es év ausztriai világkupát mutatja be a film. 3 fehérelei magyar elektronikus zenére vágva.

Eged Dávid (Eger) - SELF DESTRUCTION DERBY 5'

Magyarország egyik legjobb dirt pályáján, Egerben került megrendezésre a Self Destruction Derby névre hallgató bingóverseny. Elektépek hatalmas trükkök próbálják visszaadni azt az életrészt.

Zsupkó László (Eger) - SZÍVÁS 2'

Korunk természete sévült, bár korántsem te természetes jelenségről, a szépegészleltikai átalakításokról mesél a film kissé ironikus és morbid hangvételben.

Törös László (Nádudvar) - TAJÉKOZTATÓ FÜZET 5'

A főhős egy kistű, aki nehéz percek előtt áll, de zárva az ajtó, amely köveket zébe ő felzabádl. De semmi sem tart órákká.

Kárpáti Ádám, Korda Ákos, Vincze Róbert, Szalay

Zsolt (Eger) - TISZTELET (TIOFÉT) 3'

A filmben hirtelen és költelenül megjelenik az alacsonyabb elhúzott jellemvonásai, egy németek életébe vetítve, kinek önmagától kreatív szűk határait átépíteni könnyű feladatnak bizonyul.

Matyasovszki Ádám (Miskolc) - TUDÁSÁTADÁS A XXI.SZÁZADBAN 3'

Fáy András emlékére készült rövidfilm.

Tóth András (Kistű szállítás) - TÚL KORÁN 8'

Filme főszereplője idő előtt kényesre felhívott válni. Az önelváltás nyakába szakadt terhet az istó la melle t kénytelen elviselni.

Pálóczy Ádám (Árnyékszala) - VÁNDOROK A

VIHARBAN 30'

Eger egy gyönyörű barokk város, csak - mint az éremek - van egy másik, eddig be nem mutatott oldala. A városban 100-150 hajléktalan él, a film ezeknek az embereknek sorába nyújt bepillantást.

Zsupkó László (Eger) - VÁRAKOZÁS 4'

Egy elvesztett szerelemre való kínzó visszaemlékezés.

Honti Gergely (Tiszaújváros) - VENDEG 9'

Egy film az emlékezésről.

Tucker András (Nyíregyháza) - VETÜLET 5'

Szűke lista ténfilme. Vízio a nőről és a bennük élő nőiségről, belső hangokról.

Papp Andrea (Nyíregyháza) - VISSZAÚT 7'

Egy közpörű férfi visszatér szülői házába, ahol különös élmények érik. A padlason keres valamit, de vajon megtalálja-e?

Thurzó László (Eger) - XXI SZÁZADI SRÁC 6'

A film főszereplőjét (egy mai fiatal) a számítógépes játékok iránti szenvedély elvárolja családjától és a kötelességeitől...

Bakó K. Lilla (Gyál) - ZENERGIA 11'

A Zenergia Multimedia mode m szakkeireiből a dj-szakokt be mutató rövidfilm.

Törös László (Nádudvar) - ZÉRŐ 16'

A minimalista ihletésű film főszereplője egy fiatal fiú, akinek rögeszméjévé válik egy lány, akit valójában nem is ismer. Nagyvárosi környezetben játszódó történet arról, hogy mindig pont az hiányzik az éle tükörl, amit nem kaphatunk meg.

37. Kelet- és Dél-Magyarországi Függetlenfilm Szemle

2009. február 20-22.

Eger, EKF Hallgatói Klub

Az Eszterházy Károly Főiskola diákfilmjei

A diákfilmek legjobbjai bejutnak a 37. Kelet- és Dél-Magyarországi Függetlenfilm Szemle versenyprogramjába

SZOMBAT 8:00 – 13:00

Petz Katalin (Budapest) - A KANNA 4'

Egy fiú, gondolataiba merülve sétál a Duna parton. Majd arra jön egy lány, aki körül -talán- a fiú gondolata kalandoznak. Vagy nem. Talán arra se jár.

Tóth Gábor, Garamvölgyi Tamás, Kovács Milán (Tiszaszőlős) - A SÁRGA TENGERALATTJÁRO 3'

Egy ismeretlen szexuális úta a hímév megszűréség buktatókon át vezet. Ha már minden ke lkek készen áll, egy borongós reggelen talán megszűrlhet a dal, ami a közönség he dvenecsi vánszolja az együttes tagjait...

Csepányi Zsuzsanna (Szolnok) - A SZÍNEK JÁTÉKA – A JÁTÉK SZÍNE 6'

Rövidfilm arról a hitől, melyet abba vetettek, hogy kialakulhat emberek között őszinte barátság, bizalom, szeretet. Ekkor egy pillanatra elfelejtünk a világ súlyos dolgait, belefeledkeznek a játékba, megszűnik az idő.

Szalai Nikolett, Zolnai Imre (Hajdúbó szörmény) – A VÉGEN VAN A CSATANÓ 13'

Egy kiháló félben lévő népi mese rág, az osto készítés be mutatója egy hagyományápoló férfi szemszögéből.

Aradi Gergely (Budapest) – ÁTVÁLTOZÁS 6'

Népszerűtlen, kissé közt helyet nem találó diák változat az életén.

Bodnár Zsuzsanna, Barkóczy Andrea (Hatvan) – BÁDOGDOKTOR 11'

A kisfilm témája Barkóczy László karosszőrialakos-mester, és a karosszerialakos szakma bemutatása.

Vargha Márk Péter (Budapest) - BELSŐ ABLAK 10'

Utazás az elhagyott épület ismeretlenül is érdekes, néha félelmetes, néha szép múltjába a belső ablakon át.

Barkóczy Andrea, Bodnár Zsuzsanna (Hatvan) - BOOM, BOOM, BOOM, AVAGY AZ EKF FÉRFI KOSÁRLABDACSAPATA 18'

A kisfilmben megismerhetjük közelebbről az Eszterházy Károly Főiskola férfi kosárlabdacsapatának játékosait, a segítők, a jelen helyzetet és a jövőbeni terpekt!

Ragó Gábor Dániel (Szolnok) – CIRCUIT 5'

A főszereplő álmából felébredve egy újabb álmom veszi kezdetét, ami az élete végét jelenti. Önzetlenül megment egy lányt, akit nem is ismer. Ezután felborul végleg megszokott élete, és egy hajszra veszi kezdetét, hogy megmentje a lánytól, hogy mi történt vele.

Pántya Beáta, Őrsi András (Szolnok) – CYCLIC 2'

Rövid animáció a körforgásról, a keletkezésről, és az önmagába visszaforduló pusztulásról.

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

Patkovics Péter (Heves) – ÉBREDÉSEK 12'

Ha valamit nagyon keresünk, előbb-utóbb megtaláljuk, de nem biztos, hogy akkor, amikor szeretnénk.

Berecz Tamás (Tiszaújváros) - EGER A HALLGATÓK VÁROSA 1'

Egy klip a főiskolai életéről Egerben.

Matyasovszki Ádám (Miskolc) – EGYÜTT 3'

Reklámfilm Magyar- Szlovák barátságáról.

Vargha Márk Péter (Budapest) - ÉN NEM Ő VAGYOK 3'

Nem ne sírj, én nem ő vagyok. Igen, bennem biztatsz, én is benned. Nagyon. Hisz az vagyok, akinek álmodsz, az vagy akinek álmodlak. Vagy valaki, de álmodik. Valakit. Estleg ő volt nekem, vagy te leszel, de mindannyian eltűnünk, ha erre a féktelen éjszakra rátelpezik a következő nap kökemény valósága.

Gulyás Boglárka, Mirkóczki Beáta (Eger) – FEKETÉBEN 5'

A lány a macska életébe csöppen. Megismeri a macska minden mozzanatát, de végül felébred és kiderül, hogy csak álmodta az egészet.

Gyöngy Lilla, Kresák Attila (Eger) - FÉLIG IS EGÉSZEN 9'

A film egy életútban bekövetkezett változást mutat be. Megismerhetjük a mindennapok egyszerű dolgait. Amelyek talán nem is olyan egyszerűek!

Majdán Csaba (Gyöngyös) - FOR YEARS 4'

A filmben egy férfi gondolatait követhetjük nyomon, miközben párhuzamosan látjuk cselekvéseit. Gondolatai, mint a film végén kiderül, az elvesztett, meghalt barátjáról szólnak.

Vargha Márk Péter (Budapest) – GÖMB 4'

A világos és a sötét ember története, akik talán nem is állnak olyan messze egymástól.

Eged Dávid (Eger) - HANGSZÍN KIÁLLÍTÁS 7'

Hangszín témában alkotott munkáik illegális kiállításra az egri aluljáróban.

Zagya Zoltán (Heves) – HARMINCEKETTŐ 11'

A film főszereplője egy randikvívő szegény, betevőfélő kéregetésből megszerező ötven év körüli férfi. A történet bonyolalma egy fekete csemplámpa, amit egy idegen férfi ad az idős koldusnak, aprópénz helyett. Az elemilámpa különös tulajdonságokkal rendelkezik. Tér és idő utazás, ugrás.

Bartis Gábor (Tarnaméra) – HASADÁS 3'

A film egy ember betegsége és egy általa végzett hetköznapj tevékenység között mutat be metaforikus kapcsolatot.

Rózsa Diána (Ostoros) - HLS-D 3'

Mindenki életében fontos szerepet játszanak a tengelyek...

Zsupkó László (Eger) – IZÉ 3'

Izé című animációs filmem az elidegenedett belvárosi forgatagban játszódik. A budapesti tömegközlekedés egyik eszköze szolgálat helyszínként. A hármas metró szutykos zsúfoló világa. A helyzet mindennapos és talán annyira megszokott, és rutinszerű, hogy sokszor észre sem vesszük, hogy a nagy közlekedésben mennyire távol vagyunk egymástól a közben húzott erős képzeltbeli falak súlya mögött.

Berecz Tamás (Tiszaújváros) – JÁTSZMA 5'

Egy pókerparti régi kőntősből.

Petz Katalin (Budapest) – KARÁCSONY... 4'

Karácsony sok szemszögből. Ajándék, pénz, hagyomány, csillóság, szeretet, giccsek, vallás, tüzet, kapkodás, fények. És végül fényfóval és megafólopapírokkal való leszámolás...

Berecz Tamás (Tiszaújváros) – KERET 5'

Mindössze néhány jelenet egy párkapszorból.

Kelemen Dávid, Vass István (Eger) - KOLDUSOK KIRÁLYSÁGA 6'

Egy film egy olyan világról ahol nincs szegény vagy gazdag. Ahol az ideig értéknek tartott dolgok is értéktelenné válnak.

Pálóczy Ádám, Molnár László (Árnyékszala) - KUKÁS BLUES 13'

Béci egyszerű ember, évek óta hajnalban kel, és munkába indul, hogy eltarthassa családját. Szabadidejében pedig igazi tehetség, egy együttesben cigánymuzsikát játszik. A munkában a régi jó megszokott csapattal dolgozik együtt: Feriba a sofőr, Vili pedig a rakodótársa. Ők Eger legvagányabb kukásai, akik a nehéz meló ellenére sem vesztettek vidámságukból.

Zagya Zoltán (Heves) – LABDA 9'

Két fiú története. Szokásai. Életük bemutatása.

Posta Marianna (Balmazújváros) – LÉLEKZET 15'

A gyorsuló élet, világ tukreben egy kapcsolat „életnyi forgatókönyve”.

Zolnai Imre (Hajdúböszörmény) – IÉPTEK 6'

Egy szerelmi találkozás története, mely a végén váratlan fordulatot vesz.

Tucker András (Nyíregyháza) - MAGA IS PESTI SZÜLETÉSŰ? 3'

A több siklon játszódb három percben az életől az élető haláláig jutunk Szeretünk a túplálkláncban és az urbanus fölklörban.

Kavicsánszki Péter (Etes) – MÁRVÁNYVÁROS 10'

Egy lány megemlékezik a megboldogult nagypapjáról. A lány gondolatait, és a filmben mutatott képeket követe betekintést enged a film a nagypapa múltjába, és „jelentébe”.

Simon Réka (Salgótarján) – MORNING 1'

Absztrakt - asszociációs film.

Kiss János, Kiss Péter, Tóth Roland (Inárcs) – MUNKAMÁNYA 5'

A felvételen, egy amatőr borsodi punk zenekar, első házilag készített, videó klipje látható. A film, a kőznapi életből kiragadott jeleneteket tartalmaz, „munkától az örületig” valamint, bemutatja a zenekart. (Megjegyzés: A látszattal ellentétben, a film, egyetlen kamerával készült.)

Tálas Viktória (Eger) – MŰTEST 3'

"A film a minikét körülvevő makro világot tárja elénk, olyan apró testekkel és mozgásokkal, melyekről az emberi tudat sokszor nem is vesz tudomást a hétköznapjaiban. A dolgok fraktál mozgásban vannak egymással, melyeket a rövidfilm a folyadékból való megjelenítéssel mutat be."

Szörfi József (Budapest) – NAGYKERÁRON 27'

A film főszereplője szerelmes lesz egy lányba, aki viszont egy másik fiú iránt táplál érzelmeket. Ezért főhősünk felbérrel egy bérgyilkost, hogy likvidálja a másik fiatalembert, de az igazi bonyodalomnak itt kezdődnek el.

Lakatos Bernadett Ágnes (Eger) - NEKEM SENKIM SINCSEN 7'

"A film az állat és ember közötti barátságot kívánta feldolgozni. A főszereplő egy magára maradt férfi, aki mindent elvesztett életében. Egyetlen társa – a kutyája – akivel bensőséges, mély kapcsolata van. A film narrációja Freud, pszichoanalízis módszerével született, József Attila – Szabad Ötlekét Jegyzéke c. munkájára mintájára."

Tálas Viktória (Eger) – NYOMÁS 4'

Az emberi érzések és az akaratóró néhány perces szubjektív bemutatása. Film a kiütékeséről, a belső nyomástól és feszültségetől való megszabadulásról.

Kis Gábor (Hort) - OLTÁRI JELENET 1'

Az egri Bazilika oltárképét kicserelem egy hetköznapj jelenetre, és ráadásul mozogni is fog az oltárkép, ami ugye nem mindennapi jelenség.

Podányi Dániel (Dunakeszi) – OTTHON 6'

Dávid otthonában történelmet tanul. Egyszer csak arra lesz figyelmes, hogy otthonába létegnék állítanak be, és a legnagyobb természetességgel veszik igénybe fűtőszobáját, könyvtárát. Dávid mehezen titri, hogy az otthoni nyugalom helyét lassan felfordulás veszi át. Ennek megakadályozására tesz kísérletet.

Pántya Beáta (Szolnok) - PÁR PERC 2'

Rövid animáció a játékról, a gyermekkor végéről.

Márton Gábor (Miskolc) - PARADICSOMLÉ(T) 11'

Miért hívják az Edenkertet Paradicsomnak? Képek egy fiatal pár életéből. Jelenetek arról, amit tesznek, és arról, amit tenni szeretnének. Nem tartanak sehová. Utak csak úgy lesznek, ha járunk rajtuk.

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

Első rész: a pedagógia és az informatika keretei között (2009–2017)

Az előző fejezetben az őstörténetet tekintettük át, ezt a részt pedig egy pontos dátummal és egy hírrel kezdjük.

A tanszéki honlapon 2009. szeptember 11-én jelent meg az alábbi híradás: „Megalakult a Mozgóképkultúra Tanszék. A tanévnyitó értekezlettel megkezdte munkáját a Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar új egysége, amely a Médiainformatika Intézet részeként működik majd. A Mozgóképkultúra Tanszék feladata a Médiatechnológus asszisztens felsőfokú szakképzési szak, a Mozgóképkultúra és médiaismeret BA és a Mozgóképkultúra és médiaismeret tanári MA gondozása. Az új egység tanárai Bollók Csaba, Borbás László, Szijártó Imre, Tóth Tibor és Veress József, az ügyintéző Szamosvári Mária.”

(<http://mozgokepultura.ektf.hu/?mm=hirek&hir=39>).

A megalakulás jelentős, de tulajdonképpen szimbolikus esemény volt, hiszen a mozgóképes képzések korábban elindultak, azaz hosszas előkészítő munkát végeztünk: az alapképzésen 2010 tavaszán végzett az első csoport, a tanári mesterképzés pedig a BA után egy évvel kezdődhetett el.

A tanszék arculatát, a képzések koncepcióját és gyakorlatát a korábbi tapasztalatokra alapozva alakítottuk ki, hiszen a képzéseknek megvoltak a maguk szakmai előképei, ezekről beszéltünk az előző fejezetben. A tanszék az Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézetének része volt, és ilyenként betagozódott az intézet képzési rendjébe. Mindehhez hozzá kell tennünk, hogy filmmel és mediális kommunikációval foglalkozó szakemberek a főiskola több tanszékén is voltak, velük már az akkreditáció benyújtásának időszakában számoltunk. Ilyen módon a tanszék nemcsak a Kis-Tóth Lajos által vezetett intézet, hanem a Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar, sőt a Hauser Zoltán rektori időszaka alatt működő intézmény egészének munkájába kapcsolódott be.

A mozgóképkultúra oktatása az egri főiskolán tehát egyrészt a médiainformatikával, az információs társadalommal, a kommunikációs technológiákkal és a kulturális örökséggel foglalkozó képzések összefüggéseibe, másfelől a tanárképzés keretébe illeszkedett, ami sajátos arculatot jelentett, hiszen a társintézményekben a mozgóképek vagy a művészeti képzés, vagy a bölcsészdiszciplínák kontextusában

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

foglalt helyet. Tulajdonképpen azt mondhatjuk, hogy ez a körülmény formálta a saját munkánkról és a képzéseinkről való gondolkodást.

A tanszék a kezdetektől mozgókép- és médiapedagógiai műhelyként határozta meg magát, amelynek keretei között a gyakorlati munka, az elméleti és történeti megközelítés, valamint a tanárjelöltek képzése egységet alkotott. Oktatói, alkotói és kutatói munkánkat úgy igyekeztünk végezni, hogy mindennek regionális, országos és nemzetközi kisugárzása legyen.

Az ebben az alfejezetben tárgyalt nyolc évet így célszerű tagolni: a Mozgóképkultúra Tanszékét a 2009–2010-es tanévben alapítottuk. Szíjártó Imre ekkor egyéves tanszékvezetői megbízást kapott (az alapszak hallgatói 2009-ben másodévesek voltak, tehát ekkor már kétéves működési tapasztalatot gyűjtöttünk). A tanszékvezető kinevezése 2010. július 1-jén kelt, első megbízása 2015. június 30-án járt le. A 2015-ben indult pályázati szakasz 2017-ben ért véget, amikor a tanszékvezetést M Tóth Éva vette át, illetve új szervezeti keretek alakultak ki: a tanszék 2017. július 1-jétől átkerült a Bölcsészettudományi Karra. A Mozgóképkultúra Tanszék elnevezés ezután még egy évig fennmaradt.

A tanszék oktatói a 2009–2017-es időszakban: Szíjártó Imre főiskolai docens, tanszékvezető (főiskolai tanári kinevezés a habilitáció után), Szabó Gábor egyetemi tanár (2016–2020), Veress József címzetes főiskolai tanár (2012-ben ment nyugdíjba), Koltai Lajos egyetemi docens (2013–2018), Monory-Mész András főiskola docens (ebben az időszakban érkezett, majd habilitált), Bollók Csaba főiskolai docens (doktori hallgató), Tóth Tibor főiskolai docens (doktori dolgozatát 2009-ben védte meg), Süveges Gergő címzetes főiskolai docens (2015–2017), Borbás László tanársegéd (doktori hallgató), Váró Kata és Kakasi Ágnes tanársegédek (előbbi 2010–2012, utóbbi 2012–2014), Záhonyi-Ábel Márk tanársegéd (2014-től, védeése után adjunktus), Varjasi Tibor gyakorlatvezető tanár (ebben az időszakban érkezett).

1. kép: A Mozgóképkultúra Tanszék oktatói 2016-ban

Forrás: Szabóné Kiss Zsuzsanna

2. kép: A Mozgóképkultúra Tanszék oktatói 2016-ban

Forrás: Szabóné Kiss Zsuzsanna

Az ügyintézői feladatokat lényegében a tanszék megalakulása óta Szamosvári Mária látta el, Bók Tamás pedig technikusként dolgozott nálunk, majd a Líceum Televízió munkatársa, később pedig a vezetője lett.

A mozgásoknak két oka volt: egyrészt kerestük Veress tanár úr utódját, másrészt a tanszék az új munkatársak belépésével folyamatosan erősödött. A kilenc oktató közül négy minősített volt (Monory-Mész András, Szabó Gábor, Szijártó Imre és Tóth Tibor), hárman doktori hallgatók voltak (Bollók Csaba, Borbás László és Záhonyi-Ábel Márk). Koltai Lajost nyugdíjasként foglalkoztattunk. Feladatunk volt a külső óraadók beépítése, a munkájuk szervezése: Bényei Judit médiászociológiát tanított nálunk, Hartai László a tanárképzésben vett részt, Komenczi Norbert, Ledniczky Márton és Tóth Tihamér gyakorlati tárgyakat vittek, Püski Viktória pedig a filmterjesztéssel kapcsolatos gyakorlatot vezette. A belső óraadóink közül filmes tárgyakat kapott Győri Zsolt, Pólik József és Széplaki Gerda, ők az Anglisztika, a Filozófia, illetve a Vizuális Művészeti Tanszékről oktattak át. A tanárjelöltjeink a gyakorlóiskolában Tóth Ágnes vezetőtanár irányítása alatt dolgoztak.

Tíz munkatársunk három tanszéki szobán osztozott, tehát a munka körülményei megfelelőek voltak. Az elméleti órák nagyrészt a főépület 302-es és 605-ös termében tartottuk – a két teremmel kapcsolatban alapvető követelmény volt, hogy legyen hangosítás, illetve a termeket sötétíteni tudjuk, hiszen az órákon rendszeresen vetítettünk. A gyakorlati képzést három létesítmény segítette: a Líceum Televízió stúdiója, a műterem a Kepes központban és az animációs műterem. Az első televíziós órákat szolgálta ki, a második a filmes gyakorlatok helyszíne volt, a harmadikat pedig az animáció szakirány hallgatói használták. A felsoroltakon kívül a

főépület termeiben tartottuk az órákat. A Kepes központban létrehozott műterem avatására készült sajtóanyagot idézzük: „A Kepes Intézet és az Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatica Intézetének Mozgóképkultúra Tanszéke közösen hozta létre azt a műtermet, amelynek avatására 2014. február 26-án szerdán 11.00 órakor kerül sor. A Kepes Intézet és a főiskola közötti szerződés alapján elkészült műterem a Mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak és a Mozgóképművész mesterszak hallgatóinak gyakorlólhelyeül szolgál majd. Korszerű berendezése lehetővé teszi, hogy a hallgatók világítási gyakorlatokon, kameragyakorlatokon és színészvezetési gyakorlatokon vehessenek részt. A műterem tulajdonképpen egy belső fallal határolt, jól világítható és többféleképpen fényképezhető lakásbelső, amelyben forgatásokat lehet szervezni, tehát az órákon lehetőség lesz a fikciós mozgóképes műfajok fogásainak elsajátítására. A műterem jól egészíti ki a tanszék által gondozott szakok eddigi gyakorlólhelyeinek sorát.” A műterem kivitelezési munkáit Tóth Tibor irányította.

A képzéseink legáltalánosabban vett célja olyan szakemberek képzése volt, akik elméleti ismereteik birtokában képesek tájékozódni a tömegkommunikációs médiumok fejlődésének folyamataiban, ismerik a mediális közlés sajátosságait, és képesek a mediális közlésmódot használó tartalmak értelmezésére. A tantárgyi rend összeállítása során abból indultunk ki, hogy a végzettek alkalmassá váljanak a mozgóképes, illetve multimédiás szövegek előállításával kapcsolatos gyakorlati feladatok ellátására.

Mindezeknek megfelelően olyan fiatalokat vártunk, akik a megszerzett tudástanyagot a filmkészítés gyakorlati területein, például televíziós csatornáknál, mozgóképkészítő vállalkozásoknál és cégeknél a műsorszervezésben és -gyártásban kívánják hasznosítani, illetve olyan jelöltek, akik szakirányú mesterképzésben kívánnak részt venni. A tanszéken az alapképzésen kívül kétfajta mesterképzés folyt, ezekről a továbbiakban adunk képet.

A Mozgóképkultúra Tanszék képzési kínálata

Munkák súlypontját természetesen azok a képzések jelentették, amelyeket mi gondoztunk. A doktori képzéssel együtt tíz évfolyamot láttunk el, ami a gazdag portfóliónak köszönhető. A szakjainkat folyamatosan karban tartottuk, a módosítások között voltak koncepcionális, szervezeti és technikai jellegűek, ezekre itt nem indokolt kitérni.

Érdekes lehet viszont az, ami a 2015 tavaszán tartott tanszéki értekezleteken hangzott el, mert kitűnhet belőle, hogy a tanszékvezető miként értékelte a jelentkezési adatokat és az ezekből következő feladatokat: „2013-ban általános zuhanás

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

volt, de a mi adataink kevésbé gyengültek, mint az átlag. 2014-ben enyhe emelkedés volt, ez látszik most beállni, egyébként mindez megfelel az országos folyamatoknak. A 2015-ös adataink igazán biztatóak. Ami alaposabb elemzést igényel: jobban kellene figyelni a levelezősökre az alapképzésen; nagyobb figyelmet kellene szentelni az osztatlan tanári hallgatókra, elsősorban a nappalin; meg kell találnunk a megoldást a művész MA alacsony jelentkezési adatainak javítására még akkor is, ha országos jelenségről van szó.”

Az alábbiakban azokról a szakokról beszélünk részletesebben, amelyek a kötet kiadásának időszakában, azaz 2024-ben már nem léteznek. A 2024-ben futó szakokról *A jelenből nézve* című rész második fejezetében lesz szó.

A médiatechnológus asszisztens felsőoktatási szakképzési szak (FOSZ) történetét 2014-ig számítjuk. A helyét a televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzési szak vette át, amelynek első évfolyama 2015 tavaszán végzett. A képzés a 2017–2018-as tanévet aztán megújított tantervvel kezdte meg: a kreditlistát a képalkotás szak mozgóképes szakirányához igazítottuk.

A mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak (BA) tulajdonképpen a képzési kínálatunk legfontosabb eleme volt, ami így maradt a legutóbbi időkig. A legnagyobb létszámú csoportról van szó történetünk minden időszakában.

A képzés intézményi hátterét a főiskola meghatározott szervezeti, intézményi és kiadványai képezték: a Líceum Televízió, a Multimédia Kutatólaboratórium, a Líceumi Paletta és a Webrádió. A képzést tizennégy interneteléréssel és projektoros vetítővel felszerelt szaktanterem segítette, a szakmai gyakorlat helyszíneinek infrastruktúrája ugyancsak a hallgatók képzését szolgálta.

A választható szakirányok ezek voltak: mozgóképkészítő (digitális film), multimédia-fejlesztő és mozgóképterjesztő. A mozgóképkészítő (digitális film) és a multimédia-fejlesztő szakirányt a filmzés, a televíziózás, a webdesign és a multimédia-fejlesztés gyakorlati kérdései iránt érdeklődőknek ajánlottuk. A mozgóképterjesztő szakirány tantervében hangsúlyosabbak voltak a mozgókép történetével és elméletével kapcsolatos tantárgyak.

A hallgatóknak ajánlott egyéb tevékenységek: részvétel a főiskola alkotóműhelyeiben (Líceum Televízió), tanulmányi kirándulások (televíziós társaságokhoz, filmstúdiókba, filmes intézményekbe), részvétel rendezvényeken (Magyar Játékfilmszemle, filmfesztiválok, filmbarát találkozók), részvétel filmes és televíziós alkotói pályázatokon, tudományos diákkör, nemzetközi workshopok, filmklubprogramok, konferenciák.

A szakra gyakorlati alkalmassági vizsgával lehetett felvételt nyerni. A túljelentkezés a kezdeti időszakban körülbelül háromszoros volt, a nappali és a levelező csoportba körülbelül 25, illetve 15 főt tudtunk felvenni. 2010-ben 19 szakdolgozat készült el. A létszámokkal és a záróvizsgálókkal kapcsolatban tanulságos idézni azt

a tanszékvezetői beszámolót, amely a második záróvizsga tapasztalatait összegezte: „A 2009-2010-es tanévben 19 nappalisból 5, 22 levelezősből 4 fő tett záróvizsgát. A most záruló tanévben 34 nappalisból 11, 31 levelezősből 9 fő záróvizsgázott, azaz az idén jóval több diákból nagyjából ugyanannyian végeztek, mint tavaly.” Később egy-egy tanévben átlagosan huszonöt-harminc hallgató végzett.

Az országban a Bologna-folyamat felfutása után indított képzések sikere azt mutatta, hogy a technomédiумokkal (filmmel, televízióval, hálózati kommunikációs eszközökkel), illetve a mediális kommunikációval foglalkozó kurzusok iránt a hallgatók részéről tömeges volt az érdeklődés. A szakot elvégző hallgatók a következő területeken helyezkedtek el: a mozgóképes szakmák intézményi hálózata (gyártás, terjesztés, nemzetközi kapcsolatok); a filmkészítés gyakorlati területei (helyi televíziók, mozgóképkészítő vállalkozások és cégek) médiainstítúciók (műsorszervezés és -gyártás); közművelődési intézmények és közgyűjtemények (múzeumok, archívumok, könyvtárak); civilszervezetek; kultúra (mozik, könyvkiadás, rendezvényszervezés, kulturális szolgáltatások); kulturális újságírás; kiadványszerkesztés, multimédia-fejlesztés (közoktatás, könyvkiadás, reklámcégek, designcégek); közoktatás (oktatástechnológusi feladatok).

Ilyen továbblépési lehetőségek voltak akkoriban a hallgatók előtt: mozgókép-kultúra- és médiaismeret-tanár; filmtudomány, kommunikáció és médiatudomány, etika, andragógia, magyar nyelv és irodalom, filozófia, művészettörténet, szociológia, kulturális antropológia irányultságú mesterképzések.

A képzés jelenőségét és sikerét az első helyes jelentkezésekkel érdemes jelezni. 2010: 30 nappali és 10 levelező (összesen 40), 2011: 66 és 23 (89), 2012: 49 és 10 (59), 2013: 34 és 10 (44), 2014: 45 és 6 (51), 2015: 38 és 9 (47). Ezek a számok azt mutatják, hogy a szak iránti érdeklődés folyamatosan erős volt, illetve az országosan érzékelhető hullámzásokat úgy követi, hogy a jelentkezési számok országosan csökkenése a szakot kevésbé érintette.

A felvettek száma nappalin folyamatosan 30 fölött volt, a levelezőn egy év (2013) kivételével 10 fölött. Ez azt jelenti, hogy nappalin a gyakorlati tárgyakból két csoportot indítottunk, illetve a két szakirány (a digitális film, illetve a multimédia-fejlesztő, 2014-től animáció) egy-egy csoportot alkotott.

A szakot ezen a néven és szerkezetben 2016-ban indítottuk utoljára. A helyét a képzés alapszak vette át, amelynek keretei között létezett a mozgóképkultúra és média szakirány. Ez utóbbi képzés tehát 2017-ben indult. A kimeneti és képzési követelmények rendelkezéseinek megfelelően a két szakiránynak (a másik a képzés; a szak és a szakirány megnevezése azonos) bizonyos közös része volt, ezt a Vizuális Művészeti Intézettel együttműködésben vittük. A szak utódja a 2021 szeptemberében új tantervvel indult, újra önálló mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak, amelynek dolgai már a jelenről szóló fejezetbe tartoznak.

Érdeemes alaposabban elemezni a szakdolgozatok témaválasztásának alakulását, hiszen ezek a munkák jól mutatják a hallgatók érdeklődését (és talán a képzés egyes ágazatainak eredményességét). A hallgatók alapvetően kétfajta szakdolgozatot készítettek: vagy úgynevezett elméleti munkát (tanulmányt), vagy úgynevezett gyakorlati munkát. A dolgozatok mintegy negyven százaléka az előbbi csoportba tartozott (a nagyobb részük filmes, a kisebb részük televíziós-médiás témájú), mintegy hatvan százaléka az utóbbiba. Ezek fikciós filmek, dokumentumfilmek és animációs filmek (nagyjából az itt felsoroltnak megfelelően csökkenő arányban), minden évben készült továbbá négy-öt multimédiás munka vagy weblapfejlesztés.

A BA-képzést olyan tömegképzésnek tekintettük, amely viszonylag széles mérítésű kompetenciákat és ismereteket ad a hallgatóknak. Ezek a kompetenciák és műveltséganyagok a képzés alkalmazott jellegét erősítették. A hallgatók elhelyezkedéséről szerzett információk, azaz a munkaerőpiac visszajelzései azt mutatták, hogy a megfelelő arányok figyelembe vételével indokolt volt megőriznünk a képzés tágas jellegét, amelynek a fő összetevői ezek voltak: elméleti-történeti műveltséganyag, gyakorlati ismeretek (fő területek: televíziózás, filmgyártás, számítógépes ismeretek), illetve terepmunkák, tehát a gyakorlati órán szerzett ismeretek alkalmazása (Líceum Televízió, multimédiás munkák, alkalmazott grafikai munkák, illetve a külső gyakorlatok helyszínein végzett munkák).

A mozgóképkultúra és médiaismeret tanári mesterszak (MA) azért volt fontos eleme a kínálatunknak, mert a tanárképzésben a korábbiakban nem volt mozgóképkultúra és médiaismeret szak, a Nemzeti alaptanterv azonos elnevezésű tantárgyának oktatására a posztgraduális mozgókép- és médiakultúra szakirányú továbbképzési szak készítette fel a hallgatókat. A tanári mesterszak tehát a tanárképzésben meglévő hiányt pótolta, azaz a tárgy oktatására szakmailag és módszertanilag felkészült pedagógusokat kezdett kibocsátani. Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy az ország egyetlen, folyamatosan és kiszámíthatóan működő mozgókép- és médiatanár-képzése vagyunk.

Az utánpótlást részben a saját hallgatóink, részben a részismereti modul hallgatói jelentették, de a legkülönbözőbb helyekről érkeztek felvételizők (ELTE, PPTE, JPTE, DE, NYF, SZE stb.; a két félévesre jelentkező gyakorló tanárok pedig Zircről Hódmezővásárhelyig).

A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy 1995-ös bevezetése óta az ország valamennyi iskolájában szükség volt szakirányú végzettséggel rendelkező tanárra. A tanári MA-t elvégző hallgatók tehát a közoktatásban helyezkedhettek el, az általános és középiskolákban bevezetett mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy tanáraiként. További elhelyezkedési lehetőségek: a mozgóképes szakmák intézményi hálózata; a filmkészítés gyakorlati területei; médiaintézmények; közművelődés; civilszervezetek; kulturális intézmények. A szak hangsúlyos tantárgyai ezek voltak:

filmelemzés, formanyelvgyakorlatok, utómunka-gyakorlatok, a mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának módszertana, a mozgóképkultúra tanításának gyakorlata, a médiaismeret tanításának gyakorlata, külső és belső iskolai gyakorlat.

A hallgatóknak ajánlott egyéb olyan tevékenységek, amelyek a tanári pályára készítettek fel: iskola- és óralátogatások, részvétel nemzetközi mozgókép- és médiaoktatási projektekben, tanulmányi kirándulások (pedagógiai intézményekbe, oktatással foglalkozó civilszervezetekhez, televíziós társaságokhoz, filmstúdiókba, filmes intézményekhez).

A képzési idő az előképzettségtől függően 2-5 félév volt. 2009-ben hat, 2010-ben nyolc, 2011-ben három hallgató kapott diplomát. Az egyes évfolyamokon 6-8 öt féléves és 2-5 két féléves hallgató volt; egy-egy évben 8-12 hallgató tett záróvizsgát (2015-ben hét öt féléves és négy két féléves). A hallgatók egyik része gyakorló mozgókép- és médiatanár volt, ők túlnyomórészt a levelező képzésre jelentkeztek, a másik része pedig frissen végzett a régi rendszerű főiskolai szakokon vagy az új BA-szakokon.

A szakra gyakorlati vizsga és motivációs beszélgetés után lehetett bekerülni. A túljelentkezés mintegy háromszoros volt (a két tagozatra együtt 20 főt tudunk felvenni). A 2011–2012-es tanévtől teljessé vált a képzési rend, hiszen létezett két féléves csoportunk, továbbá a másodéves öt féléves csoport mellett megjelentek az öt féléves nappalisok és levelezők. A képzési forma megszűnése elsősorban a régebben diplomát szerzett pedagógusokat érintette, az ő képzésükre 2017-ben indult a rövid ciklusú képzés.

A média-, mozgókép- és kommunikációtanár osztatlan tanárszakot a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszékkal közösen vittük. A szak helyét a tanárképzés megújítása nyomán 2022 őszén a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár elnevezésű szak vette át. A szaknak van tíz féléves osztatlan formája és többfajta, mesterképzésinek vagy rövid ciklusúnak nevezett formája. A képzés részleteiről ugyancsak a jelenről szóló fejezetekben beszélünk.

A mozgóképművész diszciplináris mesterszak (MA) anyagát a Magyar Akkreditációs Bizottság 2011 őszén fogadta el. A képzés 2012 szeptemberében indult, az első két végzős 2014-ben záróvizsgázott.

A képzés célja olyan művészeti szakemberek képzése volt, akik a mozgókép történetéről, elméletéről szerzett ismereteik, valamint a mozgóképes technikák birtokában képesek a hagyományos mozgóképes területek mellett új technológiák alkalmazására az üzleti és a művészeti életben, valamint a professzionális műsorkészítésben. Célunk volt továbbá olyan szakemberek képzése, akik megfelelő ismeretekkel rendelkeznek tanulmányaik doktori képzés keretében történő folytatásához.

Ismeretkörök a szak tantervében: társadalomtudományi és művészeti ismeretek, a mozgóképművészet elméleti és történeti kérdései, társművészetek, kutatás-

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

módszertani gyakorlatok, kommunikációs és művészeti prezentációs gyakorlatok, mozgóképtechnikai gyakorlatok (kamera, világítás, vágás, effektek, hang), forgatókönyvírás, dramaturgiai gyakorlatok, gyártási, produceri ismeretek, kreatív művészeti gyakorlatok (nem fikciós műfajok a filmben, a televíziózásban és az újmédiában), szerkesztési gyakorlatok.

3. kép: A záróvizsgázó tanár szakosok és a bizottság 2012-ben

Forrás: Szamosvári Mária

Elhelyezkedési lehetőségek: a filmkészítés gyakorlati területei (filmgyártás helyi televíziók, mozgóképkészítő vállalkozások és cégek, médiaintézmények, a mozgóképes szakmák intézményi hálózata [műsorszervezés, terjesztés, nemzetközi kapcsolatok]), összművészeti produkciók, a médiadesign területei, közművelődés (művelődési intézmények, múzeumok, archívumok, könyvtárak), egyéb kulturális szolgáltatások. Továbbtanulási lehetőségek: DLA-programok, médiatudományi, kultúraelméleti, filmtudományi, nevelés- és művelődéstudományi tárgyú programok.

Az első három végzős évfolyamban tíz diplomamunka született, de a létszámmal nem voltunk elégedettek: 2015-ben nem sikerült indítani a szakot, 2016-ban pedig csak levelezős csoport indult. A képzés sebezhetőségének hátterében egyebek között az állt, hogy bizonytalan volt az utánpótlása: a saját hallgatóinkon kívül az elektronikus ábrázolásról, illetve a debreceni szabadbölcsész szakról érkeztek a felvételizők, de a létszámuk korlátozott volt. A képzést nehéz volt pozicionálni (rendezőket, tehát valóban művészeket képezünk? – a pályájuk bizonytalan lehet; vagy iparos embereket? – de nekik nem feltétlenül szükséges a mesterszint), és ez a bizonytalanság visszahatott a hallgatók szándékaira és közérzetére is. A mesterszak

az alapszakhoz hasonlóan 2016-ban indult utoljára, tehát 2017-ben már nem volt felvételi; ennek a szaknak a helyébe azonban nem lépett újabb képzés. A szakon összesen húsz végzősünk volt, az utolsó hallgató 2023-ban záróvizsgázott.

A mozgóképkultúra és médiaismeret részismereti modullal elérkeztünk azokhoz a képzési formákhoz, amelyek tulajdonképpen bármilyen szakos hallgató számára nyitottak voltak. A részismereti modul 50 kredités oktatási forma volt, amelyet a főiskola minden hallgatója felvehetett. A képzési formának a médiaműveltség fejlesztése szempontjából két fontos eleme volt: egyrészt a hallgatók bővíthették az elektronikus médiumokkal kapcsolatos tudásukat, másrészt a modul elvégzése után lehetőségük volt átlépni a mozgóképkultúra és médiaismeret tanári MA-szakra. Az időszakban összesen mintegy ötven hallgató vette fel és végezte el a modult, bár az adatok szerint a töredéküknek állítottak ki erről igazolást. Kiugró adatot látunk 2012-ben, amikor 55 hallgatónk volt – ebben az évben a részismereti modult ingyenessé tették (közülük persze nagy volt a lemorzsolódás). Körülbelül tíz hallgató lépett át a tanár szakra, azaz később ennyien szereztek tanári képesítést. A diákok jellemzően a következő szakokról hallgatnak át: elektronikus ábrázolás, magyar nyelv és irodalom, kommunikáció és médiatudomány (az ő jelenlétük azért fontos, mert a modult egyéni érdeklődésből választották, ők ugyanis a modul nélkül is beléphettek a tanár szakra), informatika, ének-zene. A részismereti modul végző hallgatók jelenléte módszertani szempontból azért volt érdekes, mert egyrészt a hallgatók különböző előképzettséggel vették fel a tárgyakat, másrészt az eredeti szakjuknak megfelelően különleges szintet adtak a csoportnak, különleges módon foglalkoztunk velük: az ének-zene szakosok részt vettek a hallgatói munkák zenei oldalának megformálásában, az informatika szakosok a többiekénél sokkal többet tudnak a számítógépes munkákról. A tanárok a csoportok összetételét nagyban kihasználták a stábok összeállításában.

A tárgyalt időszakban kétszer újítottuk meg a kreditlistát. A 2015–2016-os tanévtől kezdve a részismereti modul programját összehangoltuk a média-, mozgókép- és kommunikációtanár osztatlan tanárképzés programjával, azaz az utóbbi kreditlistájából válogattuk össze az előbbi kínálatát. A részismereti modult elvégző hallgatók ennek megfelelően úgy léphettek át az osztatlan tanárszakra, hogy az 50 kredités modul teljes egészét el tudtuk nekik ismerni. Ilyen módon a részismereti modul és az osztatlan tanárképzés tartalmai a lehető legközelebb kerültek egymáshoz, tehát a részismereti modul tulajdonképpen a tanári felkészítés egyik képzési formájává vált.

A mozgóképkultúra modult a tanítóképzésben hirdettük, amely részben bevezető jellegű tárgyakból, részben szakmódszertani tárgyakból, részben pedig gyakorlati ismeretekből állt. A modul tárgyait az egri és a sárospataki kampuszon tanuló diákok vették fel.

Jelentős szerepünk volt az átoktatásokban. Lista azokról a tárgyakról, amelyeket a társtanszékek képzéseiben tartottunk: rádiós gyakorlat, televíziós gyakorlat, hírműsorok előállítás (Ének-zene Tanszék), dokumentumműsorok előállítás, magazinműsorok előállítás, az elektronikus újságírás technikai alapjai, videó II. (Kommunikáció- és Médiatudomány Tanszék), videó II., speciális videó, film és irodalom, televíziós műsorok elemzése (Vizuális Művészeti Tanszék), a televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzés tárgyai (Comenius Kar, Sárospatak).

A képzési portfóliónk a tárgyalt nyolc évben rendkívül feszített volt. Egy időpillanatban körülbelül kétszáz hallgató tanult nálunk, ennyi hallgató ügyeit igyekeztünk folyamatosan és lelkiismeretesen intézni (FOSZ tizenöt, BA nappali mintegy száz, BA levelező körülbelül harminc, diszciplináris MA tíz, osztott tanári mintegy huszonöt, osztatlan tanári öt; ehhez adódnak a részismereti modul hallgatói).

Ebben az időszakban bekapcsolódtunk a Neveléstudományi Doktori Iskola elektronikus tanulási környezetek alprogramjának munkájába, hiszen ennek az alprogramnak voltak érintkezései a mozgókép- és médiapedagógia felé. A programban témavezetőként, illetve a film- és médiapedagógia elnevezésű kötelező, majd csupán szabadon választható tárgy gazdjaként voltunk jelen. Ajánlott kutatási témáink az alapképzés témáira és a mesterképzés témáira épülnek, folyamatos- ságot teremtve a képzési szintek között. Ez az együttműködés a továbbiakban teljesen elsorvadt, oktatóink nem tanítanak ma már a programban, semmiféle felkérést nem kapunk a védések körüli feladatokhoz sem.

Tevékenységeink a tanszék első nyolc évében

A kezdeti időszakban a következő feladatokat tűztük ki: a feltételek megteremtése a tanszék folyamatos, tervezhető, minőségi munkájához; a tanszék láthatóvá és azonosíthatóvá tétele, működési feltételeinek megalapozása; a tanszék országos és nemzetközi ismertségének megteremtése, majd erősítése; a hallgatói létszám megtartása.

A fentiek részletei a következő tevékenységekben jelentek meg. Kidolgoztuk és közzétettük a tanszék működéséhez szükséges dokumentumokat (szabályzat a külső és belső szakmai gyakorlatokról, útmutató a gyakorlati jellegű szakdolgozatról, szakdolgozati témakörlista, a záróvizsga témakörei, vezetőtanár-lista az MA-s hallgatók külső iskolai gyakorlatához). Kidolgoztuk továbbá a szakfelelősi rendszert, amelynek lényege az volt, hogy az egyes képzések egyes évfolyamainak hallgatóihoz tanárokat rendeltünk, akik foglalkoztak a képzés és a hallgatók napi ügyeivel.

Két rendezvénysorozatunkról részletes képet nyújtunk az ötödik fejezetben, itt csak néhány alapvető információt rögzítünk róluk. Más elnevezéssel, de hasonló tartalommal ekkoriban indult az Eszterházy Film- és Médianapok. Bizonyos évekk-

ben a filmnapok összekapcsolódott más vállalkozásokkal is, ilyen volt az Egyetemisták és Főiskolások I. Filmszemléje. Az Eszterházy Film- és Médianapok az országban működő filmes képzések diákjainak adott bemutatkozási lehetőséget. A tárgyalt években az ELTE, a PPKE, a Miskolci Egyetem, a Kaposvári Egyetem, az SZTE és a Szegedi Egyetem hallgatói mutatták be munkáikat a játékfilmes, dokumentumfilmes és animációs szekcióban. A filmnapok kitalálója és főszervezője Borbás László volt.

A másik rendezvénysorozat, a Király Attila kezdeményezése nyomán létrejött, Bollók Csaba vezetése alatt működő Slow Film Fesztivál és nemzetközi műhely a tanszék és a tanszékkel kapcsolatban álló külföldi intézmények hallgatói számára nyújt bemutatkozási lehetőséget. A nyári táborban a résztvevők nemzetközi stábok tagjaiként készíthetik el saját alkotásaikat. 2011 augusztusában spanyol, román, orosz és romániai magyar diákok részvételével rendeztük meg a tábort, amelynek végén a filmeket ugyancsak nemzetközi zsűri értékelt és díjazta.

A következőkben azokról az alkotókörökről beszélünk, amelyek a tehetséggondozás terepei voltak. Az Egri Fialat Filmkészítők Stúdiója – Illés György emlékére tevékenysége 2007 novemberében indult heti rendszeres találkozókkal és nemzetközi pályázatokon való részvétellel. A stúdió munkáját Borbás László irányította. A stúdió feladata az volt, hogy ápolja és továbbadja Illés György szellemiségét és szakmai munkásságát. A filmműhely céljai ezek voltak: olyan filmes alkotóműhely működtetése, amelyben a főiskola diákjai kiteljesíthetik kreativitásukat és alkotókedvüket; a hallgatók tudományos diákköri tevékenységében való aktív részvétel; a Líceum Televízió műsorkínálatának bővítése (dokumentumfilmek, kisjátékfilmek, etűdök, portrék, televíziós sorozat – teleregény stb.); nemzetközi és belföldi filmfesztiválok rendezése.

A műhely eredményei: OTDK- és OMDK-díjak, díjak a független filmszemléken, fesztiválok megrendezése (a 37. Kelet- és Dél-Magyarországi Független Filmszemle 2009. február 20–22-én, Eszterházy Filmnapok), emléktábla avatása Illés György születésének 95 éves évfordulója alkalmából 2014. november 5-én.

A fejlesztőmunka legfontosabb műhelye a tudományos diákköri tevékenység. Hallgatóink többfajta diákköri munkát végeztek, hiszen nemcsak alkotásaikkal, azaz úgynevezett gyakorlati munkákkal szerepelnek, hanem elméleti vagy történeti szempontú tanulmányaikkal is – az írásos dolgozatok a filmtudományi, a médiatudományi és a vizuális kultúra szekcióban mutatkozhattak be. A TDK-műhely támogatást kapott, amelyből részben vendégelőadókat hívtak meg, részben pedig az alkotásaikat forgatták le. A 2017-ig terjedő időszakban összesen kilenc helyezést értünk el, ebből nyolcat a művészeti szekciókban, egyet pedig a filmtudományi szekcióban. A tanszéki TDK-felelős Borbás László volt, aki ezt a feladatot a mai napig ellátja.

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

Hallgatóink hazai és nemzetközi fesztiválok állandó résztvevői voltak. A hasonló szemlék és versenyek különösen fontosak a fejlesztőmunka szempontjából, hiszen a hallgatóknak egyszerre adtak ösztönzést és jelentettek lehetőséget a bemutatkozásra. A tárgyalt időszakban a hallgatók oroszországi, csehországi és romániai rendezvényeken vettek részt alkotásaikkal. Díjazott hallgatóink filmfesztiválokon: a Bicsák Boglárka – Rengei Máté alkotópáros, Farkas Máté, Honti Gergely, Mihályi Melánia, Podányi Dániel, Tóth András, Zagyva Zoltán.

Fontos vállalkozásunk volt a Koltai Lajos-ösztöndíj. A lényege az volt, hogy egy hallgató egy féléven keresztül tanszékünk munkatársának, a világhírű operatőr és rendezőnek az asszisztense lehetett, illetve a támogatásból elkészíthette a saját alkotásait. Az ösztöndíjat Balogh Áron és Tisza Balázs nyerte el.

Mesterkurzusaink ugyancsak sajátos formát jelentettek a mozgóképértés fejlesztésében. Ezeket rendszerint saját tanáraink tartották, de voltak vendégelőadók is, ez utóbbi egy támogatási programnak köszönhetően vált gyakorlattá. Neves elméleti szakembereket és alkotókat volt módunk meghívni. Két mesterkurzust rendeztünk, az egyiknek Almási Tamás filmrendező, a másiknak pedig Jenei Ágnes médiaelméleti szakember volt az előadója, a kurzus címe *Tárguló televízió* volt. A mesterkurzusokon való részvételt kredittel ismertük el, de mindenkinek lehetősége volt bejárni az órákra. Koltai Lajos operatőr-rendező a Kepes Intézetben levő műteremben tartott hasonló kurzusokat, amelyek témái a világítás, a dramaturgia és a rendezés fogásai voltak. Koltai Lajos tevékenységének kisugárzása jelenik meg abban, hogy 2018-ban Eger város díszpolgára lett. A mesterkurzusok új folyamat alkották Süveges Gergő órái, amelyek a televíziós munka alapkérdéseivel foglalkoztak. Ezeket az órákat ugyancsak kinyitottuk a főiskola közönsége felé, nagyon népszerű és sikeres foglalkozások voltak.

A filmklubos életről és a vetítésekről a hatodik fejezetben beszélünk majd részletesen.

A tantervben belső és külső szakmai gyakorlatok szerepeltek. A hallgatók belső gyakorlatukat a főiskola médiaműhelyeiben és a multimédia kutatólaborban vagy a tanszék megbízásából végezték (honlapfejlesztés, részvétel a tanszék programjainak előkészítésében és lebonyolításában stb.). A külső gyakorlatot az ország egész területén lehetett teljesíteni, a gyakorlat lehetséges helyszínei: televíziós társaságok, multimédia-fejlesztő cégek, filmstúdiók, filmterjesztő vállalatok, mozik, filmes szaklapok.

2012-től a Kari Tanács döntésének értelmében a hallgatóknak lehetőségük nyílt arra, hogy bizonyos tárgyakat külső helyszíneken teljesítsenek. Három tárgy tananyagához kézikönyv készült, amelynek alapján a terepen folyhatott a munka (a tantárgyak: hírműsorok szerkesztése, médiumismeret, a filmterjesztés intézményrendszere). A szakmai gyakorlatokat és a terepen végezhető tantárgyak fejlesztését

a TÁMOP-4.1.1/A-10 – Komplex szolgáltatásfejlesztés az Eszterházy Károly Főiskolán a minőségi gyakorlati képzés érdekében elnevezésű program támogatta.

A Líceum Televízió munkatársai dolgozták ki azoknak a tanórán kívüli foglalkozásoknak a tervezetét, amelyek jól illeszkedtek a kötelező órák kínálatába. A tanórán kívüli hallgatói foglalkozások az alábbi témakörökbe nyújtottak mélyebb betekintést: a televízió gazdálkodása, napi működése, a munkatársak feladatai, egy-egy adás elkészítésének munkafolyamatai. Az órák összefoglaló célja ez volt: a hallgatók képesek legyenek egy adott műsor technikai rendszerének beállítására, a műsor vezénylésére, felvételére. A hasonló foglalkozásokért a hallgatók értelemszerűen nem kaptak kreditet, tehát a legelkötelezettebb csoport szokott ezekre összegyűlni.

Az egyéb képzési formák között olyanokat tartunk számon, amelyek szoros rokonságban vannak a felnőttképzéssel, a posztgraduális formákkal és a nem formális tanulás formáival. Kettőt ismertetünk közülük, mert ezek viszonylag sikeresek voltak: az egyik egy felnőttképzési tanfolyam, a másik pedig pedagógus-továbbképzés. A helyismereti dokumentumfilm-készítő képzés keretein belül a következő szakmai ismereteket kínáltuk: a helyismereti dokumentumfilmek előkészítése, forgatása, utómunkái, piaci terjesztése, részvétel a munkafolyamatokban. A képzést elvégző hallgatók az alábbi területeken helyezkedhettek el: helyismereti dokumentumfilmek előállításával, utómunkáival és terjesztésével foglalkozó magánvállalkozások, önkormányzatok, turisztikai cégek, vendéglátással foglalkozó intézmények. A másik a médiaműveltség fejlesztése című tanártovábbképzés volt. A képzés célját így fogalmaztuk meg: a tanárok felkészítése a tanulók médiaértésének fejlesztésére; a mozgóképértés fejlesztését szolgáló szakmai ismeretek áttekintése; a módszertani eljárások áttekintése; a mozgóképipírás alapjainak áttekintése. Célcsoportunk azok a tanárok voltak, akik szerepet vállaltak a tanulók médiaértésének fejlesztésében: alsó tagozatos nevelők, felső tagozatos tanárok (elsősorban magyar szakosok), középiskolai tanárok.

Ide tartoznak azok a középiskolásoknak szánt felvételi előkészítő foglalkozások, amelyeket 2015 őszétől tartottunk. A foglalkozások témakörei a felvételi feladataihoz igazodtak: filmkészítés, fényképezés, mozgóképelemzés, portfólióépítés.

Ugyancsak a középiskolásoknak rendeztük meg a Kakuk Jenő emlékére hirdetett filmismereti vetélkedőt 2013 tavaszán. A vetélkedővel tragikusan korán elhunyt kollégák emléke előtt tiszteltünk.

Kiemelt helyen tartottuk számon azokat az eseményeket, amelyeken az oktatóink munkáit mutattuk be. Ilyen volt Bollók Csaba *Legenda* című filmjének vetítése 2012 őszén.

A kutatásainkkal kapcsolatban csak azokat a munkáinkat hozzuk szóba, amelyeket vagy tanszéki keretben, vagy intézményközi együttműködésben végeztünk,

mert az oktatók egyéni munkásságának ismertetése *A jelenből nézve* rész első fejezetében szerepel.

Borbás László, Szíjártó Imre és Tóth Tibor egyéni és közös publikációi ebben az időszakban a magyar kiadványokon kívül Ausztriában, Lengyelországban, Oroszországban és Szingapúrban jelentek meg, közülük négy angolul, kettő lengyelül, egy pedig oroszul. Előadásokat tartottunk többek között Kuala Lumpurban, Szentpéterváron, Krakóban, Varsóban és Poznańban. Néhány tanulmányban szerzőtársunk volt Herzog Csilla és Racsko Réka. A témáink ezek voltak: médiatudatosság és médiaműveltség, a médiaműveltség fejlesztésének módszertana, a filmértés stratégiái, általános és középiskolás tanulók médiaértési stratégiái, az iskolákban folyó fejlesztőtevékenység, a médiaoktatás beágyazottsága a magyar közoktatásban, a kortárs kelet-közép-európai film oktatása.

Részt vettünk a Győri Zsolt szerkesztésében megjelenő brit filmtörténeti kötet megjelentetésében (*Fejezetek a brit film történetéből*. Szerk.: Győri Zsolt, Líceum Kiadó, Eger, 2010.). Közös projektünk volt a Képzőművészeti Egyetemen Karol Irzykowski *A tizedik múzsa. A filmesztétika kérdései* című kötetének fordítása és kiadásának szervezése (Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori Iskola – Brozsek Kiadó, Budapest, 2011. Fordította: Szíjártó Imre, Dabi M. István).

A következő projektekből vettünk részt:

TÁMOP 4.1.2.-08/1/B/ 3. sz. alprojektje: Regionális Hálózati Pedagógiai Tudásmegosztó Fórum (ePedNet) megteremtése a pedagógusképzés fejlesztésére. V. résztevékenység: „Mesterképzők fóruma” – egyeztető hálózat elveinek kidolgozása az MA képzések akkreditációjával rendelkező felsőoktatási intézmények között (EKF TKTK, 2010 ősze).

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001: A gyakornoki minősítő vizsga szakmai részleteinek kidolgozása. A mozgóképkultúra és médiaismeret gyakornoki vizsgaanyagának kidolgozása; Országtanulmány: A gyakornoki rendszer Lengyelországban.

TÁMOP-4.1.2. B.2-13/1-2013-0005: „Együttműködés az észak-magyarországi pedagógusképzés megújításáért”, „A médiaműveltség fejlesztése a középiskolában”.

TÁMOP-4.1.1.C-0001 „KezeK” pályázat kapcsán készülő „Nyílt videókurzusok, videórepositórium, tudástár” című projektjében: videokurzus megtartása „Filmtörvények Kelet- és Kelet-Közép-Európában” címmel.

TÁMOP 4.1.1.F-13/1-2013-0009: „Az EKF területi, társadalmi és gazdasági szerepének fejlesztése: Oktatás – gyakorlat – innováció”.

IKT a tudás és tanulás világában – humán teljesítménytechnológiai (Human Performance Technology) kutatások és képzésfejlesztés című, TÁMOP-4.2.2.C-11/1/KONV-2012-0008, 4.2. almodul: Mozgóképértés, médiahasználat, médiafogyasztás eltérő szociokulturális környezetben.

TÁMOP-422.D-15/1/KONV-2015-0027, 4. pillér: Digitális átállás és médiaműveltség.

Kreatív munkáink közül ugyancsak azokat emeljük ki, amelyek tanszéki együttműködéssel készültek. Pályaorientációs filmünk a TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV keretében készült, a koncepciója ez volt: az új típusú videóalapú e-learning-tananyagok bemutatása hazai és nemzetközi oktatók, partnerek számára. Életpálya-tervezést segítő, orientáló kisfilmünk a TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV keretében készült az elektronikus tanulási módszerekről. A módszertani film bemutatta a 21. századi korszerű tanulási formák gyakorlásához elengedhetetlen tanulásméleti, oktatásszervezési, módszertani és technikai lehetőségeket.

A mozgóképértés fejlesztésének témakörében tizenkét filmet készítettünk. A filmek közös elve a mozgóképértés fejlesztése – ezt a fejlesztőmunkát mintaórán, különféle közösségi közegekben és terepmunkák során végeztük. A filmek magyar és angol nyelven készültek, rendezői a tanszék munkatársai voltak. A munka fejezetei: a mozgóképértés fejlesztése tantermi környezetben, a mozgóképértés fejlesztése terepgyakorlatokon, a mozgóképértés fejlesztése kisközösségekben.

Érdeemes részletezni *A mozgóképértés fejlesztése. Oktatási segédanyag. 12 dvd-ből álló, magyar és angol nyelvű kiadvány* tartalmát (szerkesztő: Szíjártó Imre, 2014).

1. A mozgóképértés fejlesztése tantermi környezetben.
  - 1.1. *Állatkert a hátizsákban* – a valóság mediális ábrázolása. Módszertani óra a földrajztanár mesterszak hallgatóival (tanár: Szíjártó Imre, rendező: Borbás László) 60’.
  - 1.2. *Az Éjjel-nappal Budapest* mint morális tanmese. Módszertani óra az andragógia és a szociálpedagógia szak hallgatóival (tanár: Szíjártó Imre, rendező: Monory-Mész András) 60’.
  - 1.3. „A szerző halott. Éljen a szerző!” – az alkotói én a mozgóképen. Módszertani óra a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár mesterszak hallgatóival (tanár: Szíjártó Imre, rendező: Varjasi Tibor) 60’.
  - 1.4. Filmválasztási szokások. Módszertani óra a mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak hallgatóival (tanár: Monory-Mész András, rendező: Borbás László) 45’.
2. A mozgóképértés fejlesztése terepgyakorlatokon.
  - 2.1. Kreatív munka alapszakosokkal (rendező: Borbás László).
  - 2.2. Kreatív munka mesterszakosokkal (rendező: Monory-Mész András).
  - 2.3. Kockáról kockára. Médiaoktatás Dunaharaszttiban. Portrészlet Korbeltől Csilla médiapedagógusról. (rendező: Varjasi Tibor) 41’.
  - 2.4. Fejlesztőmunka gyerekek körében (rendező: Tóth Tibor).
3. A mozgóképértés fejlesztése kisközösségekben.
  - 3.1. A mozgóképek használata a konfliktuskezelésben (rendező: Monory-Mész András).
  - 3.2. Az első lépések (rendező: Varjasi Tibor).
  - 3.3. A Mozgóképkultúra Tanszék az Agriamédia konferencián (rendező: Varjasi Tibor).
  - 3.4. Koltai Lajos mesterkurzusa (rendező: Borbás László).

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

A szövegek célcsoportjai: a tanárok iskolán kívüli feladatainak ellátására felkészítő szak hallgatói (család- és gyermekvédő tanár MA és/vagy játék- és szabadidő-szervező MA); a vizuális és környezetkultúra MA hallgatói; a földrajztanár MA hallgatói; a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA hallgatói.

A kiadvány anyagait részben hazai fórumokon, részben külföldön mutattuk be. Néhány magyarországi eredmény: az órafelvételeket a médiaismeret tanításának gyakorlata című tantárgy tananyagaként elemeztük a tanár szakos hallgatókkal; a földrajz szakos hallgatók módszertani szemléltetőanyagként használták az egyik fejezetet; a tapasztalatok beépültek a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA szak hallgatóinak szakdolgozataiba (például: *Mozgókép a földrajzoktatásban*); tananyagként és szemléltetőanyagként mutattuk be Sátoraljaújhelyen egy magyar, szlovák, ukrán és román televíziós szakemberek részvételével megrendezett továbbképzésen (2014. 09. 23–26). A külföldi eredmények között megemlítjük, hogy 2013. május 4-e és 8-a között az órákat egy Erasmus-programban létrejött lengyelországi út során mutattuk be. A varsói testvérintézményünkben (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) nagy érdeklődés mellett tartottuk meg angol és lengyel nyelvű foglalkozásainkat, a vendégelőadók Monory-Mész András és Szijártó Imre voltak. A kiadványról lengyel és orosz nyelvű recenziók születtek, amelyek szaklapokban jelentek meg.

Két további rendezvény érdekessége az volt, hogy a hallgatóink tevékenységét állítottuk középpontba.

A Tempus Közalapítvány támogatásával 2011. október 18-án a megvalósult szakmai napon nyolc diákunk mutatkozott be. Kovács Fruzsina a Líceum Televízió szerkesztője és műsorvezetője volt, majd később kapott lehetőséget arra, hogy az *Artporello* című magazinműsor társszerkesztője, illetve műsorvezetője legyen. Előadása idején Budapesten dolgozott egy rádiónál, ahol a műsorok szerkesztése és vezetése mellett marketingmunkákkal foglalkozott. Oláh Zsolt a szakdolgozatát mutatta be, amely huszonöt éve működő zenekarának tevékenységét dolgozta fel – a munka tulajdonképpen a zenekar fellépéseinek dokumentálása, illetve a népszerűsítő anyagok elkészítése volt. Berecz Tamás 2006 és 2009 között a Líceum Televíziónál dolgozott operatőrként és vágóként, majd Eged Dáviddal, egy másik fellépőnkkel együtt a TV Eger munkatársa volt. Tisza Balázs az *Insequence* című, harmincperces természetfilmjéről beszélt, amely a 2011-es természetfilm-fesztiválon elnyerte a Növények és állatok élete kategória amatőr díját és két különdíjat. A filmet az MTV1 *Természetfilmek és egyéb állatfajták* című műsora vetítette. A film érdekessége, hogy Tisza Balázs középiskolás korában készítette. Vargha Márk Péter Eger után a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem médiadesign MA szakán tanult, előadásában a mesterképzésen szerzett tapasztalatairól beszélt. Besnyő Dániel 2009 végétől több színháztagulattal dolgozott

együtt, fellépett a Fridge Fesztiválon, a Szkéné Színházban és a Gödörben, majd az Európa Parlament civilszervezetekkel kapcsolatos konferenciáján, valamint készített turnéanyagot a Balkán Fanatik zenekarnak, a TNT-nek, valamint forgatott egy audiovizuális kísérleti némafilmet a Sanfranciscobeat legújabb albumához *Code36* címmel. Végül Bokor Pál előadása egy dokumentumfilm tervezését és próbafelvételeit mutatta be, az akkoriban készülő dokumentumfilm címe *Hollywood bölcsője*.

Érdekes rendezvény volt a Mozgóképkultúra Tanszék fennállásának öt éves évfordulójáról szóló megemlékezés Nyolc öregdiák és a mostaniak címmel (Eger–Sárospatak 2015. 09. 25–26. szombat – úgy látszik, ekkoriban 2010-től számoltuk a közös történetünket). Az öregdiákok közül a felsoroltakat láttuk vendégül: Tisza Balázs operatőr, Karácsony Péter filmes szakember, Vargha Márk designer, Baranyi Benő filmes szakember, Balogh Áron grafikus, Cseh Kornél televíziós szakember, Mellik Alexandra újságíró, illetve videóüzenetet küldött Potapenko Nasztázia filmfesztivál-szervező.

Címszószerűen és a teljesség igénye nélkül érdemes felsorolni a tanszék oktatóinak főiskolán kívüli tevékenységét. A tanszék munkatársai részt vettek a főiskola és Eger városa mozgóképes rendezvényeinek, projektjeinek lebonyolításában (Eszterházy Filmnapok, Vadeper filmklub, a videótár filmklubja, Eszterházy Galéria, közönségtalálkozók, Slow Film Fesztivál). A hozzánk érkező magyar és külföldi filmrendezők, operatőrök, filmtörténészek és médiaszakemberek előadásait nemcsak a főiskolásoknak, hanem a városban élő érdeklődőknek is hirdettük. Filmfesztiválok zsűrijében szerepeltünk (BIG, illetve fesztivál Szentendrén). Előadások és részvételek kulturális rendezvényeken: európai közönségnevelés, Cinefest, Mediawave, Titanic, Csatorna Médiafesztivál, Magyar Filmklubok és Filmbarátok Szövetsége, Tolsztoj Társaság.

Mindezekon kívül tanulmányi kirándulásokat szerveztünk a hallgatókkal a Magyar Filmszemlére, a Titanic fesztiválra, a Balázs Béla Stúdió kiállítására, filmforgalmazókhoz, televíziós stúdiókba.

A tanárképzésben vállalt országos szerepünk bizonyítéka volt az a szakmai nap, amelyet 2009. december 11-én a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA képzést folytató felsőoktatási intézmények (EKF, ELTE, PPKE, SZTE) számára szerveztünk azzal a céllal, hogy megbeszéljük a képzés minden intézményt érintő ügyeit.

A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó áttekintésünk első részében Erasmus-kapcsolatainkat vesszük sorra, a második részben pedig néhány külföldi szereplésünket mutatjuk be. Nem térünk ki újra a külföldi és idegen nyelvű publikációinkra, mert ezek a tudományos tevékenységünkről szóló részben szerepeltek.

Hallgatóink az Erasmus-program keretében egy-egy fél vet vagy egész tanévet tölthettek külföldön. A 2011–2012-es tanévtől kezdve öt tanárjelölt tanult a brémai

Technológiai Egyetemen, hét alapszakos diák pedig Poznańban, az Adam Mickiewicz Egyetemen. Hollandiában három, a bukaresti Film- és Televízióművészeti Egyetemen egy hallgató töltött egy teljes tanévet, illetve fogadott tőlünk hallgatót a FAMU is. A fogadó intézmények közötti munkamegosztás nagyjából így nézett ki: Brémába a multimédiával, oktatástechnológiával, újmédiával kapcsolatos szakokra jártak a hallgatóink, illetve voltak tanár szakos ösztöndíjasaink is, Poznańba a bölcsészkarra mentek, Prágába és Bukarestbe pedig a hagyományosnak nevezhető művészképzés vonzotta a jelentkezőket. A csehországi és a romániai kapcsolatokat Bollók Csaba gondozta.

Tóthné Parázsó Lenke intézeti kolléganőnk előkészítő munkájának és Nyina Dvorko tanszékvezetővel fenntartott kapcsolatának köszönhető a szentpétervári Állami Film- és Televízió Egyetemmel kialakult együttműködésünk, melynek keretében 2010. június 21-étől július 4-éig nyolc diákkal vettünk részt egy tanulmányúton, majd a főépület felújításának idején vendégül láttuk a szentpétervári diákokat és tanárokat. A kapcsolat nyomán egy hallgatónk három félévet töltött Oroszországban, ahol látogatta az egyetemi órákat, illetve dolgozott a városi televízióban. 2014. április 8–20. között a Campus Hungary támogatásával tizenegy hallgatóval tanulmányúton vettünk részt a taganrogi Csehov Pedagógiai Intézetben, Alekszandr Fjodorov rektorhelyettes vendégeként. A tanulmányút részei voltak azok a hallgatói előadások, amelyek a tanszékünk tevékenységéről szóltak, továbbá az orosz hallgatóknak bemutattuk a mintaóráinkat. Az előadások nagy sikerrel zajlottak. Erről az utunkról a 8.1. fejezetben számolunk be.

2014 tavaszán hallgatói munkákat mutattunk be a prágai filmfőiskolán (FAMU). A prágai kapcsolatunk folyamatos volt, szinte minden évben volt kiutazó diákunk, illetve Bollók Csaba rendszeresen tartott órákat az intézményben.

Minden félévben egy-két hallgatót fogadtunk Törökországból, Litvániából, Németországból és Romániából.

Folyamatosan fogadtunk külföldi vendégtanárokat: 2016 májusában érkezett hozzánk Varsóból Piotr Drzewiecki, neves médiapedagógiai szakember, aki a látogatását 2018-ban megismételte. Poznańból láttuk vendégül Bogusław Bakula professzort. A 2014–2015-ös tanévben Fulbright-ösztöndíjjal dolgozott nálunk Gábiel Melendez, az Új-Mexikói Egyetem professzora. Sikeres filmklubot és órákat tartott, sikerült őt továbbá bevonni a tanszék életébe. Jelenlétének értékeléséhez adalék, hogy egyik interjújának a címében így összegezte az egrí tartózkodását: *Ez egy remek tanulási környezet*. Ugyancsak 2014-ben látogatott hozzánk Nicolae Grigorescu Bukarestből.

Az Erasmus-program támogatásával kilenc oktatói utunk volt, négy ösztöndíjat nyertünk Poznańba, kettőt Krakkóba és három Varsóba. Egy kivételével minden alkalommal ketten mentünk, minden alkalommal bemutattuk a hallgatók munká-

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

it, és a mozgóképértés fejlesztésével kapcsolatos, nagy érdeklődéssel kísért angol és lengyel nyelvű órákat tartottunk. Négy oktatónk vett részt a kiutazásokban, Bollók Csaba, Borbás László, Monory-Mész András és Szijártó Imre. A testvérintézmények sorrendben: Adam Mickiewicz Egyetem, Poznań, Akademia Ignatianum w Krakowie (Ignatianum, Krakkó) és Stefan Wyszyński Kardinális Egyetem, Varsó. Összesen tehát minden évben volt erasmusos külföldi utunk, mindez csaknem húsz kiutazást jelent.

4. kép: Előadás Varsóban 2017-ben

Forrás: Piotr Drzewiecki

További külföldi útjaink voltak a Campus Hungary támogatásával az USA-ba (Borbás László tanulmányútja), Belorussziába, Lengyelországba és Macedóniába.

Ezek közül az utak közül Borbás László külföldi tanulmányútját emeljük ki: kollégánk a Campus Hungary PhD-ösztöndíjasaként 2013-ban egy szemesztert töltött az Amerikai Egyesült Államokban Edmondban a University of Central Oklahoma nevű intézményben. A több mint két hónapos nyári szemeszter során a Department of Mass Communication tanszék tanárai és a College of Education and Professional Studies tanszék kollégái segítették a munkáját. Részt vett a Professional Media Advisory Board Meeting elnevezésű szakmai fórumon: a tanácskozás fő részében az újmédia és a hallgatók viszonyát, ezen belül a közösségi média jelenségeit taglalták. Borbás tanár úr több médium televízióstúdiójába ellátogatott (NBC New York, News 9; OETA), ahol megismerkedett a hír- és dokumentumműsorok készítésével.

Összefoglalásul elmondhatjuk, hogy a tanszék munkája kiegyensúlyozott volt, tevékenységünket megismertettük a hazai és nemzetközi közegben, a hallgatók létszámát pedig sikerült megőriznünk.

Második rész: a bölcsészkar keretei között (2017–2023)

A fenti nyolc év története 2017 őszén zárult le, amikor a Mozgóképkultúra Tanszék a Pedagógiai Karról (2016-ig Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar) átkerült a Bölcsészettudományi Karra, amelyet ekkortól Bölcsészettudományi és Művészeti Karnak hívnak. A tanévet és a következő hét évet tehát új intézményi keretek között kezdtük meg, a neveléstudományi vonal mellett megerősödött a bölcsészettudományi és művészeti irányultság. A tanszékvezető M Tóth Éva lett, a vezetése alatt egységünk a Vizuális Művészeti Intézet részévé vált. A mozgóképes terület mindezzel új szakmai összefüggések közé került, miközben megőrizte folytonosságát és a kezdetek óta kialakított szellemiségét.

Ezt a hét évet a következőképpen lehetne szakaszolni. 2017 ősztől négy évig a Vizuális Művészeti Intézet tanszéke voltunk. Egy évig a régi elnevezéssel működünk, majd 2018. július 1-jétől Mozgóképművészeti és Kommunikációs Tanszék a nevünk, ez a változás összefüggésben van a kommunikációs és médiás kollégák csatlakozásával. 2021-ben kiváltunk a VMI-ből, és megszületett a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet. Az intézet keretei között ekkoriban két tanszék jött létre, a Mozgóképművészeti, illetve a Film- és Médiatudományi Tanszék.

A kötet megjelenésének időszakában tehát ez a szervezeti felépítés működik M Tóth Éva intézetvezetésével. Ekkor az EKKE rektora Pajtók Gáborné Tari Ilona, a Bölcsészettudományi és Művészeti Kar dékánja pedig Pintér Márta Zsuzsanna. Mindezek a történések a 2016. július 1-jén egyetemmé váló intézményben zajlottak, amely 2021. augusztus 1-jén került egyházi fenntartásba, azaz innentől beszélünk Eszterházy Károly Katolikus Egyetemről.

A hét év két időszakát – azaz a VMI-ben töltött négy évet és az önálló intézet három évét – közös fejezetben tárgyaljuk, miközben a jelenbe hajló utóbbi időszak eseményeire nagyobb hangsúlyt helyezünk. Kötetünk megjelenésének időszakában végzett tevékenységünkről *A jelenből nézve* című II. részben részletesen beszélünk.

Az intézet: koncepciók és munkatársak

Intézetünk gyakorlati jellegű mozgóképes és kommunikációs képzéseket működtet, amelyekhez csatlakoznak a tanárképzés különféle formái. Legfontosabb célunk az, hogy hallgatóink piacképes, korszerű ismereteket kapjanak. Hallgatóink a

folytonos változásban levő, a munkavállalókkal szemben új és új követelményeket támaztató kreatív ipar legkülönbözöbbr területein helyezkednek el. Az oktatásügy hasonlóképpen állandó átalakulásban van, tehát a tanárjelölteknek is rugalmasan felhasználható tudásra van szükségük.

A Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet 2021 őszétől tehát két tanszékből tevődik össze, ugyanakkor a tanszékek között számos szervezeti, szakmai és a napi feladatok szintjén megnyilvánuló átjárás, együttműködés és átfedés van. Az M Tóth Éva vezetése alatt működő Mozgóképművészeti Tanszék a hagyományosan gyakorlati tanároknak nevezett munkatársainkat tömöríti, illetve ez a tanszék viszi a televíziós mősorkészítő felsőoktatási szakképzést, a mozgóképkultúra és médiaismeret alapképzést (a képalkotás szak mozgóképkultúra és média szakiránya kifutó képzés), illetve a tanszékvezető a felelőse a 2023-ban indult művészeti instruktorképzési szak mozgóképművészeti specializációjának. A Film- és Médiatudományi Tanszék (vezetője Szíjártó Imre) a kommunikáció- és médiatudomány alapszak gazdája, ugyanis a szak felelőse H. Tomesz Tímea, továbbá a tanszék gondozza a sokfajta képzési formából összetevődő tanárképzést.

A szakmentori rendszer újabb hálózatot képez az intézeti munkában: Borbás László a felsőoktatási szakképzősöket mentorálja, Záhonyi-Ábel Márk ugyan az utóbbi tanszék tagja, de a mozgóképes alapszakos hallgatók mentora, míg Madarász Judit a kommunikációsok mentoraként dolgozik, Mizser Attila pedig a tanárképzősök felelőse – az ő feladatait 2023 őszétől Bene Viktória vette át.

Itt csak a tanszék munkatársainak névsorát és néhány soros ismertetőt közlünk, mert a tanárok tevékenysége részletesen szerepel a *II. A jelenből nézve* című rész első fejezetében (*Az intézet munkatársainak tevékenysége*).

Mozgóképművészeti Tanszék

Főállásúak: Bak Zsuzsanna mesteroktató, Balogh Máté mesteroktató, Becskei Gábor művésztanár, Bollók Csaba egyetemi docens, Borbás László mesteroktató, dr. habil. Monory-Mész András DLA egyetemi docens, Mózes Gergely egyetemi tanársegéd, dr. habil. M Tóth Éva DLA egyetemi tanár, dr. Sárý Bánk DLA egyetemi docens, Szilágyi Fanni művésztanár, Traub Viktória egyetemi tanársegéd, dr. Tóth Tibor PhD egyetemi docens.

Óraadók: Borbás Dávid, Borbás István, Fábían László, Flaisz Vanda, Ferincz Péter, Gojdár Ákos, Gózon Francisco, Mészáros Tamás Alajos, Rengei Tímea, Sipos Gábor, Szilasi Ágota, Vakli Villó Zsófia, Varjasi Tibor.

Film- és Médiatudományi Tanszék

Főállásúak: Bene Viktória tanársegéd, dr. H. Tomesz Tímea PhD egyetemi docens, Madarász Judit mestertanár, dr. Mizser Attila PhD egyetemi docens (2023 őszéig dolgozott nálunk), dr. Strickland-Pajtkó Ágnes PhD egyetemi adjunktus

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

(2023 őszeig volt a kollégánk), dr. Szijártó Imre PhD habil. egyetemi tanár, dr. Zá-honyi-Ábel Márk PhD egyetemi adjunktus.

2023 végéig óraadónk volt Gondán-Jancsó Orsolya. 2021-től kezdve demonstrátor nálunk Bodolai Réka média-, mozgókép- és kommunikációtanár – a magyar nyelv és irodalom tanára szakos hallgató, aki órákat tart, részt vesz a rendezvényeink szervezésében, illetve a közösségimédia-felületeinket kezeli. Szoros az együttműködésünk Czeglédi Tamással, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Gyakorló Általános, Közép-, Alapfokú és Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet vezetőtanárjával, aki tanárjelöltjeink szakmai gyakorlatát irányítja.

Két adatsorral érmes érzékeltetni az intézet munkájának kiterjedt jellegét, az első a jelentkezők létszámát, a második pedig az egy időszakban az intézet szakjain tanuló hallgatók számát mutatja.

2023 tavaszán a következőképpen alakultak a jelentkezéseink. A televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzésre nappali tagozatra 92 fő jelentkezett, közöttük 26 első helyes; a levelezőre 37 fő, 6 első helyes – összesen tehát 129 fő; 32 első helyes. A mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak nappali tagozatát 145 fő jelölte be, ebből 59 volt első helyes; a levelezőre 67-en jelentkeztek, ebből 19 első helyes (összesen tehát 212 jelentkező, illetve 78 első helyes). A kommunikáció- és médiatudomány alapszakon ilyen számokat látunk: 209 nappalis, 48 első helyes, illetve 101 levelezős, 13 első helyes; összesen 310 fő, amiből 61 első helyes. A sokfajta, itt nem részletezett tanár szakokra nappali tagozatra 17-en jelentkeztek, közülük 4-en első helyen; a levelezősök száma 29, illetve 13 első helyes (46 fő, ebből 17 első helyes). A mozgóképművészeti instruktorképzés mozgóképes specializációjára öten jelentkeztek. Mindösszesen tehát 702 jelentkezőnk volt, közülük 193-an minket jelöltek be első helyen.

A 2023–2024-es tanév őszi félévében a következő hallgatói létszámokat látjuk: a felsőoktatási szakképzésen a nappali és a levelező tagozaton összesen 74 hallgatónk volt, a mozgóképes alapszakon 235 hallgató tanult (ebben benne van a kifutó képzés), a kommunikációsok létszáma 80, a tanárképzősöké 66, a mesterszak mozgóképes szakirányáé pedig 5. Összesen tehát 460 hallgató tartozott hozzánk. (Részletes és más bontásba rendezett adatokat az olvasó a *Függelék* című fejezet *Hallgatói létszámok* részében talál.)

Most térjünk vissza az intézet szervezetére és tevékenységére.

A Mozgóképművészeti Tanszék tehát a Mozgóképkultúra Tanszék gyakorlati vonulatát viszi tovább. A szervezeti változások a Film- és Médiatudományi Tanszék mélyebben érintették: tulajdonképpen két terület szakmai közeledésének, majd szervezeti egyesülésének eredményéről van szó. Az egyik terület a kommunikáció- és médiatudomány, amelynek szervezete sok átalakuláson ment keresztül: a valaha önálló tanszék a különböző elnevezésekkel és szervezeti keretekben létező társada-

lomtudományi egységek között működött. A kommunikációs és médiatudományi képzések bizonyos időszakokban nagyon sikeresek voltak, de ezek helyzetét a társadalmi változások és a képzéseket érintő kormányzati intézkedések fokozatosan gyengítették. A szervezeti egységek helye és oktatói gárdája folyamatosan átalakult, ami ugyancsak akadályozta a minőségi munkát. A múltbeli Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék megőrződött képzései és kitartó oktatói 2017-ben kerültek a bölcsészkarra. Tanszékünk előzményeinek ezt a vonulatát *A kommunikációs képzések és egységek története* című fejezet mutatja be.

A folyamatoságot a két terület művelésében egyrészt a mozgóképes kollégák, illetve a belépő kommunikáció- és médiatudományi szakemberek közötti együttműködés, másrészt a rendelkezéseknek megfelelően változó elnevezésű szakjaink körüli munka teremtette meg.

Itt is érdemes felsorolni azokat a képzéseket, amelyek az idők során a két elődintézményben hozzánk tartoztak: kommunikáció- és médiatudományi képzések, illetve tanárképzések, mozgóképkultúra és médiaismeret BA, mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA, médiatechnológus asszisztens FSZ, televíziós műsorkészítő FOSZ, képzésalapozó mozgóképkultúra és média szakirány, mozgóképművészet diszciplináris MA, média-, mozgókép- és kommunikációtanár osztatlan tanárképzés, rövid ciklusú tanárképzési formák, mozgóképes részismereti modulok.

Az intézeti munkamegosztás alapján a Film- és Médiatudományi Tanszék az úgynevezett elméleti tanszék. Az intézet képzései ugyan gyakorlati irányultságúak, de ezekhez ez az egység teremti meg a szemléleti alapokat, illetve a mozgóképértéshez és a nyilvánosság működési törvényszerűségeinek megértéséhez szükséges ismereteket és kompetenciákat képviseli. A tanszék személyi összetételéből, illetve a minősítettség magas arányából az is adódik, hogy oktatói nagy szerepet vállalnak az intézet tevékenységében, azaz a szakfelelősi munkában, a hallgatókkal való kapcsolattartásban és a tehetségfejlesztésben.

A tanszék közvetlenül és napi szinten a kommunikáció- és médiatudomány alapszakot valamint a tanárképzést gondozza, de az intézet szakjai szakmailag, szervezetenként és oktatásszervezési szempontból szorosan összefonódnak, tehát a munkatársai tulajdonképpen valamennyi képzésben vállalnak valamilyen szerepet.

A fesztiváloktól a konferenciáig: az intézet tevékenysége

Nehéz és indokolatlan tehát szétválasztani a két egység tevékenységét, de a tárgyalás áttekinthetősége érdekében kezdjük azokkal a munkákkal, amelyekben a Mozgóképművészeti Tanszék tagjai talán nagyobb szerepet vállaltak, majd áttérünk a további kezdeményezésekre és eredményekre.

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

Az első helyen szerepeljenek a fesztiválok, a filmműhelyek és a táborok, amelyek közül háromról az ötödik és a hetedik fejezetben részletesen beszélünk. Az Eszterházy Film- és Médianapok, Eger – Illés György emlékére – Tehetségnapok nagy hagyományra tekintenek vissza. A film- és médianapok tavaszi és őszi rendezvénysorozatában a résztvevők vetítéseken, szakmai találkozókön és különleges kurzusokon vehetnek részt. A 2022-es Eszterházy Film- és Médianapokon mutattuk be H. Tomesz Tímea sportkommunikációs tárgyú könyvét, Mizser Attila irodalomtudományi kötetét és Szijártó Imre középiskolás tankönyvét. A rendezvény főszervezője Borbás László, aki a 2023 őszén felavatott stúdió kialakításának motorja volt. Az Illés Györgyről elnevezett új filmműterem avatása kapcsán Illés György által fotográfált filmeket láthattak a hallgatók.

A Közép-Európában egyedülálló Slow Film Nemzetközi Diákfilm Fesztivál a pandémiás évek kivételével évente, a tavaszi félévben megrendezett filmműhely és filmverseny, amelyre szinte minden földrésről érkeznek diákalkotók és nemzetközi hírű mesterek. A SFF összekapcsolódik a Bollók Csaba által vezetett Erasmus-kurzussal (Nemzetközi Filmműhely), így a meghívott nemzetközi vendégek (előadók, zsűri, részt vevő hallgatók, versenyben szereplő alkotók) létszáma a 100-at közelíti, a saját hallgatóink létszáma pedig 200 körül van.

5. kép: Rektor asszony és intézetigazgató asszony a Slow Film Fesztiválon
Forrás: Nagy Adrienn

Az első és második Slow Film Dokumentumfilmkészítő Módszertani Tábor (2022–23) tapasztalatai igazolták feltevéseinket az eredményes terepmunkával kapcsolatban. A hallgatóink olyan helyzetekbe kerültek, amelyek tanórai viszonyok

között nem alakulhatnak ki: az épített és tárgyi környezet, egyéb vizuális és írott emlékek, dokumentumok, kapcsolatteremtések révén lezajló beszélgetések, egyéni és családtörténetek, aktuális történések a településen filmtervek sorát indították el. A hosszabb jelenlét egy adott településen lehetővé tette a felfedezett téma mélységében, kapcsolatrendszerében történő megismerését, az elindult munka folytatását a tanév folyamán. A tábort Tardon, a helyi katolikus intézményben rendeztük meg.

A 2020-tól megrendezett Fényterelők filmtábor ugyancsak lehetőséget nyújt a hallgatóknak a terepmunkára: a tábor az analóg képrögzítés sajátosságaival foglalkozik, a hallgatók álló- és mozgóképes feladatokat oldhatnak meg az összefüggő külső gyakorlat során. A tábor vezetője Borbás László. Ezek a táboraink húsz körüli létszámmal, általában egyhetes időtartamban zajlanak Eger környéki külső helyszíneken.

Ide tartoznak a szakmai konzultációk és workshopok, amelyeket rendszeresen szervezünk magyar és külföldi mozgóképes szakemberekkel. A rendezvények állandó vendégtanára Borbás István, Buglya Sándor, Fazakas Áron, Gauder Áron, Marko Miličević és Alessandro de Rosa.

Nagyon fontosak azok a vetítéssorozatok, amelyeken a magyar filmtörténet klasszikusait láthatja a közönség, például valamely évfordulóhoz kötődően. Ilyen volt Jancsó Miklós születésének 100. évfordulója alkalmával 2021-ben a *Jancsó 100* című programunk, vagy 2022-ben a Medvigy Gábor operatőrrel szervezett Kinetográfus Napok, amelyet Tóth János életművének szenteltünk.

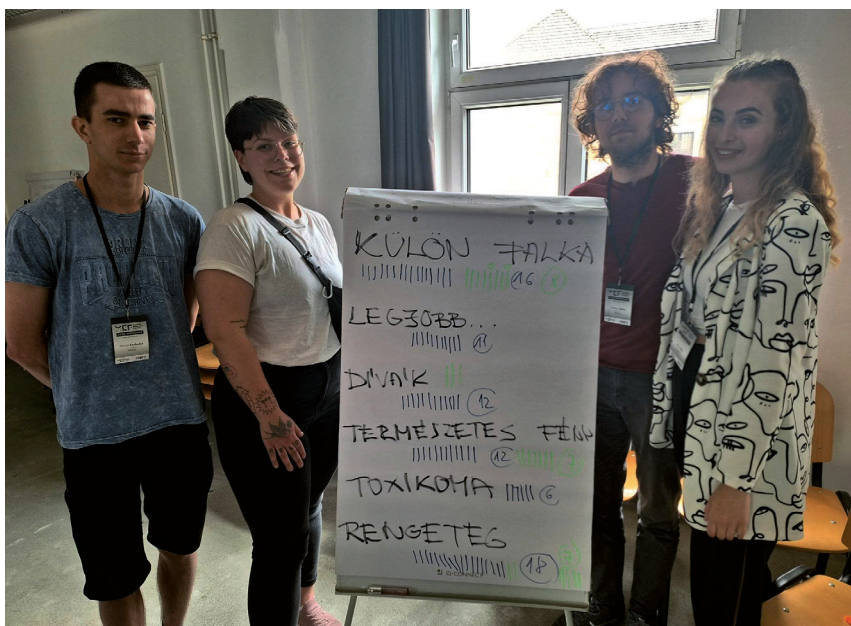
Ezek a programok lehetőséget adnak együttműködő partnereinknek a bemutatkozásra, illetve a hallgatóinknak arra, hogy belekerüljenek a szakmai vérkeringésbe. Néhány intézmény, cég és rendezvénysorozat, amelyekkel kapcsolatban vagyunk: Antenna Hungaria, Sparks, Agria Film, Mozinet, Búvösvölgy, NFI-Filmarchívum, ATAFF, KAFF, DogDancing EB – Székesfehérvár, Heves Megyei Katasztrófavédelem, Líceum TV. Ezek a társintézmények ugyanakkor szakmai gyakorlati helyeket, és gyakorlati képzést biztosítanak a hallgatóinknak.

Filmes, werk- és standfotó-kiállításokat, bemutatókat szervezünk, programjaink állandó részeként volt hallgatóink munkáit vetítjük, találkozókra hívjuk meg őket. Ilyen volt Baranyi Benő *Zanox – kockázatok és mellékhatások* című filmjének bemutatója. A filmes programokat minden alkalommal koncertek, kiállítások egészítik ki.

Mozgóképes hallgatóink évente több alkalommal mutatják be a munkáik terveit, illetve a diplomafilmjeiket. A diplomára készülő stábok évente több ízben a tehetségnapokon prezentálnak. A legígéretesebb munkákat a zsűri kiemeli és díjazza, de minden projekt számára meghagyja a tervek továbbformálásának lehetőségét. A legkiforrottabb tervek és a legsikerültebb munkák országos és nemzetközi fesztiválokra vagy az országos tudományos és művészeti versenyekre kerülnek.

2. Szíjártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

Házi filmklubjaink vetítései és rendezvényei beépülnek az oktatásba. Négy sorozatot érdemes kiemelni: a Vadper filmklubot, a Nemzeti Filmintézet filmjeiből szervezett filmklubot, a Magyar Filmtudományi Társaság által gondozott Magyar Egyetemi Filmdíj programot, ezenkívül tervezzük a Spirit filmklub elindítását – utóbbi rektori kezdeményezésre indul majd, keresztény tematikájú filmeket tűz a műsorára. A Vadper Nemzetközi Kortárs Filmklub félévente 10-12 vetítést rendez, kapcsolódó szakmai találkozókkal, meghívott vendégekkel, szakmai partnere a Mozinet. Az NFI-filmklub félévente négy vetítéssel működik, programjait ugyancsak meghívott vendégekkel szervezi. A Magyar Egyetemi Filmdíj sorozatában félévenként hat vetítés van, a félévek egy budapesti rendezvénnyel zárulnak. 2023-ban a program a harmadik rendezvényéig jutott el. Rendezvényeink állandó helyszíne és társszervezője a Cinema Agria, illetve az Uránia Filmszínház és Rendezvényközpont.

6. kép: Diákjaink 2023-ban a Magyar Egyetemi Filmdíj rendezvényén

Forrás: Szíjártó Imre

Szakmai együttműködések keretében további kapcsolatokat építettünk ki. Partnerrendezői voltunk az Egri Klasszikus Filmmaratonnak (NFI-Filmarchívum), állandó együttműködő partnerei vagyunk továbbá az Alexandre Trauner Nemzetközi Filmszemlének (ATAFF). A Visegrad Film Forumon (VFF) 2022-ben az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképesei képviselték a magyar mozgóképes képzéseket. Újraindult a kapcsolatunk a MEDIAWAVE Fesztivállal, ahol 2022-ben már mozgóképes hallgatóink is dolgoztak a zsűriben. 2022-ben új részt-

vevőként az Ars Sacra rendezvénysorozat országos programjában filmbemutatóval voltunk jelen.

Nemzetközi kapcsolatainkról a fentiekben volt szó, itt további együttműködésekem említünk: a 2023–2024-es tanévben két hallgató nyert Erasmus-ösztöndíjat a bukaresti Caragiale Színház- és Filmművészeti Egyetemre, ketten pedig Gironába utaztak a művészeti egyetemre (ERAM).

További fejlesztéseink között említjük, hogy 2022-ben új felvételi regisztrációs és kommunikációs felületet és tárhelyet fejlesztettünk az Informatikai Kar munkatársainak és saját munkacsoportunknak a segítségével, amely már második éve könnyíti meg a mozgóképes gyakorlati felvétel folyamatát.

Ha tananyagfejlesztésről, képzési anyagok fejlesztéséről és akkreditációs tevékenységről beszélünk, akkor a következőket érdemes kiemelni. A 2021 szeptemberében indult mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak új tantervét a tanszék megalakulása előtt készítettük el. Az anyagot az egyetem megfelelő szervei 2021 tavaszán fogadták el. A kommunikáció- és médiatudomány BA keretében új szakirányokat alakítottunk ki, ezek a kreatív írás és a műsorszerkesztő, átdolgoztuk továbbá a tantárgyi hálót, frissítettük és korszerűsítettük a tárgyleírásokat. A szakirányokat az Oktatási Hivatal bejegyezte. Kidolgoztuk a kommunikáció- és médiatudomány BA minor változatát – a minorra nagy volt az érdeklődés, aminek nyomán külön csoportot kellett indítanunk. Részt vettünk a 2023 őszén induló művészeti instruktorképzés akkreditációs anyagának összeállításában. Nagy munka volt ezenkívül a 2022 őszén induló mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanárképzés új tanterve és kreditlistája, a szakmódszertani tárgyak és az iskolai gyakorlatok megújítása.

Konferenciaszervezési tevékenységünk újabb fejezete a XV. Tudatosság a kommunikációban – Fenntarthatóság a kommunikáció oktatásában. Országos szakmai-módszertani tanácskozás. EKKE 2022. május 20–21. A szervezőbizottság tagja H. Tomesz Tímea volt.

Említhetünk néhány projektet: Az Európai Parlament Kapcsolattartó Irodája által szervezett „Szeminárium médiaszakos hallgatók számára” kurzusra három hallgatót küldtünk. Szervezők a tanszék részéről H. Tomesz Tímea és Strickland-Pajtkó Ágnes. Sikeres pályázatunk volt a Nemzeti Tehetségprogram Innovatív tanulási környezet kialakítása és komplex tehetséggondozó programok megvalósítása alpontjában: „Szerintünk a világ. Tehetséggondozó program középiskolások számára mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyából” (NTP-INNOV-22-0103). Pályázati felelős: Szijártó Imre. Résztvevők: Borbás László, Czeglédi Tamás (EKKE gyakorlóiskola), Szamosvári Mária. A projekt ideje: 2022. június 1. – 2023. július 31.

A média-, mozgókép- és kommunikációtanár szakos hallgatóknak két tanulmányi kirándulást szerveztünk Budapestre az RRF-2.1.2-21-2022-00033 számú projekt

2. Szijártó Imre: A szervezeti egység története 2009–2023

keretében 2022 decemberében és 2023 márciusában. A kirándulások célpontjai: a Bűvösvölgy oktatóközpont, a Cirko-Gejzír mozi, illetve a Szent László Gimnázium médiatagozata. Esténként természetesen moziba jártunk, ami az intézetünkben egyszerre szakmai kötelesség és kulturális élmény.

7. kép: A Cirko moziban
Forrás: Garancsi Ágnes

8. kép: Hallgatónk a budapesti Szent László Gimnázium előtt
Forrás: Szabados Péter

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

A fejezet zárásaként álljanak itt azok a kitüntetések, amelyeknek odaítélését intézetünk kezdeményezte. A felsorolás élére Tóth Tibor Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetése kívánkozik, amit kollégánk 2019-ben kapott. Tóth Tibort ezenkívül 2003-ban jutalmazták Eszterházy Emlékéremmel. További díjazottjaink: Bollók Csaba EKKE Művészeti díj (2022), Szijártó Imre EKKE BMK Papp István-díj (2022), Szamosvári Mária EKKE BMK Gárdonyi Géza-díj (2023), Borbás László EKKE BMK Művészeti díj (2023) és Szilágyi Fanni EKKE Alkotói kiválósági díj (2024).

„Saját bőrénen”: énekpek és identitások mozgóképen

A Magyar Filmtudományi Társaság és
az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem konferenciája
2023. november 3-4.

Programok

Péntek	Szombat
10.00 Regisztráció 10.30 Rektori köszöntő Megnyitó: <i>Fázi Izabella és Szijártó Imre</i> 10.40 Vitaindító plenáris előadás <i>Milán András</i>: Filmbőrlelet és filmemlékezet identitáspolitikai fénylőnkben. Az érinthetőség változatai, a részvételeltség spektruma, memóriás színészet a civil-prof sziklán Moderátor: <i>Pócsik Andrea</i> 11.40 Kévszűnet 12.00 Szekció: Önépítési és szubjektívítás Moderátor: <i>Kalmár György</i> <i>Tarnay László</i>: Szubjektív nézőpont a dokumentumfilmben és a szimpáta/empátia kölönbség <i>Fázi Izabella</i>: Az önmagáság medialis lehetőségek mozgóképen <i>Kovács András</i>: A közli-nyilvános médiában színe vil, privátúit <i>Csornán Sándor</i>: Referenciák, válaszok nélkül - fiatalok és a kortárs magyar film 13.40 Ebédszűnet 14.40 A Magyar Filmtudományi Társaság éves közgyűlése 15.30 Szekció: Háború és trauma Moderátor: <i>Györi Zsolt</i> <i>Simer Kornélia</i>: A háború, reprezentációjának részvétel jellege és „az érzelmes demokratizálódása” <i>Mikola György</i>: A háború kommentátorai. Orosz nyelvi ukrán és orosz olonozki médiaszorplók a Youtube-on <i>Farkas Boglárka</i>: Esztétikái teletre – Kultúrális trauma, személyes trauma és traumafeldolgozás a <i>Larry</i> című filmben <i>Kalmár György</i>: A sebesült férfitest. Identitásképző szerepe a rendszerátváltás utáni magyar rendezői filmben 17.10 Kévszűnet 17.40 Plenáris előadás <i>Kovács András Bálint</i>: A filmpolitikai statisztikai kutatás nemzetközi együttműködésben Moderátor: <i>Tarnay László</i> 18.30 Nemzetköziesítés: Intézményi környezeti vagy lehetőségek Moderátor: <i>Fázi Izabella</i> Meghívott szerzők: <i>Kalmár György, Kovács András Bálint, Pócsik Andrea</i> 19.30 A Magyar Egyetemi Filmdíj átadása. A programot <i>Pócsik Andrea</i> ismerteti. A 2023. év díjazott filmje: <i>Külön falva</i> (Kis Hajni, 2021) 20.00 Fogadás	9.00 Szekció: Száridentitások Moderátor: <i>Szabó Henriett</i> <i>Milán Orsolya</i>: <i>Wé Will Rock You</i>: színpadprezentáció a Bohém rapszódia és a Rocketman című filmekben <i>Farkas Viktor</i>: Versiműltudó és a szírdentitás kapcsolata az akciófilmben <i>Tóth Zoltán János</i>: Platformizáció és száridentitás 10.15 Kévszűnet 10.45 Szekció 4: Kisebbségek és többségek Moderátor: <i>Simer Kornélia</i> <i>András Csaba</i>: Politikai szubjektum az identitás/teremtés körében. Változatok közbizságra e kortárs politikai tömegfilmben <i>Tóth Ervin</i>: A posztcolonialista pillanat az Erdély-dokumentumfilmben <i>Ságyi Mihály</i>: Az idegen a sajátban (Vranik Roland: Az állampolgár) <i>Szijártó Imre</i>: Kettős szerepben – <i>Eva Ras</i> <i>Antalóczy Fanni</i>: „ez egy igaz időzítés volt”: Emlékezet és identitás Takács Mária két dokumentumfilmjében 12.50 Ebédszűnet 14.00 Szekció: Dokumentálás és részvételtség Moderátor: <i>Török Ervin</i> <i>Szabó Elemer</i>: Jean Rouch filmes „megszállottságának” folyamata. A címűs vörte etnográfia, öngesztető vizuális antropológiai megközelítés <i>Pócsik Andrea</i>: Cséplő György, „a naiv kommunista”. Filciós dokumentarizmus, fikciós történelmi kutatás? <i>Györi Zsolt</i>: Felvágottok „részvételtség”: a szemléletformálás filmes kihívásai a Csallád kör mörorában (1974-84) <i>Lalatos Gabriella</i>: A filciós filmgtyártás kezdeli ével a Magyar Televízóban 15.40 Kévszűnet 16.10 Kerekasztal-beszélgetés magyar folyóiratok dokumentumfilmes tematikus számainról (Apertúra, Korunk, Metropolis, Replika) Moderátor: <i>Szijártó Imre</i> Meghívott vendégek: <i>Bereznás Gábor, Margitázai Beja, Milán András, Török Ervin</i> 17.15 Zárszó és épületbejárás Szijártó Imrével

9. kép: „Saját bőrénen” – konferenciaplakát

3. H. Tomesz Tímea: A kommunikációs képzések és egységek története

A kommunikációs jelenség rendkívül szerteágazó, ennek megfelelően oktatása, az egyes egyetemek képzési kínálata is sokszínű. A felsőoktatásban nagy tartalmi és módszertani szabadság kínálkozik a képzési helyek és az oktatók számára.

Hazánkban a 90-es évek elején indultak a kommunikációs képzések a felsőoktatásban. Bevezetésükben három intézmény állt az élen, 1995-re pedig már 12 egyetemen és főiskolán lehetett ilyen tanulmányokat folytatni – erről egy, az abban az évben tartott pécsi munkaértekezlet tanúskodik (Kováts 1996: 47). A kommunikációs képzések rendkívül népszerűnek számítottak, amit az óriási túljelentkezés is mutatott. A szak keresettségére a források többféle magyarázattal szolgáltak (H. Varga 2022: 210). A szak kezdeti sikerét a kommunikáció divatjelenséggé válásával indokolták, a túljelentkezést pedig azzal, hogy induláskor még mindössze három felsőoktatási intézmény kínálatában volt megtalálható, később pedig a piaci igények megnövekedése játszott szerepet. Ez utóbbit Varga Gyula, a szak korábbi szakfelelőse ellentmondásosnak gondolta, miután a megkérdezett média-, reklám- és PR-cégek vezetői úgy nyilatkoztak, hogy a munkatársak alkalmazásában nem a végzettség, hanem a rátermettség meghatározó.

A kezdeti években a legtöbb helyen a kommunikáció szakos oktatás lényegében újságíróképzést jelentett, kommunikációelméleti központú képzés valójában csak Pécsen folyt. Az intézmények később nyitottak a kommunikáció- és médiatudomány egyéb területei felé.

Egerben 1995-ben indult az akkoriban egyszerűen kommunikációnak nevezett szak, aminek programját három tanszék alakította ki: a Magyar Nyelvészeti, az Oktatástechnológiai és Informatikai, valamint a koordinálást vállaló és a szaknak otthont adó Közművelődési Tanszék. Ez a hármasság a tantárgyi blokkokban is tükröződött. Három évvel később az oktatásszervezési feladatokat már egy újonnan alakult, önálló tanszék látta el, melynek vezetője Martin József újságíró, tanszékvezető-helyettese pedig a kommunikáció főiskolai szak kidolgozója, Varga Gyula lett. Az oktatók között a szakma legjelesebb elméleti és gyakorlati szakembereivel találkozhattak a hallgatók, többek között Széchenyi Ágnes és Buzinkay Géza sajtótörténészekkel, Schleicher Nóra szociológussal, Pólya Tamás kommunikációkutatóval, Herzog Csilla rádiós szakemberrel, Barna Béla turisztikai újságíróval, Farkasházy Tivadar Pulitzer-emlékdíjas humoristával és újságíróval.

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

De nem ez volt az egyetlen változás. 1998 szeptemberétől a főiskolán az oktatás modulrendszerű, kredit rendszerrel indult, és az újságíróképzést a kommunikációelméleti alapokra épülő képzés váltotta fel.

Mivel a kommunikáció szak nem tekintett vissza évtizedes hagyományokra, a tananyag folyamatosan kisebb-nagyobb változtatásokon ment át. Az oktatás középpontjában a mediális irányultságú kommunikációs tantárgyblokk állt. Ezt készítette elő az alapképzési modul, és erre épültek a szakmai modulok. Az első években négy szakirányon folytathatták tanulmányaikat a hallgatók az alapozó és szakmai törzsmódul elvégzése után: nyomtatott sajtó, elektronikus sajtó, médiamedzszment, EU-kommunikáció.

A hallgatói létszám folyamatos növekedése a tanszék bővítését kívánta, 2002-ben pedig szervezeti átalakítás következett. A korábbi szervezet két tanszékből álló tanszékcsoporthá vált: a Kommunikáció Tanszék vezetője Varga Gyula lett, a Médiatudományi Tanszéké pedig Martin József. A képzés rendkívül élénk tudományos, a kollégák és hallgatók szakmai fejlődését segítő szabadidős tevékenységeket is kínáló közegben zajlott. A szakmai munka és a közélet középpontja Varga Gyula volt, aki a 2006-tól kommunikáció- és médiatudomány néven futó alapszak és a szabad bölcsészet BA kommunikáció- és médiatudomány szakirányának szakfelelőseként irányította a munkát (vö.: H. Tomesz–Balázs 2022).

10. kép: Varga Gyula tanár úr
Forrás: H. Tomesz Tímea

3. H. Tomesz Tímea: A kommunikációs képzések és egységek története

A hallgatók tanulmányi kirándulásokon vettek részt, amelyeken megismerkedhettek a hazai és nemzetközi médiavállalatok működésével, a különböző intézményeknél folyó munkával (például pr, reklám- és marketingkommunikáció), a műsorkészítés-műsorszerkesztés folyamatával. Ezeknek a kirándulásoknak fontos célja volt, hogy a hallgatók képet kapjanak a tudásuk gyakorlati alkalmazhatóságáról, megtapasztalják az egyes területekhez kapcsolódó feladatok összetettségét és sokszínűségét, kipróbálhassák felkészültségüket.

2003-ban hagyományteremtő céllal indította a tanszékcsoport a Kommunikációs Klubot, melynek célja a képzés és a gyakorlat találkozása volt. A beszélgetésre hívott vendégek, a kommunikációs szakma különböző területeinek ismert képviselői meséltek munkájukról, terveikről és eredményeikről. A klub vendége volt Vitray Tamás televíziós újságíró, Czigány György költő, televíziós újságíró, Eörsi Máttyás parlamenti képviselő, az Európa Tanács jelentéstevője, Radnai Péter televíziós újságíró, Kepes András televíziós újságíró, Horváth Ádám, a Magyar Televízió főrendezője, Gál Gábor fotóművész, Nádorfi Lajos operatőr és Szántó Dávid televíziós újságíró.

A tanszékcsoport életében fontos dátum 2008, hiszen ebben az évben fogadta el a Magyar Akkreditációs Bizottság az Eszterházy Károly Főiskola Kommunikáció Tanszéke által benyújtott kommunikációtanári szakindítási kérelmet, ami tudománytörténeti és oktatástörténeti szempontból is egyedinek számított. Ezzel a diszciplináris mellett tanárképzési szakja is lett a tanszékcsoportnak. A mára már több mint 70 tagot számláló Kommunikációs Nevelésért Egyesület létrejötté szorosán összeforr a kommunikációtanári szak akkreditálásával. Az egyesület motorja ugyancsak Varga Gyula volt, aki 2016-os nyugdíjba vonulása után is vitte az egyesületi és szakmai ügyeket.

A 2009-es év újabb átszervezést hozott. A munkaerőpiaci igények átalakulásának hatására a kommunikáció szakok veszítettek népszerűségükből, a hallgatói létszámok fokozatosan csökkenni kezdtek. Ezzel párhuzamosan a tanárképzési kínálat is alakult. A kommunikáció a közoktatásban önálló tantárgyként továbbra is nagyon kevés képzésben kapott helyet, tantárgyi tartalomként pedig leginkább a magyar nyelv és irodalom, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret órákon jelent meg. A kommunikációtanári képzés egyre inkább közeledett a magyartanári képzéshez (a hallgatók többsége végzett vagy leendő magyartanár volt), így az újonnan indult képzés 2009-ben a Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézethez került, s a képzéssel együtt az abban oktatók is az intézet, azon belül az Alkalmazott Kommunikációtudományi Tanszék munkatársai lettek, amelynek vezetője Varga Gyula volt.

A kommunikáció- és médiatudomány BA képzés gondozója a tanszékcsoportból egy tanszékre redukálódott, ez volt a Pólya Tamás által vezetett Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék.

A korábban megalapozott oktatási és tudományos munka külön egységekben folytatódott. Az Alkalmazott Kommunikációtudományi Tanszék a kommunikációtanár-képzést koordinálta, amihez kapcsolódott a 2008-ban először megrendezett *A kommunikáció oktatása* konferenciasorozat. Varga Gyula, a tanszék vezetője fontosnak tartotta, hogy a kutatómunka ne szakadjon el a közoktatási gyakorlattól, ezért mindvégig szorgalmazta a kommunikációs készségfejlesztés módszertanának tökéletesítését, valamint azt, hogy a konferencia a találkozás és eszmecsere lehetőségét kínálja az oktatás különböző területein és szintjein dolgozóknak. A konferenciához kapcsolódó könyvsorozat, *A kommunikáció oktatása* sorozatszerkesztőjeként összehangolta a tudományos elméleti, módszertani munkát és a közoktatás pedagógiai gyakorlatát.

Emellett a tanszék társszervezője volt a 2002-ben indult, azóta is az egri egyetemhez kötődő Semiotica Agriensis konferenciasorozatnak, szakmai műhelyt biztosítva a jelek kutatásával foglalkozó szakembereknek. Ezenkívül először 2003-ban, majd pedig két évente rendezett a sajtó- és médianyelvvel foglalkozó konferenciát.

Az oktatók tudományos tevékenységét, a kutatások szervezését, irányítását segítő, a korábbi tanszéki műhelymunka folytatásaként 2012-ben megalakult az Alkalmazott Kommunikációtudományi Kutatócsoport azzal a céllal, hogy interdiszciplináris kutatások szervezésével segítse a fiatal korosztályok kommunikációs kultúrájának, kommunikációs kompetenciájának fejlesztését.

2009 után a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék oktatási-képzési feladataihoz tartozott a kommunikáció- és médiatudomány BA, valamint a kommunikációs felsőfokú szakképzések gondozása (intézményi kommunikátor, sajtótechnikus, később pedig a kommunikáció és média). A 180 kredités alapképzést végző hallgatók két szakirány közül választhattak nappali és levelező tagozaton: írott és elektronikus média szakirány (nyomtatott és online újságírás, rádiózás és televíziózás); valamint PR és közéleti kommunikáció szakirány (nyilvános és politikai kommunikáció, reklám, marketing). A Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszéknek otthont adó Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar diplomásainak munkaerőpiaci lehetőségeit mutatta egy 2008-ban zárult felmérés, amely szerint a karon végzettek 81%-a a korábbi években átlagosan fél éven belül elhelyezkedett, az elhelyezkedettek 60%-a a szolgáltató szektorban, 40%-a a tanári pályán, pénzügyi területen, valamint a termelő szektorban talált állást. A vizsgálatból az is kiderült, hogy az idegen nyelvet jól beszélő friss diplomások elhelyezkedési esélye és a munkaerőpiacon való szabad mozgása lényegesen nagyobb fokú a gyengébb idegen nyelvi felkészültséggel rendelkezőkénél. Ezt figyelembe véve a nyelvtudás fejlesztése érdekében a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék hallgatóinak szabadon választható angol nyelvű kurzusokat hirdetett, illetve ösztönözték őket az intézmény külföldi diákcseréiben történő részvételre – a tanszéknek elsősorban

3. H. Tomesz Tímea: A kommunikációs képzések és egységek története

Belgiumban és Hollandiában voltak kapcsolatai.

A tanszék 2009 után is számos tanórán kívüli programot kínált a kommunikáció szakos hallgatóknak: a hallgatók továbbra is évente látogathattak hazai (Miskolc, Szeged, Budapest) és külföldi (Bécs, Milánó, Genf) szerkesztőségeket, médiavállalatokat, ismerkedhettek az ott folyó munkafolyamatokkal. Folytatódott a Kommunikációs Klub hagyománya is, melynek ekkoriban volt vendége például Kácsor Zsolt újságíró, Hajdú B. István sportriporter vagy Markos Kounalakis amerikai újságíró.

A turisztikai újságírás iránt érdeklődőknek a Világjáró Klubot kínálta a tanszék, amelynek vendége volt többek között a *Világjáró Magazin* alapítója, dr. Almásy Gyula, Nemes Nagy Zoltán túravezető vagy Klein Dávid hegymászó.

2017 májusában a tanszék vezetését Mizser Attila szerkesztő (*Irodalmi Szemle, Palócföld*), irodalomtörténész vette át. A hallgatói létszám országosan is évek óta csökkent, ami újabb szervezeti változást hozott, valamint a tanszék oktatói létszámának csökkenését eredményezte. 2018 szeptemberétől a kommunikáció szak (illetve a tanszék intézményben maradt oktatói) a Vizuális Művészeti Intézet Mozgóképművészeti és Kommunikációs Tanszékéhez került, a szakfelelősi feladatokat pedig H. Tomesz Tímea vette át. A kommunikáció szak gazdája ma a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet Film- és Médiatudományi Tanszéke.

11. kép: Kommos óra Bene Viktória tanárnővel

Forrás: Madarász Judit

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

Mindezzel egy időben súlyos veszteség ért minket: Varga Gyula tanár úr 2021 decemberében bekövetkező halála megrázta az egész közösséget.

EGER 1774
ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM

Mozgóképek Média 5. Kommunikáció

2023. november 28.
11.50

Líceum A-302

Dene Viktória: Adatvédelem és internetbiztonság a cyberromantikában: egy kvalitatív kutatás eredményei

Hulyák-Tomesz Tímea: Események a médiaszövegek hálójában

Madarász Judit: Kommunikációs készségek fejlesztése a gyakorlatban a tanórák keretein belül

Záhonyi-Ábel Márk: Filmpolitikai elképzelések a Horthy-korszak kezdetén

Borbás László: „Digitális iskolaköpeny” – a táblagépek szerepe a tanítás-tanulás színterein.
A magyar helytörténeti dokumentumfilm, mint a kulturális örökség része.

Moderátor: Szijjártó Imre

FILM-ÉS
MÉDIASZÖVEG
TANULÉK

MÓZGÓKÉPKÖZVEZET
ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
INTÉZET

MTA Miskolci Területi Bizottság
Kommunikációs Munkabizottság

12. kép: Az 5. Mozgóképek – média – kommunikáció konferencia plakátja

Az oktatók kitartó munkájának, valamint a folyamatos, kisebb-nagyobb szakmai fejlesztésnek (specializációk megújítása, új specializáció kidolgozása) köszönhetően a szakon tanulók létszáma a mélypontot követően egyre magasabb. Jelenleg mindhárom nappali és egy levelezős évfolyamon folyik a képzés. 2022-től a hallgatók az első év végén három specializáció közül választhatnak. A műsorszerkesztő specializáció célja olyan szakemberek képzése, akik helyt tudnak állni a televízió innovatív világában, s akik megszerzett tudásukat és készségeiket sikerrel alkal-

3. H. Tomesz Tímea: A kommunikációs képzetek és egységek története

mazzák a televíziós produkciók készítésében. A képzés megismerteti a hallgatókat a kamera mögötti és a kamera előtti munkafolyamatokkal: betekintést nyújt a produceri, szövegalkotói és -szerkesztői feladatokba, illetve technikai (vágói, operatőri) ismereteket ad, valamint felkészít a bemondói, riporteri és műsorvezetői feladatok ellátására.

A PR és közéleti kommunikáció specializáción a reklám- és kommunikációs stratégiák kidolgozásában önállóan közreműködő, a szervezet imázsát és arculatát formálni képes szakemberek képzése a cél. A képzés átfogó tudást és gyakorlatot biztosít a szervezetek elemzésében és irányításában, megismerteti a hallgatókat a civilszféra és a közösségi érdekérvényesítés egyre növekvő jelentőségével, valamint felkészít a különböző szervezetek tevékenységének menedzselésére, a szervezeti problémák kezelésére.

A kreatív írás specializáció célja olyan szakemberek képzése, akik a kommunikáció- és médiatudomány területéhez illeszkedően kreatív alkotóként szeretnének tevékenykedni. A képzés az elméleti alapismeretek mellett gyakorlati jártasságot ad a különböző műfajokban, így a médiaszöveg-alkotás, a mozgóképes szövegformálás, a kreatív pályázatírás, a kreatív önkifejezés, a nyomtatott és elektronikus, kulturális és közéleti újságírás, a lap- és blogszerkesztés területén. A képzés szándékai szerint a specializáció a médiában, valamint művészeti, kulturális, közművelődési, önkormányzati és pályázatkezelési területen való munkavégzésre egyaránt felkészít.

Kommunikációs konferencia- és kiadványkörkép Sajtó- és médianyelvi konferenciák

2003. október 25. *Sajtónyelv – médianyelv*. Szakmai tanácskozás. Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Egészségház u. 4. földszinti nagy előadó
2006. április 8. *Sajtónyelv – médianyelv II.* Országos szakmai tanácskozás Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Egészségház u. 4.
2007. november 17–18. *Káros médiatartalmak*. Médiapedagógiai konferencia és találkozó. Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Egészségház u. 4. fsz. 2.
2008. november 15. *A média új nyelve: a bulvár*. III. sajtónyelvi-médianyelvi szakmai tanácskozás. Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Egészségház u. 4. B épület 119.
2009. november 21. *Korlátok nélkül: nyelvhasználati jelenségek a médiában*. IV. sajtónyelvi-médianyelvi szakmai tanácskozás Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Eszterházy tér 1. Líceum, 206.
2013. november 9. *Norma és szabadság a média nyelvhasználatában*. V. sajtónyelvi-médianyelvi szakmai tanácskozás. Eszterházy Károly Főiskola, Eger, Egészségház u. 4. B épület III. emelet 305.
2015. április 25. *A média nyelve és „nyelvjárásai”*. VI. sajtónyelvi-médianyelvi szakmai tanácskozás. Eszterházy Károly Főiskola Eger, Eszterházy tér 1. Líceum, fsz. 112.
2017. április 7–8. *A befolyásolás formái a médiában. Szándék és hatás – forma és tartalom*. VII. sajtónyelvi-médianyelvi szakmai tanácskozás. Eszterházy Károly Egyetem, Eger, Egészségház u. 4. B épület 119.

Semiotica Agriensis konferenciák

1. Semiotica Agriensis. *Apáczai, a magyar jeltudomány úttörője*. Eger, 2003. november 21–22.
2. Semiotica Agriensis. *Miért hasznos a szemiotika?* Eger, 2004. október 16–17.
3. Semiotica Agriensis. *Társadalom és jelek*. Eger, 2005. október 29–30.
4. Semiotica Agriensis. *Tipológiai ismeretek és alkalmazásuk a komplex jelek létrehozásában és befogadásában*. Eger, 2006. október 20–22.
5. Semiotica Agriensis. *Az abdukció*. Eger, 2007. október 19–22.
6. Semiotica Agriensis és az Ifjú szemiotikusok 6. konferenciája. *Az ikonikus fordulat*. 2008. október 17–19.
7. Semiotica Agriensis. *Az utazás szemiotikája*. Nemzetközi konferencia. Eger, 2009. október 2–4.
8. Semiotica Agriensis. *Az étkezés szemiotikája*. Nemzetközi szemiotikai konferencia. Eger, 2010. október 1–3.
9. Semiotica Agriensis. *Emlékezet: ünnep, fesztivál*. Nemzetközi szemiotikai konferencia. Eger, 2011. szeptember 30. – október 2.
10. Semiotica Agriensis. *A mai szemiotika kérdései – A test szemiotikája*. Országos szemiotikai konferencia. Eger, 2012. szeptember 28–30.
A konferenciát más elnevezés alatt Nyitrán rendezték meg.
12. Semiotica Agriensis. *Tájszemiotika*. Országos szemiotikai konferencia. Eger, 2014. október 3–5.
A tizenhárom számhoz fűződő képzetek miatt nem rendezték meg.
14. Semiotica Agriensis. *Az udvariasság szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia. Eger, 2015. október 2–4.
15. Semiotica Agriensis. *Multikulturalitás*. Országos jeltudományi konferencia. Eger, 2016. szeptember 30. – október 2.
16. Semiotica Agriensis. *Az idő szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia. Eger, 2017. szept. 29. – okt. 1.
17. Semiotica Agriensis. *A titok szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia. Eger, 2018. szept. 28–30.
18. Semiotica Agriensis. *A gyermek szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia, Eger, 2019. szeptember 27–29.
19. Semiotica Agriensis. *Erősz, a szerelem szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia, Eger, 2020. szept. 25–27.
20. Semiotica Agriensis. *Milyen jelrendszereket használunk? – Szemiotikai szintaktika, jelalakzatok sokfélesége*. Országos jeltudományi konferencia, Eger, 2021. október 1–3.

21. Semiotica Agriensis. *Színházzemiotika*. Országos jeltudományi konferencia, Eger, 2022. szeptember 30. – október 2.
22. Semiotica Agriensis. *A nyomtatott könyv szemiotikája*. Országos jeltudományi konferencia, Eger, 2023. október 6–8.

A kommunikáció oktatása könyvsorozat kötetei

- H. Varga Gyula szerk. 2009. *Tudatosság a kommunikációban*. A kommunikáció oktatása 1. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Varga Gyula szerk. 2010. *A kommunikációoktatás kontextusai*. A kommunikáció oktatása 2. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Varga Gyula szerk. 2011. *A kommunikációoktatás elvi és módszertani kérdései*. A kommunikáció oktatása 3. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Varga Gyula szerk. 2012. *A kommunikációoktatás tartalmi kérdései*. A kommunikáció oktatása 4. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Balázs László – H. Varga Gyula szerk. 2013. *A hatékony kommunikáció*. A kommunikáció oktatása 5. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Balázs László – H. Tomesz Tímea – H. Varga Gyula szerk. 2014. *A kommunikáció(s) készségfejlesztés) tantárgyközi szerepe, lehetőségei*. A kommunikáció oktatása 6. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Andok Mónika szerk. 2015. *A kommunikációs készségfejlesztés eszköztára*. A kommunikáció oktatása 7. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Tomesz Tímea – H. Varga Gyula szerk. 2016. *A kommunikációs készségfejlesztés a pedagógiai munkában*. A kommunikáció oktatása 8. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Szőke-Milinte Enikő szerk. 2017. *A kommunikációs kompetencia fejlesztése a különböző korcsoportokban*. A kommunikáció oktatása 9. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Varga Gyula szerk. 2018. *Kommunikációs tudatosság – médiatudatosság*. A kommunikáció oktatása 10. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Hulyák-Tomesz Tímea szerk. 2019. *Generációs kérdések a kommunikációs készségfejlesztésben*. A kommunikáció oktatása 11. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- H. Varga Gyula szerk. 2020. *Személyközi és médiakommunikációs tudatosság az iskolában*. A kommunikáció oktatása 12. Hungarovox Kiadó. Budapest.
- Balázs László szerk. 2021. *Digitális kommunikáció és tudatosság*. A kommunikáció oktatása 13. Hungarovox Kiadó. Budapest.

4. Borbás László – Tóth Tibor: A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában

A hősikor: a rádiók és az újságok

A 60-as évek végén, a 70-es évek elején az intézmény három kollégiumában fogható rádió működött, amelyet Hauser Zoltán és Kis-Tóth Lajos indított el. A megvalósításához szakemberekre, számítástechnikai eszközökre és önálló helyiségre volt szükség. Ezt a szerepet kezdetben a „B” épületben egy kis szoba töltötte be, mely mindenféle szempontból alkalmatlan volt rádiózásra.

A rádió életében változást a 2002-as tanév hozott, amikor a Leányka úti „C” épületben átadták a Hallgatói és Információs Központot, melyben a rádió számára négy számítógépet különítettek el. Ezekhez vágóprogramot, fülhallgatót, mikrofonokat, és CD-írórt is beszerettek, így a rádiózás feltételei javultak. Nem oldódott meg a fent említett probléma, de a rádió szerkesztői nem mondtak le az önálló stúdióról.

Az előkészületek után 2002. március 16-án, a Sajtónaphoz kapcsolódva szólalt meg először műsorával a Web-rádió. A főszerkesztő Herzog Csilla, a Kommunikáció Tanszék főiskolai tanársegédje volt. Az adásokat a harmadéves, illetve végzős kommunikáció szakos, elektronikus szakirányt választott hallgatók szerkesztették. A rádió friss műsorral minden pénteken 13–15 óráig jelentkezett, az ismétléseket pedig hétfőn és szerdán 16–18 óráig hallgathatták meg az érdeklődők (Borbás László 2005: 21–28). A műsor 2003 szeptemberéig a főiskola belső hálózatán volt fogható, ezután Líceum Rádió néven a virtuális térbe költözött, mai utódja pedig a 2020 óta létező Eszterházy Podcast.

A nyomtatott médiumok között érdemes megemlíteni a *Memória* című újságot, mely 1984-ben indult a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola lapjaként. A főiskola életébe új szint az 1993-ban megjelent *Kakaó* című diáklap hozott. A negyedévente megjelenő lapot szakkollégisták készítették. Jellegzetessége volt a cím jobb oldalán megjelenő, pöttyös bögrét tartó EKTF feliratú pólót viselő, fekete szemüveges férfi rajza. A szerkesztést 1996 tavaszától Fazekas László Levente vette át, majd a lap megszűnt.

A Líceumi Paletta 1995 szeptemberében indult, főszerkesztője 1998 decemberéig Kődöböcz Gábor, az Irodalomtudományi Tanszék tanára volt. A szerkesztésben diákok, illetve a főiskola gyakorlóiskoláinak tanárai vettek részt. A kiadásért és a nyomdai munkákért a főiskola volt felelős. Az akkori példányszám ezer darab volt, ami a hosszú idők során sokat változott. A Líceumi Paletta főszerkesztését 1999 januárjától Kácsor Zsolt vette át, a főszerkesztő-helyettes pedig Rékasi Mó-

nika lett. A lap színvonalának bizonyítéka, hogy 2000-ben második helyezést ért el a Diákújságírók Országos Egyesületének országos pályázatán „Az év diákújságja” felsőoktatási kategóriában. A lap életében változást 2000 szeptembere hozott, a főszerkesztő Barna Béla lett. Intézményünk lapja 2002 augusztusától megújult arculattal, színes címlappal és hátsó oldallal jelent meg (Borbás László 2005: 21–28). A kiadvány ma ugyancsak a virtuális térben olvasható a *Palettaonline* cím alatt. Az egyetemnek van továbbá egy belső hírlevele.

A hőskor: Líceum Televízió – a tanító televízió

A 2000-es évek elején az Eszterházy Károly Főiskolán több szak keretei között folyt mozgóképes képzés, erről a kezdetekről szóló első fejezetben szoltunk. A különböző tartalommal és céllal folyó mozgóképes képzések kapcsán vetődött fel az intézmény akkori vezetésében, Hauser Zoltán rektorban és általános helyettesében, Kis-Tóth Lajosban, valamint a képzésben érintett oktatókban az a gondolat, hogy legyen egy hely, ahol ezek a tartalmak, mozgóképformák teret nyerhetnek. Az elképzelés szerint sokak által látható formában kiteljesedhet az elméleti és gyakorlati képzés, a munkák nem maradnak a tantermek falai között, hanem a hallgatók a szélesebb nézőközönség előtt mutatkozhatnak be. Ez a gondolat tárgyiasult 2003. április 29-én, a Líceum Televízió megalakulásakor. A tévé szlogenje ez volt: *Líceum televízió – a tanító televízió*. Ezzel azt képviseltük, hogy amit a nézők látnak, az maga a tanítási-tanulási folyamat, vagyis vállaltuk azokat a bakikat, amelyek jellemzik a televíziózásba éppen beletanuló diákok munkáit. A kezdetek óta a műsorgyártás üteme megváltozott, de az intézményi köznyelvben ma is Licitévének nevezett tévé meg tudta őrizni frissességét, egyediségét. Talán ennek is köszönhető, hogy egyri viszonylatban komoly nézettségi mutatókat tud felmutatni.

13. kép: Az LTV logója

Forrás: Borbás László

4. Borbás László – Tóth Tibor: A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában

A tévét a kezdetekben a tanítás mellett két tanár és egy részmunkaidős gyártásvezető irányította: Tóth Tibor az induló tévé vezetője lett, Borbás László 2009-ig műszaki vezetőként dolgozott, a gyártásvezetőnk Zórád Tünde volt, hármójukhoz csatlakozott továbbá egy demonstrátor. Ebben az időben nagyjából mindenki csinált mindent, a szerepek és beosztások csupán papíron léteztek. A munkát a hallgatók és az oktatók részéről a lelkesedés, a közös alkotás öröme vezérelte.

A tévé beindítását hatalmas munka előzte meg. Ki kellett találni a stúdió, a vezérlő, a vágósoba technikai felépítését, be kellett szerezni azokat az eszközöket, amelyekkel az adás beindítható volt, mindezt össze kellett hangolni a képzésekkel. Az intézmény vezetésének ezek mellett meg kellett szerezni a sugáráshoz szükséges engedélyeket, hiszen példa nélküli volt az, hogy egy magyarországi felsőoktatási intézmény tévét működtessen.

14. kép: A licitévések

Forrás: Tóth Tibor

A tévé technikai kivitelezésének munkáit Borbás László irányította, akinek megvolt a szükséges tudása, tapasztalata ehhez: operatorként, vágóként és adásrendezőként több éve dolgozott a televíziózásban, valamint műszakilag is képzett volt. A Licitévé szignáljának megalkotása Nagy Zoltánnak, az Ének-Zene Tanszék oktatójának nevéhez fűződik: ő komponálta a tévé szignáljának dallamát az intézmény *himnusza* alapján.

A másik kihívást az adásrend, a műsorok kitalálása, megalkotása jelentette. Ezt Tóth Tibor és Borbás László közösen végezték. A műsorok kialakításának fontos szempontja volt, hogy mellőztünk minden kereskedelmi televíziós tartalmi és formai jegyet, a szlogenhez híven a televízió a tájékoztatás és a közművelődés eszköze lett.

15. kép: Vendég a Licitévénél

Forrás: Borbás László

A Licitévé műsorrendje rögzítésének fontos összetevője az oktatás és a tévé párhuzamos működése volt, illetve az évek során számtalan oktatófilm született. A teljesség igénye nélkül néhány műorszámot ismertetünk. A *Hírlánc* elsősorban a főiskola kulturális, sport- és hallgatói életének eseményeiről tájékoztatott. Az *Arcképekben* Kis-Tóth Lajos mutatott be meghatározó személyiségeket. A *Bakancsot fel!* a környezet turisztikai lehetőségeit tárta fel és népszerűsítette. Az Írás-kép etűdszerűen dolgozta fel a diákok irodalmi műveit. A *Metronóm* komolyzenei műsor volt, a tartalmát a diákok és a tanárok fellépései adták. A *Lelátó* a főiskola sporteseményeit közvetítette, illetve sportos magazinműsor volt. A *Könyvjelző* a könyvtár új könyveit ajánlotta. A *Líceumi Katedra* a főiskola oktatóinak óráit rögzítette, illetve a főiskola konferenciáin előadó szakemberek előadásainak szerkesztett műsora volt. Az *Ászborász* a borkultúrával foglalkozott, az *Egri utcakövek* pedig Eger város épített környezetében felhasználta, geológiai szempontból is érdekes kőzeteit és a város épületeinek kultúrtörténeti vonatkozásait tárta fel. A *Bokréta* népzenei műsor volt, hallgatók népdalokat énekeltek benne. A *Mit tud róla?* információs műsor volt olyan témákban, amelyek a híradáson túl hosszabb feldolgozást kaptak. A *Teregetés* a vizuális kommunikáció szakos hallgatók műveinek bemutatását szolgálta, a *Linzert* pedig ifjúsági magazinműsor volt. Kedves munkánk volt a *Régi – módi*, ez a műsor a közelmúlt szokásainak bemutatását célozta, ilyen volt a lánykérés, a szerenád vagy a csirkekeletés kotlóssal. Végül a *Mesefotel* meseműsorként futott. Külön említjük az *Arról van szó* című műsort, amely akkor indult el, amikor Jónás Zoltán, a főiskola kulturális igazgatója, akinek szintén volt tévés múltja, bekapcsolódott a Líceum Televízió munkájába. Az ő kezdeményezése volt az a portréfilmsorozat, amely a főiskola neves oktatóit mutatta be.

4. Borbás László – Tóth Tibor: A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában

A műsorok néhány kivételtől eltekintve addig éltek, ameddig az adott évfolyam a főiskolán tanult. Ha egy diákstáb azzal állt elő, hogy kitaláltak egy új műsort, vagy van egy filmötletük, ennek megvalósítását a tanári stáb segítette. A Licitévé egyszerre volt műsorszolgáltató, oktatási színtér és alkotóműhely, az ott tevékenykedő tanárok és hallgatók munkatársakként tekintettek egymásra.

16. kép: Dolgozik a stáb

Forrás: Tóth Tibor

A folyamatosan fejlődő intézményt irányító stáb tagjai 2005-ben az alábbiak voltak: Hauser Zoltán és Kis-Tóth Lajos producer, Forgó Sándor tanácsadó, Tóth Tibor stúdióvezető, Borbás László stúdióvezető-helyettes, Jónás Zoltán felelős szerkesztő és a kulturális rovat vezetője, Herzog Csilla felelős szerkesztő, illetve a híradó és magazinműsorok szerkesztője, Barna Béla, a turisztikai műsorok szerkesztője, Antal Péter tanácsadó-szerkesztő, Zórád Tünde gyártásvezető.

A munkatársak félprofesszionális és amatőr eszközökkel dolgoztak, ez azonban nem jelentett minőségbeli hiányosságokat. Ezt bizonyítja, hogy több itt készült anyagot átvett a Duna Televízió, a Magyar Televízió Miskolci Regionális adása és a Hír Televízió (Borbás László 2005: 28–38).

Változó szerep: a szolgáltató televízió

A Líceum Televízió tevékenységi köre folyamatosan bővült, mert a különböző tanzsékek és szakmai körök folyamatosan jelezték az igényeiket, így több helyi, országon belüli és külföldi forgatást kellett lebonyolítani.

Tevékenységünk szélesedése a személyzet létszámának emelését is megkövetelte. Az új munkatársak zöme a volt diákokból került ki. Így lett a Líceum Televízió munkatársa Varga Ferenc, aki öt évig vezette a tévét, jelenleg ezzel

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

Bók Tamás van megbízva. Ma a tévének nyolc alkalmazottja van, ők döntően a mozgóképkultúra és médiaismeret alapszakon, a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár osztatlan szakon vagy a televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzési szakon végeztek. Hozzájuk csatlakoznak az aktív hallgatók, ami további négy-öt főt jelent.

17. kép: Borbás László operatőrként

Forrás: Tóth Tibor

A tevékenységi kör bővülésével megváltozott a televízió és a képzések viszonya. A tévét ma az oktatáshoz közvetlenül nem kötődő szakemberek működtetik, a Líceum Televízió az intézményi szervezeti rendszerben az egyetem Kommunikációs Osztályához tartozik. A tévé az oktatást segítő szervezeti forma maradt, mert a mozgóképes képzésben részt vevő hallgatók kérhetnek onnan eszközt a feladataikhoz, bekapcsolódhatnak a tévé munkájába. Most a Líceum Televízió az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem PR-stratégiájának megfelelően működik, jelentős szerepet tölt be az egyetemen folyó kutatások, rendezvények, szakmai programok közzétételében. A hallgatók mozgóképes produkcióinak színtere áttevődött a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet műhelyeibe: az Animációs Műhelybe, a Televíziós Gyakorlatok Műhelyébe, az Illés György Filmműterembe. A mozgóképes képzést végző oktatóknak nincs különösebb szerepük a tévé működésében, a tévét érintő tartalmi, formai kérdésekben, de ha a tanításukhoz igénybe kívánják venni a tévé infrastruktúráját, erre továbbra is mód nyílik.

4. Borbás László – Tóth Tibor: A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában

Végül néhány olyan diákot említünk meg, akik nálunk kezdtek, hiszen szinte nincs nagyobb televízió vagy online médium, ahol ne találkoznánk egykori hallgatónkkal – közülük többen képernyőn szerepelnek, műsorvezetőként, szerkesztőriporterként dolgoznak. Demény Rózsa magyar–művelődésszervező szakos egykori hallgatónk a Magyar Televízió bemondója és műsorvezetője, Soós Henrietta vizuális kommunikáció–művelődésszervező szakon végzett, a Duna Televízióban vágóként dolgozik, Rejtő Hanna az Ózdi Városi Televízió szerkesztőriportere és műsorvezetője, Veres Petra, Cseh Kornél és Németh Kornél az egri tévénél dolgozik, büszkén követjük továbbá Mellik Éva, Czippán Anett és Marczy Máté pályáját.

18. kép: A stáb ma

Forrás: Bók Tamás

Egy hét a Líceum Televízióban

Az alábbiakban a 2007-es év 32. hetének adásmenetét ismertetjük.

Augusztus 6. hétfő

10:00 és 18:00-tól az előző keddi adás ismétlése

18:00 Szoborba zárt királyság – Király Róbert szobrászművész portréfilm

18:38 XV. Bolyai Nyári Akadémia – Csíkszereda, 2007

19:08 Hiába sulykolták – Serfőző Simon portréja – dokumentumfilm

(R.: Ruzskai Nóra)

19:58 EKF himnusz

Augusztus 7. kedd

10:00-tól az előző keddi adás ismétlése

10:00 Szoborba zárt királyság – Király Róbert szobrászművész portréfilm

10:38 XV. Bolyai Nyári Akadémia – Csíkszereda, 2007

11:08 Hiába sulykolták: Serfőző Simon portréja – dokumentumfilm

(R.: Ruzskai Nóra)

11:58 EKF himnusz

17:00 EKF Sajtótájékoztató

A tájékoztató témája: Vonalhúzás után, pótfelvételi közben

18:00-tól a 2005. május 31-i adás ismétlése

18:00 Ifjú Tehetségek Műhelye – Suli Sztori musical

18:57 Bahama – dokumentumfilm

19:48 Teregetés – a rajz szakos hallgatók munkái

19:55 EKF himnusz

Augusztus 8. szerda

10:00-tól és 18:00-tól a 2005. május 31-i adás ismétlése

18:00 Ifjú Tehetségek Műhelye – Suli Sztori musical

18:57 Bahama – dokumentumfilm

19:48 Teregetés – a rajz szakos hallgatók munkái

19:55 EKF himnusz

Augusztus 9. csütörtök

10:00 és 18:00-tól a 2006. november 7-i adás ismétlése

18:00 Műsorismertetés

18:02 Lugossy László filmrendező bevezetője a Dunaversitas Egyesület Mesterműhelyének filmjeihez

18:08 Híreket mondunk (R.: Schneider Tibor)
18:22 Egy különös órásmester (R.: Villányi Zoltán)
18:33 Egy szép napunk (R.: Csúcs Mária)
18:50 Komló, az alvó város (R.: Varga Éva)
19:00 Az egri bor mesterei: Simkó Zoltán
19:20 Íráskép: Szabó Lőrinc: Semmiért egészen
19:24 Az Egre Vár kőtára. Kalauzol: Fodor László régész
19:46 Bakancsot fel! – A Hór-völgy őre (Odor vár)
19:52 Bikini koncert (eFeN 2006) – „Közeli helyeken”

Augusztus 10. péntek

18:00-tól a 2006. május 26-i adás ismétlése

18:00 Műsorismertetés
18:02 Hírlánc – az EKF híradója
18:18 Az M1 „Válaszd a tudást!” sorozatából: Iskolapélda; Eszterházy álma és a ma valósága
19:08 eFeN 2006 koncertek: Bikini – Végleg elmegyek, Adj helyet c. számok
19:18 Vadnyugati barangoló 3. rész – az USA természeti csodái: A Monument Valley és a Mesa Verde barlangvárosai
19:26 Belga koncert a Dobó téren 1. rész
19:56 EKF himnusz

Augusztus 11–12. szombat–vasárnap

10:től és 18:00-tól a 2006. május 26-i adás ismétlése

18:00 Műsorismertetés
18:02 Hírlánc – az EKF híradója
18:18 Az M1 „Válaszd a tudást!” sorozatából: Iskolapélda; Eszterházy álma és a ma valósága
19:08 eFeN 2006 koncertek: Bikini – Végleg elmegyek, Adj helyet c. számok
19:18 Vadnyugati barangoló 3. rész – az USA természeti csodái: A Monument Valley és a Mesa Verde barlangvárosai
19:26 Belga koncert a Dobó téren 1. rész
19:56 EKF himnusz

5. Két rendezvénysorozat

5.1. A Slow Film Fesztivál

Az előzmények

Az Egyesült Királyságban élő kollégánk, Király Attila visszaemlékezései szerint 2006-ban merült fel egy filmvetítésekre alapozott kulturális fesztivál gondolata, ami a 70-es évek elejétől működő Filmművészeti Nyári Egyetem örökségébe léphet.

Király Attila sorait idézzük: „Az Uránia mozi igazgatójával, Kiss Lajossal kezdtük el az együttgondolkodást és szervezést. Olyan programot szerettünk volna összeállítani, ami nem csupán a magyar filmgyártás éves termését mutatja meg, hanem kitekintés lehet a világ függetlenfilmeseire. Külföldi tapasztalataimra hagyatkozva olyan tematikát kerestem, ami a filmet egyebek között ürügyül használja emberek kulturális kapcsolódásának megteremtésére, a hagyományok életben tartására és a rohanó élet néhány napra való lelassítására. Akkoriban a feleségemmel sokat beszélünk a Slow Food mozgalomról, ő említette meg, hogy nevezzük el az új egri kulturális fesztivált slow-nak, hiszen az ő filozófiájuk teljesen azonos az én elképzeléssel. Olyan filmeknek hirdettük meg, amik Huszárik Zoltánhoz méltó alázattal, odafigyeléssel tükrözik az alkotókat körülvevő világot. Az első fesztiválra több mint 260 film érkezett a világ minden pontjáról. Az előkészítést az akkori Agria Film Kft. csapatának majdnem egy éves összehangolt munkája előzte meg. Nemcsak filmeket vetítettünk: az egész országból érkeztek előadóművészek, táncosok, zenészek, színészek a vetítésekkel párhuzamos programokra, előadásokra. A fesztivál másik fontos pillére a dokumentumfilmesei műhely volt. A műhelyt a főiskola akkori kommunikációs tanszékével és a koppenhágai székhelyű European Documentary Networkkel közösen rendeztük meg angol nyelven. Ez is egy úttörő esemény volt Magyarországon, amit a prágai és marseille-i műhelyek mintájára terveztem meg (ezeken többször részt vettem). Az első műhelyen a dokumentumfilmek európai forgalmazásának tapasztalatairól beszélt kedves barátom, Tue Steen Müller az EDN alapítója.”

Az SFF ma

A Slow Film Fesztivál (SFF) az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképes műhelyének művészeti rendezvénye, a hazai és külföldi társegyetemek mozgóképes alkotásainak és hallgatóinak találkozója. Az ország egyetlen nemzetközi diákkilmszativáljáról van szó, amely kiemelkedően gazdag programot kínál egyetemünk polgárai és külföldi vendégeink számára. A programok legtöbbrje a Líceumban és az Uránia moziban valósul meg.

A fesztiválon hagyományosan nemzetközi mozgóképes szaktekintélyekből álló zsűri dolgozik, a zsűri tagjai maguk is izgalmas szakmai előadásokat, workshopokat hoznak hallgatóinknak. Közülük többen visszatérő vendégeink, mint Giovanni Robbiano genovai író-dramaturg, Borbás István svéd–magyar operatőr és Alessandro de Rosa milánói filmzeneszerző. Az VI. SFF-en először járt nálunk Lisa Castagna (Ca’Foscari Egyetem, Velence), Baha Al-Hussein (Royal Film Commission, Jordánia) és Gózon Francisco venezuelai–magyar operatőr. A délutáni-esti vetítések és koncertprogramok az Uránia moziban és más, egyedi helyszíneken zajlanak, például a Csillagvizsgáló teraszán, éjszakai vetítéssel. A filmkínálat és a szakmai beszélgetések rendkívül magas színvonalúak. A hallgatók nagy számban és élvezettel dolgoznak önkéntesként a fesztiválon, amelynek hivatalos nyelve az angol, így lehetőség van az Egerben tanuló és dolgozó külföldi hallgatók, kollégák bevonására.

19. kép: A Slow Film Fesztivál műsorvezetői

Forrás: Nagy Adrienn

20. kép: Díjkiosztás a Slow Film Fesztiválon

Forrás: Nagy Adrienn

A fesztiválhoz 2023-tól kapcsolódik a Working With Archive Material in Short Movie című Erasmus BIP-kurzus, amelyre külföldi egyetemekről – például Escola Universitária ERAM, Spanyolország, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Caragiale Universitatea Nationala de Arta Teatrala si Cinematografica – érkeznek vendéghallgatók, tanárok. A kurzus résztvevői több csoportban az egyetemi műhelyekben dolgoznak, alkotnak a külföldi és hazai mesterek irányításával. A Covid időszakának kivételével, amikor online programokat szerveztünk, a fesztivált minden évben megrendezzük. A program szakmai vezetője M Tóth Éva egyetemi tanár, a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet igazgatója, a Mozgóképművészeti Tanszék vezetője, a művészeti vezetője pedig Bollók Csaba egyetemi docens, mindketten Balázs Béla-díjas rendezők. A saját és meghívott előadókat, közreműködőket az adott évi koncepciójához illeszkedve választjuk ki.

Zárásként közöljük a fesztivál 2023-as díjazottjait. Jarecsni Mercédesz: *Kihez beszéltél?* (Special Mention); Bibok Mariann: *Kék vagy szürke* (Special Mention); Sipos Gábor: *Mari mókatára* (Special Mention); Kovács Beatrix: *Névjegyfilm* (Legjobb egyperces film); Czinege Dorka: *Rubato* (Legjobb animációs film); Mizsei Lili: *Vadvirágok* (Legjobb analóg film).

(A fejezetben Bollók Csaba, Király Attila és M Tóth Éva szövegeit használtuk fel.)

5.2. Borbás László: Az Eszterházy Film- és Médianapok

Rendezvénysorozatunk tulajdonképpen egyidős a Mozgóképkultúra Tanszékkal, hiszen 2009-től számítjuk az Eszterházy Film- és Médianapok Eger – Illés György emlékére elnevezésű vállalkozásunk történetét. Az elnevezéssel az egri születésű legendás operatőr-tanár, a város díszpolgára előtt tisztelgünk. 2017-től a program új elnevezése Eszterházy Film- és Médianapok Eger – Illés György emlékére Tehetségnapok.

Az alábbiakban összefoglaljuk az Eszterházy Film- és Médianapok koncepcióját és tematikáját.

A rendezvényen egyrészt nagyjátékfilmeket láthat a közönség, a magyar filmtörténet klasszikusait, kortárs magyar filmeket és az egyetemes filmkultúra alkotásait. A bemutatott filmek a magyar és a nemzetközi filmkultúra fesztiváldíjas játék- és dokumentumfilmek alkotásaiból kerülnek ki. Az egyes évek programját általában valamilyen évfordulóhoz kötjük, ilyen volt például Jancsó Miklós születésének 100. évfordulóján a *Jancsó 100* sorozatunk. Az elmúlt évek közönségtalálkozóin vendégünk volt Koltai Lajos (*Mephisto*), Bodzsár Márk (*Isteni műszak*), Kocsis Ágnes (*Pál Adrienn*), Saša Gedeon (*Indián nyár, Az idióta visszatér* – Csehország), Margaretha Tiesel (a *Paradise Liebe* című film Európa-díjra jelölt főszereplője – Ausztria), Ryan Fleck (a *Half Nelson* és a *Sugar* című filmek rendezője – USA), Herendi Gábor (*Kincsem*), Fekete Ibolya és Gózon Francisco (az *Anyám és más futóbolondok a családban* című film alkotói).

Rendszeresek a szakmai konzultációk, beszélgetések mozgóképes szakemberekkel, valamint filmes werk- és standfotó-kiállításokat, bemutatókat szervezünk. Programjaink között szerepelnek a szakmai workshopok: filmhanggal kapcsolatos műhelyek, kamerakezelési, rendezői és operatőri gyakorlatok. Lehetőséget adunk ezenkívül filmszakmai szervezetek bemutatkozására, illetve mozgóképszakmai kiadványokat, könyveket mutatunk be.

A nagyjátékfilmekben és az ismert alkotók munkáin kívül programunk állandó része a tehetségnapok, amelynek keretei között a mozgóképes hallgatóink bemutatják diplomafilmjeiket és szakdolgozatukat. A diplomára készülő stábok terveit és a prezentációk, a pitchingek színvonalát értékeljük. A legígéretesebb munkákat a zsűri kiemeli és díjazza, de minden projekt számára meghagyja a tervek tovább formálásának lehetőségét. A legkiforrottabb tervek a következő ITDK-fordulóra, majd az országos versenyre kerülnek be.

Több éven keresztül szerveztük a Nemzetközi Felsőoktatási Diákfesztivált, amelyen a magyarországi egyetemek és a külföldi egyetemek hallgatói által készített filmek versenyezhetnek négy kategóriában: animáció, dokumentumfilm, kísérleti, kisjátékfilm.

A szakmai programokon kívül koncertek színesítik a rendezvényt.

Rendezvénysorozatunk célcsoportja az egyetem hallgatói, egri végzős középiskolások, fiatal érdeklődők és minden filmkedvelő. A vetítések, a találkozók és minden program ingyenes. A mozgóképes hallgatók részt vesznek az esemény szervezésében, forgatnak a beszélgetéseken, mindezért kreditpontokat kapnak.

A rendezvényeink átlagosan háromnaposak, összes nézőszámuk körülbelül 200 fő. A pandémia idején is tudtuk a stream segítségével, a hibrid módon megrendezett eseményeinken hozni ezeket a számokat.

A következőkben a filmnapok 2022-es kiadásának díjait emeljük ki. A legjobb egyperces film – Mezei Márk: *Fiú a vízből*; a legjobb animációs és kísérleti film – Szolnoki Zsófia: *Vagyok*; a legjobb fikciós film megosztott díja – Horváth Zsombor: *Csiga*, illetve Varga Krisztina – Verényi Rebeka: *Kávé*; a legjobb dokumentumfilm (fődíj) – Poscher Dominik: *Vigyázz! Gyermekek!*

A képzési programjainkhoz szervesen kapcsolódó Eszterházy Film- és Média- napok Eger – Illés György emlékére című eseményünket 2024-ben tizenkettedik alkalommal tervezzük megrendezni. Egyetemünk mozgóképes szakmai közössége küldetésének érzi a mozi klasszikus korszaka értékeinek, illetve a legújabb mozgóképművészeti és technológiai törekvéseknek az összehangolását, ezért az ismeretátadás és ismeretmegosztás fontos lehetőségeként tartja számon az Eszterházy Film- és Média- napok immár több mint egy évtizedes hagyományra visszatekintő rendezvénysorozatát.

6. Szijártó Imre: A filmklubozás

A filmklubozás tulajdonképpen egyidős a filmművészettel, történetének fénykorát pedig az európai új hullámok és a modernista film időszakában élte. A közösségi filmnézések és beszélgetések tanszékünk őstörténetének is részei, hiszen a kollégáink szerepet vállaltak az egyetemen kívüli, illetve a képzésekhez kapcsolódó rendezvények szervezésében. Tulajdonképpen sajátos formában zajló, kötelező vagy szabadon választott tárgyakról van szó, tehát a filmklubos alkalmak szorosan hozzátartoznak a mindenkori képzésekhez. A filmklubozás a médiaműveltség fejlesztésének különleges és a hallgatók számára nagyon vonzó módja, mert a közös filmnézés mindig bevezetővel és beszélgetéssel kapcsolódik össze, ezek kivül mód van az alkotókkal, filmtörténészekkel és más vendégekkel való találkozásra. Ezek a találkozók rendszerint estebe és éjszakába nyúlnak, és vendéglátóipari intézményekben érnek véget.

A filmklubozás nagy hagyományokra tekint vissza Eger városában és az egyetemen. A mozgalom egyik városi középpontja Hernádi Ferenc tanár úr volt, aki a Dobó István Gimnázium tanáraként, rendezvények szervezőjeként, videotékás-ként és tulajdonképpen a filmnézés összes formájának mindeneként szerepel a filmbarátok emlékezetében. Ugyancsak ki kell emelnünk a Művészetek Háza rendezvényeit – az intézmény sok átalakításon ment keresztül, a városban talán ezen a néven emlegetik a leggyakrabban. Emlékezetes vetítések zajlottak aztán az Urániában, amelynek az egyik termét még az átalakítások előtt Kiss Lajos „csőmozijának” hívták a filmrajongók.

Ebben a fejezetben a kötetünk első részében érintett egyetemi rendezvények továbbélését mutatjuk meg 2009-től napjainkig.

A kezdetekben Tóth Béla, később Kakuk Jenő, aztán Ponyi László, majd Szilágyi Erzsébet, illetve Szűk Balázs szervezte a vetítéseket és a hozzájuk tartozó bevezetőket, alkotói találkozókat, beszélgetéseket és egyéb programokat. Érdemes kiemelni az 1975-től 1989-ig működő filmesztétika speciálkollégiumot, ami a főiskolai filmklubhoz kapcsolódott, aztán a Főiskolások Amatőr Filmklubját (FAFKE), majd a 2000-es évek elején a Szűk Balázs által létrehozott Art és Orbis Pictus Archív filmklubot.

A 2009-től máig több vetítési helyen (az Uránia mozi Illés György terme, az egri bevásárlóközpontban található Agria mozi, bizonyos időszakokban a könyvtár Médiatára, a főiskola, majd egyetem 302-es terme) működő Vadeper filmklub tevékenységét foglaljuk össze a továbbiakban. A Vadeper filmklub vetítései Bollók Csaba szervezésében valósulnak meg, a keddi találkozókat pedig Szijártó Imre vezeti.

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

Tematikus sorozataink az egyes filmeket új összefüggésbe helyezik, ami a tapasztalataink szerint nagy lökést ad a hallgatók tájékozódásának a filmkultúra területén. A vetítések bekapcsolják a tanszéki életet az országos és a nemzetközi filmklubos mozgalomba: a 2000-es évek végéig szerepet vállaltunk a Magyar Filmklubok és Filmbarátok Szövetségének tevékenységében, illetve a szövetség elnökségében. Ennek egyik bizonyítéka volt az a filmbarát találkozó, amelyet éppen Egerben szerveztünk meg 2010. március 26–28-án. Mindezekon kívül a külföldi vendégeinket igyekeztünk bevonni éppen futó rendezvényeinkbe.

A vetítéssorozatot elsősorban a felsőoktatási szakképzés, az alapképzési szakok és a mesterszakok hallgatói, valamint a tanárjelöltek látogatják, de rendszeresen voltak és vannak vendégek az intézmény más szakjairól, illetve a városból is – ilyen volt például Az orosz metafizika című sorozatunk, amely felkeltette az Egerben élő oroszok, illetve az orosz kultúra iránt érdeklődők figyelmét; különösen érdekes volt Forgács Iván ruszista, filmtörténész előadása a témáról. Bizonyos félévekben a vetítéseket az Eszterházy Film- és Médianapok keretében szerveztük meg. Az elmúlt években támogatást kaptunk a főiskola Közművelődési Irodájától és a Hallgatói Önkormányzattól (a támogatás formái: a bérletek árához való hozzájárulás, a meghívott vendégek tiszteletdíja), támogatott minket továbbá a Nemzeti Kulturális Alap és a Nemzeti Filmintézet. Egy tanulmányi félévben hat-tíz filmet szoktunk vetíteni.

21. kép: Filmklub a 302-esben

Forrás: Szíjártó Imre

A sorozatok tematikusak vagy filmtörténeti jellegűek. Az előbbieik közül néhány: 1+1 – kortárs magyar film, kortárs magyar irodalom (vendégünk volt Ferenczi Gábor filmrendező), Cine-roma – cigány témájú filmek (a válogatást egy

projekt keretében néztük meg). Az Egri anizs című sorozatunkban a városhoz köthető (itt forgatott, itt játszódó, a várossal kapcsolatban levő alkotók részvételével készült) filmeket játszottunk, ezek közül néhány: Fehér Imre: *Bakaruhában* (Egerben felvett jelenetek), Mészáros Márta: *Eltávozott nap* és Bacsó Péter: *Fejlövés* (Kovács Kati a filmek egyik szereplője), Bódy Gábor: *Nárcisz és Psziché* (egri városképek vannak a filmben, az egyik jelenet az egyetem főépületében játszódik), Sas Tamás: *Szinglik éjszakája* (egri helyszínek).

22. kép: Palotás János a *Blokád* vetítésén

Forrás: Szijártó Imre

2012-ben az *Emelem poharam – mulatozás és társadalomrajz a magyar filmben* című sorozatunkat olyan filmekből állítottuk össze, amelyekben valamilyen módon megjelenik az italozás motívuma. A mulatozást ebben az összefüggésben széles jelentésben értettük: ide soroltuk a *Nárcisz és Psziché* kerti rendezvényét, ahol különleges poharával Bódy Gábor is szerepel. Néhány film a sorozatból: Sára Sándor: *Holnap lesz fácán*, András Ferenc: *Veri az ördög a feleségét* (vendégünk volt a film operatőre, Koltai Lajos), Fábri Zoltán: *Gyertek el a születésnapomra*. A *Más-ként gondolkodnak – kívül- és szembenállók a magyar filmben* című sorozat olyan filmeket tartalmazott, amelyekben a fennálló renddel szembeni ellenállás jelenik meg. Néhány példa: Zsombolyai János: *Kenguru és Kihajolni veszélyes*, Szomjas György: *Kopaszkutya*, Xantus János: *Eszkimó asszony fázik*, Janisch Attila: *Árnyék a havon*. Néhány további sorozat: *Boldogságmozi*, *Kismesterek a 60-as években*, *A magyar műfaji film*, *Kísérletezés a magyar filmben*, *A kelet-közép-európai or-*

szágok kortárs filmje. Utóbbi sorozatunk egyik filmjének (Jan Komasa: Öngyilkosok szobája) bevezetőjét Bogusław Bakula professzor, filmtörténész, a poznańi egyetem tanára tartotta, egy másik alkalommal pedig varsói vendégünk, Piotr Drzewiecki beszélgetett a diákokkal egy lengyel filmről.

Voltak továbbá olyan vetítéseink és rendezvényeink, amelyek nem illeszkedtek sorozatba. Egy ilyen alkalommal láttuk vendégül Nóvé Béla történészt, aki azoknak az 1956-os emigránsoknak a sorsával foglalkozik, akik a francia idegenlégióba kerültek, a rendező jelenlétében mutattuk be továbbá Kisfaludy András Fülep Lajosról szóló filmjét.

A hasonló rendezvényeink közül kiemelkednek azok a vetítések, amelyek alkotók révén kapcsolódnak az intézetünkhöz. Ilyen volt Bollók Csaba szervezésében a *Veszélyes lehet a fagyi* bemutatója (Szilágyi Fanni rendező intézetünk tanára), illetve Baranyi Benő végzett hallgatónk *Zanox – kockázatok és mellékhatások* című filmjének vetítése – mindkét közönségtalálkozó 2022 őszén zajlott.

A filmtörténeti összeállítások közül érdemes kiemelni a francia és a cseh új hullám filmjeit tartalmazó félévet vagy a Szabó István pályáját bemutató válogatást, amelynek egyik vetítésén jelen volt a rendező is.

2022 elejétől fut a Nemzeti Filmintézet támogatásával megvalósult sorozatunk, amelyben elsősorban kortárs magyar filmeket mutattunk be – az NFI ezekhez az alkotásokhoz hozzáférést ad, illetve segít a vendégek meghívásában. Néhány film ezekből az összeállításokból: Hartung Attila: *FOMO – megosztod és uralkodsz*, Kis Hajni: *Külön falka*, Kerékgyártó Yvonne: *Együtt kezdtük*, Tösér Ádám: *Blokád*. Utóbbi vetítésen vendégünk volt Palotás János közgazdász és politikus, aki két minőségében szerepel a filmben: dokumentumfelvételeken, illetve színészként is megjeleníti. A vendégünkkel szervezett találkozó hangulata jól jellemzi a filmklubozás közegét: a filmekről való beszélgetések mindig kellemes légkörben zajlanak, és hozzájárulnak a mozgóképes közösség film- és világismeretének tágításához.

A 2023–2024-es tanévben negyedik alkalommal kapcsolódunk be az Egyetemi filmdíj vetítéssorozatába, ez a Magyar Filmtudományi Társaság programja. A projekt tizenkét egyetem részvételével zajlik az egész országban és Kolozsváron, az előzsűrizést a filmklubvezető tanárok végzik. A rendezvény szabályai szerint mindig a megelőző év filmjeivel foglalkozunk. A hallgatók valamennyi intézményben szavaznak a filmekről, majd a félév egy kétnapos budapesti találkozóra zárul, ahol a diákképviselők az alkotók jelenlétében beszélgetnek a filmekről, majd ugyancsak szavazás következik. Az elmúlt években Schwechtje Mihály *Védelem alatt* című filmje nyerte el a díjat, a *Külön falka* elismerését pedig 2023 őszén Egerben adtuk át Kis Hajninak, a film rendezőjének a Magyar Filmtudományi Társaság konferenciáján. Legfrissebb sorozatunk filmjeit soroljuk fel zárásképpen: *Háromezzer számozott darab*, *Kim, Larry, Melegvizek országa*, *Szelíd*, *Veszélyes lehet a fagyi*.

7. Borbás László: Pillanatok a fényterelők életéből

Ebben a fejezetben egy tábor dokumentumait és a tábori étellel kapcsolatos személyes feljegyzéseket gyűjtöm össze.

A Fényterelők – fotó és film alkotótábor létrejöttét az analóg filmkészítés életérzése hívta életre, ennek szellemében zajlott a műhelymunka. A táborban a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet hallgatói elsősorban az analóg (celluloid) technika használatát és alkalmazásának lehetőségeit ismerhetik és próbálhatják ki, emellett a filmnyersanyagok exponálása utáni előhívást gyakorolhatják. A fotózás témái között szerepel a településszociológia, az életképek, a motívumok, a fény-árnyék, a portré. A fotózás mellett a hallgatók megismerhetik a filmes analóg technikát, illetve elsajátíthatják az Arriflex BL 16-os kamera kezelését a magazinba fűzéstől a kamera kezelésén, a fény mérésén át a felvétel elkészítéséig. Az alkotótáborban 16 mm-es celluloidra forgatott etűdök készülnek.

Diákjaink gyönyörű természeti környezetben különleges fotós és filmes gyakorlatokat folytatnak, ami sajátos szakmai gyakorlatként is felfogható. A klasszikus eljárásokon kívül a drón- és gimbaltechnikával, továbbá a helyszínen megoldható animációs lehetőségekkel is ismerkednek a tábor résztvevői. A gazdag és sűrű szakmai programot tábortűz és bográcsozás fűszerezi.

A fotókból minden alkalommal kiállítás készül, amelyet az Eszterházy Film- és Médianapok keretein belül, a „B” épületben található Illés György Filmműterem Mozgó-Kép kiállítóterében tekinthetnek meg az érdeklődők.

A Fényterelők – fotó és film alkotótábort 2019-ben Felsőtárkányban, 2021 nyarán Tarcalon, 2022-ben és 2023-ban pedig újra Felsőtárkányban rendeztük meg.

„...és az Arri is velünk volt!”

I. Fényterelők – fotó és film alkotótábor

2019. augusztus 22-től augusztus 25-ig tartott az I. Fényterelők – fotó és film alkotótábor Felsőtárkányban, a vadregényes Imókö Üdülőben. A tábor létrejöttét a Vizuális Művészeti Intézet Mozgóképművészeti és Kommunikációs Tanszékének képzés BA és mozgóképkultúra és médiaismeret BA hallgatói, Flaisz Vanda, Ferincz Péter, Sipos Áron, Fekete Dániel, Vakli Villó Zsófia, Gojdár Ákos, Mészáros Tamás, Sinka Csaba analóg életérzése ösztönözte, ennek szellemében zajlott a műhelymunka. Az alkotótábor szervezője és vezetője Borbás László egyetemi

tanársegéd volt. Elsősorban az analóg technika használatát és alkalmazásának lehetőségeit ismerhették meg és próbálhatták ki a hallgatók.

Hallgatói élményeket idézünk fel.

Flaisz Vanda: „A négy napos alkotótábor célja az analóg technológiával való közelebbi ismerkedés, illetve a részt vevő csapat összekovácslása, közös munkára való ösztönzése volt még a tanévkezdés előtt. Az első nap a tábor elfoglalásáról szólt, illetve a tábortűz és sütögetés sem maradhatott el. Nagyon jó hangulatban telt az este, a késő esti órákban még a közeli félbehagyott dolomitbányához is felsétáltunk. Habár az eredeti tervünk, az asztrofotózás nem sikerült, mindenféleképpen élmény volt ez a kis túra. Másnap délelőtt elindultunk feltérképezni a környéket és helyszíneket keresni, így kötöttünk ki a felsőtárkányi tónál, ahol több órát töltöttünk el. Fotóztunk, kipróbáltuk egymás gépeit, így tehát nem csak 35 mm-re, de középformátumra is készültek képek, werkvideókat pedig egy Canon XL1S MiniDV kamerára vettünk fel. Ebéd után kétfelé osztottuk a csapatot, és két ellentétes irányból elindultunk szociofotózásra a kapott nyersanyagokkal. Ezeket még az este folyamán előhívtuk a tábori faház fürdőszobájában Sipos Áron és Ferincz Péter segítségével. Ők mutatták meg a teljes folyamatot, így a rögtönzött sötétszobában saját magunk birkózhattunk meg a filmhívás egyes fázisaival.

A szombati napot vártuk a legizgatottabban, hiszen Borbás tanár úr Arriflex 16BL filmes kamerájával készíthettünk egy kisfilmet. A történetet közösen találtuk ki, két helyszínen forgott, a tónál, illetve egy lovastanya mögötti területen. A cél az volt, hogy mindannyiunk kezében legyen az Arri, forgassunk egy-egy snittet, és mindenki hozzáadjon valamit a munkafolyamathoz. Habár voltak nehézségeink, mint például az esti jelenetek megvilágítása, illetve a szűkös időkorlát, minden akadályt sikerült kikerülni. Hatalmas élmény volt egy olyan eszközzel dolgozni, amit a nagy filmes egyetemeken ritkán látnak és használnak.

Az utolsó napon már csak a szállás kitakarítására és átadásra volt időnk, de remélhetőleg a következő táborban még több napot együtt tudunk tölteni.”

Sinka Csaba: „Számomra ez a tábor kellemes időtöltés volt, ami azt szolgálta, hogy érezzük a közös munka hasznát, és persze a vele járó feszültségeket is, ami segít az alkotói munkában. Rengeteget lehet ötletelni, nem csak kikapcsolódni. Ilyenkor születnek igazán nagyszerű munkák, gondolatok, tervek.”

Gojdár Ákos: „Kihívásokkal teli néhány nap volt a tábor számomra. Kihívás volt az analóg technikával részletesebben megismerkedni, legyen szó filmhívásról, fotózásról vagy épp filmszalagra való forgatásról, és ha már forgatás, kihívás volt egy csapatban, stábban dolgozni, hiszen nem voltak se korlátlan lehetőségeink, se korlátlan időnk, de mégis sikerült véleményem szerint a lehető legtöbbet kihozni a táborból. Iszonyatosan hálás vagyok, hogy egy ilyen összetartó és szakmailag rendkívül felkészült társasággal tölthettem ezt a néhány napot, mely alatt renge-

teget sikerült tapasztalnom, tanulnom, néhány dolgot magamtól, de leginkább a társaság tagjaitól.”

Újra együtt

II. Fényterelők – fotó és film alkotótábor

A Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet hallgatói Borbás László egyetemi tanársegéd, mozgóképművész vezetésével szakmai gyakorlaton vettek részt Tarcalon 2021. augusztus 28-tól szeptember 1-ig. A dramaturgiai, forgatókönyvírói, operatőri, illetve analóg film- és fotótechnikai kurzusokat segítették frissen végzett hallgatóink, Flaisz Vanda, Vakli Villó Zsófi, Ferincz Péter, Gojdár Ákos és Mészáros Tamás, valamint kollégáink, Bak Zsuzsanna mestertanár, forgatókönyvíró-rendező és Becskei Gábor művésztanár, író, rendező.

Harmadszor terelünk

III. Fényterelők – analóg és digitális fotó és film alkotótábor

A tábort 2022-ben harmadik alkalommal rendeztük meg. A tábor tehetséggondozó, új ismereteket nyújtó, gyakorlatorientált kreatív szakmai program a mozgóképkultúra és médiaismeret BA szakos hallgatók részére, célja a digitális technológiával kreatív harmóniában alkalmazott analóg technológiával való ismerkedés, a szakmai, művészi lehetőségek felmérése, a szakmai jártasság elmélyítése. Az egyetem mozgóképes hallgatói és az egyetem oktatói mellett külső meghívott előadó vett részt a munkában. A nyári egyetem során elkészült műveket az Eszterházy Film- és Médianapok programjában mutatták be a hallgatók. A szakmai tábor programját dramaturgiai, forgatókönyvírói, operatőri, illetve analóg film- és fotótechnikai kurzusokkal, szakmai workshopokkal segítették *végzett hallgatóink, valamint az egyetem tanárai, Bak Zsuzsanna mestertanár, forgatókönyvíró-rendező, Becskei Gábor művésztanár, író, rendező, Juhász Nándor fényképész és Borbás László egyetemi tanársegéd, rendező-operatőr, mozgóképművész.*

A gazdag szakmai programban a beszélgetések mellett a csapatban való együttgondolkodás, a stábmunkában való gyakorlatszerzés, az élményszerű alkotói lét kialakítása a cél.

A hallgatók az analóg (celluloid) technika használatát és alkalmazásának lehetőségeit ismerhették meg és próbálhatták ki, *emellett a filmnyersanyagok (negatív) exponálása utáni előhívást is gyakorolhatták.*

A tábor szakmai programjai során olyan különleges eszközökkel (dolly, krán stb.) és fotó- és filmtechnikai kellékekkel (analóg fényképezőgépek, fénymérők, S8-as és 16 mm-es technika stb.) ismerkedhettek meg a hallgatók, amelyek a tónórákon nem jelenek meg, de elengedhetetlenek a hallgatók szakmai, művészi

önkifejezésének eszköztárában. Az eszközöket kipróbálhatták egyéni és csoportos munkafolyamatoknál, ami nemcsak a szakmai fejlődésüket, hanem az ismeretanyagukat is kitágította.

Az analóg fotótechnikai workshopon az analóg technika történeti bemutatása mellett a különböző típusú fényképezőgépek (medium, 35 mm, roll) és különböző nyersanyagok, formátumok (35 mm, roll) technikai tulajdonságait, jellemzőit ismertettük. A hallgatók a tanultakat különböző belső és külső helyszíneken kipróbálhatták. Gyakorolhatták a külső környezeti napfényes és belső műfényes körülmények között a fotózás műhelytitkait.

A tábor utolsó részében a hallgatók a negatívok előhívását gyakorolhatták. Az előhívott tekercekből indexképeket és a legjobban sikerültekből egy-egy papírhívat is elvégeztek. A különféle technológiák használata nagy élményt adott a hallgatóknak.

A tábor egyik fontos küldetése az volt, hogy olyan eljárásokkal ismertessük meg a hallgatókat, amelyek a Z generációnak ismeretlenek. Az analóg technika mellett a digitális képrögzítés is erősen jelen volt a különböző mozgóképi gyakorlatoknál, kisfilmeknél.

Hallgatói névsor: Jámbor Imre, Milotai Borbála, Konrád Noémi, Szűcs Nóra, Buza Márk, Nagy Péter, Horváth Zsombor, Huszti Mirtill, Danyi Dominik, Grédics Emese, Jarecsni Mercédesz, Szilágyi Bettina.

A szaktanárok és segítők névsora: M Tóth Éva, Szamosvári Mária, Mózes Gergő, Juhász Nándor, Becskei Gábor, Bak Zsuzsanna, Magyar Elemér, Borbás László.

Ez már a negyedik

IV. Fényterelők – analóg és digitális fotó és film alkotótábor

A több éve sikeresen működő Fényterelők – analóg és digitális fotó és film alkotótábort 2023-ban negyedik alkalommal rendeztük meg Felsőtárkányban, a Gesztenyés Panzióban. A tábor tehetséggondozó, új ismereteket nyújtó, gyakorlatorientált szakmai workshop és kreatív program az alapszakos hallgatóink részére.

A táborban felolvadtak a hallgatók közti évfolyamhatárok, és a szorgalmi időszak hivatalos képzési típusai sem korlátozták a közös munkát. Első alkalommal vettek részt levelezős hallgatók a tábor munkájában, ahogy középiskolások is első alkalommal kapcsolódhattak be a programokba, amelyek fókuszában az analóg fotó- és filmworkshopok voltak. A résztvevők megismerkedhettek a Mozgókép-művészeti és Kommunikációs Intézet legújabb 6K-s Blackmagic kameráival, Samsung Cine optikáival, a Rode puskamikrofonokkal és wireless szettekkel, valamint az intézet és a saját kameramozgató eszközeivel. A forgatási gyakorlatokat a vágóprogramok gyakorlása követte (Davinci Resolve, Premiere Pro, Final Cut Pro

X), és a hallgatók betekintést nyerhettek a modern operatóri munka fontos részét képező fényelési folyamatokba is.

A hallgatók fikciós filmeket forgattak ministábookban az erdő és lélek kapcsolatának témakörében, amely feladathoz szinopszisírás és pitchgyakorlat, forgatókönyvírás és gyártásiterv-készítés kapcsolódott. A szakmai tábor augusztus 6-án ért véget, nagyon jó hangulatú, értékelő prezentációkkal.

A nappali és levelező, valamint leendő hallgatókat egyaránt befogadó szakmai program az Nemzeti Kulturális Alap, az RRF-2.1.2-21-2022-00033 számú „Az EKKE gyakorlatorientált felsőfokú képzéseinek infrastrukturális- és készségfejlesztése” című projekt, a HÖK és az EKKE segítségével valósulhatott meg.

A szakmai tábor résztvevői: Otlakán Éva Boglárka, Vogel Thorvin Albartus, Süle Lilla Bonita, Magyar Elemér, Széplaki Dániel, Kovács Máttyás, Csomor Csenge Bianka, Kozma Katica, Hampel Enikő, Ismael Nóra, Hidas Gergely, Papp Balázs, Kovács Beatrix. Középiskolások (Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium): Kiss Szabolcs, Békési Benjámín, Joó Viktor.

A IV. Fényterelők tábor programja

0. nap: július 31.

- Érkezés
- A szobák elosztása + beköltözés + pakolás
- ~16:00 – Táborgyűlés + megbeszélés – analóg
- Filmvetítések: Flaisz Vanda és Ferinc Péter MA diplomafilmje: *Csak vízben tudok úszni*
- Terepszemle + fotózás
- ~22:30 – Napzáró

1. nap: augusztus 1.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – a filmötletek átbeszélése, ötletelés, kidolgozás, előkészítés pl. helyszínek, storyboard, jelenetek stb.
- 12:00 – Ebéd
- 14:00 – Táborgyűlés + megbeszélés mindenkinek
- ~15:30 – Szekciók, körforgásszerűen
  1. szekció: Zsuzsa – forgatókönyv, dramaturgia, filmírás
  2. szekció: Vanda – script, vágás, csapózás, gyártás
  3. szekció: Laci, Peti – operatőri: kamera + világítás; hangmérnöki: boomozás + hangrögzítés, kameramozgató eszközök: drón, gimbal
- 4. szekció: Nándi – analóg technikák
  - Vacsora
  - Táborgyűlés + megbeszélés – analóg
  - Terepszemle + fotózás
  - 22:30 – Napzáró

2. nap: augusztus 2.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – a filmötletek átbeszélése, ötletelés, kidolgozás, előkészítés, pl. helyszínek, storyboard, jelenetek stb.
- 12:00 – Ebéd
- 14:00 – Táborgyűlés + megbeszélés mindenkinek
- ~15:30 – Szekciók, körforgásszerűen
  1. szekció: Zsuzsa – forgatókönyv, dramaturgia, filmírás
  2. szekció: Vanda – script, vágás, csapózás, gyártás
  3. szekció: Laci, Peti – operatőri: kamera + világítás; hangmérnöki: boomozás + hangrögzítés, kameramozgató eszközök: drón, gimbal

- Táborgyűlés + megbeszélés – analóg
- Terepszemle + fotózás
- 22:30 – Napzáró

3. nap: augusztus 3.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – a filmötletek átbeszélése, ötletelés, kidolgozás, előkészítés, pl. helyszínek, storyboard, jelenetek stb.
- 12:00 – Ebéd
- 14:00 – Táborgyűlés + megbeszélés mindenki
- ~15:30 – Szekciók, körforgásszerűen
  1. szekció: Zsuzsa – forgatókönyv, dramaturgia, filmírás
  2. szekció: Vanda – script, vágás, csapózás, gyártás
  3. szekció: Laci, Peti – operatőri: kamera + világítás; hangmérnöki: boomozás + hangrögzítés, kameramozgató eszközök: drón, gimbal
- Vacsora
- Táborgyűlés + megbeszélés – analóg
- Terepszemle + fotózás
- 22:30 – Napzáró

4. nap: augusztus 4.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – stábvezénylés
- Forgatás
- Ebéd
- Forgatás
- ~20:00 – Táborgyűlés + megbeszélés mindenki
- ~21:00 – Esti forgatás
- ~22:30 – Napzáró

5. nap: augusztus 5.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – stábvezénylés
- Forgatás
- Nándi – analóg technikák
- 19:00 – Vacsora
- ~20:00 – ZÁRÓ Táborgyűlés + megbeszélés mindenki
- ~00:30 – Napzáró

6. nap: augusztus 6.

- 8:30–9:30 – reggeli
- 10:00 – Táborgyűlés – táborzárás
- ~12:00 – hazaindulás

8. A hallgatók egykor és ma

Ebben a fejezetben a régi és a jelenlegi hallgatók veszik át a szót. A *Hallgatói szemmel: diákbeszámolók Taganrogtól Gironáig* alfejezetben a résztvevők öt külföldi helyszínről, Taganrogból, Szentpétervárról, Berlinből, Bukarestből és Gironából tudósítanak, amihez csatlakozik egy hazai beszámoló. A szövegek sorrendje egyben időbeli is, hiszen a két utóbbi szöveg akkor készült, amikor a hallgatók külföldön töltötték ösztöndíjas félévüket.

Az *Így jöttünk – végzett hallgatók a pályájukról* című részben a munkahelyükön szép pályát befutó szakembereket mutatunk be: néhányuktól tevékenységlistát kértünk, másokkal pedig beszélgetést készítettünk.

8.1. Hallgatói szemmel: diákbeszámolók Taganrogtól Gironáig

Taganrogban jártunk

A mozgóképkultúra és médiaismeret szak másod- és harmadéves hallgatói 2014. április 8-a és 20-a között tanulmányi kiránduláson vettek részt Oroszországban. A vendéglátó intézmény a Csehovról elnevezett taganrogi Állami Pedagógiai Főiskola volt (Таганрогский государственный педагогический институт [ТГПИ] имени А.П. Чехова). A tizenegy hallgatónak gazdag programja volt, amelynek szervezésében Alekszandr Viktorovics Fjodorov, a főiskola tudományos rektorhelyettese segített.

Az út a Campus Hungary támogatásával valósult meg.

23. kép: Fjodorov rektorhelyettes úr 2014-ben

Forrás: Merényi Zita

Az alábbiakban a résztvevők egy-egy nap élményeiről számolnak be

Április 9.

Az első napunkon megismerkedtünk a minket fogadó intézmény tudományos rektorhelyettesével, Alekszandr Viktorovics Fjodorovval, aki a kinti tartózkodásunkat felügyelte, programjainkat szervezte; valamint a rektorasszonnyal, akitől kis ajándékokat kaptunk. Az iskola történelmi tanszékén megtekinthettünk egy oktatómúzeumot, amelynek kiállított tárgyai főleg az iskola diákjainak gyűjtéseiből és régészeti ásatásokból származnak. Az ókori görög emlékeken túl őskori növénylenyomatokat láttunk, de meteoritot is a kezünkbe foghattunk. Ezután részt vettünk egy városnézésen, megismerhettük Taganrog főbb nevezetességeit, így például a város alapításának 300. évfordulójára készített emlékművet, az alapító Nagy Péter szobrát, valamint megcsodálhattuk a tengerparti látványt, ami a város nevezetes lépcsősorának tetején tárult elénk. Az idegenvezetés alatt sok érdekeset megtudtunk Taganrogról, többek között azt, hogy kétszer tervezték, hogy Oroszország fővárosa lesz, de végül megmaradt kikötővárosnak, vagy hogy meghatározott szögben építették az utcákat a szeles időjárásra való tekintettel.

Czeróczi Mór

Április 10.

A második napon a reggelit követően Fjodorov professzor angol nyelvű, médiapedagógiai témájú előadását hallgathattuk meg orosz diákok társaságában. Az előadáson szó volt a hatékony médiaoktatásról, amely alapulhat nyomtatott sajtóra, az audiovizuális elemek használatára, illetve az internetre is. A tanár úr bemutatta saját elméletét a médiaoktatással kapcsolatban, valamint az előadása végén betekintést nyerhettünk az orosz emberek médiafogyasztási szokásaiba.

Fjodorov professzor előadása után az iskola menzáján megkóstoltuk az Oroszországban igen népszerű borscs levest, amelyet céklából készítenek. A délután folyamán meglátogattuk a Taganrogi Helytörténeti Múzeumot, amelynek épülete korábban egy tehetős kereskedő, a görög Alferaki birtokában volt. 1927-től kezdve múzeum, amelynek tizenöt termében számos kiállított tárgyat és ereklyét tekinthettünk meg. Láthattunk régészeti leleteket, I. Péter korabeli háztartási eszközöket, fegyvereket, érméket. A múzeumban voltak portrék olyan személyekről, akik hozzájárultak a jóléthez Taganrog városában: I. Péterről és II. Katalin orosz cárnőről, illetve számos közösségi vezetőről és kereskedőről. A kiállítás végén történelmi áttekintést követhettünk nyomon Oroszország 20. századi eseményeiről.

Katona Péter

Április 11.

A harmadik nap már igazán otthonosan mozogtunk Taganrogban.

Először a Szociálpedagógia és Pszichológia Tanszékre mentünk, ahol Szíjártó Imre tanár úr oroszul tartott előadást a természeti környezet médiareprezentációjáról. Majd ezt az ott lévő orosz hallgatókkal meg is beszéltek. Ezután levetítette az itthon készült előadást, amelyet a földrajz szakosokkal készített az Állatkert a hátizsákban című műsorról. Az orosz hallgatók körében nagy érdeklődést keltett az előadás. Az előadás után az orosz hallgatók megvendégeltek minket, nagyon kedvesek voltak velünk. Lehetőségünk volt egy keveset beszélgetni az ottani hallgatókkal. Ezután azonnal indultunk tovább a Taganrogi Képzőművészeti Múzeumba, ahol rengeteg festményt és tárgyat néztünk meg. Láthattuk, hogy a városalapítók hogyan telepedtek le az öböl partjára, és történeteket hallhattunk arról, hogy Taganrog mennyire fontos város volt: többször szóba jött, hogy főváros lesz. Ezután megtekinthettünk még egy fotómanipulációs kiállítást. Majd ezután körbejártuk a várost, és megnéztük, milyenek a mindennapok Taganrogban.

Igazán sokat tudtunk meg aznap a város történelméről és művészetéről, és öröm volt beszélgetni az orosz hallgatókkal.

Gaál Krisztián

Április 12.

Ezt a napot akár Csehov napjának is nevezhetnénk, hiszen lényegében az életéhez tartozó fontos taganrogi helyeket látogattuk meg.

A szállodánk előtt megjelent Fjodorov professzor egy nekünk szánt kisbusszal. Utunk első állomása a kis Csehov-ház volt, amit a család a híres drámaíró megszületését követő néhány hónap után elhagyott. A ház és udvara nagyon barátságos és szép. Bejártuk a kis házikó szobáit, konyháját, betekintést nyerhettünk a család életének színhelyeibe. Ezt követően visszaszálltunk a buszra, és Csehov közelben lévő szobrát tekintettük meg. A szobor előtt csoportképet készítettünk, hogy emlékünkhöz legyen a helyről. A Csehov-kirándulás utolsó állomásaként az orosz író középiskolai tanulmányainak helyet adó intézményt látogattuk meg. A gimnázium Csehov-emlékhely, ahol nemcsak az író ott töltött idejébe, hanem az egész életébe betekintést kapunk. Megnéztük azt az osztálytermet, ahol tanult, különböző termekben ismerhettük meg Csehov egyes életszakaszait.

A kirándulás végeztével egy orosz templomba tértünk be. Megcsodáltuk a templom belsejét, illetve külsejének sérüléseit. A templom külső falában ágyúgolyók voltak, melyek a krími háború emlékét őrzik. A szeles nap többi részét szabadon tölthettük el.

Petrohai Anita

Április 13.

Egy esős napon utaztunk el a Taganrogtól 70 kilométerre eső, a régió központjának számító Rosztovba (Rosztov na Donu). Induláskor a vonat teljesen megtelt idős utasokkal, akik azonban pár megálló után leszálltak, mint kiderült, mindenki a városon kívül található hétvégi házba tartott. Másfél órás utazás után érkeztünk a másfél milliós Rosztovba. Elsőként a város szélére zarándokoltunk, hogy megtekintsük a Змиёвская балка (ami Kígyók szakadékát jelent) emlékművet. E helyszínen 1942-ben két nap alatt a német megszálló hadsereg mintegy huszonhétezer zsidót, kommunistát, illetve vöröskatonát mészárolt le. E szomorú eseménynek ma egy hatalmas betonemlékmű állít emléket. Az egymásból kinövő testek a háború okozta szenvedést testesítik meg.

Ezután visszatértünk a városba, ahol a rossz idő miatt nem sok időt hagytunk magunknak. Körbejártuk a helyi piacot, illetve megtekintettük a katedrálisban, ami rendkívül érdekes volt, ugyanis éppen virágvasárnapkor jártunk ott, a fél város barkáival a kezében sétálgatott, kígyózó sorok álltak a pópa előtt, aki megszentelte azt. A katedrálisban rendkívül érdekes volt látni, hogy Oroszország mennyire valóságos; nemcsak az idősek, de a fiatalok is nagy számban jelentek meg.

Noll-Batek Kristóf

Április 14.

Utunk ismét a főiskolára vezetett, ezúttal a Szociálpedagógia Karra. A kar diákjainak kellett angol nyelven prezentációkat tartanunk: bemutattuk nekik Magyarországot és Egert, majd megismertettük velük főiskolánkat, a tanszékünket és a szakunkat, valamint az egri főiskolai életet. Bár a kommunikáció nem volt annyira egyszerű a nyelvi nehézségek miatt, egyik tanárnőjük tolmácsolásával sikerült az orosz diákoknak átadni némi információt, majd zárásként levetítettünk néhány kisfilmet, melyek tanszékünkön készültek. Az orosz diákok érdeklődőek voltak, sokat kérdeztek, elsősorban a magyar diákélet érdekelte őket, és hogy az mennyiben más, mint náluk.

A program után kapott dicséretekkel délután elindultunk a városba, megnéztük a taganrogi remete, Szent Pál házát, majd a helyi villamosközlekedést kipróbálva elmentünk egy harminc éve bezárt temetőbe, ahol felkerestük Szent Pál sírját. A nap hátralevő részét mindenki városnézéssel és Taganrog további megismerésével töltötte.

Szigeti Kitti

Április 15.

Április 15-én kedden délelőtt ellátogattunk a taganrogi színházba, amiről megtudtunk, hogy a legrégebbi színház Dél-Oroszországban, és hogy Csehov gyakran járt ide. A színház munkatársától megtudhattunk, hogy kik voltak a színház korábbi igazgatói, legismertebb színészei, színésznői. Az emeleten egy külön terem van, ahol régen a színpadon szereplők felkészültek az előadásokra, illetve az előadás után ott ünnepelték meg a darab sikerét. Az egyórás körbevezetés után volt még két óra szabadidőnk a következő programig. Ez alatt az idő alatt megnézhattuk a belvárost, valamint az Azovi-tenger partjait is felfedezhettük. Az ebéd után meglátogattuk a főiskola Pedagógiai Tanszékét. Részt vettünk a számunkra szervezett előadáson, ahol az alsó tagozatos tanárnak készülő hallgatók bemutatták, hogy milyen elvárásoknak kell megfelelniük az orosz tanároknak. A részletgazdag előadások után a tanszék vezetője két csoportba osztott minket, és egy újfajta csapatépítő játékon vehettünk részt. Végezetük adtak nekünk papírt és tollat, és arra kértek bennünket, hogy írjunk egy olyan tulajdonságot, amivel szerintünk egy jó pedagógusnak rendelkeznie kell a szakmában.

Számomra ez a nap nagyon eseménydús volt, hisz nemcsak a város egyik nevezetes épületébe nyerhettünk bepillantást, de megismerhettük a helyi hallgatók munkáit is.

Szűcs Emese Alexandra

Április 16.

Többórás utazás után megérkeztünk Старочеркасск (Starocserkasszk) városába. Az 1570-es években alapított csodálatos hangulatú kozák városban egy idegenvezető volt segítségünkre. A helyi múzeumban megismerkedtünk a város történelmével, majd továbbhaladva megtekintettük a Feltámadás-székesegyházat, mely a város legfontosabb és legrégebbi építészeti műemléke. Fő jellegzetessége a 19 méter széles és 23 méter magas faragott, aranyozott, 149 ikont tartalmazó ikonosztáz. Érdekessége még, hogy az erkélyeken pogány ábrázolásokat is felfedezhetünk.

A nevezetességek megtekintése után egy órás séta keretében megcsodáltuk a lakóházakat. A legenda szerint Nagy Péter találkozott itt egy hordón ülő részeg, ruhátlan kozákkal, akinél csak egy puska volt. Ennek az volt az oka, hogy egy katonára előbb veszíti el a ruháit, mint a fegyverét. Ez annyira lenyűgözte a cárt, hogy a jelenetet a Doni Kozák Hadsereg pecsétjén örökítette meg.

A szállásunkra visszatérve szabadidős tevékenységet folytattunk, összeültünk az aulában, megnéztük a fotókat, és jókat beszélgettünk.

Erberling Zsófia

Április 17.

A csütörtök a főiskola által szervezett nap volt. Délelőtt a Művészeti Karra mentünk, ahol akkor jártunk először. Egy rövid animációs filmet kellett készítenünk arról, hogyan érkeztünk meg Magyarországról Taganrogba. Az eszközeink papír, ceruza és festék voltak, magyar jelképeket, taganrogi látványosságokat kellett megfestenünk, a buszt és magunkat, külön a fejünket, külön a testünket, hogy mozgathatóak legyenek. Mikor ezekkel készen voltunk, a tantárgyat tanító hölgy segítségével mozgattuk az elemeket, ő pedig minden mozgás után fényképezett. Így állt össze a kisfilmünk arról, ahogy megérkeztünk Taganrogba, és kiszállunk a Kongressz Hotel előtt.

A következő állomásunkon mindannyian elkészítettünk a „kendőcske” babát, amit általában a házasság előtt álló lányok kaptak az anyósuktól, hogy abba sírják el a bánatukat. Amikor ezt a babát a lány anyja megnézte, az elhasználságából tudta, hogy mennyire boldog a lánya a házasságában.

A baba elkészítése után negyvenperces házi koncert következett: a zenészek egy teremben népviseletbe öltözve vártak bennünket, furcsábbnál furcsább hangszerekkel. A legérdekesebb számunkra minden bizonnyal a basszus balalajka volt, ami jóformán kitakarta magát a zenészt is a hatalmas méretével. A koncertet nagyon élveztük, rendkívül ügyesen játszottak és énekeltek a fellépő fiatalok.

A koncert után ismét borscsot ebédeltünk, majd pedig busszal átvittek minket az Idegen Nyelvi Kar épületébe. Itt megismerhettük a kar tehetséges tanulóit,

hogyan táncolnak, énekelnek, zenélnek. A műsoruk után vendégül láttak minket a tanszéken tanító tanárok, aztán két órán keresztül beszélgettünk a diákokkal, hiszen végre volt lehetőségünk megértetni magunkat angol nyelven. Kétórás beszélgetés és közös zenélgetés után mindannyian elmentünk egy ír kocsmába, ahol tovább mélyítettük kapcsolatainkat. Olyan jól sikerült az este, hogy a maradék három napban is velük töltöttük az időnket, és nem kizárt, hogy páran közülük Magyarországra látogatnak majd a nyáron.

Hargitai Fanni

Április 18.

Pénteken délelőtt a 9:30-as vonattal indultunk Tanaiszba (Танаис). A vonatra rengeteg ember szállt fel. Utazásunk közben megjelentek a jól ismert furcsa figurák, akik hangos beszédükkel hívják fel magukra a figyelmet, és a legkülönfélébb dolgokat árulják a vonaton.

A várost, aminek romjait láthattuk, időszámításunk előtt 3. században alapították a görögök azért, hogy kereskedni tudjanak a szkítákkal és a szarmatákkal. Ez a település akkoriban több részből állt – egy hídon végighaladva az idegenvezetőtől hallhattunk a város történelméről.

Először a nyugati oldalt néztük meg, ahol a szegényebb emberek éltek. Nekik nem voltak ablakaik, és a különbséget látni lehetett a házak elhelyezkedéséből. Egy másik részen laktak a kereskedők, a déli oldalon pedig a piactér volt, ahol az üzleteket köztötték az emberek: bőrt, különféle berendezési tárgyakat és építési anyagokat árultak.

A romok, amiket láttunk, csak az egyhatodát teszik ki a teljes városnak, a többi része még a föld alatt van. A régészek kutatják, hogy miféle népek és hogyan éltek itt. Megtudtuk, hogy az ott lakók egy veszélyes nép betörésétől tartottak, összeszedték a holmijukat, és ők maguk gyűjtötték fel a várost. Így az emberek használati tárgyai, amire bukkantak az archeológusok, mind a települést körülvevő nekropoliszból, temetőből származnak. A tárlatvezetés után betértünk néhány múzeumba, amelyek az ott lakó emberek hajviseleteit, öltözékeit, ékszereit mutatták be. Láthattunk még kereskedéshez használt amforákat is.

Kora délután az Idegen Nyelvi Kar tanulói találkozóra hívtak minket: együtt indultunk Taganrog egyik parkjába a tenger mellé. A parkban nagy vendéglátásban részesültünk, leterítették plédeket, és kipakolták a különféle sütitket, szendvicseket, gyümölcsleveket. Nagy vendégszeretet áradt belőlük, kaptunk fagyit is. Nagyon jó hangulatban töltöttük el ezt az estét együtt: tábortűz, játékok, beszélgetések, közös éneklések. Hazafelé taxikkal érkeztünk meg a szállásra.

Merényi Zita

Április 19.

Az utolsó napra nem terveztünk semmilyen közös programot a csoporttal, így mindenki szabadon rendelkezhetett az idejével. A többség Rosztovba utazott, hogy elverjék a megmaradt rubeljeiket, illetve voltak egy páran, akik még egy utolsó randit is betuszkoltak az orosz kint tartózkodásba.

Barátainktól való búcsúzást követően visszatértünk a hotelbe, ahol azzal szembesültünk, hogy az orosz főiskolások már három órája ránk várnak, hogy együtt töltsük az utolsó estét. Úgyhogy a nyakunkba vettük az éjszakai várost. A bárók és kávézók csordultig megteltek, az utcán pedig fiatalok sokasága mulatozott. A buszokat felváltották a taxik, és a saurmás büfék előtt kígyóztak a sorok.

Pazsitka Ákos

Három félév Szentpéterváron

Nagy elhatározással, hosszú ideig tartó huzavona után, ösztöndíjjal a zsebemben indulhattam 2016-ban életem egyik legemlékezetesebb egy évére, melyet Szentpéterváron töltöttem. Az egyetem alatt barátokat szereztem, rengeteg programon voltam, és gyönyörű helyeken jártam. Két évvel később ugyanitt, egy orosz televízióban töltöttem szakmai gyakorlatomat.

A félelmektől az izgalmakig

Sokan vannak, akik nem akarnak utazni, külföldiekkel találkozni, mert bizonytalanok az idegen nyelvi tudásukban, esetleg félnek. Én az utóbbiakhoz tartoztam, amellett, hogy soha nem volt anyagi lehetőségem világot látni.

Egy utazás nemcsak a tanulásról, egy kultúra és környezet megismeréséről szól, hanem önmagunk felfedezéséről is. Régóta foglalkoztatott a külföldi tanulmányút, de bizonytalan voltam. A történetem 2016 februárjában kezdődött, a mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak negyedik szemeszterében, amikor egy féléves tanulmányútra szóló körlevelet kaptam az egyetemtől.

A felhívásban olyan tanintézmények listája szerepelt, melyekkel egyetemünk kapcsolatban állt. Itt bukkantam rá a Szentpétervári Állami Film- és Televíziótudományi Egyetem Fotográfia Tanszékére, melyről a Médiainformatikai Intézet tanárai – köztük Tóthné Parázsos Lenke – sokat meséltek a csoportomnak. A felsőfokú intézmény az Orosz Föderáció második számú filmes és televíziós képzőhelye.

Izgalmasnak hangzott. Egy tanácskérő levelet írtam Szijártó Imre tanszékvezető úrnak, aki meglepő válaszal fogadott: „Azonnal gyűjtse össze a dokumentumokat, hétfőn kitöltöm, aláírom.” Nem mertem nemet mondani. Megnyertem a Campus

Mundi ösztöndíjat, ez volt az első lépés. Oroszországba nem egyszerű eljutni, hat hónapig tartott a vízumügyintézés és az intézményi kapcsolat megújítása.

Szeptember 8-án utaztam repülővel. Budapestről átszállással tudtam kijutni: először Frankfurtba, majd onnan Szentpétervárra utaztam. Az ottani tanszékvezető asszony férje fogadott, aki elvitt a Prazsszkaja utcai kollégiumba. Nemzetközi hallgatókkal éltem hónapokig egy emeleten, és egyedüli európaiként tanultam az egyetemen. Érkeztek fiatalok Pakisztánból, a Közel-Keletről, Szíriából, Tunéziából, Nigériából, Kínából, Vietnámból, Panamából és a volt Szovjetunió tagköztársaságaiból. Egy részükkel angolul beszélgettünk, a többiekkel oroszul.

Az egyetem főépülete a Pravda utcában található, ami körülbelül 40 percre van metróval a kollégiumtól, a Fotográfia Tanszék pedig onnan 30 percre, a Bukarestszkaja utcai épületben. Ezek ott nem távolságok, tömegközlekedéssel szinte mindenhová el lehet jutni.

Az osztálytársak az első napokban megmutatták a belvárost. Jártunk a Nyevszkij Proszpekten, a Palota téren, láttam a Fontankát, a Téli Palotát, a Péter-Pál-erődöt, a Néva folyót, az Admiralitást, valamint a Vasziljevskij Osztrovot.

A következő hét az órák egyeztetésével telt, megismertem a hallgatótársakat és az oktatókat, köztük Szergej Pavlovicsot, aki annak idején Parázsó Lenke tanárnő évfolyamtársa volt. Vele és a csoportjával sok környező településre eljutottam a tanévben.

December közepéig úgy volt, hogy január végéig maradok az egyetemen, mivel a Campus Mundi ösztöndíj csak öt hónapra szólt. Végül sikerült elintézni, hogy a második szemeszterben is maradjak, június végéig. A kint tartózkodásom további részét KTUT-pályázatból, valamint a korábbi Campus Mundi ösztöndíjből és a magyarországi diákmunkákból összespórolt pénzből fedeztem.

Az egyetemről és a szakról

Az ország második számú filmes egyeteme 1918-ban alakult, majd hatalmas átszervezésen ment keresztül az évtizedek során. Jelenleg mintegy 6000 hallgatója van. Fejlett infrastruktúrával, 5 karral, 23 szakkal és 3 kollégiummal rendelkezik. Az órákon elismert filmes és fotós szakemberek oktatnak. A Bukarestszkaja utcai épületben tantermek, fotós műtermek, laboratóriumok, vágószobák vannak, illetve egy hatalmas mozi. Itt fotózást, filmkészítést, forgatókönyvírást, kamerakezelést, hangot és vágást oktatnak. Kiemelném Vitalij Akszjonov rendező nevét, aki filmes gondolkodásra tanított. Számos nemzetközi alkotást megnéztünk, emellett filmterveket csináltunk, és készülő munkákról értekeztünk. Az órájára Örkény István *Nincs semmi újság* című művéből készítettem animációt. A fotós óráim délutánonként voltak. A műtermi gyakorlatokon nemcsak csendéletet, portrét kellett készíteni digitális és analóg gépekkel, hanem előhívni, nagyítani őket a

laborban. Emellett sokat számoltunk, azt vizsgáltuk, hogy a fényre az egyes filmek hogyan reagálnak. Rengeteg tájképet, élethelyzetet örökítettem meg, szinopszist és filmelemzést írtam.

Oroszórák

Alapszabály az országban, hogy nemzeti nyelvvizsga nélkül külföldi nem tanulhat szakmát orosz egyetemen, ugyanis az intézményben nincs idegen nyelvű képzés. Továbbá nemcsak az ügyintézésénél és a boltban fontos, hanem általában az utcán is, ha tájékozódni akarunk, mivel az anyanyelvüket itt az emberek tiszteletben tartják. Ha valaki elszánt, még akkor is elfogadják, segítik az ottaniak, ha akadozik a kiejtése. A nemzetközi hallgatók közül én kivételnek számítottam, ugyanis a külföldieknek kötelező heti 17 órás nyelvoktatás mellett délutánonként szakmai órákon vettem részt a kreditteljesítés miatt. Nem tudtam oroszul a szeptemberi iskolakezdekskor, de az előkészítő évfolyamnak köszönhetően a második félév végére megtanultam, majd júniusban levizsgáztam belőle. Egyébként imádtam a tanárokat és a módszereket. Úgy oktatott, mintha először tanulnék beszélni, olvasni, írni, mint a gyerekek. Rengeteg házi feladat volt, ehhez kellett még a szorgalom. Az ismereteket a gyakorlatban is alkalmaztam, igyekeztem orosz anyanyelvűekkel tölteni sok időt, barátkozni.

Szentpétervár

Időm nagy részét ismerkedéssel, kirándulással, programlátogatásokkal töltöttem. Sokat tanultam a városról, a történetéről és a hagyományokról. Rengeteg helyen megfordultam egy év alatt, de még így csak is a töredékét láthattam. A várost 1703-ban alapította I. Péter cár a Néva folyó torkolatában, hogy megvédje országát a svédektől, és ablakot nyisson Európára. I. Katalin idejében épültek az első hidak, majd valóságos palotanegyedek alakultak ki a mocsaras területen. A szovjet időszakban erőteljes iparosítás jellemezte, de a régi épületeket nem bontották le. Ezért a belváros olyan, mint egy barokk-klasszicista múzeum, az utcákon, hidakon átsétálva pedig olyan, mintha Velencében járnánk. Ezzel szemben a külső városrész üzemekből, panelházakból, sugárutakból áll, ahol egy-egy gyárkémény magasodik. Kifelé haladva egyre nagyobbak a távolságok. Az 5,6 millió lakosú metropolisz a 60. szélességi fokon helyezkedik el, így decemberben csupán négy órán keresztül van világos, júniusban viszont szinte egész nap. Északon ne keressünk tölgyest, sokszor csak fenyővel és nyírfával találkozni. A városban és az agglomerációban fejlett a tömegközlekedési hálózat. A 125 kilométer hosszú metró mellett villamosok, trolibuszok, autóbuszok, marsrutkák, azaz iránytaxik és elővárosi vonatok, az úgynevezett elektricskák járnak.

A történelmi városmag a Néva folyó mellett helyezkedik el, az ide vezető főút a Nyevszkij Prospekt. Paloták, üzletek, színházak, templomok, szórakozóhelyek találhatóak itt, éjjel-nappal turistákkal van tele. Itt található a kazanyi székesegyház, a híres Mária-ikonnal, ami a legenda szerint a német megszállástól mentette meg a várost a II. világháborúban. Jártam a híres Alekszandrijszkij Színházban, ahol Lermontov Álarcosbál című darabját láttam. A főút végén helyezkedik el a Vezérkari épület, majd a Palota tér a 47,5 méter magas Sándor-oszloppal, amit a Napóleon feletti győzelem dicsőségére emeltek. Itt található a Téli Palota, benne a világ egyik legnagyobb múzeumával, az Ermitázzsal. A közelben található az Admiralitás, a Nyári kert, I. Péter lovas szobra, valamint a Szent Izsák-székesegyház, melyet I. Sándor cár emelt. A toronyból csodálatos kilátás tárul a városra, a folyóra. Megtekinthető a Péter-Pál-erőd is, ami egy szigeten helyezkedik el, egy hasonló elnevezésű templommal, múzeumokkal. A Néva jobb partján helyezkedik el I. Péter cár faháza, a város legidősebb épülete. Jártam a híres Auróra cirkálón is.

Barátaimnak és tanáraimnak köszönhetem, hogy távolabbi helyekre is eljutottam a város falain kívül. A Finn-öböl partján, Petrodvorecben a több hektáros angol- és franciakertek találhatóak, leghíresebb épülete a peterhofi Nagy Palota. Szentpétervártól 40 percre Puskin város helyezkedik el, ahol a Katalin- és a Sándor-park impozáns látványt nyújt a hatalmas tavakkal, palotákkal. A határ közelében, a középkori svéd városban, Viborgban a csoporttársaimmal megnéztük a lovagi várat.

24. kép: Gál Tamás az orosz kollégáival

Forrás: Sztyepan Morozov

A szakmai gyakorlatom

Az egri záróvizsga előtt három hónapra ismét kiutaztam Szentpétervárra. A szakmai gyakorlatomat egy regionális internetes televíziónál, a Pityer tévénél töltöttem, ahol 2019 februárjától májusáig operatőrként és vágóként dolgoztam. A napi hírgyártás mellett hétvégeente teremfocit, majd pedig egy kétnapos jeges veterán rallyt közvetítettünk élőben. Emellett előadásokon, ünnepségeken, gyárlátogatásokon forgattam. Vágóként hírek, rövidfilmek vágása volt a feladatom, szerkesztőként pedig önálló anyagot készítettem az orosz és magyar farsangról. Egy volt egyetemi szaktársammal két dokumentumfilmet forgattunk, emellett városlátogatásra is nyílt lehetőség.

Oroszországban tanulni, dolgozni életem egyik legjobb döntése volt. Meghatározta karrierem, bátrabb lettem, szakmailag és emberileg sokat fejlődtem. Köszönöm a tanáraimnak, az egyetemeknek, a televízióknak a támogatást. Bízom benne, hogy lesz lehetőségem kiutazni a jövőben. Biztatom a hallgatótársaimat, hogy pályázzanak, utazzanak sokat, lássanak világot, és valósítsák meg álmaikat!

Gál Tamás

ATAFF 2023, Szolnok

Köszönjük a lehetőséget, hogy idén mi is részt vehettünk a szolnoki Alexandre Trauner Art Film Fesztiválon. Nagyon élveztük a tartalmak készítését és a közösségi oldalak kezelését, noha be kell vallanunk, hogy a munka nem mindig volt zökkenőmentes. A filmkészítés és fényképezés hozta magával az izgalmas kihívásokat, a fáradtságot és az idővel való folytonos harcokat, de pont ezek tették teljessé az élményt. A mesterkurzusokon való részvétel pedig különleges volt, főleg az utolsó, amit kiemelkedően érdekesnek tartottunk: Joseph Hodges nemcsak a filmkészítés technikáiról beszélt, hanem arról is, hogy miként lehet az életből meríteni a filmek anyagát, valamint hogyan lehet a semmiből idáig eljutni. Az őszinte és tartalmas beszédével lenyűgözött bennünket, és ösztönzött, hogy még többet hozzunk ki a munkánkból és a filmekből a jövőben.

Bár sokszor a háttérben kellett dolgoznunk, az esemény megörökítése és a közösségimédia-felületek irányítása egyedi élményt nyújtott. A tapasztalatszerzés és az alkotókkal való kapcsolatfelvétel mind hatalmas öröm volt. Köszönjük a bizalmat!

Hampel Enikő – résztvevő és közreműködő

A recepción is volt munka bőven, viszont ez minden fáradságot megért. Új barátokkal, élményekkel és szakmai tudással, tapasztalattal gazdagodtam, hiszen a munka mellett a mesterkurzusokon és a filmvetítéseken is aktívan részt tudtam venni. Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget.

Garai Balázs – résztvevő és közreműködő

Csodálatos utazás volt, ahol minden egyes film más világba repített minket, és új nézőpontokat mutatott be a hétköznapi témákkal kapcsolatban. Volt, amin együtt neveltünk, amin együtt sírtunk, tehát ez a pár nap egy érzelmi hullámvasút volt, a szó legpozitívabb értelmében.

Süle Lilla Bonita, Keszi Bálint – a diákzsűri tagjai

Erasmuson Berlinben

Erasmus szakmai gyakorlat keretein belül jutottam ki Berlinbe a Direktorenhaus magánmúzeumba. Produkciós managerként dolgoztam az intézményben 2022 novemberétől. Úgy érzem, a három hónapos berlini tartózkodásom alatt szakmailag hatalmas fejlődésre volt lehetőségem. Minden eddigi, az egyetemen szerzett tudásomat felhasználtam a projektjeinkben, és az életben is megtapasztalhattam mindazt, amire az egyetemen felkészítettek minket.

Napi feladataim közé tartozott a tartalomgyártás a közösségi média felületeire: videókat és fotókat készítettem a múzeumból, a friss kiállításokról. Ezekből a felvételekből Instagram-posztokat és -reelsket készítettünk. Az előkészítés, a felvétel és az utómunka feladatait megosztva vállaltuk, projektenként változott, hogy ki miért volt felelős, így fejleszteni tudtam magam a szakma minden területén. A projektet elsőként a múzeum tulajdonosával, vezetőjével egyeztetettünk, heti találkozók keretében. Neki számoltunk be a forgatási tervezeteinkről, együtt prezentáltuk az ötleteinket, naponta jelentettük a haladásunkat, és ő bólintott rá, ha valami kikerülhetett a közösségi felületekre.

Decembertől elindult a Manufakturenstrasse projekt, ami egy online felület, ahol általános és középiskolás tanulók választhatnak, milyen workshopon szeretnének részt venni. A tanfolyamok a kézműves szakmákkal ismertették meg a gyerekeket, illetve ösztönözték őket az alkotásra. Médiacsapattként a mi feladatunk volt portréfilmeket készíteni az oktatókról. A tanárok ezekben a pár perces, német nyelvű bemutatkozó videóban ismertették, hogy mivel foglalkoznak, milyen készségeket sajátíthatnak el a tanulók, illetve bemutatták a foglalkozásokra vonatkozó elképzeléseiket. Egy németül beszélő munkatárssal együtt a mi feladatunk volt a

részt vevő alkotók felkeresése, a forgatási terv készítése, a forgatási napok egyeztetése, az interjúk és bemutatók felvétele, a felvett anyagok szerkesztése. Hetente legalább két, teljes napos forgatásra volt lehetőségünk, a maradék munkanapok az utómunkával teltek. Ezenkívül üzemeltettük a hivatalos Instagram-, Youtube- és Facebook-csatornákat. Ez a projekt sok műterembe, műhelybe eljuttatott minket. A kézművesipar legkülönbélebb figuráival volt szerencsénk megismerkedni.

A múzeum többi alkalmazottja is Erasmus keretein belül érkezett a világ minden pontjáról. Öröm és megtiszteltetés volt egy nemzetközi csapat részének lenni. Olyan kortársaimmal dolgozhattam minden nap, akik hasonlóan tekintenek a világra, mint én, akik örömmel alkotnak és tapasztalnak. Így a szakmai gyakorlatomon nemcsak szakmailag fejlődtem, de értékes emberi kapcsolatokat is kialakítottam. Berlinben töltött időmre mindig jó szívvel fogok visszagondolni, felejthetetlen élmény volt. Az ott tapasztaltakat, tanultakat beépítettem tanulmányaimba, segítséget nyújtanak további egyetemi munkáimban, és biztos vagyok benne, hogy a szakmai elhelyezkedésben is hasznomra válnak majd.

Sok nagyvárosban éltem már életem során, de Berlinnek olyan sajátos stílusa és bája van, amit máshol nem tapasztaltam. Elsőre talán inkább koszosnak tűnik, de ahogy egyre jobban megismerjük a város történelmét, felfedezzük utcáit, ismerkedünk a több éve ott lakókkal, már más fényben mutatkozik meg ez az eléggé alternatív hely. Szerencsémre három hónap alatt átérezhettem és megtapasztalhattam azt a nyitott, befogadó energiát, ami évente több ezer fiatal vonz ebbe a különleges módon kreatív városba, ahol mindenkinek megvan a maga helye.

Konrád Noémi Lídia

Erasmuson Bukarestben

Az Erasmus jóvoltából a spanyolországi szakmai gyakorlatunkat a bukaresti tanulmányok követhették az UNATC egyetemen. Románia legerősebb filmművészeti egyetemére járhattunk Cinematography szakra a 2023–2024-es tanévben. Rajtunk kívül még öt erasmusos hallgató járt az egyetemre.

Az óráinkat részben angolul tartották, heti tíz tanórán vettünk részt hétfőtől péntekig. A Film and tv image órán a filmes és televíziós képi megjelenítést tanították. Marius Jacob tanár úr részletes leírást adott nekünk arról, hogyan hozzunk létre vizuálisan vonzó képeket: a kompozíciót, a kamerabeállítást és a világítást tanulmányozhattuk. A Film direction tantárgyunk arra az esetre szolgált, ha egy szaktanárunkkal konzultálni szerettünk volna egy adott projektről vagy feladatról. Az összes anyagunkat, ami az egyetemen belül vagy kívül forgott, bevihettük a Coloring calibration tanórára. Az egyik legérdekesebb óra volt, ahol Maria Mur-

gu tanárnővel a színezés alapszabályait és helyes alkalmazását tanulhattuk. Alex Sterian tanár úr Digital image órája volt a kedvencünk. Javarészt az alapvető film-történeti mechanikákat és a kamerák fejlődését ismertette meg velünk. Változatos prezentációk és gyakorlati kísérletek keretében zajlottak a tanórák.

A forgatókönyvírás- avagy Script writing óránkat Anca Damian tanárnő tartotta. Legtöbbször különféle érdekes és díjnyertes rövidfilmeket, illetve animációs filmeket elemeztünk. Ezen alkotások dramaturgiai felépítését és történetmesélését fejtegettük. Dragos Boldea volt a Black and white és a Color photographic processes tanárunk, aki az analóg fényképkészítést mutatta be nekünk. Heti két alkalommal vettük át a szaktársainkkal együtt a fényképelőhívás folyamatát először elméletben, majd gyakorlatban.

A Film production órán Cosmina Sandor tanárnő ismertette velünk a forgatási előkészületek lebonyolítását. Részletesen elmagyarázta, mi minden szükséges egy jól felépített forgatási tervhez, és minden órán saját munkáit hozta példaként. Ez különösen hasznos volt, mert így valódi produkciók előkészületeiről hallhattunk a tanórákon.

Az Optics and film equipment órán a filmkészítés eszköztárával foglalkoztunk. Ovidiu Radulej minden lehetséges lencsét, állványt és videográfiai kiegészítőt bemutatott, és kísérleteztünk is velük: a régi kamerák működési elvétől kezdve a film-szalagcserén át a fénymérésig mindent átvettünk. Gyakorlati szempontból az egyik leghasznosabb órának tartottuk.

Tanárainknak köszönhetően lehetőségünk nyílt egy saját projekt elkészítésére. Az egyetem közreműködésével összesen nyolcpercnyi filmszalagot tudtunk igényelni egy közös munkához. Egy teljes stábbal dolgozhattunk együtt mint operatőrök, egy Arriflex 2C cinema kamerával. 35 mm-es fekete-fehér tekercsre forgott a film. Az elkészített anyagot az egyetem laborjában hívtuk elő, majd digitalizált formában visszakerült hozzánk. A végeredményre nem is lehetnénk büszkébbek. Hatalmas élmény volt történelmi módszerekkel filmet forgatni.

Minden egyetemi ügyet az UNATC Erasmus-irodája segítségével könnyedén intézhettünk. Nagyon kedvesek és segítőkészek voltak, ahogy a tanáraink és a szaktársaink is. Ami a lakhatásunkat illeti, az egyetem biztosított nekünk kollégiumot elérhető áron. Bukarestet kellemes csalódásnak könyvelhetjük el minden szempontból. Az emberek legnagyobb része tudott angolul, ami nagyban megkönnyítette az egyetemi és a városi kommunikációt. Részt vettünk különböző diákprogramokon, aminek köszönhetően rengeteg élményben volt részünk. A közvetlenség és a nyitottság nagyon lelkesítően hatott ránk. Még Romániában élő magyarokkal is volt szerencsénk találkozni. A fiataloknak Bukarest igazán kedvező város lehet, ha a szórakozásról és az éjszakai életéről van szó. Büszkén elmondhatjuk, hogy sok vicces és emlékezetes élménnyel gazdagodtunk.

Tapasztalataink alapján bizton állíthatjuk, hogy teljes siker volt az itt töltött fél-évünk. A bukaresti Színház- és Filmművészeti Egyetemen tanultak pedig végigkísérnek majd minket a filmkészítés sokszínű világában.

Szalai Áron Tamás – Szigeti Kristóf

Erasmuson Gironában

Az Escola Universitaria de les Arts (ERAM) a Gironai Egyetem egyik intézménye, a gironai tartományban található Salt településen. A 2023–24-es tanév őszi szemeszterének időszakában ezen intézmény Audiovisual Communication and Multimedia szakán folytattam tanulmányaimat az Erasmus-programban.

Horváth Zsomborral, egri szaktársammal és barátommal együtt vágunk bele ebbe a kalandba. Összesen öt tantárgyat vettünk fel húsz kredit értékben. A megérkezésünket követő első két hétben egy intenzív online kurzuson vettünk részt, ahol a katalán, vagyis az ott beszélt nyelv alapjait sajátíthattuk el. Ezenkívül még négy kurzust kellett teljesítenünk a félév során. Első-, másod-, illetve harmadéves tantárgyakat is vettünk fel.

Sorra veszem a tárgyainkat és a feladatainkat. Audiovisual direction: elő kellett állnunk egy filmtervvel (1-3 perces kisfilm, párbeszéd nélkül, két szereplő), és prezentálni azt. A tanár végül négy projektet választott ki a negyvenből, az egyik az enyém volt. Egy tízfős stábbal ezen a mozgóképes anyagon dolgoztunk a félév során. A Photography első féléves tantárgynak számít kint, szóval az alapoktól kezdtünk el venni mindent. Volt néhány kisebb feladat az alapok elsajátítására (expozíció, záridő stb.), de a leglényegesebb munka a final project volt, ahol is egy saját magunk által választott témában kellett 15 képet benyújtani a félév végén. Audiovisual project I.: két forgatókönyvet kellett elkészíteni, egy történetmesélő és egy non-narratív 1-3 perces történet forgatókönyvét. Narrative structures and devices: egy általunk választott filmet kellett elemeznünk megadott szempontok alapján, majd a félév során szerzett tudásunkról egy teszt formájában számot adnunk.

Az órák angol nyelven mentek. A tanárok mindegyike nagy tudással és felkészültséggel tanított. Az oktatás tehát meglátásom szerint magas színvonalú, az egyetemi épület, valamint annak termei minden igényt kielégítenek. A diákok egy, a célnak megfelelő weboldalon foglalhatnak le helyiségeket, amennyiben például egy projekten dolgoznak, és szeretnének összeülni. A különböző filmes felszerelések bérlése is hasonlóképpen működik, minden eszköz rendelkezésre áll az alkotni vágyó hallgatóknak, ráadásul professzionális minőségben. Mindemellett ingyenesen lehet hangszereket kölcsönözni.

Salt, ahol az egyetem található, egy csendes település, rendkívül gazdag multikulturalitással, igazi mediterrán épületekkel és hangulattal. Girona központja nagyjából 45 percnyi sétára, 15 percnyi kerékpározásra és 20 percnyi buszútra található. Nem véletlenül olyan népszerű a biciklizés, nem csak a fiatalok körében. Gironát Katalónia és egész Spanyolország egyik legszebb városaként tartják számon, az elmúlt években a turisták elárasztották a helyet, a helyiek nagy bánatára. Legfőbb látnivalói közé tartozik a katedrális, az óváros, a zsidónegyed. A leginkább közismert városkép-részlet a települést kettészelő kis folyó az Eiffel elnevezésű piros híddal, melynek építetése az Eiffel-tornyot is megálmódó Eiffel Gustavhoz kötődik. Érdekesség, hogy a *Trónok harca* című sorozat egyes jeleneteit Gironában forgatták.

A városban rengeteg a zöldterület, a központhoz közel található egy nagy park, hatalmas fákkal. Itt rendezik meg minden év novemberében a Sant Narcis fesztivált, amelynek időszakában a kis erdő vidámparkká alakul át. A sok látványelem, játék és szórakozási lehetőség mellett különböző kulturális és zenei programok vannak. A legnagyobb és leginkább várt műsorszám azonban minden kétséget kizáróan az úgynevezett embertorony, mely Katalónia egyik legfőbb sajátossága és hagyománya. Nem elég, hogy egy tízemebernyi magasságú torony épül a tetején egy kisgyermekkel, de ez a torony a katedrális kilencvenkilenc lépcsőjén is felmegy, egymáson egyensúlyozva, miközben a közvetlen közelben több ezer érdeklődő egy emberként lélegezve (pontosabban lélegzet-visszafojtva) szorít a mutatóványosok sikeréért.

Barcelona csupán kicsivel több mint egyórányi vonatútra található, de a tengert még ennél is hamarabb, 45 perces buszúttal el lehet érni. Ráadásul húsz euróért lehet közlekedni egész évben Girona és Barcelona között a vonattal, de ha a távot legalább tizenhatszszor teljesíti az ember, akkor ezt a pénzt visszakapja. Összességében tehát ingyen és korlátlanul utazhatunk Barcelonába.

Az egyetem rengeteg programot szervezett az erasmusos hallgatóknak, a legnépszerűbbek közé tartoztak az egnapos kirándulások, amelyek fizetősek voltak, de elfogadható árban. Többek között egész Spanyolország egyik legnépszerűbb múzeumában, a Salvador Dalí Múzeumban is ott lehettünk. A múzeumok ráadásul egész Katalóniában minden hónap első vasárnapján ingyenesen látogathatók. Gironában található egy filmmúzeum is, ami kihagyhatatlan program. Ha mindez nem lenne elég, olyan városok, mint Párizs vagy éppen Lisszabon, tízezer forint alatti repülőjegyekkel közelíthetők meg Barcelonából.

Girona elhelyezkedése több mint tökéletes. A kint töltött öt hónap alatt felgyülemelő élményhalmaz határozottan azt sugallja nekem, hogy csodálatos döntést hoztam, amikor első helyen jelöltem meg az itt található egyetemet.

Poscher Dominik

8.2. Így jöttünk – végzett hallgatók a pályájukról

Ebben a fejezetben a volt hallgatóink kétfajta módon szólalnak meg: egyrészt írásos beszámolókat kértünk tőlük az egyetem óta eltelt időről, a tevékenységeikről és eredményeikről, vagy pedig személyesen és távbeszélgetéseken leültünk velük beszélgetni.

Az alábbiakban néhány pályát tudunk csupán bemutatni. Sajnos nem szerepelhet itt mindenki, aki sikeres a szakmájában, akinek szép eredményei vannak, vagy csak egyszerűen örömmel és a szakértelmét mozgósítva dolgozik a mozgóképes területek valamelyikén. Olyan összeállítást igyekeztünk megvalósítani, amelyben felvillanthatjuk a lehetséges utakat: tanárt, játékfilmest, dokumentumfilmest és operatőrt választottunk.

Bezzeg Krisztián

Bezzeg Krisztiánnal élőben is beszélgethettem volna, hiszen időnként személyesen találkozunk vele, elsősorban a munkahelyén, a Bűvösölgy Médiaértés-oktató Központban, ahova hallgatókkal szoktunk ellátogatni. De a beszélgetést éppenséggel online szerveztük meg. Mellékes körülménynek tűnik, de nem az: régóta tegeződünk, ami egyrészt a szakmai kapcsolatunk jele és velejárója, másrészt az iskolai közegben általában ez a forma használatos.

Elkötelezett és szenvedélyes szakemberről van szó, aki fontos és izgalmas munkáját nagy szakértelemmel végzi.

A hajdúböszörményi Bocskai István Gimnáziumba jártál, ahol a tanárod Papp Zsolt volt. Papp Zsolt az ország egyik legjobb mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanára, akitől szinte minden évben kiváló diákok érkeznek hozzánk Egerbe.

Igen, a tanár úr meghatározó szerepet játszik a tanulmányaimban. 2004-től 2008-ig jártam a böszörményi gimnáziumba, ahol a harmadik és a negyedik évfolyamban a médiafakultáció tanulója voltam. Előtte nem vettem részt hasonló órákon, de a film és a média korábban is érdekelt. Heti négy órában jártam a faktra. Mi ragadott meg az órákon? Elsősorban az, hogy a tanár úr kiválóan irányította a diákok munkáját, erről a későbbi pályám során folyamatosan meggyőződtem. A film elemző látását tanultam tőle, azt, hogy a mozgókép nemcsak technika, és nemcsak történetmesélés, hanem a világ sajátos látásának eszköze, amelyet a vizuális kódok tanulmányozása révén ismerhetünk meg mélyebben. A gimnáziumban készítettem el az első mozgóképes alkotásaimat. A médiaismereti részből a befogadás problé-

máira hívta fel a tanár úr a figyelmünket, azt tanulmányoztuk, hogy a tömegmédiá szövegei miként hatnak a közönségre.

2008-ban tizedik helyezést értem el az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen, aminek köszönhetően mozgóképkultúra és médiaismeretből megkaptam az emelt szintű érettségi teljes pontszámát, illetve közvetlen felvételt nyertem az egyetemre. A versenyre *Otthon* címmel egy filmetűdöt készítettem, illetve esszét írtam a King Kong-filmekről.

Beszélg az egyetemi tanulmányaidról. Milyen szakra jártál, kik voltak a meghatározó tanáraid?

A Debreceni Egyetem szabadbölcész alapszakjára jártam, filmelmélet-filmtörténet szakirányra, ezenkívül elvégeztem a kommunikáció- és médiatudomány minor szakot is. Pólik Józsefet és Váró Katát emelném ki, az előbbi filmelméleti tárgyakat vitt, az utóbbitól pedig amerikai és brit filmtörténetet tanultunk. Mindketten dolgoztak később Egerben, tehát szinte követtük egymást Debrecenből a főiskolára. A szakdolgozatomat Buñuel kései filmjeinek szürrealista elemeiről írtam, a vezetőtanárom Kelemen István volt.

Elérkeztünk az egri éveidhez. Hogyan emlékszel erre a két évre?

Az akkor még főiskola tanári mesterszakára jártam, mozgóképkultúra- és médiaismeret tanár szakra, a másik szakom játék- és szabadidő-szervező volt. Szívesen emlékszem erre az időre, sokat fejlődtem szakmailag és a tanári felkészültségemben. A Pedagógia Tanszék óráin erős alapokat kaptunk, és jók voltak a Mozgóképkultúra Tanszék szakmódszertani órái is. Az évfolyamomra járt Laki Péter, Józsa Ivett, Fegyverneki Gergő, a következő évfolyamok egyikére Szűcs Laura, aztán a későbbi osztatlan szakon végzett az ugyancsak hajdúböszörményi Csernáth Balázs – ma már valamennyien kollégáim a Bűvösvölgyben. A szakdolgozatomat a mozgókép-média, illetve a földrajz tanításának kapcsolatáról írtam. A két terület együttműködése kezdetleges volt akkoriban, ma már erre sokkal nagyobb lehetőségek vannak, mert a tankönyvszerzők felismerték, hogy a média minden tantárgy tanítását nagyban segítheti. Tanítási gyakorlaton a főiskola gyakorlóiskolájában voltam, ahol sokat tanultam Tóth Ágnes tanárnőtől. Fontos mentor és kiemelkedően meghatározó tanár voltál számomra te is az egri éveim alatt, az egyik kulcsfigura a tanári pályára való felkészülésemben. A külső gyakorlatomat a régi iskolámban és a régi tanáromnál végeztem.

Nagyon tanulságos, és sok példa van rá, hogy a diákjaink visszamennek az iskolájukba és a valahai tanáraikhoz – ez ugyancsak a tanszékünkkel kapcsolatban levő pedagógusok színvonalas munkáját dicséri. Most mesélj a további pályafutásodról.

2014 tavaszán kerültem a budapesti Bródy Imre Gimnáziumba. Izgalmas munkám volt, hiszen a mozgóképet és médiát többféle csoportban taníthattam: alapóraszámban a drámatagozatosoknak, a sporttagozatosoknak, illetve rám bízta az emelt óraszámú tanterv kidolgozását – nemcsak a szűken értelmezett tárgyat tanítottuk, hanem a kollégáimmal együtt vittük a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos órákat. Lelkes és felkészült tanártársaim voltak a Bródyban, nagy önállóságot kaptunk, sokat tanultam itt. Kiemelném még a BIG diákfilmfesztivált, amelynek a szervezésében és a lebonyolításában vettem részt.

Két év középiskolai tanárság után egy amerikai cégnél dolgoztam, de valahogy visszavágytam a médiatanításba. 2017-ben pályáztam a Bűvösvölgybe. Két feltételt kellett teljesítenem, talán ez alapján választottak: volt pedagógiai végzettségem, illetve fel tudtam mutatni médiatanári múltat.

Hat éve dolgozol a Bűvösvölgyben. Kérlek, foglald össze az ottani tevékenységedet.

Oktatóként kezdtem, majd később csoportvezetővé léptem elő. A fő feladatomban a kiscsoportos foglalkozások vezetése, ezenkívül szervezem és irányítom a csoportom munkáját, valamint a mi feladatunk a nyári gyerektáborok szervezése és vezetése. A szakmai munkám része a foglalkozások anyagainak és módszertanának fejlesztése, legutóbb az influenzazerekről szóló tananyagot dolgoztuk ki. A tevékenységünk jelentősen megélnéült a vírus időszakában, amikor valóságos segédanyaggyártóvá váltunk. Nemcsak a médiatanárok számára fejlesztettünk tananyagokat, hanem más tárgyak tanárainak és osztályfőnököknek is. Fontosnak tartom az internethasználat kérdését, hiszen ez része a diákok mindennapjainak. Az ország tíz megyéjéből érkeznek hozzánk gyerekek, egy évben körülbelül nyolcszáz diákkal találkozom. Vannak meghívásos kitelepüléseink: együttműködünk az SOS gyermekfalukkal, előadásokat tartunk filmfesztiválokon, mint például a Cinefesten, foglalkozásokat vezetünk karitatív szervezeteknek, jelen vagyunk sok diáktáborban, de szívesen megtartunk egy-egy iskolai foglalkozást is. Nem szakadt meg a kapcsolatom a Bródyval sem, hiszen az iskolában rendeztük meg a Magyar Filmklubok és Filmbarátok Szövetségének egyik találkozóját.

Milyen képed van a tevékenységed továbbfejlesztéséről?

Nagyon fontosnak tartom a szülők képzését: nemcsak az infokommunikációs eszközök használatának technikai részéről van szó, hanem a médiahatások megértéséről, az internet kockázatairól. Jó lenne a szülő-gyerek kapcsolatok szorosabbá tételét elősegíteni ezen a területen, hiszen sok zavart és félreértést látok.

Milyennek látod a mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának mai helyzetét?

A kritikus médiaértés kialakítása szaktudást igényel, nem tartom szerencsésnek, ha a tárgy tartalmait más tárgyakba olvasztják bele. Nagy szükség lenne a tantárgy szerepének erősítésére.

(A beszélgetést készítette: Sz. I.)

Dudás Balázs

Tanulmányok

2013–2015: Színház és Filmművészeti Egyetem, Filmrendező művész mester-szak, 2011–2012: Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, Kameraman szak, 2008–2011: Eszterházy Károly Főiskola, Mozgóképkultúra és médiaismeret – mozgóképterjesztő szakirány (kiváló minősítésű diploma, 2010-ben köztársasági ösztöndíj), 2004–2008: Avasi Gimnázium, angol két tannyelvű osztály.

Filmek

2023

Begyulladva – nagyjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró, producer (*gyártás alatt*)

Fesztiválok, díjak: 2023 Sofia Meetings – Work In Progress category official selection; 2022 Connecting Cottbus – cocoWIP – D-Facto Motion WIP Award; 2022 Connecting Cottbus – cocoWIP – Studio Beep Sound Post-Production Award; 2020 Sofia Meetings – Feature Films Pitching; 2019 Magyar Nemzeti Filmalap – Inkubátor Program – döntős projekt

Labancz Anna gyilkosai – dokumentumfilm-sorozat, rendező, producer (*fejlesztés alatt*)

Fesztiválok díjak: 2023 Ex Oriente Film Internaitonal trainin programme – Finalist project

Honeybeast: *Póker* – videóklip, rendező, forgatókönyvíró, producer

2022

Honeybeast: *Pánik* – videóklip, rendező, forgatókönyvíró, producer

Fesztiválok, díjak: 2023 LNDN Music Video Awards – Best Music Video; 2023

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

ECÚ – The European Independent Film Festival – Official Selection; 2023 Munich Music Video Awards – Best Music Video; 2023 Prague Music Video Awards – Honorable Mention; 2023 Prague International Sound Music Video Awards – Best Music Video; 2023 Europe Music Awards – Best Music Video

2021

Honeybeast: *Cirkusz* – videóklip, rendező, forgatókönyvíró, producer

Fesztiválok, díjak: 2023 Prague International Sound Music Video Awards – Nominée; 2023 Europe Music Awards – Honorable Mention

2019

Két csík – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró, producer

Fesztiválok, díjak: 2020 Blue Danube Film Festival – Legjobb rövidfilm; Pannon-film Mozgóképes Találkozó 2020 – Kisjátékfilm kategória 2. hely; Hét Domb Filmfesztivál 2020; Göcsej Filmszemle 2020 – Kisjátékfilm kategória 2. hely; 2020. Magyar Filmdíj – Kisjátékfilm kategória jelölés; Kovács László és Zsigmond Vilmos Magyar Operatőr Verseny – Legjobb operatőr kisjátékfilm kategória – Bántó Csaba; 64. Országos Függetlenfilm Fesztivál – Legjobb kisjátékfilm; Malter Filmfesztivál 2019 – 2. helyezés; Cinefest 16. Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál – Versenyprogram; 7. Friss Hús Nemzetközi Rövidfilmfesztivál 2019

2017

Semmi komoly – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: 6. Friss Hús Budapesti Nemzetközi Rövidfilmfesztivál 2018; Malter Filmfesztivál 2017

Welcome – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: 5. Sose International Film Festival 2018; Moscow Shorts 2018 – Best Student Film; Zsigmond Vilmos Filmfesztivál 2018 – Kritikusok díja; 47. Nemzetközi Diáksfilm Fesztivál Sehnsüchte 2018 – Potsdam; LET’S CEE Film Festival 2018 – Bécs; ZOOM – ZBLIŽENIA Nemzetközi Film Fesztivál 2018 – Jelenia Góra – Legjobb fikciós film; 29. Trieste Film Festival 2018; Filmkritikus díj 2018 – Legjobb kisjátékfilm; ZubrOFFka Short Film Festival 2017; International Film School Festival Tetouan 2017; Early Bird Student Film Festival Sofia 2017; 16. International Student Film and Video Festival of Beijing Film Academy 2017; Malter Filmfesztivál 2017; San Jose International Film Awards 2017; 58. Nemzetközi Rövidfilm Fesztivál Brno16 2017 – Legjobb rendező – Dudás Balázs; 17. Filmtett-feszt Erdélyi Magyar Filmszemle 2017; 13. Zurich Film Fesztivál 2017; Jameson Cinefest 14. Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál 2017 – CineNewWave kategória Fődíj; 13. BuSho Budapesti Nemzetközi Rövidfilmfesztivál 2017 – Legjobb magyar kisjátékfilm, Fődíj – Arany Busho; 5. Friss Hús Budapesti Nemzetközi Rövidfilmfesztivál 2017 – Legjobb színész – Vilmányi Benett; 11. River Film Festival 2017 – Padova

2016

Vidéki randevú – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: 29. Istanbul International Short Film Festival – 2018; 5. Savaria Filmszemle – 2018 – Diákfilm kategória I. helyezés; 28. Mediawave Nemzetközi Filmfesztivál – 2018; Tirana International Film Festival – 2017; Malter Filmfesztivál – 2017 – Különdíj; River Film Festival – Padova – Közönségszavazás legjobb vizsgafilm kategória; Endless Mountains Film Festival – USA – Versenyprogram

2014

Te következzel – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Apa – kisjátékfilm – rendező, forgatókönyvíró

2012

Újváros – játékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: 20. Országos Diákfilmszemle – Fiala Filmek kategória Fődíj; 20. Országos Diákfilmszemle – Legjobb színész díja

2011

Látószög – kisjátékfilm, rendező, operatőr

Fesztiválok, díjak: Magyar Filmszemle

Kényszerpihenő – kisjátékfilm – rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: Eszterházy Filmnapok – III. Felsőoktatási Filmszemle – Kisjátékfilm kategória I. hely; Eszterházy Filmnapok – III. Felsőoktatási Filmszemle – Legjobb vágás; 59. Országos Függetlenfilm Fesztivál – A zsűri díja

2010

Fekete özvegy – kisjátékfilm, rendező, operatőr

Fesztiválok díjak: 58. Országos Független Filmfesztivál – Dicsérő oklevél

Lakótársat keresünk – kisjátékfilm, rendező, forgatókönyvíró

Fesztiválok, díjak: 39. Kelet- és Dél-Magyarországi Független Filmszemle – 3. helyezés; 58. Országos Független Filmfesztivál – Dicsérő oklevél

Egyéb filmszakmai eredmények

2021: Magyar Nemzeti Filmalap Inkubátor Program – döntős projekt – *Krampusz*

2020: Sofia International Film Festival – Sofia Meetings CoProduction Forum – *Begyulladva*

2019: Hologram Film filmgyártó cég megalapítása

2019: Budapest Debut Film Forum – Döntős projekt – *Begyulladva*

2019: Magyar Nemzeti Filmalap Inkubátor Program – Döntős projekt – *Begyulladva*

2017: Magyar Nemzeti Filmalap Inkubátor Program – Döntős projekt – *Hetedik alabárdos*

Oktatói tevékenység

2020–2021: Színház- és Filmművészeti Egyetem prózai színész szak: filmszínészet

Karácsony Péter

Gyerekkorom óta a filmezés megszállottja vagyok. Soha nem akartam semmi mással foglalkozni. A filmek készítését általános iskolás koromban elkezdtem, és azóta nagyobb szünet nélkül készíték leginkább kisjátékfilmeket.

A Debreceni Ady Endre Gimnázium drámatagozatára jártam. 2009-ben felvételiztem az akkor még Eszterházy Károly Főiskolára. Egerben 2012-ben végeztem mozgóképkultúra médiaismeret BA-n, ahol mozgóképkészítő szakirányon voltam nappali tagozatos hallgató. Ugyanitt elvégeztem Monory-Mész András csoportjában a mozgóképművész mesterképzést, amit 2014-ben fejeztem be.

2015-től Magyarországon zajló, hazai és külföldi produkciókban dolgoztam mint rendezőasszisztens. Sorozatokban és filmekben, például: a *Tyrant* második és harmadik évada, az *Aranyélet* harmadik évada vagy a *Vaják*, az *Alienist* és a *Last Kingdom* című sorozatok. További munkáim: Herendi Gábor: *Kincsem* (2017) és *Valami Amerika 3* (2018), Antal Nimród: *Viszki* (2017), Cédric Jimenez: *HHhH – Himmler agyát Heydrichnek hívják* (2017), Tim Miller: *TERMINATOR Sötét végzet* (2018), Horváth Lili: *Felkészülés meghatározatlan ideig tartó együttlétre* (2020), Enyedi Ildikó: *Feleségem története* (2021) és Tom Gormican: *A gigantikus tehetség elviselhetetlen súlya* (2022).

Munkám során betekintést nyerhettem hollywoodi filmes produkciók kulisszái mögé, és megtanultam, hogy miként működik egy forgatás, melyik részlegnek mi a pontos feladata. Asszisztens voltam, ezért gyakran nagy statisztériát mozgattunk a kamerák előtt, ami számomra a legélvezetesebb része volt a munkakörnek. Közel kerülhettem neves rendezőkhöz, és rengeteget tanulhattam tőlük, amiért hálás vagyok.

Ezzel a tapasztalattal a zsebemben felvételiztem filmrendező mesterképzésre a Színház- és Filmművészeti Egyetemre, ahova 2019-ben vett fel Gothár Péter az osztályába. Az egyetem második szemeszterében, a pandémia alatt Hajdu Szabolcs volt az osztályfőnököm. 2021-ben az osztályommal közösen a Freeszfe Egyesületnél folytattuk félbehagyott tanulmányainkat, ahol Schwechtje Mihály, Pálfi György és Gigor Attila vezettek minket. Végül a bécsi Zene és Előadó-művészeti Egyetem (Universität für Musik und darstellende Kunst Wien) diplomamentő programjában 2023 nyarán sikeresen diplomáztam.

Az elmúlt 10 évben készült kisfilmjeim több hazai és külföldi fesztiválon is szépen szerepeltek. Díjakat leginkább itthon kaptam eddig, mert a témáim szorosan

kötődnek Magyarországhoz. De ennek külön örülök, mert nekem alkotóként az első számú célcsoportom a magyar közönség. Fontosnak érzem, hogy nekik csinálhassak filmeket. Szeretem a drámát vígjátéki elemekkel oldani és a satirikus vagy groteszk stílusú, fekete humorral átítatott, akciódús témákat keresni. Nekem az a legfontosabb, hogy szórakoztató filmeket csinálhassak. Jelenleg pedig több kis- és nagyjátékfilm-, illetve sorozatterven dolgozom.

Filmjeim

A hullamosó szerelme (2009) – 1 h 21 m (Drama, Mystery, Thriller), *Around Hell* (2010) – 1 h 20 m (Action, Crime, Drama), *Uzsgyi!* (2010) – 7 m (Comedy), *Lepus* (2011) – 7 m (Comedy), *Forrgás* (2011) – 4 m (Stop motion Animation), *Bolondok napja* (2012) – 11 m (Comedy, Drama), *Álmokfutás* (2012) – 15 m (Comedy, Drama), *HNO3* (2012) – 15 m (Documentary), *Szikigyakor*, *Végső utca* (2013) – 25 m (Documentary, Biography), *Sült kacska* (2014) – 16 m (Comedy, Drama), *Fekete kecske* (2015) – 35 m (Adventure, Comedy, Mystery), *A negyedik hónap* (2016) – 24 m (Comedy, Drama), *Csótány* (2017) – 15 m (Drama), *Gyros* (2019) – 6 m (Comedy, Drama), *Lesen* (2022) – 16 m (Drama, Thriller), *Vasárnapi emberrablás* (2022) – 17 m (Crime, Drama), *A kis hatalmasok* (2023) – 17 m (Crime, Drama, Comedy)

Díjak és elismerések

- 39. Kelet- és Dél-Magyarországi Függetlenfilm Szemle (2011): legjobb ponyva különdíj a *Lepus* című kisfilmért
- Eszterházy Filmnapok (2011): a legjobb rendező díja, Eger önkormányzatának díja (*Lepus*)
- Eszterházy Filmnapok (2014): a legjobb dokumentumfilm díja (*Szikigyakor*, *Végső utca*)
- Deathcrew Fesztivál, Nyírbátor (2014): a legjobb forgatókönyv díja a *Sült kacska* című kisfilmért
- Savaria Filmfesztivál (2015): III. helyezés (*Sült kacska*)
- 61. Országos Függetlenfilm fesztivál (2015): fődíj (*Szikigyakor*, *Végső utca*)
- 11. Veszprémi Pannonfiling Mozgóképes Találkozó (2015): különdíj (*Sült kacska*), közönségdíj (*Fekete kecske*)
- Deathcrew Fesztivál, Nyírbátor (2016): közönségdíj (*Fekete kecske*)
- 62. Országos Függetlenfilm fesztivál (2017): a játékfilmkategória fődíja (*Csótány*)
- 14. Veszprémi Pannonfiling Mozgóképes Találkozó (2018): III. helyezett (*Csótány*)
- 64. Országos Függetlenfilm fesztivál (2019): legjobb eredeti forgatókönyv (*Gyros*)
- 66. Országos Függetlenfilm fesztivál (2021): legjobb forgatókönyv (*Lesen*)
- 17. Veszprémi Pannonfiling Mozgóképes Találkozó (2021): III. helyezett (*Lesen*)

Másfél évtized mozgókép | I. TÉNYKÉPEK A MÚLTBÓL

- X. FRISS HŰS Nemzetközi Rövidfilmfesztivál (2022): a Magyar Játékfilmrendezők Egyesületének Díja a legjobb élő szereplős magyar filmnek (*Lesen*)
New York Indie shorts, NY, USA (2022): Semifinalist (*Lesen*)
Cannes Indie shorts, Cannes, Franciaország (2022): official selection (*Lesen*)
Cottbus filmfestival, Németország (2022): official selection (*Lesen*)
XIII. Bujtor István Filmfesztivál, Balatonszemes (2022): a legjobb dramaturgia (*Lesen*)
MALTER Filmfesztivál (2022): Debrecen városának díja, II. helyezés, Alföld TV Különdíj (*Lesen*)
67. Országos Függetlenfilm fesztivál (2022): a legjobb rendezés díja, közönségdíj (*Vasárnapi emberrablás*)
18. Veszprémi Pannonfiling Mozgóképes Találkozó (2022): III. helyezett, közönségdíj (*Vasárnapi emberrablás*)
VII. Slow Film Fesztivál (2023): Special Mention (*Lesen*)

Pantyi Petra

Régi szakesteken az volt a szokás, hogy a résztvevők filmszereplőknek öltöztek. Az egyik alkalommal Pantyi Petra és Vincze Alina igazán nagy átéléssel jeleníteték meg a *Százszorszépek* bohókás főszereplőit. A filmről az alábbiakban lesz még szó. Petra tevékenységét hírekből és stáblisták alapján követtem az évek során, de szerettem volna alaposabban kikérdezni. Egy presszónak hívtott, zajos helyen beszélgettünk Zuglóban.

Először is arra kérem, kedves Petra, hogy elevenítse fel a főiskolás éveit.

2013 és 2016 között jártam az egri főiskolára. Összegzésként azt mondhatom, hogy nyilván az idővel szépülnek az emlékek, de jó szívvel gondolok vissza a főiskolára. Léptékváltás volt ez nekem, hiszen Mezőcsátról, egy vidéki kisvárosi gimnáziumból kerültem Egerbe. Átfogó képzést kaptunk, ami magába foglalta a mozgóképet és a médiát. Ezek a területek akkoriban összefolytak a tudatomban, csupán később körvonalazódtak bennem az eltérések és persze a rokonságok. Kiemelném az elméletinek mondott képzést, ami körül sok a félreértés: egy gyakorlati szakember sem boldogulhat ugyanis filmtörténeti ismeretek nélkül. Ez egyébként a későbbi tanulmányaim során megerősödött bennem, és napi munkám során is tapasztalom. Az évfolyamon kialakult egy szűkebb társaság, amelynek a tagjaihoz máig szoros kapcsolat fűz: Ballagó Zsolt, Gundy Kristóf, Verebélyi Gábor és Vincze Alina nevét említem, akiktől bármikor kérhetek egy kábelt, de szívesen megosztják velem a pályázati tapasztalataikat is. Azt mondhatom, hogy a valaha volt egri

diákok nagyon összetartanak, és hát az egri mozgóképes szak jó ajánlólevél sok munkahelyen. A tanárim közül kiemelném Bollók Csabát, Borbás Lászlót, Kakasi Ágneszt és az utódját, Záhonyi-Ábel Márkot, Monory-Mész Andrást, Tóth Tibort és tanár urat.

Mi történt magával 2016 és Eger után?

Az ELTE filmtudomány mesterszakára felvételiztem, ahol kis bonyodalmak után a filmkészítés specializáción kezdtem meg a tanulmányaimat. A diplomafilmem elkészítését beleszámítva három jó évet töltöttem az ELTE-n. A léptékváltásaim tehát folytatódtak, hiszen Egerből Budapestre kerültem, bár a város egyáltalán nem volt ismeretlen nekem. A képzés kétharmad részben gyakorlati jellegű volt, ugyanakkor Gelencsér Gábor óráin szinte újra végigtanultam a filmtörténetet. Ha kicsit előreugorhatok, azt mondanám, hogy a tanár úr védte meg a bírálóimmal szemben a diplomafilmem címét. Szakavatott filmnézőként azt képviselte, hogy *A reggelim a vacsorád* meghökkenítő és kifejező cím lesz. A filmhez egy munkanaplót kellett csatolnunk, illetve írtam egy esszét a *Százszorszépek* térábrázolásáról. A gyakorlati tanárok közül Ferenczi Gábor és Pálos György voltak az osztályvezetőim, mellettük Hajdu Szabolcs, Salamon András és Szalay Károly óráin tanulhattam még rengeteget. A diplomafilmre fordított egy év nagyon gyümölcsöző volt, hiszen egymás filmjeiben dolgoztunk, én öt film forgatásában vettem részt, Vincze Alina révén bekapcsolódtam továbbá az SZFE diplomafilmjei körüli munkába. Az év során az a kép alakult ki rólam, hogy hatékonyan tudom segíteni a többiek projektjét, így a saját filmem kicsit háttérbe szorult. Tulajdonképpen végigjártam a rendezés felé vezető utat, illetve nagyon sok tapasztalatot szereztem a gyártásban. A legtöbbit a stábkommunikáció területén tanultam: hogyan lehet egyensúlyozni az alkotói szándék és az észszerűség között, mi a módja a vágyak értelmes célok-ká alakításának. Küzdelmes forgatókönyv-fejlesztések részese voltam, miközben valódi stábokkal és valódi technikával dolgoztunk. Öt filmet vittünk végig úgy, hogy házon belül pályáztunk, a tanárok a filmkészítés minden fázisát figyelemmel kísérték. Újra egy egri szálát említek: saját filmem operatőre Vincze Alina volt, vágója Pazsitka Ákos.

A közös munka összehozta a társaságot, ami később az újabb projektekhez vezető kölcsönös ajánlásokban hasznosult: a végzés időszakában nem álltunk a munkáltatók listáinak tetején, de Eger, az ELTE és a közös munkák mégis jó pontokat hoztak nekünk. A szellemiségem sokat fejlődött, megfogalmazódott bennem az igény a folyamatos továbblépésre.

Ajánlások révén kerültem bele a mélyvízbe, a *200 első randi* stábjába. Line producer és unit manager voltam, de ezek egy-egy munkakörnél sokkal több feladatot jelentettek, így hamar rájöttem, hogy a beosztások elnevezése minden produkció-

ban mást jelent. Olyan volt ez a nyolc hónap, mintha a legrosszabb autón tanultam volna vezetni. Nem a munka minőségére gondolok, hanem a terhelésre: körülbelül háromezer jelenetet kellett fejben tartanom. A napi sorozat tanulságos volt, és pótolhatatlan tapasztalatokat szolgáltatott nekem. Elkezdtem megtanulni uralni az elképesztő mennyiségű feladatot, ez egyszerre jelentett nekem hatalmas stresszt és tanulást. Közben sok új emberrel ismerkedtem meg, akik innentől továbbkísértek a pályámon.

Közben új feladatot jelentett a diplomafilmem fesztiváloztatásának szervezése, ugyanis korábban nem sok fogalmam volt arról, hogy egy film képvisellete és a sorsának követése miként zajlik, és milyen sok munkával jár.

2020 tavaszán beütött a vírus, pedig a küszöbön voltak az új munkáim. Fájdalmas visszagondolnom arra, hogy egy mostani fesztiválon hatalmas tömegek várják az új filmeket, az én bemutatóimon pedig alig lézengtek az új és új vírushullámok és szigorítások miatt. Egy évet mégis dolgoztam a *Doktor Balaton* stábjában, de 2021-ben nem szálltam bele az új évadba, pedig hívtak volna. Nagyon nehéz időszak volt ez mindenkinek, hiszen a tapasztalt szakembereknek sem volt munkája, nekünk, pályakezdőknek pedig szembe kellett néznünk az egyéni vállalkozói lét minden buktatójával.

Ezután a Szurikáta Alapítványnak készítettem néhány perces minifilmeket, amelyek középpontjában cukorbeteg szereplők álltak. Bizonyos szempontból küldetés volt ez nekem, hiszen a saját témámat, a saját betegségemet dolgoztam fel ezekben a történetekben. Az öt minifilm vitaindítóval kezdődött, aztán két-három jelenet következett valamennyi részben. Ezzel egy időben egy országosan vetített (mozik, tv, internet) társadalmi célú kampányfilmet is rendezhettem a témában, ez az egyik legfontosabb munkám. Műfajilag és szellemiségükben ez a film többet jelentettek pusztán reklámnál, hiszen a társadalmi felelősségvállalást kapcsolhattam össze a rendezői elképzeléseimmel. Az egyes típusú diabétesz fontos ügy, a kampányfilmek pedig alulról építkeztek, azaz nem csupán a megrendelő szándékait tükrözték.

2021 őszén jártunk, egy nehéz időszak vége felé. Felkéréseket kaptam tendereken való részvételre, ami ugyancsak feszültségekkel terhes feladat, hiszen a reklámparban ötnapos felkészülés van egy pályázat elkészítésére. Ezekből nem mindig és nem minden sikerült, de ebben az időszakban meg azt tanultam meg, hogy nem lehet belehalni a kudarcokba, a túlélés képessége éppen olyan fontos, mint a feladat színvonalas teljesítésének képessége. Ezenkívül egy magamfajta lánynak még a szabad szellemű filmes közegben is meg kell küzdenie az érdekeiért („ez a kislány forgatja majd a filmet?” – sokszor néztek rám a megrendelők ilyen arckifejezéssel).

2022 nyarának végén újabb válsághelyzetek adódtak: átalakították a kisvállalkozások adózását, egyre nehezebb volt lépést tartani a megélhetési költségek emelkedésével. Kellott egy biztos hely, amit az Eclipse Filmnél találtam meg. Vízkelety

Mártonnal és Ugrin Juliannával kezdtem együtt dolgozni, az Életünk a kémia című ismeretterjesztő sorozat volt az első közös projekt, amibe bekapcsolódtam. Teljesen más közegbe kerültem, hiszen az Eclipse egyrészt szervezetileg kisebb cég a maga négy-öt emberével, másrészt a dokumentumfilmek teljesen más munkamódszert feltételeznek: egy-egy projekt hosszú idő alatt fut ki, így egy időben több munkát fejlesztünk, amelyek más és más készültségi fokon állnak, és ilyen létszámmal az egymás közötti munkamegosztás is más jellegű. Négy-öt projekten dolgozunk egyszerre, van például egy holokauszt témájú tervünk; sokfajta forrást veszünk igénybe, sokfajta külföldi kapcsolatunk van, hiszen dolgozunk cseh, szlovák, izraeli alkotókkal és cégekkel. A fő forrásunk a Creative Europe program, igénybe vesszük továbbá a hazai filmszakmai adókedvezményt. Produceri-koordinátori feladataim vannak, a projektjeinket terelgetem az útjukon. Egy gyártással foglalkozó cég keretei között kell működnöm, amelynek művelt és nagyon jó ízlésű vezetői vannak. Ugyanakkor tudok külső munkákat vállalni, ez a rugalmas időbeosztásomnak köszönhető – asszisztenskedésről, reklámrendezésről, más gyártási munkákról van szó, ugyanakkor egyre inkább igyekszem a rendezői feladataimra összpontosítani.

Emeljen ki néhány munkát az utóbbi időkből!

Nagy örömmel dolgozom Ballagó Zsolt diplomafilmjén, amely a MOME keretei között készül. Ez ugyan Zsolt operatóri vizsgafilmje, mégis szerzői projekt, hiszen én vagyok a forgatókönyvíró és a rendező. Továbbra is rendezem a korábban említett „diabszorikat”, van egy országimázsfilm-projektem, dolgoztam ezenkívül az atlétikai világbajnokságnak. 2022 tavaszán kezdtem dolgozni az Örkény Színház *A nemzet özvegye* című darabjában. Valamiféle színpadi szereplő lettem, aki élőben kamerázza az előadást.

Életem egyik legizgalmasabb munkája a Netflix egyik új sorozatában adódott: a látványrészleg grafikai csoportjában dolgoztam fotórendezőként. Fotós és rendezői munkát kellett egyszerre végezni, a 80-as évek Amerikáját jelenítettük meg az *Eric* című filmben felhasznált dokumentumokban. A titoktartási szerződéselem megszegése nélkül annyit elárulhatok, hogy a film címszereplője egy megelevenedő báb. A rendezőből, a látványtervezőből, a producerből és hát a teljes stábból álló gépezet fontos része voltam, a megbízatásom afféle rendezői feladattá nőtte ki magát a két és fél hónapos előkészítés és forgatás időszakában. Szereztünk például egy vintage polaroid kamerát, amellyel a korabeli vizuális hatásokat tudtuk elérni. Az eddigi darálások után valóságos fürdőzés volt ez a szakmai kihívások között. Sokat elárul a feladatról, hogy a munkatársakat az úgynevezett „kreatív terheltség” alapján fizették, azaz figyelembe vették a munkába fektetett szakmai eredetiséget. A film előreláthatólag 2024 tavaszán jön majd ki.

(Az interjút készítette: Sz. I.)

Vincze Alina

Tanulmányok

2011–2013: Alternatív Közgazdasági Gimnázium (Budapest): OKJ, alkalmazott fotográfus szak

2013–2016: Eszterházy Károly Főiskola: BA, mozgóképkultúra és médiaismeret szak

2015–2018: Színház és Filmművészeti Egyetem (Budapest): BA, kameraman szak

Szakmai munkásság

OPERATŐR

Hús (2018, rendező: Korom Anna), kisjátékfilm

Zsigmond Vilmos Nemzetközi Filmfesztivál (2019), versenyprogram

Mézes virágok (2018, rendező: Korom Anna), rövidfilm

Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíj elnyerésével készült alkotás

Reggelim a vacsorád (2019, rendező: Pantyi Petra), kisjátékfilm

8. Friss Hús Rövidfilmfesztivál (2020), versenyprogram

Mónika nem akar a földön járni (2020, rendező: Korom Anna), kisjátékfilm

8. Friss Hús Rövidfilmfesztivál (2020), versenyprogram

Cinematography Awards (2020), Best student film cinematography

Zsigmond Vilmos Film Festival (2021), legjobb kisjátékfilm

Dr. Moreau (2022, rendező: Lichter Péter, Máté Bori), kisfilm

Narancsfák (2022, rendező: Urbán Zsanett), kisjátékfilm

Diab sztorik – Történeteink, amikről beszélgetni kell (2022, rendező: Pantyi Petra Berta), rövidfilm

Reggel (2022, rendező: Botos Dániel), kisjátékfilm

11. Friss Hús Rövidfilmfesztivál (2023), versenyprogram

Semmi (2023, rendező: Urbán Zsanett), kisjátékfilm

CAMERA OPERATOR

Rengeteg – Mindenhol látlak (2021, rendező: Fliegauf Benedek, operatőr: Gyuricza Mátyás, Nyoszoli Ákos)

Blokád (2022, rendező: Tőssér Ádám, operatőr: Nagy András)

REKLÁM

OTP junior reklámkampány (2019, rendező: Korom Anna), social media

Tihany grill camambert (2019, rendező: Halmos Ádám), TVC

Telekom reklámkampány (2019, rendező: Vincze Alina), social media

OTP reklámkampány: Impulzus vásárlás (2019, rendező: Korom Anna), social media

- Borsodi sör: Ipa, Hoppy* (2020, rendező: Korom Anna), *social media*
- Scitec Nutrion: William Bonac image film* (2020, rendező: Szövényi-Lux Balázs), *social media*
- Vénusz fűszerolaj* (2021), *social media*
- Dove kampány 2021* (2021, rendező: Hatházi Fanni), *social media*
- Heidelberg nyomda* (2021, rendező: Bisztray Sándor), *image film*
- Kormányhivatalok, Önnek miben segíthetünk?* (2021, rendező: Bisztray Sándor), *TVC*
- Sió shot* (2022, rendező: Korom Anna), *social media*
- Dechatlon fordított tesóra* (2022, rendező: Korom Anna), *social media*
- Rhinospray Plus orrspray allergia, nátha 2023 kampány* (2023, rendező: Korom Anna), *TVC*
- DIGI – Az a baj...!* (2023, rendező: Korom Anna), *TVC*
- Vodafone business – A szép magyar beszéd támogatója* (2023, rendező: Korom Anna), *social media*, Aranypenge – shortlist 15.1 kategória, jelölés (2023)
- BKK – Bemutatkozik a Budapest Pay&GO* (2023, rendező: Korom Anna), *social media*
- OTP bank – Számlabontó funkció* (2023, rendező: Korom Anna), *TVC*

EGYÉB MŰVÉSZETI ÁGAZATOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MUNKÁK

- Jikka Ottlik, production and costume designer's fashion video* (2018, rendező: Ottlik Jikka), *fashion video*
- Szeri Viktor: healing dance part of the Enjoy meanwhile working* (2018, rendező: Szeri Viktor, OFF-Biennale Budapest), *performansz videó*
- Milorad Krstić: Tatto con moto* (2019, rendező: Milorad Krstić, Műcsarnok: Külön ter(m)ek című kiállítás) *videóinstalláció*

SZÍNHÁZI OPERATŐRI MUNKÁK

- Kelemen Kristóf – Pálinkás Bence György: *Borkóstolással egybekötött tehetség gondozás* (MU Színház, 2019)
- Mundruczó Kornél: *Evolution* (Ruhrtriennale, 2019)
- Nagy Péter István: **Éhség** (Trafó Kortárs Művészetek Háza, 2020)
- Nagy Péter István: *Don Carlos* (Radnóti Miklós Színház, 2021)
- Hegymegi Máté: *A Negyedik* (Jurányi Produkciós Közösségi Inkubátorház, 2021)
- Kelemen Kristóf: *NIKÉ, szabadságunk szobra* (Trafó Kortárs Művészetek Háza, 2021)
- Kelemen Kristóf: *A nemzet özvegye* (Örkény István Színház, 2022)
- Sebestyén Ábá: *Lázadni veletek akartam* (Radnóti Miklós Színház, 2022)

II. A JELENBŐL NÉZVE

1. Az intézet munkatársainak tevékenysége

Az alábbiakban szabálytalan kiséletrajzok következnek, amelyek szereplői az intézet főállású oktatói. Szokványosabb cv-eket az olvasók sokféle szakmai felületen találnak. Láthatjuk, hogy egyrészt valamennyien sokfajta tevékenységet végeznek, azaz sokkal nagyobb terjedelmet igényelne a bemutatásuk, másrészt éppen jelen kötet fejezeteiben bukkannak fel vagy szerzőként, vagy a képzéseink és sokfajta vállalásunk szereplőjeként.

25. kép: A teljes csapat 2023-ban

Forrás: Magyar Elemér

Mozgóképművészeti Tanszék

dr. habil M Tóth Éva egyetemi tanár

Balázs Béla-díjas (2006) animációsfilm-rendező, a Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet igazgatója, a Mozgóképművészeti Tanszék vezetője.

A Kaposvári Tanítóképző Főiskolát elvégezve a Magyar Iparművészeti Főiskolán 1992-ben tervezőgrafikusi és középiskolai tanári diplomát szerzett, majd mesterfokozatú animációs és grafikus tervezőművészt 1994-ben. 2008-ban doktorált, 2015-ben habilitált a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen. Nemzetközi reklámügynökségeken művészeti vezetőként dolgozott, a Pannóniafilm, a Magyar Rajzfilm rendezőjeként, illetve önálló alkotóként animációs egyedi filmeket és művészeti tárgyú dokumentumfilmeket, tv-műsorokat készített, grafikusként kiállított, illusztrált, könyveket tervezett. Mozgóképes alkotásai közül a *Jelenések* című 2001-es animációs film nyerte a legtöbb elismerést, animációtörténeti munkái közül pedig az *Animare necesse est...* (2002–2005) című sorozat és az *Aniráma* című könyv (2010). Határművészeti jelenségekkel is foglalkozik, legutóbb az Új Zenei Stúdióról készített filmet *Undisturbed* címmel (2023) a Magyar Művészeti Akadémia felkérésére. Kulturális lapokban publikál, szakértőként vesz részt szakmai testületekben, egyéni alkotómunkát folytat, és mozgóképes szakmai tárgyakat tanít.

A Kaposvári Egyetem Művészeti Karának alapító tanára (2000–2017), a METU animáció alap- és mesterszakának alapító szakvezetője (2010–2016). Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképes képzéseit 2017-től vezeti. Az MRK Művészeti Bizottságának tagja, a MAB külső szakértője, az EKKE Professzori Tanácsának tagja.

Bak Zsuzsanna mesteroktató

Angol nyelv és irodalom szakos tanár (ELTE, 2011), angol–esztétika szakos bölcsész (ELTE, 2010), forgatókönyvíró (Budapest Film Akadémia, 2014). Dániában és az Egyesült Államokban folytatott művészeti, forgatókönyvírói tanulmányokat (2008–09, 2019).

Forgatókönyvíróként jegyzett első nagy játékfilmje, a *Curtiz* (2018) elnyerte Montrealban a legjobb filmnek járó fődíjat. Első rendezése, a *Rend a lelke* (2019) című dokumentumfilm a Religion Today Film Festival és az Ars Sacra Fesztivál fődíjasa lett, és Legjobb Európai Dokumentumfilm jelölést kapott az Astra Film Festival programjában.

1. Az intézet munkatársainak tevékenysége

Neves európai fejlesztőtáborok és filmszakmai fórumok állandó résztvevője, számos szakmai díj nyertese. A mozgóképkultúra és médiaismeret BA szak forgatókönyvíró specializációjának felelőseként dramaturgiát, filmírást, produkciós ismereteket tanít, valamint saját projektjein dolgozik forgatókönyvíróként, rendezőként.

Irodalmárként megyei Prima díjas, több kötet szerzője.

Balogh Máté mesteroktató

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 2013-ban okleveles építésztechnológusként végzett, majd a Színház- és Filmművészeti Egyetem mozgóképalapszakának vágó szakirányán szerzett diplomát 2021-ben. 2015-től kisjátékfilmekben, játék- és dokumentumfilmekben, televíziós sorozatokban dolgozik vágóként, operatőrként. Emlékezetes munkája vágóként a *Kinematográfus* (2021) című alkotás. A film 2023-ban a Magyar Mozgókép-díj egyik jelöltje volt. Balogh Máté a BME Építésztechnológusok Karán 2021-ig dolgozott óraadó tanárként, szakterületén kívül a fotózás és animációkészítés is érdekli.

A mozgóképkultúra és médiaismeret BA szak vágás specializációjának felelőseként tanítja a szakterülete tárgyait, alkotóként pedig filmművészeti produkciók munkatársa.

Becskei Gábor művésztanár

Alapszakos diplomáját az Eszterházy Károly Egyetem mozgóképkultúra és médiaismeret szakán (2013), mozgóképművész mesterdiplomáját a Budapesti Kommunikációs Főiskolán szerezte (2015). *Defekt* című rövidfilmjét az Országos Diákfilmszemle Fiala filmes alkotói díjával tüntették ki 2014-ben. *Éjjeli utazó* című áldokumentumfilmje több hazai rövidfilmfesztiválon szerepelt (Busho Filmfesztivál, BIG Filmfesztivál, Magyar Filmhét), 2015-ben az Országos Diákfilmszemlén Humor díjjal tüntették ki. Íróként gyerekkönyvet jegyez (*Őrszem és Káoszalkotó*, 2019), és a képregény műfajában is otthon van. Több éven át a Bonum TV munkatársaként szerzett televíziós tapasztalatot, ahol rendezőként és vágóként dolgozott.

Mozgóképes képzésünkben és a tanárképzésben 2019 óta tanít filmes és televíziós szakmai tárgyakat, emellett új könyvet ír, és filmes alkotói projekteken vesz részt.

Bollók Csaba egyetemi docens

Magyar nyelv és irodalom – angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1987), film- és televíziórendező (Színház- és Filmművészeti Egyetem, 1993). Balázs Béla-díjas (2001). Filmren-

dezői pályájának kiemelkedő darabja az *Iszka utazása* című nagyjátékfilm (2007), amely elnyerte a Filmszemle fődíját, több mint ötven fesztiválon szerepelt, és 2009-ben Magyarország jelöltje volt az Oscar-díjra. E filmje, valamint *Ezüstkor* című 1993-as alkotása a Nemzeti Alapfilm-gyűjtemény része. Játékfilmjei mellett dokumentumfilmeket és televíziós produkciókat egyaránt készít. Legutóbbi a *Kinematográfus* (2021, Medvigy Gáborral) című munkája 2023-ban a Magyar Mozgókép-díj egyik jelöltje volt.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképes képzéseinek kiemelt rendezvényének, a nemzetközi Slow Film Fesztiválnak a művészeti vezetője, a Vadeper filmklub házigazdája, a gyakorlati mozgóképes képzés egyik stratégája.

Állandó meghívott előadója, kurzusvezetője és zsűritagja neves nemzetközi fesztiváloknak és filmes műhelyeknek. Tanári és művészetszervezői munkájáért 2022 karácsonyán egyetemi Művészeti díjat kapott.

Borbás László mesteroktató

Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár, pedagógiatanár, művelődésszervező. 2021-ben mozgóképművész mesterdiplomát szerzett. 2013-ban egy szemesztert az University of Central Oklahoma (Edmond) egyetemen PhD-ösztöndíjasként tevékenykedett. 2014-ben abszolvált az ELTE Neveléstudományi Doktori iskolájában. A Líceum Televízió egyik alapítója. Az alapképzésben és a felsőoktatási szakképzésben tanuló hallgatók szakmai gyakorlatának vezetőtanára, a televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzés szakmentora. Kiemelt szerepe van a kari TDK szervezésében és lebonyolításában, valamint a középiskolásoknak évente meghirdetett mozgóképes felvételi előkészítő vezetője. Hallgatóknak szervezett Eszterházy Film- és Médianapok és a Fényterelők nyári filmtáborok szervezője, vezetőtanára. Alkotóként televíziós, játék- és dokumentumfilmeket készít. Operatőrként, rendezőként, szerkesztőként, vágóként egyaránt sokéves tapasztalata van a regionális, illetve országos televíziózásban.

Televíziós és operatőri ismereteket, mozgóképtechnikát, stúdiótechnikát és műsorszerkesztést tanít.

2023 karácsonyán kiemelkedő munkájáért a Bölcsészettudományi és Művészeti Kar Művészeti díjában részesült.

dr. Monory-Mész András habilitált egyetemi docens

Film- és televíziórendező, film- és televízióoperatőr (Színház- és Filmművészeti Egyetem, 1979). Az 1980-as években a France-3 televízió (Franciaország) munkatársa, később az egykori Balázs Béla Stúdió ügyvezető titkára. A 90-es években

1. Az intézet munkatársainak tevékenysége

a Magyar Televízió filmfőszerkesztője. 2002-ben doktorált, 2018-ban habilitált a Színház- és Filmművészeti Egyetemen.

Mozgóképes alkotásai közül az 1989-es *Meteo* a Nemzeti Alapfilmek egyike. Pályafutásának emlékezetes televíziós kulturális vállalkozása volt az *Ezredvégi beszélgetések* című sorozat, amelyből 1998-ban kötet is született. Monory-Mész András a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem vendégprofesszora. Rangos társegyetemek doktori és mestervizsgáinak állandó meghívott szakértője.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen a televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzés szakfelelőse és filmes, televíziós szakmai tárgyak tanára.

Mózes Gergely egyetemi tanársegéd

A Kaposvári Egyetemen elvégzett alapszakos mozgóképes tanulmányok után (2012) mozgóképművész MA diplomáját a Metropolitan Egyetemen szerezte (2015), majd az ELTE filmtudomány MA szakán diplomázott (2019). Az Utrecht Universityn 2017–2018-ban társadalomtudományi és médiaelméleti tanulmányokat folytatott. Jelenleg a Színház- és Filmművészeti Egyetem végzős doktorandusza, kutatási területe a történelmi múlt kreatív mozgóképes rekonstrukciója. Tanulmányai mellett a ContextUs kulturális portál szerzőjeként és az ELTE PPK kommunikációs irodájának munkatársaként dolgozott. *Mindhalálíg* (2022) című dokumentumfilmjével több hazai fesztiválon nyert díjat, és alkotása bekerült a jeruzsálemi Yad Vashem Múzeum gyűjteményébe. A Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasa (2020–23), ÜNKP-ösztöndíjas (2023).

Egyetemünkön filmírást, kreatív írást, mozgóképelemzést tanít mozgóképes, kommunikáció és tanár szakos hallgatóknak.

dr. Sáry Bánk egyetemi docens

Erkel Ferenc- és Istvánffy Benedek-díjas zeneszerző (2008, 2011). Tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen végezte zeneszerző, zeneelmélet-tanár szakon (1999), 2017-ben szerzett ugyanitt doktori fokozatot. Egy évig tanult a comói Zeneakadémián (Olaszország) állami Eötvös-ösztöndíjjal, majd további Eötvös-ösztöndíjakkal Japánban a tradicionális zenét és színházat tanulmányozta, az Egyesült Államokban pedig a bennszülött indiánok zenéjét és kultúráját. 2016-ban, 2017-ben és 2018-ban Kínában a 16+1 Central East European Countries and China (CEEC) program keretében alkotott és mutatott be új darabot. Nemzetközi zenei fesztiválokon, kurzusokon szerepel műveivel.

Tanári munkáját a Színház- és Filmművészeti Egyetemen kezdte (2002–2013), ahol édesapjával, Sáry László zeneszerzővel nemzetközi hírű zenepedagógiai prog-

Másfél évtized mozgókép | II. A JELENBŐL NÉZVE

ramot vezettek *Kreatív zenei gyakorlatok* címmel. 2013 és 2015 között pedagógiai fejlesztőként dolgozott az Oktatókutató és Fejlesztő Intézetben. Egyéni alkotómunkája mellett számos film és animációs film zeneszerzője, hangtervezője.

Mozgóképes képzésünkben kreatív filmzenét, filmhangalkotást és zenei ismereteket tanít.

Szilágyi Fanni művésztanár

Dániai fotós és operatőri tanulmányok után a Kaposvári Egyetemen fotográfia szakon tanult, majd a Színház- és Filmművészeti Egyetemen operatőrként (2013) és filmrendező művészként végzett (2015). 2012-ben filmes Erasmus-programon vett részt Belgiumban. Emlékezetes, díjnyertes rövidfilmek után első, *Veszélyes lehet a fagy* (2022) című nagyjátékfilmjét számos hazai és nemzetközi fesztivál válogatta versenybe, és közel tíz szakmai díjat nyert el Európától az Egyesült Államokig. Szilágyi Fanni a 2010-es évek végétől több népszerű televíziós sorozatban dolgozott rendezőként.

Mozgóképes képzésünkben filmes főtárgyat tanít, valamint a mozgóképalkotó specializáció felelőse. Kiváló filmművészeti teljesítményéért az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem 2024-ben Alkotói kiválósági díjban részesítette.

26. kép Szilágyi Fanni az oklevéllel

Forrás: Szilágyi Fanni

Traub Viktória egyetemi tanársegéd

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen diplomázott 2008-ban animációs tervezőművész és tanár szakon. Egy szemesztert töltött a portugál ESAD Egyetemen Erasmus-hallgatóként, ahol a tradicionális animációs technikákat tanulmányozta. Jelenleg a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskolájának abszolvált doktorandusza. A diploma után készített első animációs filmjével, a *Vastojással* (2015) és későbbi filmjével, a *Sellők és rinocéroszokkal* (2018) számos díjat nyert, többek között a Magyar Filmkritikusok Szövetségének díját 2018 legjobb animációs filmje kategóriában. Filmjei bejárták a világ rangos animációs fórumait. Ez évben fejezte be új, *Cipők és paták* című egyedi animációs filmjét, amely máris jelentős fesztiválokra kapott meghívást.

Tanárként neves művészeti képzőintézményekben szerzett sokrétű tapasztalatot a középiskolai és felsőbb szintű animációs, mozgóképes ismeretátadásban, míg tervezőként reklámügynökségek és televíziók számára folyamatosan dolgozik. Mozgóképes képzéseinkben animációs és filmszakmai tárgyakat tanít.

dr. Tóth Tibor egyetemi docens

Vizuális és környezetkultúra szakos, multimédia szakirányos középiskolai tanár (MOME, 1997), mozgóképművész. A Líceum TV egyik alapítója. Doktori fokozatát 2009-ben a nyitrai egyetemen szerezte (Universita Konstantina Filozofa). Alkotóként számos dokumentumfilm-fesztiválon szerepelt és nyert díjat filmjeivel. Művészetpedagógiai szakértőként országos szintű oktatási programok kidolgozásában, bevezetésében vett részt. Sokéves tapasztalata van a regionális televíziózásban. Kezdeményezésére jött létre a Líceum Galéria, amely különleges, határterületi kiállításoknak is otthont adott.

Szakterülete az animációsfilm-készítés, a dokumentumfilm-készítés, a hír- és magazinműsorok készítésének elmélete, gyakorlata, valamint a hátrányos helyzetű tanulók képzésének módszerei és a taneszközfejlesztés. Számos hazai és külföldi konferencia résztvevője, hallgatóknak szervezett nyári filmszakmai táborok vezetőtanára. Diákjai sok éve kiemelkedő eredményeket érnek el az OTDK-n és művészeti versenyeken.

Munkásságát 2003-ban Eszterházy Emlékéremmel ismerte el egyetemünk, 2019-ben pedig Magyar Arany Érdemkeresztrel tüntették ki.

Film- és Médiatudományi Tanszék

dr. habil Szíjártó Imre egyetemi tanár

Magyar–oroszlengyel szakon végzett a KLTE-n. Szakterülete a művészet- és médiapedagógia, valamint a kelet-közép-európai országok filmje. Doktori fokozatát és habilitációját a Debreceni Egyetem neveléstudományi programjában szerezte.

Válogatott tanulmányai *Moszkva, Varsó, Maribor* címmel jelentek meg, monográfiát írt a mozgókép- és médiaoktatás magyarországi történetéről és a mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának módszertanáról. Tanulmányokat közölt angol, német, orosz, lengyel, horvát és szlovén nyelven irodalmi, filmes, médiaelméleti és pedagógiai folyóiratokban és tanulmánykötetekben. Fordításokat és műfordításokat készített lengyel, szlovén, horvát és orosz nyelvről irodalmi és filmes folyóiratokban, illetve önálló kötetekben. Középiszkolai tankönyvet és tanári segédanyagokat írt mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyából. Filmkritikái a *ti-szatajonline.hu* című lapban jelennek meg.

Képzéseinken filmtörténeti és szakmódszertani órákat tart.

A mozgóképkultúra és médiaismeret BA, valamint a mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár szak felelőse, az EKKE Professzori Tanácsának és Tudományos Tanácsának tagja.

27. kép Komarnoban
Forrás: Fegyverneki Gergő

Bene Viktória tanársegéd

Szociálpolitikus, angol–magyar társadalomtudományi szakfordító. 2023 ősze óta a munkatársunk. A Debreceni Egyetem doktori hallgatója, témája az internetes zaklatás. A tanárképzős hallgatók szakmentora.

Képzéseinken médiaszociológiai és kultúraelméleti tárgyakat tanít.

dr. H. Tomesz Tímea egyetemi docens

Egyetemünkön 2004 szeptembere óta főállású oktató. Kezdetben a Kommunikáció Tanszék tanársegéde, majd adjunktusa, később a Magyar Nyelvészeti Tanszék docense. Doktori fokozatát a nyelvtudományok területén szerezte, témája a médiaszövegek műfaji jellemzőinek feltárása volt. 2017-től kutatásai a sporthoz kapcsolódó egyéb médiareprezentációs műfajokra, valamint már nem csupán a mediatiszt, hanem a jelenléti kommunikációs helyzet típusokra is kiterjedtek. Oktatói munkájához kapcsolódóan 2009 óta a különböző korcsoportok kommunikációs készségfejlesztésének lehetőségeit vizsgálja.

A kommunikáció- és médiatudomány alapszak szakfelelőse. A BMK Kari Tanácsának, illetve Tanulmányi és Kreditbizottságának tagja. Az Alkalmazott Kommunikációtudományi Kutatócsoport vezetője, a PeLi Oktatásnyelvészeti Kutatócsoport tagja. Alapító elnökségi tagja a Kommunikációs Nevelésért Egyesületnek, amely évente rendez szakmai-módszertani konferenciát, elnöke az MTA Miskolci Területi Bizottságán belül működő kommunikációtudományi munkabizottságnak. Szervezőbizottsági tagja konferenciáknak (Tudatosság a kommunikációban, A kommunikáció oktatása konferenciasorozat; PeLiKon Oktatásnyelvészeti konferencia; Semiotica Agriensis jel tudományi konferencia), felkért bírálója más egyetemeken készült szakdolgozatoknak, közreműködött PhD-fokozatszerzési eljárásban, mestertanári minősítési folyamatban.

Szakterülete a sportkommunikáció. A habilitációján dolgozik.

Madarász Judit mestertanár

Alapszakos kommunikátor diplomáját az Eszterházy Károly Főiskola kommunikáció- és médiatudomány szakán szerezte. Kommunikáció- és médiaszakértő oklevelet a Pécsi Tudományegyetem mesterképzésén szerzett. 2016 szeptembere óta dolgozik az egyetemen. Kommunikációelméleti tárgyakat, valamint a pr és sajtókapcsolatok specializáció szakmai tárgyait tanítja.

A kommunikáció- és médiatudomány alapszak szakmentora és a szakmai gyakorlat tereptanár-koordinátora. Szakterülete a kommunikációs készségek fejlesztése. Fő kutatási területei: reklámok tartalmi és megjelenésbeli változásai a társadal-

Másfél évtized mozgókép | II. A JELENBŐL NÉZVE

mi, a fogyasztási és a médiahasználati szokások változásainak tükrében, valamint az online ismerkedés, online párkeresés.

dr. Mizser Attila egyetemi docens

A mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár szak szakmentora, feladata az osztatlan tanári képzés oktatási folyamatainak segítése, együttműködés a szakfelelőssel. Részt vesz az egyetem mozgóképművészeti és kommunikációs oktatási programjának népszerűsítésében, szakmai kapcsolatok építésében a Felvidéken. A habilitációján dolgozik.

Mizser Attila 2023 őszéig volt a munkatársunk.

dr. Záhonyi-Ábel Márk egyetemi adjunktus

Az ELTE-n szerzett filmelmélet és filmtörténet – történelem szakos bölcsész és tanár végzettséget. 2020-ban védte meg doktori disszertációját *Filmcenzúra Magyarországon a Horthy-korszakban* címmel az ELTE BTK Filozófiatudományi Doktori Iskola Film-, Média- és Kultúraelméleti Doktori Programjában. Fő kutatási területe az 1945 előtti magyar filmtörténet, valamint a múltábrázolás a filmben. Doktori dolgozatok rendszeres bírálója. A Magyar Filmtudományi Társaság tagja.

A mozgóképkultúra és médiaismeret alapképzés szakmentora, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi és Művészeti Kar Minőségbiztosítási Bizottságának tagja.

Képzéseinken magyar és egyetemes filmtörténeti előadásokat és szemináriumokat tart.

2. A 2024-ben működő szakok bemutatása

Televíziós műsorkészítő felsőoktatási szakképzési szak

A szak ismereteket ad a hagyományos és digitális vizuális világban való tájékozódáshoz. A hallgatók tanulmányozzák a vizuális nyelvben rejlő kifejezési lehetőségeket, ezeket önállóan és csapatmunkában próbálják ki televíziós alkotások létrehozása során. Olyan szakemberek képezünk, akik a televíziós műsorkészítés valamennyi munkafolyamatában képesek asszisztensi feladatkörök ellátására. A képzési idő négy félév.

A hallgatók alkalmassá válnak a vizuális nyelv tanulmányozására, illetve a kreatív mozgóképes önkifejezésre. A képzést tanulmányi kirándulások, fesztiválrészvételek és filmklubos rendezvények teszik teljessé. Gyakorlati tárgyak: a film anatómiája, mozgóképtechnika, vágás, hír- és magazinműsorok készítése, webdesign, produkciós ismeretek. Elméleti tárgyak: filmelemzés, kortárs magyar filmtörténet.

A gyakorlati órák nagyrészt négy helyszínen zajlanak: a „B” épületben rendeztük be a gyakorlásra alkalmas televíziós stúdiót, a főépület alagsorában van a Líceum Televízió stúdiója és az animációs műterem. Az elméleti órákat a főépület jól felszerelt előadótermeiben tartjuk. A belső szakmai gyakorlatot az egyetem televíziós stúdiójában és műtermeiben, a külső gyakorlatot filmes cégeknél és különböző médiainstítményekben lehet teljesíteni.

A képzésre felvételi vizsga nélkül lehet bekerülni.

Továbbtanulási lehetőségek: a besorolási alapszakokon (mozgóképkultúra és médiismeret BA, illetve kommunikáció és médiatudomány BA) való továbbtanulás esetén a beszámítandó kreditek száma legalább 90 kredit. A képzési terület (művészet) szerinti továbbtanulás esetén beszámítandó kreditek száma: legalább 30 kredit.

A felsőoktatási szakképzettséggel legjellemzőbben betölthető munkakörök: a filmkészítés gyakorlati területei (filmgyártás helyi televíziók, mozgóképkészítő vállalkozások és cégek, médiainstítmények), a mozgóképes szakmák intézményi hálózata (műsorszervezés, terjesztés, nemzetközi kapcsolatok), a médiadesign területei, közművelődés (művelődési intézmények, múzeumok, archívumok, könyvtárak), egyéb kulturális szolgáltatások.

Jellemző tevékenységek: operatőrasszisztensi feladatok, műsorgyártással kapcsolatos munkák, vágóasszisztensi munkák, filmes és televíziós utómunkák, feladatok a mozgóképes alkotások terjesztésében, oktatástechnológiai feladatok, kiadványszerkesztés.

Kommunikáció- és médiatudomány alapszak

Intézményünkben mintegy húsz éve zajlik a kommunikáció- és médiatudomány oktatása. Ez alatt az idő alatt mindvégig arra törekedtünk, hogy hallgatóinknak az elméletet és a gyakorlatot ötvöző tudást adjunk át, mely lehetővé teszi számukra média és a sajtó bármely területén való elhelyezkedést. Célunk, hogy bátorítsuk a nálunk tanulókat saját, önálló gondolataik megfogalmazására, a felelős véleménynyilvánításra. Ezenkívül nagy hangsúlyt fektetünk a kreatív képességek, a meggyőzőerő, a nyitott gondolkodás megerősítésére.

A szakon folyó képzés tartalma. A média hazai és külföldi intézményei, a különböző mediavállalatoknál folyó munka, a médiaszöveg-alkotás, a mozgóképes szövegformálás, a kreatív pályázatírás, a kreatív önkifejezés területei, reklám- és marketingkommunikáció.

A képzés szerkezete. A társadalomtudományi képzési területhez tartozó kommunikáció- és médiatudomány szakon az első évben elméleti alapozó tárgyak vannak, a hallgatók egyebek között kommunikációelméletet, személyközi kommunikációt, média- és társadalomtörténetet tanulnak, illetve vannak készségfejlesztő kurzusok, mint a kommunikációs technikák. Később jellemzően gyakorlati órák következnek: kreatív írás, hírszerkesztés, reklámkommunikáció. Kiemelt helyet kap az újmédia: az online és a közösségi média megértése, tudatos használata. A hallgatók a képzés során az egyetem televíziós műtermében, rádióstúdiójában, lapszerkesztőségében mélyíthetik el a tudásukat.

Ezeket a specializációkat lehet választani: PR és közéleti kommunikáció, műsorszerkesztő, kreatív írás.

A nálunk végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségei. A nálunk végzett médiaszakemberek a nyomtatott, rádiós, televíziós és online médiában megjelenő anyagokat tervezik és valósítják meg, feladatuk továbbá a rögzített műsor vagy élő adás összeállítása, cikkek írása, szerkesztése. Mindezen munkák folyamatában híryananyagokat és riportanyagokat olvasnak át, adásmenetet, forgatókönyvet készítenek, beszámolókat írnak eseményekről, rendezvényekről, interjúkat készítenek, sajtótájékoztatókon vesznek részt. Nem csak nyilvánosság előtti tevékenységekről van szó: operatorként, vágóként vagy szerkesztőként is segíthetik a műsorok előállítását. További feladatok: a kommunikáció- és médiatudomány területéhez illeszkedő kreatív alkotás, a pályázatírás, a kulturális és közéleti újságírás, a lap- és blogszerkesztés, a szervezeti imázs kialakítása, arculatformálás.

Jellemző munkakörök: PR-felelős, médiatanácsadó, szóvivő, közönségkapcsolati felelős, műsorszerkesztő, műsorvezető (televíziós, rádiós), riporter (televíziós, rádiós, sport), tudósító.

2. A 2024-ben működő szakok bemutatásatevékenysége

Ezeket a tevékenységeket a végzettek médiaügynökségnél, kampánycsapatban, írott, elektronikus és online médiában, műsorgyártóknál, reklámcégeknél művészeti, kulturális, közművelődési, önkormányzati és pályázatkezelési területen végzik. A képzés ezenkívül felkészít arra is, hogy a hallgatók tanulmányaikat mesterképzésen folytassák.

Mozgóképkultúra és médiaismeret alapszak

Hallgatóink átfogó ismeretekkel rendelkező mozgóképes szakemberekké válnak, mert tanulmányaik során korszerű gyakorlati szemléletet, illetve a média- és kreatív ipar, a mozgóképtervezés és -művészet terén közvetlenül hasznosuló ismereteket sajátítanak el. Képesek lesznek a kreatív önkifejezésre, ugyanakkor biztos szakmai alapokkal kapcsolódhatnak be stábok, stúdiók, mozgóképalkotó közösségek munkájába.

A képzés tartalma. A szak célja olyan szakemberek képzése, akiknek átfogó elméleti és gyakorlati ismereteik vannak a mozgóképkultúra és -művészet, a média világról. A hallgatók alkalmassá válnak a vizuális nyelv tanulmányozására, illetve a kreatív mozgóképes önkifejezésre. A képzést tanulmányi kirándulások, fesztiválrészvételek és filmklubos rendezvények teszik teljessé. Filmes tantárgyak: a film anatómiája, mozgóképtechnika, vágás, filmhang, kreatív írás, animáció; televíziós tantárgyak: hír- és magazinműsorok készítése, webdesign, produkciós ismeretek; elméleti tárgyak: filmelemzés, egyetemes és magyar filmtörténet.

A gyakorlati órák nagyrészt a „B” épület műhelyeiben, a főépület laborjaiban, az animációs műteremben és a Líceum Televízió stúdiójában zajlanak. Az elméleti órákat a Líceum jól felszerelt nagyvetítőjében és előadótermeiben, valamint a velünk együttműködő egrri filmszínházakban tartjuk. A belső szakmai gyakorlatot az egyetem TV-stúdiójában és műtermeiben, a külső szakmai gyakorlatot együttműködő partnereinknél: film- és televízióstúdiókban, országos médiainstítúciókban, illetve mozgóképes feladatok megoldása során lehet teljesíteni.

Választható specializációk: forgatókönyvíró, vágó, mozgóképalkotó.

Minden jelentkezőt szeretnénk megismerni, ezért a szakra gyakorlati vizsgával lehet bekerülni: a felvételizők a helyben megoldandó gyakorlati feladat mellett bemutatják korábbi munkáikat, és számot adnak tájékozottságukról a film és a média területén.

Elhelyezkedési lehetőségek. A végzett hallgatók elsősorban filmes és médiainstítúcióknál helyezkednek el: film- és televízióstúdiókban, nemzetközi és hazai produkciókban a forgatásokon vagy az utómunkacsapat tagjaként, az online

médiában tervezőként, szerkesztőként. Foglalkoznak továbbá mozgóképes tervezéssel és designnal, de az oktatásban, a könyvkiadásban és kulturális intézményeknél is számítanak rájuk. Az alapfokú diploma lehetőséget ad arra is, hogy a hallgatók tanulmányaikat mesterképzésben folytassák.

Jellemző tevékenységek. Operatőri, rendezői feladatok, műsor- és filmgyártással kapcsolatos munkák, vágás, kép-hang utómunka, filmes és televíziós feladatok, animációs alkotások tervezése, kivitelezése, mozgóképes alkotások megőrzése, terjesztése, digitális tervezés, design.

Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár osztatlan, mester- és rövid ciklusú képzés

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem a hazai pedagógusképzés kiemelkedő intézménye. A tanárképzési szakokon megvalósul az elméleti, a gyakorlati és a szak módszertani képzés egyensúlya.

A képzés célja. A képzés célja a hallgatók felkészítése a médiával, a mozgóképpel és a kommunikációval kapcsolatos tantárgyak tanítására, illetve foglalkozások megtartására a közoktatásban és a felnőttképzésben. A szak ismereteket ad a hagyományos és digitális vizuális világban való tájékozódáshoz, a hallgatók továbbá megtanulhatják, hogy ezeket az ismereteket miként lehet élményszerűen átadni iskolai és iskolán kívüli foglalkozásokon.

A képzés tartalma. Gyakorlati tantárgyak: a film anatómiája, kreatív írás, kommunikációs technikák, televíziós ismeretek, kultúraközi kommunikáció. Elméleti tantárgyak: a média társadalomtörténete, bevezetés a filmelemzésbe, magyar film-történet, médiaetika. Szak módszertani tantárgyak: a médiatanítás módszertana. A tanári felkészítés tantárgyai: gyakorlóiskolai tanítási gyakorlat, külső tanítási gyakorlat. A képzést tanulmányi kirándulások, fesztiválrészvételek és filmklubos rendezvények teszik teljessé.

A szakra gyakorlati vizsgával lehet bekerülni. A gyakorlati vizsgán a jelentkezők bemutatják korábbi munkáikat, illetve számot adnak tájékozottságukról a film és a média területén. A képzés ideje a felvételiző előképzettségétől függően négy, hat vagy tíz félév.

Az elhelyezkedési lehetőségek. Olyan szakpedagógusokat képezünk, akik alkalmasak a mozgóképkultúra és médiaismeret tárgy oktatási feladatainak színvonalas ellátására, kommunikációs kurzusok vezetésére, illetve jártasak a filmkészítés gyakorlati területein.

Jellemző tevékenységek. Tanári feladatok a közoktatásban, munkák az iskolán kívüli oktatásban, tevékenységek a közművelődésben, filmklubok vezetése, kommunikációs tréningek vezetése, filmes és televíziós utómunkák, feladatok a mozgóképes alkotások terjesztésében.

Művészeti instruktorképzés

A 2023 őszén indult művészeti instruktorképzés 4 féléves képzés, amelyre elsősorban a művészetközvetítésben és a művészet képzési terület alapszakjain végzett hallgatókat várunk. A felvételi szóbeli beszélgetésből áll.

A szakon művészetközvetítő szakembereket képezünk, akik műalkotások szakavatott értelmezőjévé válnak, illetve jártasságot szereznek művészeti projektek menedzselésében.

A képzés elméleti és gyakorlati ismereteket nyújt a művészettörténettől, esztétikától a gazdasági, jogi, társadalomtudományi, kommunikációs ismereteken át a művészetszervezői és -közvetítői ismeretekig. Az egri képzés különlegessége, hogy háromféle művészeti területhez – a mozgóképművészethez, a képzőművészethez és zeneművészethez – kapcsolódó közvetítői tudást kínál.

A Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet a szak mozgóképművészeti instruktorképzését gondozza – a hallgatók ezenkívül két specializációt választhatnak, ezek a kiállításszervezői és képzőművészeti instruktorképzés, illetve a koncertszervezői és zenei kurátor specializációk.

A mozgóképművészeti instruktorképzés keretében a hallgatók megismerkednek a filmipar működésével, a mozgóképes alkotások közönséghez való eljuttatásának feladataival. A gazdasági, projektfinanszírozási, menedzseri és kommunikációs ismeretek a mozgóképművészeti instruktorképzést abban segítik, hogy képes legyen átlátni, megtervezni, megszervezni, összefogni, irányítani és lebonyolítani művészeti és kulturális projekteket. A képzés integrált művészeti projektgyakorlattal zárul, amely egy konkrét projekt megvalósítására irányul.

A mozgóképművészeti instruktorképzés végzettségű szakember a kulturális-művészeti élet intézményeiben helyezkedhet el, egyebek között mozikban, film- és televízióstúdiókban, filmterjesztéssel foglalkozó cégeknél, filmfesztiváloknál, művészeti galériákban, múzeumokban és színházaknál.

3. Szakmai együttműködéseink

Hazai együttműködések

- Partnerrendezői voltunk az Egri Klasszikus Filmmaratonnak (Nemzeti Filmintézet – Filmarchívum)
- Együttműködő partnerei vagyunk az Nemzeti Filmintézet filmklubprogramjának
- Közös munkák a Nemzeti Filmarchívummal
- Alexandre Trauner Nemzetközi Filmszemle (ATAFF) – diákok részvétele, diákjaink szerepvállalása a diákzsűriben
- MEDIAWAVE Fesztivál, 2022-ben mozgóképes hallgatóink dolgoztak a zsűriben
- 2022-ben új résztvevőként az Ars Sacra rendezvénysorozat országos programjában filmbemutatóval voltunk jelen
- Állandó egri rendezvényhelyszínünk és partnerünk a Cinema Agria
- Állandó rendezvényhelyszínünk az Uránia Filmszínház és Rendezvényközpont
- Vetítéssorozat a Magyar Filmtudományi Társaság diákzsűri programjában a 2023–2024-es tanévben negyedik alkalommal
- Antenna Hungaria – MKI együttműködés. Az együttműködés formái: szakmai gyakorlat, szakmai kirándulások, ismeretelmélyítő alkalmi programok, gyakorlati diplomamunkák és évközi gyakorlatok támogatása televíziós területen, workshopok, speciális kurzusok képzési programba építése, duális képzés létesítése és indítása televíziós területen, pályakezdő hallgatók elhelyezkedésének segítése, a technikai eszközök megismerése az Antenna Hungaria technikai „garázsában”
- Mozgóképes szakmai napok a SPARKS-ban: ismerkedés a Zsigmond Vilmos alapította Sparks Camera and Lighting Kft. profiljával, filmjeivel, lámpa-, kamera- és grip eszközeivel, a legújabb technológiai fejlesztésekkel
- Együttműködés a Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal: a katasztrófavédelem terén jelentkező feladatok (rendezvények, tűzoltás és műszaki mentési gyakorlatok) mozgóképes bemutatása korszerű technikai eszközökkel; az EKKE hallgatói számára lehetőség biztosítása a katasztrófavédelemmel kapcsolatos ismeretek bővítésére, szakmai tapasztalat megszerzésére

Külföldi együttműködések

- Festival of Analog Experimental Cinema Kinoskop (Belgrád)
- Azyl Nemzetközi Rövidfilmfesztivál, Besztercebánya
- Fimfest Dresden International Short Film Festival
- Visegrad Film Forum (VFF, Pozsony): 2022-ben az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképesei képviselték a magyar mozgóképes képzéseket

Taganrog

A taganrogi kapcsolatunk valaha önálló tanárképző főiskola volt, majd együttműködésünk során az intézmény a rosztovi egyetem részévé vált (elnevezések: Taganrogi Csehov Állami Pedagógiai Főiskola – Таганрогский государственный педагогический институт имени А.П. Чехова [ТГПИ] – Rostov State University of Economics – Chekhov Taganrog State Pedagogical Institute). Mindenben számíthatunk kiváló kollégánkra, Alekszandr Fjodorovra, aki sokáig az intézmény rektorhelyettese volt, és aki a médiapedagógia világszerte elismert szakértője.

Közös munkáink

Tizenkét diák és egy oktató látogatása 2014-ben – angol és orosz nyelvű tanári és diákelőadások, óralátogatások, kulturális programok.

Current state of media education in Russia in the context of global trends (to the 65th anniversary of the Honorary President of the Russian Association for Film and Media Education, Prof. Dr. Alexander Fedorov). Nemzetközi konferencia a médiaműveltségről, Taganrov, 2019. november 6–7. Szíjártó Imre a konferencia szervezőbizottságának tagja.

Folyóiratok közös szerkesztése

International Journal of Media and Information Literacy: <http://ejournal46.com/en/index.html>

Media Education journal: <https://me.cherkasgu.press/>

Varsó

A Stefan Wyszyński Kardinális Egyetem (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – UKSW) Médianevelés és Médianyelv Tanszéke Varsó északnyugati részén található. Piotr Drzewiecki tanszékvezetővel és munkatársai-val évek óta szoros együttműködést folytatunk.

Néhány eredményünk:

Vendégoktató fogadása 2016-tól kezdve

Oktatói utak Varsóba az Erasmus-program támogatásával 2014-től kezdve

Részvétel kutatási és oktatási projektben: Projekt „Uniwersytet 2.0. Innowacyjna edukacja. Efektywne zarządzanie”. Nr POWR 03.05.00-00-00-Z230/17 – Fundusze Europejskie: „Wiedza, Edukacja, Rozwój”, Unia Europejska, Europejski Fundusz Społeczny. „Badania porównawcze komunikacji filmowej – Comparative Film Communication Research”. 2019-2022.

Folyóiratok közös szerkesztése

The Quarterly of Media Sciences / Kwartalnik Nauk o Mediach <http://knm.uksw.edu.pl>

Kultura-Media-Teologia <https://kmt.uksw.edu.pl/>

4. Fejezetek a tevékenységünkben

Ebben a fejezetben a tanárok mutatják be a szakterületük óráinak koncepcióit. Az egyes alfejezetek felvillantják azokat a tevékenységeket, amelyeket a diákjaink egy-egy terület, tantárgycsoport vagy tantárgy keretein belül végeznek. A hangsúly a diákok készségeinek fejlesztésén van, azaz a szakjainkon folyó munka elemeit ismertetjük. Az alábbiak tehát az egyes tantárgyak szerinti féléves-éves bontáson kívül azokat az órai tevékenységeket veszik alapul, amelyek a tanárok és a diákok együtt gondolkodását feltételezik.

Az alfejezetek műfajáról, stílusáról és megközelítésmódjáról: az egyes órákat rendszerint több tanár tartja abban az értelemben, hogy az évfolyamokon több párhuzamos csoport van, és abban az értelemben is, hogy a tanárok az egyes tanévekben váltják egymást. Az itt olvasható szöveg tehát ugyan egy-egy tanár munkája, de mégiscsak a tantárgy vagy tantárgysorozat általános koncepcióját tartalmazza, amelynek megvalósulását – a minden félévben megújuló félévi tematikát – további tényezők alakítják: a csoport érdeklődése, szakmai felkészültsége, az adott tanár saját arculata, tematikai elképzelései, munkamódszere.

Az ismertetőket igyekeztünk úgy megírni, hogy azok a külső szemlélő számára is érdekesek legyenek, azaz sok részletkérdést kihagytunk, megpróbáltuk a munkánk lényeges vonásaira összpontosítani.

Éppen a munkánk szerteágazó jellege miatt nem tudjuk itt valamennyi területet részletesen bemutatni, de az olvasó talán a mozgóképtechnika, a forgatókönyvírással foglalkozó órák, a művelődéstörténeti vagy a filmelemzéses órák részletes ismertetése nélkül is képet kap a képzéseink izgalmas sokszínűségéről.

4.1. A filmanatómia kurzussorozat

Közel egy évtizede alakítottuk ki együtt a tantárgysorozat általános tematikáját, a szakmai ismerethalmazt, az oktatás metodikáját és időbeni felépítését. A tárgy névadója én voltam.

A tantárgy hat szemesztere egymásra épül, többretegű megközelítésben: a technológiai folyamatokat, a képi elbeszélőmód változásait, újdonságait érintő kérdéseket taglalja. A filmtörténetet mint a képi narratívák folyamatos evolúcióját tekinti, és ezzel párhuzamosan a gyakorlati feladatok során kívánja azokat a hallgatók kreatív megoldásaiba beépíteni. A legutolsó szemeszter a korábban elsajátított szakmai ismereteknek és a hallgatók saját, személyes élményanyagának szakdolgozatba, illetve diplomafilmbé való átültetését szorgalmazza.

Fontos célkitűzés, hogy a tanszék talán legfontosabb kurzusa kialakítsa azokat a kompetenciákat, melyek a 21. század elején a szakmában való elhelyezkedés elengedhetetlen feltételei. A szak elvégzéséhez szükséges kompetenciák és képességek megszerzéséhez ez a tantárgysorozat szolgáltatja az alkotások létrehozásához alkalmazott kreatív bázist. Az itt megszerzett ismeretek és az itt készített feladatok teremtik meg az alapfeltételét a képzés végi diplomafilmnek. A kialakítandó és fejlesztendő kompetenciák a fikciós filmek dramaturgiai szerkezetének megismeréséhez, a történet ívének kialakításához, illetve a cselekményszálak egymásra hatásának tapasztalatához kapcsolódnak.

A gyakorlati munka során a filmforgatás stábmunkájának, a stábon belüli funkcióknak és a forgatási rutinnak a megismerése, elsajátítása a feladat. A végső cél pedig az egyéni látásmódon alapuló sajátos, eredeti elbeszélőmód kiérlelése: a képsorokból álló dramaturgiai egész, az önálló mű kialakítása.

A teljes kurzus szerkezete, a hat szemeszteren keresztül egymásra épülő tematikák.

A Filmanatómia I. keretei között az alábbi témaköröket érintjük:

1. Mi a film? A technológiáról általában, a mozgóképi reprodukció feltalálása, elterjedése, a technológiai fejlődés, a 21. század digitális technológiai forradalma, az adathalmazok és kezelésük.
2. A film klasszikus evolúciója, a film átalakulásai.
3. A mesélés öröme, élvezete, a narráció módozatai, az emberi közösségek tapasztalatai, vizuális leképezése.
4. A narrációról: mikor, hol fordul elő.
5. A vizuális történetmesélés fejlődése, szerepe.
6. Az emberi agy felépítése és működése, az asszociációk, az empátia, a szimpátia kialakulása, szerepe a filmkészítésben és a filmbefogadásban.
7. Képek, kompozíciók, plánok, nézőpontok, hatásuk, használatuk.
8. A filmes elbeszélés felfedezései: a folyamat részekre bontása, a vágás, a montázs.
9. A kihagyásos elbeszélés, párhuzamos vágás, új montázstechnikák.
10. Sűrítés, tömörítés, drámai szerkezet
11. Szubjektív látásmód, az eredeti és egyedi vízió és kollektív tudattalan tartalmak összefüggései, szerepe a filmteremtésben és befogadásban.
12. Új technológiák, a CGI, a digitális leképezés következményei és hatásai a filmi elbeszélőmódokra. Kultúra és kommunikációs felületek, vizuális trendek.
13. A mesterséges intelligencia lehetséges használata a mozgóképkészítésben.

A Filmanatómia II. középpontjában álló kérdések: a fikciós filmek szerkezete, a beállítások szervezése, a jelenetek kialakulása, a nagyobb szerkezeti elemek vizsgálata, funkciójuk meghatározása. A félév oktatási céljait így foglalhatjuk össze: a fikciós film mint összetett vizuális folyamat megismerése, működési módjának elemzése, lehetséges módozatai. A beállítások szervezése, jelenetek kialakítása, a nagyobb szerkezeti egységek vizsgálata, funkciójuk meghatározása. A megszerzett ismeretek hasznosítása a saját kreatív munka során. A főbb fejlesztendő kompetenciák: a fikciós film formai összetevőinek felismerése, funkcióinak meghatározása, egymásra épülésük átlátása, az audiovizuális elbeszélőmódok megismerése, szerkezeti összefüggések felismerése, dramaturgiai elemzőképesség, az ismeretek kreatív használata saját munkák elkészítésénél.

Az oktatás tartalma és ütemezése:

1. Hogyan kezdődnek a fikciós filmek?
2. Mit kell tudjon az expozíció?
3. Mely képi, formai eszközök szolgálhatják az előkészítés eredményességét?
4. A különböző expozíciós technikák, megoldások.
5. A megjelenő szereplők, helyzetek elemzése.
6. Mi mozgatja a szereplőket?
7. A kiváltó incidens fogalma, funkciója.
8. Kreatív feladatok az expozíció megalkotására. Saját munkák elemzése.
9. Az expozíció lehetséges alternatívái.
10. Filmtörténeti példák elemzése, hatásvizsgálatuk.
11. A csoportmunka a saját feladatok során. A stáb felépítése.
12. Az elkészült munkák elemzése, javítása.

A Filmanatómia III. feladata a fikciós filmek dramaturgiai szerkezetének megismerése, a történeti ív kialakítása, a cselekményszálak egymásra hatásának tanulmányozása. Az oktatási cél az önálló analitikus gondolkodás kialakítása a filmdramaturgia területén. A fejlesztendő kompetenciák: a fikciós filmek dramaturgiai szerkezetének átlátása, az egyes szerkezeti elemek felismerése, egymásra hatásuk vizsgálatának képessége.

Az oktatás tartalma és ütemezése:

1. A fikciós film idegrendszere, a filmdramaturgia.
2. A fikciós film dramaturgiai alapelemei.
3. Az ismert dramaturgiai elméletek.
4. Az ismert dramaturgiai elméletek alkalmazása a saját kreatív gyakorlatokban.
5. A felvonásszerkezet megjelenése a kortárs művekben.

6. A fordulópontok meghatározása, jelentőségük, alkalmazásuk.
7. Történetvezetés, az alapgondolat megjelenése, megjelenítése.
8. Kik a filmek szereplői? Miért pont ők?
9. A szereplők kialakítása, szerepük, összetettségük.
10. Mitől érdekes egy szereplő?
11. A fikciós filmek konfliktusai.
12. Milyen konfliktusokkal találkozta az életében?
13. A gyakorlat feladatok bemutatása, elemzése, korrekciója.

A Filmanatómia IV.-hez kapcsolódó oktatási cél: a filmművészeti alkotások hatásmechanizmusának mélyebb megértése, a leszűrt következtetések és összefüggések lehetséges alkalmazása a saját kreatív munkában. Az emlékezetes filmek jellegzetességei. Az elismert fikciós filmek hatásmechanizmusainak vizsgálata, kifejezőmódjuk feltárása. A kortárs filmekben fellelhető képi elbeszélőmód innovációinak megismerése, sajátos megjelenési formáinak elemzése. A fejlesztendő kompetenciák: komplex alkotói gondolkodás alkalmazása, a befogadói érzékelés és élménybefogadás mechanizmusának ismerete, a megszerzett ismeretek, összefüggések alkalmazása saját munkák készítése során.

Az oktatás tartalma és ütemezése:

1. Melyek az emlékezetes filmek? Miért éppen azok?
2. Hogyan nézzük a játékfilmeket? Mire emlékezünk, és miért?
3. Hogyan érzékeljük a külvilágot, hogyan érzékeljük a fikciós filmeket? Melyek a legfontosabb különbségek?
4. Mi az empátia, hogyan alakul ki, hogyan alakítható ki? Mitől érzünk együtt valakivel, egy kitalált személyiséggel?
5. Mitől hiteles egy film, egy történet, egy szereplő? Mi a hitelesség titka?
6. Legfontosabb, legérdekesebb, legkülönösebb – mi érdekel?
7. Mi az eredetiség titka?
8. Mit benned az eredeti? Hogyan nyomozhatunk magunk után?
9. Az egyéni preferenciákról és azok gyökereiről.
10. Álmodok, vágyak, a tudattalan világa. Átjárás a tudatos vizuális gondolkodás és a tudattalan feltáratlan területei között.
11. A saját film: a vízió, az előkép, a gondolati mag, az érzékletes benyomások használata a játékfilmes gondolkodás során.
12. A kortárs filmek, televíziós sorozatok új nyelvezete, képi innovációi.
13. Új elbeszélési módok, a tömörítés, szerkesztés új módszerei.

A Filmanatómia V. keretei között az eddigi ismeretek szintetizálása, gyakorlatba való átültetése zajlik, illetve a félév ismereteket tartalmaz a fikciós és dokumentumfilmek gyártásáról. Oktatási cél: a filmek előkészítési, produkciós és utómunka-folyamatainak gyakorlati megvalósítása, elsajátítása, csoportmunka, a stábtagok feladatmegosztásának gyakorlása.

Az oktatás tartalma és ütemezése:

1. A történetek dramaturgiája, a folyamatok felbontása, a döntő momentum: a kiválasztás gesztusa.
2. Jelenet, jelenetsor – szekvencia, a belső ritmus kialakítása, jellegzetességei. Hogyan lélegzik a film? Az egyéni látásmód és egyéni ütemezés.
3. A forgatókönyv szerepe a vízió közvetítésében. Az írott anyag követelményei, nyelvezte.
4. A szereplők, a személyiség, a belső feszültség, a probléma, a motiváció, a lehetséges cél.
5. A történet fejlődése: kiváltó incidens, ellenállás, változások, a végkifejlet.
6. A párbeszédekről: egyénített stílus, tömörített diskurzus, az elhallgatott és a kimondott tartalom.
7. A színészvezetésről: instrukciók, természetes reakciók, személyre szabott javaslatok, a próbafelvétel, a casting.
8. Produkciós ismeretek, a produkciós folyamat, technikai igények.
9. A stáb összeállítása: producer, kreatív munkatársak, asszisztencia, felvétel-vezetés.
10. A vizuális megjelenítés: világítás, kameramozgatás – steady, drón – helyszín, díszlet, berendezés, kellék.
11. Helyszíneresés, lehetséges plánok, mozgások, a jelenetek koreográfiája.
12. A hang: a helyszíni hangmérnök feladatai, mikrofonos, helyszíni keverés, zene playback, zenék, zörejek, a stúdió hangmérnök munkája.
13. Utómunka-feladatok, vágás, hangkeverés, kópia.

A Filmanatómia VI.-ot a diplomafilmek és szakdolgozatok előkészítésének és megvalósításának szenteljük. Ebben a szemeszterben a diplomamunka konzulense és a filmanatómia tárgy tanárai által a prezentáción elfogadott forgatókönyvek, illetve portfóliók kerülnek megvalósításra. Kialakítandó kompetencia: 10-15 perces dokumentum- vagy kisjátékfilm elkészítésének (előkészítésének, megrendezésének, legyártásának és az utómunkálatok elvégzésének) képessége.

Az oktatás tartalma és ütemezése:

1. A filmterv forgatókönyvének prezentálása.
2. Költségvetés készítése.

3. A gyártás ütemtervének elkészítése.
4. Casting- és helyszínfotók bemutatása.
5. Próba felvételek bemutatása.
6. Próba felvételek bemutatása.
- 7-9. A diplomafilm leforgatása.
10. Az első, nyers vágott verzió bemutatása.
- 11-12. A diplomafilm utómunkálatai (vágás, hangosítás, fényelés, feliratozás).
A diplomafilm leadás előtti bemutatása.

A hallgató a teljes folyamat alatt kapcsolatot tart a témavezető tanárával, tájékoztatja a diplomafilm munkálatainak aktuális helyzetéről, szükség esetén egyeztet a projekttel kapcsolatos döntéseket.

Monory-Mész András

4.2. Kreatív írás

A kreatív írás oktatása három, egymástól függetlenül teljesíthető tantárgy keretében történik: a Kreatív írás I. (önkifejezés), a Kreatív írás II. (intézményi kommunikáció) és a Kreatív írás III. (vizualitás és verbalitás) célja a különböző szövegtípusok és műfajok szerkezeti és stiláris megoldásainak a bemutatása annak érdekében, hogy a kurzusok résztvevői képesek legyenek saját szövegeikben alkalmazni a kreatív, egyedi szövegalkotási technikákat. Az órák gyakorlati jellegűek, az elméleti ismeretek elsajátításán túl lehetővé teszik önálló szövegmutatványok létrehozását különböző műfajokban és témakörökben, egyéni vagy kiscsoportos formában.

A kreatív írás tehát nemcsak azoknak ajánlott, akik az elméleti ismereteiket szeretnék az írás módszertana és az egyes műfaji kategóriák viszonylatában bővíteni, hanem azoknak is, akik valamilyen írásbeli műfaj iránt érdeklődnek, hiszen a kurzusok lehetőséget nyújtanak arra is, hogy egy adott feladattípusban tapasztalatot szerezzenek.

A Kreatív írás I. a szépirodalmi szövegtípusok, valamint a szubjektív véleményformálást igénylő sajtó- és médiaműfajok létrehozásában való jártasság megszerzését teszi lehetővé. A szemeszter kezdetén az elméleti kérdéseket járjuk körbe: a kreatív írás fogalma; íróiskolák, stílusgyakorlatok, írástanítás Magyarországon régen és ma. Ezt követően az órák a műfaji kategóriák ismertetését és gyakorlati alkalmazását, a példák alapján saját szövegvariánsok létrehozását, az önálló szövegmutatványok közös megvitatását foglalják magukba. A kortárs magyar irodalom egyes beszédmódjainak és jellegzetes szövegtípusainak tematizálását követően (beszédmódok és szövegalkotási technikák a kortárs magyar prózában és a kor-

társ magyar lírában; kortárs magyar dráma) a képregény és a forgatókönyv narrációs technikájának, műfaji variánsainak megismerésére nyílik lehetőség. A kurzus során kitekintünk a populáris irodalom stílárís és műfaji lehetőségeire, a reklám-szövegírás retorikai kontextusaira. Rákérdezünk arra, milyen formában, milyen mértékben, milyen szituációban válhat a sportújságírás részévé a szubjektivitás, illetve hogy a blog- és vlogszerkesztés technikája milyen módon és mértékben különbözik a naplóírás klasszikus megoldásaitól.

Az önálló szövegmutatványok között a hétköznapi műfajoktól (önéletrajz, napló, levél) kezdve az esszén át az irodalmi műfajok variációi (vers, novella, dialógus, regényrészlet, tárca), valamint egyes sajtó- és médiaműfajok (tudósítás, blog, publicisztika) szerepelnek.

A Kreatív írás II. tantárgy célja, hogy bemutassa a kreatív írásstratégiák alkalmazási lehetőségeit az intézményi és céges kommunikációban (pl. küldetésnyilatkozat, cégismertető, reklámlevél, meghívó, sajtóközlemény, pályázat), valamint az egyéni érvényesülés írásbeli műfajaiban (kreatív önéletrajz, motivációs levél, portfólió, pályázat). A tantárgy keretében az önkormányzati kommunikáció írásbeli és előadásra szánt szöveges alkotásainak kreatív vonatkozásai is szóba kerülnek (pályázatok, beszédek, kiállításmegnyitó beszédek, avatóbeszédek stb.).

A hallgatók a szemeszter során nemcsak elméletben ismerkednek a kreatív írás alkalmazott technikáival, hanem elkészítik a szövegeket a megadott szempontok szerint, így képet kapnak arról, hogy egy adott cég, intézmény, önkormányzat arculatához hogyan, mennyiben képes hozzájárulni a kreatív szerző. A szemeszter az elméleti ismeretek megszerzésével kezdődik, majd a gyakorlati kérdésselvetések kerülnek előtérbe, mint például az önérvényesítés írásbeli műfajai és a szubjektivitás hivatalos dokumentumokban való megjelenési módja. A kurzus gyakorlatai feladatai érintik a közösség és a stílus, a csoportidentitás jegyeit és ezek írásbeli kommunikációban való érvényesítésének kérdését; a stílusok és műfajok hivatali/önkormányzati kommunikációban való létjogosultságát, a kreatív intézményi szöveggalkotás tartalmi kritériumait és etikáját.

A szemeszter során a céges kommunikáció stílusbeli és műfaji formái, az arculat, a célközönség, a szókincs és a kifejezőmód problematikája; valamint a közéleti tartalom lehetséges nyelvi és vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazási formája is előkerül. Az önálló szövegmutatványok az intézménynek megfelelő üzenet, tartalom és nyelvi kifejezőeszközök alkalmazásával valósulnak meg.

A Kreatív írás III. bemutatja a kreatív írásstratégiák alkalmazási lehetőségeit a vizuális művészeti kommunikációban, valamint a mozgóképművészetrel kapcsolatban álló szakmákban. A tantárgy keretében a különböző vizuális és audiovizuális műfajokban alkalmazott szövegek megalkotásának módjait sajátítják el a hallgatók. A szemeszter során nemcsak elméletben ismerkednek meg a kreatív írás

alkalmazott technikáival, hanem elkészítik a szövegeket a megadott szempontok szerint, így képet kapnak arról, hogy egy mozgóképes alkotás létrejöttéhez hogyan, mennyiben képes hozzájárulni a kreatív író.

Az alkalmazott kreatív írás terminológiai keretei mellett a narrativitás, a verbalitás és a vizualitás alapfogalmaival és alapvető megvalósulási formáival ismerkednek meg a hallgatók, különös tekintettel a verbalitás és vizualitás együttes jelenlétét, komplementer viszonyát kiaknázó műfajokra. Kiemelt témaként jelenik meg a képregény; a film és storyboard; a dialógusfejlesztés; a némafilm és a szöveg „hiánya”, „helye” mint retorikai alakzat. A kurzus érinti az animációs film vizuális és verbális dimenzióit; a videóklip és a (film-, könyv-) trailer műfaját. Ugyancsak lehetőség nyílik az adaptáció technikai megoldásainak vizsgálatára, valamint a reklámfilm, a szlogen és a brand narratív és képi lehetőségeinek elemzésére is.

Mizser Attila

4.3. Kommunikációs gyakorlatok

A képzés során az elméleti tudás elsajátítása mellett nagy hangsúlyt fektetünk a kommunikációs készségek fejlesztésére. A társas érintkezés kommunikatív funkcióinak, elemzésének és alkalmazási módszereinek megismerése elengedhetetlen ahhoz, hogy hallgatóink tanulmányaik végeztével megfelelő kommunikációs kompetenciákkal, elméleti és gyakorlati tudással rendelkezzenek.

A kommunikációs készségfejlesztést elősegítő tárgyak a Kommunikáció a gyakorlatban és A hatékony kommunikáció, de idesorolhatjuk a Prezentációs technikák tárgyat is.

A képzés első félévében szerepel a Kommunikáció a gyakorlatban tárgy. A tantárgy célja a hallgatók kommunikációs ismereteinek bővítése, készségeik fejlesztése, az értés és megértetés, az elfogadás és elfogadtatás, az együttműködés javítása, az önbizalom növelése és a szorongás csökkentése a kommunikációs helyzetek során. Bemutatja a kommunikációt mint eszközt, a társas érintkezés kommunikatív funkcióinak, elemzésének és alkalmazásának módszereit. Ismerteti a társas viselkedést és formáit, jellegzetességeit. Tárgyalja a verbális, nonverbális és paranyelvi kommunikáció elemeit, azok alkalmazását. Taglalja a kommunikáció viszony-szintjét meghatározó metakommunikációt.

A kurzus során elsősorban a közvetlen emberi kommunikáció, másként fogalmazva a személyközi kommunikációs helyzetek, azok sajátosságai, működésének dinamikája, illetve esetleges zavarai és azok megoldása kerül a középpontba.

Az órák gyakorlati jellegűek, az elméletben elsajátított tudást az órán megoldandó csoportos vagy egyéni gyakorlati feladatokkal mélyíthetik el a hallgatók. A

csoport tagjai a létszám, illetve a hallgatók motiváltságának függvényében kapnak gyakorlati feladatokat. Az első felsőoktatásban töltött szemeszter idején járunk, tehát a legfontosabb feladat az ismerkedés, a feszültségek feloldása, a csoportkohézió elősegítése. Első feladatként a hallgatók egy bemutatkozó „beszédet” tartanak, amelyben a szokásos alapadatokon kívül beszélhetnek hobbijukról, céljaikról, családjukról. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez a feladat beváltja a hozzá fűzött reményeket: oldódik a kezdeti feszültség, a hallgatók érdeklődéssel fordulnak egymás felé, közelebb kerülnek egymáshoz. Mindez köszönhető annak, hogy fény derül sok közös hobbira, illetve közös ismeretségekre. Ezt követően egy átfogó elméleti rész következik, amely tisztázza a kommunikációs alapfogalmakat, elméleteket, modelleket. Megismerkednek a kommunikáció eszközrendszerével, annak használatával, valamint megismerik a nonverbális és a metakommunikáció sajátosságait. A félév további részét a kommunikációs helyzetgyakorlatok és a csoportos tréninggyakorlatok teszik ki.

A hatékony kommunikáció tárgy tematikájában és célkitűzéseiben hasonló. A tantárgy célja elsősorban a hatékony kommunikációs technikák, eljárások megismerése, elsajátítása és ezek tudatos használata, a nyilvános beszéd szituációjának gyakorlása. A hangsúly tehát a nyilvános kommunikációra kerül. A hallgatók megismerkednek a nyilvános szereplés szabályaival, a szónoki beszéd jellemzőivel, szerkezeti felépítésével. Továbbá a vita jellemzői, a vitatípusok, az érvek típusai, valamint az érvelés eszközei és beszédhelyzetei is az elméleti anyag részét képezik. A szemeszter második része gyakorlatorientált. A tárgy teljesítésének feltétele egy szabadon választott témájú közéleti vagy kulturális esemény bemutatása. A gyakorlat célja a nyilvános beszéd szituációjának gyakorlása. Maga a szituáció egy képzeletbeli sajtótájékoztató, ahol a kurzus hallgatói testesítik meg a sajtó képviselőit.

Az órákon a hallgatók belehelyezkednek a képzeletbeli szituációban rájuk osztott szerepbe az előadó és a „sajtó” oldaláról, részt vesznek a feladat megoldásában. A valódi sajtótájékoztatókhoz hasonlóan előadás után handoutot kapnak, illetve kérdéseket tehetnek fel.

A Prezentációs technikák tárgy célja hogy a hallgatók előre megtervezett kommunikátum tudatos és kézben tartott vizuális prezentálására legyenek képesek. A foglalkozások során a hallgatók vizuálisan kódolt üzenetek formába öntését kísérik meg. A szemeszter során elsajátítják a prezentációkészítés szabályait. Az órák elméleti anyagát képezi a prezentáció technikai alapfogalmai. Megismerkednek a prezentáció felhasználásának színtereivel, a prezentációs eszközökkel. Lépésről lépésre elsajátítják a prezentációkészítés folyamatának pontjait, vagyis a felkészülés és a tervezés fázisait. Szert tesznek kompozíciós ismeretekre, megtanulják a színlelmélet alapjait. A sort az információátadás tudatossá tétele zárja. A prezentációk

formai követelményeinek elsajátítása és a hatásos előadásmód megtanulása, begyakorlása a cél, illetve egy olyan nyilvános kommunikációs helyzet megtapasztalása, amelyben a nyilvános előadás, beszéd prezentáció bemutatásával kombinálva történik. Ennek modellezésére a kurzus zárásaként a hallgatók bemutatják az általuk készített szabadon választott témájú prezentációt. A hallgatók az érdeklődési körüknek megfelelően választhatnak témát, ezért abban otthonosan mozognak, a nehezebb feladat az előadás kivitelezésében rejlik.

Madarász Judit

4.4. A filmtörténet oktatása

Az egyetemes és a magyar filmtörténeti stúdiumok a kezdetektől fogva jelen vannak az egri mozgóképes képzés mintatantervében. A kronológiai elv alapján egymásra épülő tanegységek alapvető célkitűzése a hallgatók elméleti és történeti ismereteinek bővítése és rendszerezése, a különböző tudásfeldolgozó, tudásteremtő és tudásközvetítő készségek fejlesztése, a kreatív alkotómunka előmozdítása. Az egyetemes és a magyar filmtörténet különböző korszakaiból származó esettanulmányok lehetőséget teremtenek a tradíció és a modernitás viszonyának feltárására, a lokális és a nemzetközi tendenciák összekapcsolódásának vizsgálatára. Az egyes alkotások alaposabb tanulmányozása és elemzése különböző szempontok alapján történik (műfaj; stílus; alkotói életmű; politikai, társadalmi, gazdasági, kulturális környezet), mindez hozzájárul a mozgóképelemzési módszerek és stratégiák (narratív, formai, kontextuális elemzés) megismeréséhez és alkalmazásuk fejlesztéséhez, legyen szó közös szóbeli megbeszélésről, egyéni írásbeli mikroelemzések elkészítéséről vagy az egyéni filmes élmények szakirodalmi állításokkal való öszszevetéséről.

Valamennyi korszakhoz előadás és szeminárium tartozik, ezek aránya eltérő az egyes képzési formákban. Az előadások a történeti összefüggéseket vázolják fel, ezek vizsgával zárulnak, a gyakorlati jegyes szemináriumokon pedig filmelemzéseket végzünk.

A három egyetemes filmtörténeti óra a klasszikus korszakot (a kezdetektől az 1950-es évekig), a modernista korszakot (1960-as, 1970-es évek), valamint a posztmodern és posztklasszikus korszakot (1980-as évektől napjainkig) állítja a középpontba. A klasszikus korszak tanulmányozásakor olyan filmtörténeti tendenciák és irányzatok vizsgálata történik, mint például a klasszikus hollywoodi film, a német expresszionizmus, a szovjet montázsiskola, a francia lírai realizmus vagy az olasz neorealizmus. A részletesen feldolgozott művek közé tartoznak Charlie Chaplin, Buster Keaton, Robert Flaherty, Dziga Vertov, Friedrich Wilhelm Murnau, Tod

Browning, Marcel Carné, Roberto Rossellini, John Huston és Orson Welles alkotásai. A modernista korszak megismerése leginkább a szerzői film egyes irányzatain és alkotóin keresztül valósul meg. Az elemzések bővebben kitérnek többek között a *Szédülés*, a *Psycho*, a *Négyszáz csapás*, a *Kifulladásig*, a *Szerelmem*, *Hirosima*, a *Persona*, a *Nagyítás*, a *Magánbeszélgetés*, a *Hamu és gyémánt*, a *Szigorúan ellenőrzött vonatok*, az *Iván gyermekkor* és az *Andrej Rubljev* című alkotásokra. A harmadik egyetemes filmtörténeti kurzus a posztmodern és posztklasszikus időszak bizonyos szerzőire, stílusirányzataira és műfaji jellegzetességeire koncentrálnak, különösen Quentin Tarantino, Joel és Ethan Coen, Matt Reeves, Christopher Nolan, Peter Greenaway, Wes Anderson, Thomas Vinterberg és Cristian Mungiu alkotásaira.

A magyar filmtörténet kezdetektől napjainkig való tanulmányozása ugyancsak előadásokon és szemináriumi alkalmakon valósul meg. Míg az előadások az általánosabb tendenciákat és jelenségeket állítják a középpontba (történeti és kulturális kontextus, irányzatok, stílustörekvések, alkotói életművek), addig a szemináriumok egy-egy alkotás mélyebb elemzésére nyújtanak lehetőséget – a tapasztalatok szerint egy-egy félévben hat-hat mű megtekintésére és alapos vizsgálatára van lehetőségünk. A Magyar filmtörténet I. tanegységek a kezdetektől az 1960-as évek végéig tartó korszakkal foglalkoznak: a magyar némafilm, a korai magyar hangosfilm és az 1945 utáni filmtörténeti szakaszok (koalíciós időszak, szocialista realizmus, átmeneti korszak, magyar modernizmus) meghatározó szerepet kapnak a kurzusokon. Az elemzett mozgóképeket Korda Sándor, Székely István, Hamza D. Ákos, Kalmár László, Szóts István, Radványi Géza, Gertler Viktor, Fábri Zoltán, Máriássy Félix, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Gaál István, Kósa Ferenc, Fábri Zoltán és mások alkotásai közül választjuk ki. Az 1970-es és 1980-as évek magyar filmjével foglalkozó előadás-sorozat főbb témakörei közé tartozik Jancsó Miklós pályaképe, Szabó István pályaképe, Makk Károly pályaképe, Bacsó Péter pályaképe, a Budapesti iskola, a kísérleti film, Mészáros Márta pályaképe, az új érzékenység filmjei, Jeles András pályaképe, Gothár Péter pályaképe, Tarr Béla pályaképe, Bódy Gábor pályaképe és a korabeli közönségfilm. A szeminárium esettanulmányai egyebek között az alábbi alkotásokat érintik: *Magasiskola*, *Szerelmesfilm*, *Szindbád*, *Szerelmem*, *Fotográfia*, *Holnap lesz fácán*, *Bástyasétány hetvennégy*, *Cséplő Gyuri*, *A kis Valentino*, *Bizalom*, *Megáll az idő*, *Eszkimó asszony fázik*, *Napló gyermekeimnek*, *Az én XX. századom*. Az 1990 utáni magyar filmet tárgyaló előadásokon a rendszerváltás utáni magyar film irányzatai, stílustörekvései és jelentősebb alkotói állnak a középpontban. A tantárgy fő célja a kortárs magyar film területén való tájékozódás elősegítése. Az előadások témakörei: a magyar és a kelet-európai film az 1980-as évek végén és az 1990-es évek elején, a filmtörvények a kelet-közép-európai országokban, a magyar film intézményrendszere 1990-től 2010-ig, a magyar film intézményrendszere 2010-től napjainkig, az elsőfilmesek

helyzete a kelet-közép-európai országokban; irányzatok, beszédmodok, iskolák: a dokumentarista játékfilm, a kisrealizmus, a groteszk és az abszurd, a metafizika, a minimalizmus, az újklasszicizmus, illetve az akadémizmus, a film és az irodalom kapcsolata, a múltfilmek, szerzői elemek a műfajfilmben, a midcult, a közönségfilm, a függetlenek. A szeminárium tematikája az 1990 utáni művekből áll össze, ugyanakkor az adott kurzusok rendszeresen összekapcsolódnak olyan közönségtalálkozókkal kiegészülő filmklubprojektekkel, mint a Magyar Filmtudományi Társaság által az Európai Egyetemi Filmdíj mintájára életre hívott Magyar Egyetemi Filmdíj vagy a Nemzeti Filmintézet vetítéssorozata.

Szijártó Imre – Záhonyi-Ábel Márk

4.5. Gyakorlatok a film hangjával

A munkámban a legfontosabbnak azt tartom, hogy a kurzusaimmal segítsen a hallgatók feladatai, filmetűdjei hangsúlyjának megalkotását, mindezzel illeszkedjek a kollégáim mozgóképes tárgyaihoz. Célom továbbá, hogy olyan rálátást és kézzelfogható gyakorlati tudást adjak a számukra, melyet hasznosítani tudnak az egyetemi évek után.

Amikor a kurzusaim tematikáján dolgoztam, egy történet jutott eszembe: a legendák szerint egy alkalommal megkérdezték a 19–20. század fordulóján alkotó híres francia zeneszerzőt, Claude Debussyt arról, hogy hogyan komponál. Ő ezt felelte: „Veszem az összes hangot, kiválogatom belőle azokat, amelyekre szükségem van, a többit szélnek eresztem.” Úgy éreztem, hogy a rendkívül sok mindenből, amit szívesen tanítanék, és fontosnak érzek, meg kell próbálnom a legfontosabbakra összpontosítani. Így alapvetően három pillérré támaszkodom a tanítás során.

A mindennapi életben körülöttünk hangzó zenék nagyon nagy része könnyűzene, szórakoztató zene. Ezzel a hallgatók nap mint nap találkoznak. Ezért fontosnak tartom, hogy kurzusaimon (Kreatív filmhang I., II., Zene- és hangtervezési gyakorlatok I., II.) közelebb kerüljenek a klasszikus zenéhez, és megismerkedjenek a 20. és a 21. század komolyzenéjével. Külön hasznosnak tartom, ha olyan irányzatokkal is foglalkoznak, mint a konkrét zene vagy az elektronikus zene.

Olyan feladatokat dolgoztam ki, amelyek segítségével zenetörténeti áttekintést kapnak, miközben például zenei rejtvényeket oldanak meg. Néhány példát idézek fel. Zenei rejtvény: tíz mondatban írom körül tíz zeneszerző egy-egy kompozícióját, amelyeket internet segítségével kell megtalálniuk a hallgatóknak. Az így megismert zeneművekből később kíséretként használunk fel részleteket. Az általam adott, különböző klasszikus zenei anyagokból zenei kollázsokat készítenek, ez egy

zenei puzzle: egy általam részekre vágott Mozart-zenemű-részletet kell a hallgatóknak számítógépes zenei program segítségével újra eredeti formájában összeállítani. Ehhez persze hozzátartozik az is, hogy megismerkedjenek olyan alapvető számítógépes zenei programokkal (hangátalakítók, hangtervezők, illetve soksávós hangszerkesztők), amelyek segítségével ezeket létre tudják hozni.

Természetesen a zenetörténet megismerésével együtt a filmzene története és a filmes alkotók kreatív megoldásai is részét képezik a kurzus anyagának, általában az általam és a hallgatók által hozott filmjelenetek hangsávjának elemzésével.

Második pilléreként a kreatív zenei gyakorlatok fontosságát szeretném hangsúlyozni. Ezek egyfajta „zenei társasjátékok”, amelyeket édesapám, Sárosi László fejlesztett ki a 70-es évektől, és amelyek 1999-ben a Jelenkor Kiadónál jelentek meg *Kreatív zenei gyakorlatok* címmel. A gyakorlatok, melyekben ének- és beszédhangunkat, testünk hangjait (taps, csettintés, dobantás stb.) és egyszerű ütőhangszereket, hangkeltő eszközöket használunk, mindenkitől részvételt kívánnak. A zenei játékok során – ami egyfajta irányított, közös, zenés improvizáció – a hallgatók megismerkednek különböző zenei folyamatokkal, zenei struktúrákkal, amelyek segítségükre lehetnek nemcsak zenei, de mozgóképes anyagok felépítéséhez, megalkotásához is. A gyakorlatok a zenei készségek mellett olyan kompetenciákat fejlesztenek, mint az egymásra figyelés, koncentráció, memória, az újdonságra való nyitottság vagy saját magunk mélyebb megismerése. A legjobban sikerült közös zenei játékokat hangfelvevővel rögzítjük, és az így létrejött rövid zenei alkotásokat a hallgatók felhasználhatják filmetűdjeik hangvilágaként.

A harmadik és egyben a legfontosabb elem a hallgatók tanszéken készülő mozgóképes alkotásainak hangsávjával végzett munka. Természetesen ez összefügg az előbb említettekkel, hiszen mélyebb rálátással a klasszikus és kortárs komolyzenére, illetve saját élménnyel gazdagodva a kreatív zenei gyakorlatok által sokkal több lehetőség lesz a hallgatók kezében munkáik hangjának megalkotásához. A hangsáv megalkotása egy rövid, pár perces alkotásnál is rendkívül összetett feladat, melynek részleteivel – a hangrögzítés megfelelő kivitelezése, kísérőzenék használata, saját hangvilág létrehozása, hangkeverés, utómunkák – ugyancsak foglalkozunk.

Ahogy korábban említettem, olyan zenei irányzatok, mint a 20. század közepén kialakult konkrét zene, melyben akusztikusan rögzített hangokkal hozunk létre hanganyagokat, szerintem rendkívül fontosak a hallgatók számára. Az olyan feladatokkal, mint például a saját maguk által gyűjtött hangokból álló rövid zenei anyagok létrehozása, már-már a zeneszerzés alapjait tanulják meg, így saját maguk hozhatnak létre hangvilágot saját filmetűdjeikhez.

Sárosi Bárok

4.6. Vágásgyakorlatok

A vágás oktatásának koncepciója két elképzelésen alapszik. Egyrészt technikai megközelítésről van szó, mely szerint az utómunka során használt eszközök értő és kreatív használatának fejlesztése mellett az utómunka-folyamat technikai kérdéseinek átlátása a legfontosabb szempont. Másrészt célunk a kreatív vágói gondolkodás fejlesztése, amihez a filmről való gondolkodás eredményeit használjuk fel.

A vágásoktatás koncepcióját időben és a tanterv szerkezetének megfelelően érdemes kettéválasztani a specializációt megelőző, azaz minden hallgató számára kötelező, illetve a specializáció tanrendjén belüli oktatásra.

A vágásgyakorlatok ismertetését indokolt a kötelező órákkal kezdeni: a második félévben az egész évfolyamnak szóló órán a vágói gondolkodást terjesztjük ki a filmkészítés összes alkotói fázisára. A fő elv, hogy a vágás nem a vágószobában kezdődik, hanem az alkotóknak már a film írásakor, a forgatás előkészítésekor érvényesíteniük kell egyfajta vágói gondolkodást. Egy jelenet indulása, íve, a jelenetnek a következőhöz való kapcsolódása, egy nagyobb léptékű dramaturgiai hullám kialakítása. Mindezek a vágószobában véglegesedő rajzolatok, de a hozzájuk kapcsolódó kérdéseket már a kezdeti alkotói fázisokban fel kell tennünk. A filmnyelv lényege és hitem szerint a vágói gondolkodás alapja a percepció plánozással történő irányítása, a képtartalmak belső ritmusa, az információadagolás és atmoszférateremtés lehetőségei, illetve végső soron ezek együttes dramatizált koreográfiája.

A tárgy keretei között a hallgatók megismerkednek az alapvető vágói módszerekkel, szabályokkal, így alapozzák meg a tudatos jelenetépítést. Az egyik korai gyakorlati feladat egy osztott képernyős jelenet visszaalakítása klasszikusan vágott jelenetté: az eredeti jelenetben a két szereplő konfliktusát egymás mellett futó képsorral, osztott képernyőn láthatjuk, így lényegében a néző szeme vág. A feladatban a hallgató dolga felépíteni egy struktúrát, eldönteni, mely pillanatban mely képet vágja be. A készült munkákban megvizsgáljuk, hogyan alakult a két szereplő ábrázolása, ki lett a hangsúlyosabb, miként változott a viszonyuk, illetve hogyan változhat egy szereplő nézői megítélése. Egy másik feladat a hangvilág építése állóképekre: az atmoszférateremtés mellett fontos cél, hogy a dramatizált hang a képpel együtt elmeséljen egy miniatűr történetet.

A specializáció tárgyaiban sokkal hangsúlyosabbá válik a technikai tudás fejlesztése (Képutómunka I.-II.), a kifejezetten vágói működés megismerése. A nagyfilmes utómunka folyamatainak megismertetése a Mozgóképtechnika III.-IV. keretei között zajlik. A mozgóképtechnikai ismeretek elmélyítése mellett programhasználatot tanulnak a hallgatók, lehetőségük van a profi filmes környezetben legelterjedtebb Avid Media Composer megismerésére és használatára. Emellett a

leggyakoribb utómunkaprogramokkal is találkozhatnak: a főbb Adobe-termékekkel és az otthoni használatra ingyenes DaVinci Resolve-val. A fényelési alapokon túl a Photoshop és az After Effects segítségével megtanulják a különböző motion design elemek létrehozását vagy más kreatív digitális effektek elkészítését.

A technikai tudásbővítéssel párhuzamosan a Vágás I.-II. specializációs tárgyak keretei között továbbra is lényeges a dramaturgiai és filmnyelvi érzék fejlesztése, a kreatív vágói működés megalapozása. A kurzusok célja, hogy a diákok képesek legyenek a tudatos jelenetvizsgálatra, ismerjék fel a jelenetek vágói tanulságait, és ezeket hasznosítsák saját munkájuk során. További oktatási cél, hogy érzékeljék az alkotói tudatosságot vagy intuíciót, az eredményeket és hibákat, illetve a szabályost és a kivételt. A hallgatóknak ismerniük kell a narratív struktúrákat, egy jelenet célokhoz illeszkedő hangolását.

A módszer célja, hogy a hallgató alkotói munkájában tudatos alapokból táplálkozva intuitív döntésekig jusson el. A tudatos alapot kívánjuk közösen kialakítani, majd bővíteni. Ez jelenetelemzésekkel, filmelméleti és gyakorlati feladatokkal történik, amelyek a hallgatók szemléletének tágítására irányulnak. Ezek a feladatok elsősorban jelenetvágások kapott anyagból: klasszikus jelenettől kezdve stock és archív anyagok asszociatív montázsépítésén át akár egy akciójelenet megvágásáig. Gyakorlatban használható vágói technikákat tanítunk a nyersanyagok rendszerezésével, a tudatos projektépítéssel és a musztereléssel kapcsolatban, utóbbihoz fontos elemként társítjuk a színészi játék megítélésének képességét.

Fontos a kurzuson megszerzett ismeretek és szemlélet integrálása a diákok saját alkotói munkáiba, ezért szorosan együttműködünk a Filmanatómia tantárgysorozat tantárgyaival. Rendszeres konzultációkon elsősorban vágói szempontból elemezzük a hozott munkák változatait, lehetőséget teremtve a további fejlesztésre. Az órák idejének egy része vágóműhely formában zajlik, hogy a hallgatók a munkáikat a helyszínen átvághassák.

A vágás oktatása során lehetőséget teremtünk a vágó és rendező együttműködése érzékeny dinamikájának megismerésére, kipróbálására. Ezzel alapozzuk meg a hallgatók stábszerű együttműködését, amit majd a diplomamunkájuk elkészítése során hasznosíthatnak.

A legfontosabb célunk tehát, hogy a hallgatók megfelelő technikai és filmnyelvi tudás elsajátításával értő utómunka-szereplővé válhassanak akár vágóasszisztensi, akár vágói, akár utómunka-supervizori szerepben.

Balogh Máté

4.7. Operatőri gyakorlatok

A mai világban a kép erőteljesebben van jelen, mint az emberiség története során bármikor. Képek cunamiszerű áradatának vagyunk kitéve a különböző médiumokon keresztül. Képeken keresztül vagy képekkel társítva kapjuk meg az információkat a világunkról.

De kik azok, akik ezt a rengeteg képmennyiséget készítik? *És mi a helyzet a képek minőségével?*

A 21. században a digitális kamerák alkotta képek mennyiségének növekedése összefügg a képkészítési technológia egyszerűsödésével, az eszközhasználat demokratizálódásával. A 19–20. században a mechanikus képkészítés technikai feltételei egyfajta szűrőt jelentettek, a képkészítők szűkebb kört alkottak. Ők voltak a fotográfusok, az operatőrök. Különösen az utóbbiakra igaz, hogy évekig kellett technikai és esztétikai tanulmányokat folytatniuk, hogy eljussanak az akkoriban kiváltságos operatőri szerepkörbe. Az ezredforduló óta, az információs társadalom, a digitális világrend kialakulásával változott a helyzet. A technológia egyszerűsödése, demokratizálódása mindenből potenciális képalkotót csinált.

Ma telefonnal is lehet képeket készíteni, és telefonja mindenkinek van. A lehetőséggel élve szinte mindenki készít képeket, nem csak a fotográfusok vagy a hivatásos operatőrök. Ebben az új világban az operatőrök szerepe és értéke új jelentést kap: képkészítő az, aki tudatosan, a képek (mozgóképek) nyelvének ismeretével minőségi képek (mozgóképek) alkotására képes. Ez azt is jelenti, hogy az operatőri mesterség alapját nem föltétlenül a technológiák ismerete jelenti, hanem valamiféle minőségi szemlélet.

28. kép Borbás István

Forrás: Magyar Elemér

Mindezek a változások azt a kérdést vetik fel, hogy napjainkban miként kell oktatni az operatőri mesterséget. A képzés egyik oldala művészeti jellegű, érzékenység, ihlet, stílusérzék kell hozzá, ahogy más művészeti ágakhoz, de van egy technikai oldal is, amelyhez gyakorlati érzék, alázatos hozzáállás, a technológiák ismerete szükséges. Ez a két szempont teljesen más hozzáállást és módszereket követel az oktatásban, és jelenleg ez a képzés legnagyobb kihívása.

Amikor megterveztük az operatőri mesterség tanítását az egyetemünkön, ennek a két aspektusnak az összehangolását tartottuk szem előtt. Az ismeretek nagyon széles terjedelmét szeretnénk megosztani, hiszen a szak jellegéből adódóan a hallgatóink a szakma valamennyi létező területén elhelyezkedhetnek: lehetnek helyi tévétársaságok munkatársai, online portálok tartalomkészítői, és sokan lesznek olyanok, akik MA-képzésben folytatják tanulmányaikat, és a szakma legmagasabb szintjeit veszik célba.

A technológia folyamatosan, szinte napról napra változik, és természetes, hogy az újdonságokat tudni kell használni és követni. Amióta a digitális forradalom átalakította az audiovizuális környezetet, a kamerák évente vagy szinte havonta fejlődnek. Velük együtt változnak a formátumok és a hordozók is, a képek utólagos alakítása pedig odáig jutott, hogy egy képnek gyakorlatilag minden elemét (vagy pontját) meg lehet változtatni, ki lehet cserélni. És hogy még bonyolultabb legyen a képlet, megérkezett a mesterséges intelligencia, amelynek lehetőségeivel csak most kezdünk ismerkedni.

Igyekszünk lépést tartani a rohanó technológiával, de ez nem mindig lehetséges az adott órakeretek között. Ezért egészítjük ki a tanítást műhelymunkával, külső cégek látogatásával, ezért biztosítjuk hallgatóinknak a friss technológiákkal való ismerkedést. Az egyetemünkön a hallgatók rendelkezésére áll egy jól felszerelt TV-stúdió és egy díszlettel, berendezéssel, kamera- és lámpaparkkal ellátott filmstúdió. Ezek a stúdiók jó körülményeket teremtenek a mozgóképzés, a televíziós műsorkészítés elsajátítására. Képzésünkben a hallgatók heti rendszerességgel gyakorolnak szaktanárok segítségével, és ez a folyamat a harmadik év végére biztosítja a szükséges alaptudást a munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez, de szakmai önbizalmat is ad a folytatáshoz, a továbbtanuláshoz.

A mozgóképzés szakma technikai értelemben versenyt fut az idővel, más tekintetben viszont „megállt az idő”: a jó kép szabályai nem változnak, vagy ha változnak is valamennyit, közel sem olyan ütemben, mint az őket előállító technológiák. Ezért látjuk elengedhetetlenül hasznosnak, hogy az oktatásban visszatérjünk az egyetemes és a magyar vizuális kultúra kezdetéhez, és onnan építkezzünk tovább a modern időkig.

A képzés oktatását szemléletalkotó folyamatként fogjuk fel, amely klasszikus alapokra és széles kultúrtörténeti háttérre épít. A hallgatók több szemeszteren

keresztül sajátítják el ezen ismereteket, hiszen a szemlélet nem egyszerűen megszerezhető tudásanyag, sokkal inkább folyamatba rendeződő gyakorlatok eredménye. A szemlélet, a látásmód képessége vezet el a tudatos képalkotáshoz. Ez lehet az alapja annak, hogy egy szakember biztonsággal tudjon dolgozni a szakma bármely területén.

Az operatőri oktatásnak két fontos szempontot kell tudatosítania a hallgatókban. Az egyik a fény, a másik a tér meghatározó szerepe az emberi jelenség mozgóképen történő ábrázolásában. A bennünket körülölelő tér lehetőségeihez a hétköznapokban tudattalanul alkalmazkodunk, ám egy képalkotó ember nem hagyhatja figyelmen kívül a tér jelentőségét. A jelentős festők, többek között Giotto, Van Eyck, Tiziano, Da Vinci, Rembrandt, Vermeer, George de la Tour, Caravaggio, Manet, Ferenczy, Csontváry, Edward Hopper munkásságának ismerete, a kompozíció, a színek, a helyszínválasztás, a szereplőformálás tanulmányozása segít a képi feladatok megoldásában, ahogy később az absztrakció miértjeinek megértése, technikáinak tanulmányozása is.

A fényeknek, fény-árnyék hatásoknak a fotográfiában is meghatározó szerepük van. Ennek következtetes tanulmányozása során a 20. század jelentős fotográfusainak – többek között André Kertész, Stieglitz, Lartigue, Moholy-Nagy, Cartier-Bresson, Doisneau, William Klein, Diana Arbus – munkássága megfelelő alapot és ihletet ad. Ezekről az alkotóktól érdemes tanulni a fények használatát, az alapvető kompozíciós elemeket, a szereplőábrázolást.

A megközelítések különbségeiből lehet elkezdeni a szemlélet kialakítását, ami tovább folytatódik az iskolateremtő operatőrök műveinek tanulmányozásával. A filmtörténet és a kortárs film ismert operatőreinek, mint Mihail Kaufman, Sven Nykvist, Vittorio Storaro, Guiseppe Rotunno, Greg Toland, Darius Kondji, Roger Deakins, Miroslav Ondříček vagy Pavel Lebesev filmjeiben elmerülve, azok szakmai elemzésével versenyképes tudáshoz juthatnak a hallgatók. A magyar filmoperatőrök (Hegy Barnabás, Somló Tamás, Szécsényi Ferenc, Tóth János, Medvigy Gábor, Ragályi Elemér vagy az egri születésű Illés György) munkáinak tanulmányozásával elsajátítható a mozgóképes örökségünk, ami meghatározó ihletforrás lehet a hallgatóink számára.

A digitális világ, a mesterséges intelligencia beköszöntése óta nem könnyű megjósolni, hogy milyen irányba vezet a képalkotás fejlődése. „Hiszem, ha látom” – mondja a szólás, de ma már tudjuk, hogy nem biztos, hogy el kell hinni mindent, amit látunk. A képzés célja viszont az, hogy akár „természetes”, akár technikailag manipulált egy kép, annak valami emberi igazságot kell tartalmaznia. A tiszta gondolat láttatása a feladat.

Gózon Francisco – Borbás István

4.8. Dokumentumfilm munkák

A dokumentumfilmzés, a dokumentumfilm műfaji lehetőségeinek megismerése, gyakorlata nemcsak a dokumentumfilm órákra korlátozódik, hanem szóba kerül az animációs filmmel és a játékfilmmel kapcsolatban is, hiszen a dokumentumfilm csak a mozgókép többi területének kontextusában értelmezhető. Ennek megfelelően dokumentumfilmek, az ehhez kötődő elemzések és gyakorlatok különböző tantárgyak repertoárjában is szerepelhetnek (filmírás, filmanatómia, filmtörténet, filmelemzés, animáció stb.). Az így megszerzett tudás, tapasztalat mégis leginkább a dokumentumfilm-órákon összegződik, rendszereződik, válik alkotássá.

A dokumentumfilm képzés legfőbb célja a műfaj összetettségének megismerése, az alkotói folyamat sajátosságainak megértése, alkalmazása: a téma felismerése, megfogalmazása, a téma megkutatása, információk gyűjtése, a forgatás megtervezése, lebonyolítása, a mű végső formába öntése. Mindezekhez társul a fontos és műfaji szempontból sajátos és tipikus alkotások, alkotók megismerése.

A képzésben jelentős szerepet kapnak a terepen végzett gyakorlatok. Ezek egy része a tanév időkeretein belül kap helyet, ehhez társulnak a nyári műhelyek (Slow Film Workshop, dokumentumfilmkészítő módszertani tábor, Fényíró tábor), melyek helyszíne változó. Ezek elsődleges célja, hogy a hallgatók a komfortzónájukból kilépve felkutassák és feldolgozzák az adott település adta témákat, majd leforgassák a filmjeiket.

A tanórák és terepgyakorlatokhoz kötött gyakorlatok segítenek abban is, hogy kiderüljön, ki képes olyan dokumentumfilm készítésére, amely megállja helyét, versenyezhet hazai és nemzetközi fesztiválokon.

A tanórák

A tanórák elsődleges feladata a dokumentumfilm műfaji kérdéseinek, gazdagságának megismertetése. Ennek legfontosabb módszere az összehasonlító elemzés. Az elemzések egy-egy témán belül különböző rendeltetésű, műfajú alkotások megnevezéséhez kötötten zajlanak (pl. egy téma a híranyagban, bulvárdokumentarista stílusban készült anyagban, dokumentumfilmben).

Másik fontos feladat a dokumentumfilm készítésének módozataival való szembesülés, az alkotói hozzáállás, a stílus kérdése. Ebben a folyamatban eljutunk a megfigyelői pozícióból készült dokumentumfilmekről (például Szergej Dvorcevoj: *Kenyérnap*, 1995) a rendezett jeleneteket tartalmazó dokumentumfilmekig (Dárday István: *Jutalomutazás*, 1974), de kitekintünk a dokumentarista játékfilmek irányába is (Szomjas György: *Falfűró*, 1985), illetve a dokumentarizmus egyéb

megjelenési módjaira (Huszárik Zoltán: *Elégia*, 1965, *Amerigo Tot*, 1969, Tímár Péter: *Moziklip*, 1987).

A tanórai keretek elsősorban kisebb gyakorlatokra biztosítanak lehetőséget. Ezek közül a legfontosabbak egy ember és környezetének, illetve a tevékenykedő embernek a fotódokumentálása. A másik gyakorlat a beszélgetések és interjúk kezdeményezésének, lebonyolításának módszertani kérdéseit tisztázza. Ekkor kap erősebb hangsúlyt a dokumentumfilm alkotó felkészültségének, magatartásának, hozzáállásának, szándékának kérdése. Ezen keresztül jutunk el az objektivitás kérdéséig.

Ebben a szakaszban is fontosnak tartjuk teljes dokumentumfilmek, ritkábban részletek elemzését. A vetítések kapcsán ismerik meg a hallgatók a különböző körülmények között lezajló dokumentumfilm forgatások eszközigényét, stábösszetételét, feladatait, valamint a fellelhető felvételekből és szakirodalmi forrásokból megismerhetik neves rendezők hitvallását, véleményét, tapasztalatát a dokumentumfilmhez illetően.

A harmadév első félévében kétszemélyes stábokban készülnek dokumentumfilmek. A tanórákon a stábok bemutatják, hol tartanak a téma felkutatásában, megismerésében, a kivitelezés folyamatában. Ezen órák kétharmada személyes konzultáció a stábokkal, egyharmada a szak- és évfolyamtársak előtt lezajló beszámoló. A féléves munka értékelésének alapját a téma feltárását bizonyító dokumentáció és az elkészült film együtt képezik. De azt az elvet követjük, hogy olykor az út bejárása (a téma feltárása, a filmterv elkészítése) fontosabb, mint a cél (a vágott anyag) elérése. Tapasztalatunk alapján kijelenthetjük: nem feltárt, megismert témából csak felületes „végtermék” jöhet létre.

A tanórákon kívül

A filmklubok, filmbemutatók tematikája is tartalmaz dokumentumfilmeket. A vetítések gyakran filmbemutatókká válnak. Ilyenkor mód nyílik a hallgatók számára, hogy a filmek alkotóinak kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az alkotók munkamódszereit, a terepen zajló munka egy-egy vetületét.

A workshopok többnyire nemzetközi, a diákok főleg Európából érkeznek, de nem ritkák a tengerentúli résztvevők sem. A workshopok legnagyobb hozadéka a nemzetközi összehozás lehetősége, a nemzetközi kapcsolatok, szakmai együttműködés építése, ápolása. Lehetőség adódik külföldi hallgatókkal közös munkára, az idegen nyelvű kommunikációra.

A workshopok legtöbbször filmfesztiválok részeként szerveződnek. A fesztiválok nemzetközi szereplőkkel vethetők össze az intézetünkben készült hallgatói filmek, köztük dokumentumfilmek. A nemzetközi összetétel miatt érdekes egy-egy téma többfajta megközelítése.

A módszertani táborok más-más helyszínen, többnyire vidéken zajlanak. Tanév közben nem nagyon adódik olyan lehetőség, hogy a hallgatók a komfortzónájukon kívüli jelenségekkel, kérdésekkel közvetlenül szembesüljenek, ezt hivatottak kiegyenlíteni a terepmunkák.

A táborok előkészítése a tanév folyamán zajlik. Elérhető források alapján tájékozódhatnak a hallgatók az adott településsel kapcsolatban, de a terepen kell a megszerzett tudást érvényesíteni. A hallgatók itt szembesülhetnek leginkább a dokumentumfilmzés szépségével, összetettségével, a kapcsolatteremtés, a személyes kommunikáció fontosságával, a téma felismerésének és megfogalmazásának, feldolgozásának nehézségeivel, majd a forgatáskor adódó váratlan pillanatokkal, hiszen a szereplők itt nem ismerősök, rokonok, diáktársak, barátok. Egyszóval a diákok szembesülnek élethelyzetekkel, emberi sorsokkal, közösségekkel, társadalmi kérdésekkel.

A versenyek, fesztiválok célja a megmérettetés, a tapasztalatszerzés, a tanulás. Azokat a fesztiválokat részesítjük előnyben, ahol a pályázó nemcsak egy helyezéssel szembesül, hanem ahol a szakavatott bírálók véleményüket, tanácsaikat is megosztják a nevező hallgatókkal.

Tóth Tibor

4.9. Animációs munkák

Az animációs tantárgyak szakunk átfogó jellégéből értelmezhetők a legszemléletesebben. A szak kurzusai lefedik a mozgóképes kifejezési formák mindegyikét, így az animációt is, amely a képzőművészet és a filmművészet határterületén helyezkedik el. Képzésünkben arra törekszünk, hogy megtaláljuk azt az egységet, amely az animációt, a fikciós és dokumentumfilmeket, valamint a televíziós műfajokat összeköti. Kurzusainkon a műfaj sajátosságainak megismerése mellett nagy hangsúlyt fektetünk az animáció és más művészeti területek (reklám, képzőművészet, fotóművészet, a televíziózás, a filmművészet és egyéb alkalmazott animációs területek, a népművészet, zene, költészet) közötti kapcsolat feltárására. Az animációs kurzusok segítik a hallgatók vizuális kifejezőképességének fejlődését, színesebbé és árnyaltabbá teszik azt. A képzés egyik sarokköve, hogy a mozgóképben alkotás örömét megismertessük a diákjainkkal, ennek fontos része, hogy az animáció sokféle technikájával egészítsék ki az eszköztárukat. Az analóg technikák mellett különböző 2D animációs szoftverekkel is dolgozunk az órákon, így a hallgatók analóg és digitális képkalkotói készsége egyaránt fejlődik.

A képzéseinkben a művészetek egyetemességét, átjárhatóságát, egymásra hatását hangsúlyozzuk, ezt képviseljük az animációnál is. Egyben igyekszünk kitágítani az animációs filmekkel kapcsolatban berögzült sztereotípiákat: „az

animációs filmek csak gyerekeknek szólnak”, „minden animáció rajzfilm”, „az animációs filmek viccesek”, „az animáció technikai kivitelezéshez van kötve” és egyebek. A kortárs animációs trendek, a múlt és a jelen animációs törekvései, a folyamatosan megújuló technikai és koncepcionális újítások egyaránt a kurzusok tematikájának meghatározó részei. Az órák átgondoltan kapcsolódnak össze a többi tantárgy követelményrendszerével, kiegészítik azokat, legyen szó akár elméleti vagy gyakorlati órákról. Így a filmtörténet, filmelemzés és filmesztétika mellett a filmanatómia, a vágási gyakorlatok vagy a filmhang tantárgyaknak is részét képezi az animáció.

Az egymásra épülő kurzusokon a gyorsabban kivitelezhető stop motion gyakorlatok után a hallgatók megismerkedhetnek különböző papírkivágásos, festmény- és rajzanimációs technikákkal. Az órai feladatok egy része személyre szabott, az animáció iránt fogékony hallgatókkal van mód és lehetőség az igényeik szerint összetettebb feladatok felé haladni.

Az animációs technikák mellett a gyártás előkészítésének technikái is fontos szerepet kapnak. A részletes és következetesen megtervezett storyboard és animatík, melynek alapjait szintén az animációs órákon sajátíthatják el a hallgatók, a filmes kurzusokban is segíti a csapatmunkát, és a gyártás tervezését is átláthatóbbá teszi. Az órákon olyan feladatokat valósítunk meg, amelyek teljesíthetők azon diákok számára is, akiknek nincs rajzi előképzettségük. A hallgatók létező képzőművészeti alkotások feldolgozásával, továbbgondolásával és az ezekhez köthető gyakorlatok segítségével betekintést nyernek a fotóalapú animációkba, animációs és élő szereplős kevert technikákba, így a filmes eszköztárukat új mozgóképi megoldásokkal gyarapíthatják. A különböző anyagok tulajdonságaira épülő absztrakt animációk területe mellett megismerhetik az elemek mozgásának alapvető szempontjait és eszközeit, illetve az animációban alkalmazható sajátos világítási módokat.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy az animáció iránt lelkesebben érdeklődő hallgatók a kurzusok alatt lehetőséget kapjanak az animációs technikák magas szintű elsajátítására, így ötleteiket önálló animációs kisfilmekkel meg tudják valósítani, akár egyéni, akár csapatmunkában. Ehhez rendelkezésükre áll egy hagyományos, analóg animációs eljárások megvalósítását szolgáló műhely a hozzá szükséges eszközparkkal, valamint digitális rajzablák és számítógépes terem a digitális animációs technikák elsajátításához.

A játékfilmek és dokumentumfilmek mellett animációs filmekkel is diplomáznak hallgatóink. A mindenkire vonatkozó gyakorlatok mellett tere van olyan produkciók megvalósításának, amelyek túlmutatnak az egyetemi követelményeken, és alapját képezhetik az animációs filmes szakmai továbblépésnek. Hallgatóink munkái minden évben eredményesen szerepelnek a különböző neves hazai és külföldi

fesztiválokon, bemutatókon, az OTDK-versenyen. Tapasztalataikat gyarapíthatják nemzetközi és hazai workshopokon, táborokban is.

Tóth Tibor – Traub Viktória

4.10. Televíziós munkák

Ebben az alfejezetben a televíziós munkákkal kapcsolatos három tantárgy koncepcióját foglaljuk össze.

Az első tanegység célja olyan kompetenciák kialakítása, melyek elősegítik a hírműsorok megvalósítását a téma megválasztásától a tervezésen, forgatáson, utómunkán át az adásba szerkesztésig. A második tanegység célja ugyanezeknek a kompetenciáknak a megszerzése a magazinműsorok területén, a harmadik tanegység pedig a dokumentumműsorokkal foglalkozik.

Az első tanegység tartalmát vázlatosan ismertetjük.

A televíziós műfajok megismerése. Egy hírműsor előállításának menete: a témaválasztás sajátosságai, körülményei, a téma kibontásának sajátosságai – informálódás, a forgatás körülményei és az eszközök megválasztásának kapcsolata (mikrofon, állvány, világítás, kamera, jármű, egyéb), a forgatáshoz kapcsolódó feladatok (engedélyek, kommunikációs szituációk és elvárások, interjúkészítés, vágóképezés, adatgyűjtés a helyszínen), az utómunka menete, adásba szerkesztés. A hírműsorok dokumentumai, azok alkalmazása: szinopszis, inzertlap, archiválás. A hírműsorok utómunkájának menete: a vágóprogramok megismerése, a vágás menete, a hírműsorok vágásának sajátossága – hangban vágás, felképezés, a befutó és kifutó kép szerepe.

A második tanegység tartalma következik ezután.

A magazin mint műfaj szerkesztésének sajátosságai. A magazinműsorok felépítésének elemei. A magazinműsorok fajtáinak megismerése. A magazinműsor azonosításának elemei: vizuális megjelenés, szerkesztési mód, médiaszemélyiség, műsoridő, az adás időpontja. Hasonlóságok és eltérések a magazinműsorokban. Háttérmunkák a műsorkészítésben.

A harmadik tanegység tartalmának címszavai.

A dokumentarizmus értelmezése. A művek dokumentumértékének kérdése. A dokumentumműsorok célja, feladata, fajtái, története. A bulvárdokumentarizmus jelensége. A dokumentumműsorok kapcsolata más műfajokkal. A dokumentumfilm jellemzői, műfajai. Az objektivitás kérdése a dokumentumműsorok tükrében. A dokumentumműsorok előkészítésének jellemzői: témaválasztás, adatgyűjtés, a helyszín kiválasztása, az eszközök megválasztása. A dokumentarista műsorok, filmek rendezésének és forgatásának sajátosságai.

Az órák egyrészt az elméleti alapok bemutatásával kezdődnek, ehhez a hallgatók filmbejátszásokat nézhetnek meg, majd a hallottak gyakorlati alkalmazására kerül sor a közös műhelymunka, megbeszélés során.

Ha az egyes félévek tartalmait lebontjuk, akkor témaköröket kapunk.

A hírműsorokkal foglalkozó félév témakörei:

A televíziós hírműsorok története, változása, különbözőségei. A televíziós hírműsor előállításának menete: a témaválasztás sajátosságai. A televíziós hírműsor előállításának menete: az eszközök használata. A televíziós hírműsor előállításának menete: az utómunka tulajdonságai. Gyakorlófeladat (tanórán kívüli feladat) bemutatása, értékelése. A televíziós hírműsor előállításának menete: a hírműsorok dokumentumai. A televíziós hírműsor előállításának menete: a hírműsorok sajátosságai. Vizsgamunka I.: első híryanag (tanórán kívüli feladat) bemutatása, értékelése. A televíziós hírműsor előállításának menete: stúdiómunka. Hírműsor felvétele, stúdiómunka, összegzés, értékelés.

A magazinműsorokkal foglalkozó félév témakörei:

A magazinműsorok története, változásai. A magazinműsor előállításának menete: a témaválasztás sajátosságai. A magazinműsor előállításának menete: az eszközök használata. A magazinműsor előállításának menete: az utómunka tulajdonságai. Gyakorlófeladat (tanórán kívüli feladat) bemutatása, értékelése. A magazinműsor előállításának menete: a magazinműsorok dokumentumai. Vizsgamunka I.: első magazinműsor (tanórán kívüli feladat) bemutatása, értékelése. A magazinműsor előállításának menete: stúdiómunka. Magazinműsor felvétele, stúdiómunka – előkészítés, kamerapróba. Magazinműsor felvétele, stúdiómunka. Összegzés, értékelés.

A dokumentumműsorokkal foglalkozó félév tematikájának összefoglalása: A dokumentumműsorok célja, feladata, fajtái, története. A dokumentumetűd és a portré jellemzői.

A hallgatók az egyes félévek végén 30-40 perces közös, azaz az egész csoport részvételével készülő vizsgamunkát készítenek, amelyet be kell mutatniuk az órán.

Borbás László

4.11. A szakmódszertani órák

A mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár szak rövid ciklusú vagy osztatlan képzésben részt vevő hallgatók a szakmódszertani órákon készülnek fel a tanári munkára. Ezek olyan órák, amelyeken a hallgatók valamennyi eddig megszerzett tudásukat az iskolai munka szolgálatába állítják. Az egyes képzési formákban kü-

lönböző kreditszámú szakmódszertani óra van, itt ezekre a részletekre nem térünk ki, hanem a tíz féléves forma szerkezetét vesszük alapul.

A szakmódszertani képzés első tárgyának keretei között a cél a médiatudatosság kialakításához szükséges ismeretek átadása, kompetenciák fejlesztése. A tantárgy célja megismertetni a hallgatókat a tanárok és diákok online együttműködését, kommunikációját támogató digitális kollaborációs tér, illetve oktatástechnikai újdonságok használatával, a mesterséges intelligencia kommunikációs vonatkozásaival. Cél továbbá, hogy a hallgató ismerje az új technikai lehetőségek használatának körülményeit a mozgókép és média oktatásában.

A félév során a következő témaköröket érintjük: új média – újmédia; a digitális kollaborációs tér; üzenőfal, privát cset, órai munka és házi feladat online felületen; a digitális környezet kooperációs lehetőségei: az online csoportok sajátosságainak ismerete, a virtuális térben zajló közös munka sajátosságai; tanári előadás digitális eszközök segítségével: önálló digitális tartalmak létrehozása, illetve digitális eszközök használata a pedagógiai szemléletesség növelése, a korszerű technikai lehetőségek kihasználása, valamint az előadás más oktatási módszerekkel való integrálása érdekében; a digitális eszközökkel való egyéni és közösségi tanulási módozatok; kommunikációs tudatosság – médiatudatosság; digitális információk gyűjtése: az információszerzés, a kritikai forrásfelhasználás, az eltérő nézőpontok sajátosságaiból eredő sokszínűség kezelése; digitális tartalmak strukturálása: a tanulók tanulási céljaihoz és előzetes ismereteihez való kapcsolatok kialakításának lehetőségei; digitális tartalmak előállítás: a tanulói motiváció, a kreativitás, az önkifejezés pedagógiai kérdéseinek újragondolása és alkalmazása digitális eszközök segítségével, illetve virtuális környezetben.

A második szakmódszertani tárgy keretei között a hallgatók megismerkednek a mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának történetével, oktatáspolitikai beágyazottságának jellegzetességeivel, nemzetközi gyakorlatának néhány vonatkozásával, a tantárgy önértelmezési kísérleteivel, alapvető dokumentumaival, segédanyagaival. A cél a hallgatók művelődés- és oktatástörténeti ismereteinek fejlesztése, nevelésméleti jártasságának bővítése, az alapvető szakirodalom és az oktatáspolitikai dokumentumok tanulmányozásához szükséges készségek fejlesztése. Mindehhez a következő módszereket használjuk: dokumentumelemzések, dokumentumok kritikai értelmezése, a szakirodalom értő feldolgozása.

Az alábbiakban azokat a feladatokat ismertetjük, amelyeket a hallgatók a félév során kidolgoznak, illetve ismertetnek a csoport többi tagjaival.

Az első feladat: óratervek elemzése. A hallgatók korábbi óraterveket kapnak, amelyeket a következő szempontok szerint kell ismertetniük és elemezniük: Értelhető-e a tervezet fejléce? Pontos-e a pedagógiai cél megfogalmazása? Átlátható-e a tervezet szerkezete? Milyen szemléltetést alkalmaz a tervezet? Hogyan oldja

meg a szerző a tanulók munkáltatását? Hogyan van összekapcsolva a tervezet a NAT-tal?

A második feladat: egy oktatási segédanyag (tankönyv, feladatgyűjtemény, internetes tananyag) vagy a médiaoktatáshoz kapcsolható intézmény, civilszervezet, szakmai szervezet, internetes tanári műhely bemutatása. A kiadvány vagy az intézmény kiválasztásához a hallgatók listát kapnak segítségül. A segédanyagok bemutatásának szempontjai: tudnivalók a szerzőkről és a kiadóról, tudnivalók a kiadvány mögött álló szervezetről, az anyag jellege, műfaja, milyen korosztály használhatja, a leckék jellege, tematikai-tartalmi kérdések, az anyag módszertani megformálása, ötletek az anyag felhasználásához. A szervezet bemutatásának szempontjai: az adott szervezet vagy intézmény tevékenysége, eredményeinek felhasználása az oktatásban.

A harmadik feladat az alapvető oktatáspolitikai dokumentumokhoz kapcsolódik: a hallgatók a kerettanterv mozgóképkultúra és médiaismeret fejezetének egyes részeit ismertetik és értelmezik.

A negyedik feladat: egy választott ország mozgókép- és médiaoktatásának bemutatása. A feladathoz a hallgatók szakirodalmat és szempontsört kapnak.

A szakmódszertannal foglalkozó harmadik tárgy céljai: a hallgatók megismertetése a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy óráin végzett médiaszöveg-elemzés alapvető módszertani eljárásaival. A félév során egy tízperces mikrotanítási gyakorlatot kell a hallgatóknak megtervezniük, illetve ezt az órát kipróbálják a csoport tagjainak körében. A tervezet tartalma: a tankönyvi szöveg feldolgozásának lépései, a feladatok elvégzésének módja és lépései, a szemléltetés forrásai és módja, a tanulói tevékenység szervezésének eljárásai. A tervezet mellékletei a diákoknak szánt segéd- és szemléltetőanyagok: a bejátszások forrása, táblázatok, ábrák, képek, újságcikk kivágások. A tankönyvi leckét a Nagy Péter – Szíjártó Imre szerzőpáros tankönyvéből veszik a hallgatók.

A negyedik félévben tulajdonképpen a harmadik félévben kidolgozott mikrotanítási tervet fejlesztjük tovább, de ezúttal teljes órát kell tervezni és megtartani.

Szakmódszertani tanulmányaik ötödik félévében a hallgatók megismerkednek a pedagógiai értékelés eljárásaival, illetve gyakorolják ezeknek az eljárásoknak az alkalmazását a mozgóképkultúra és médiaismeret területén. A cél a pedagógiai értékelés kulcsfogalmainak elsajátítása és alkalmazása. A hallgatók a megadott szakirodalomban szereplő méréselméleti tudásanyagot a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy jellegzetességeire alkalmazzák: olyan feladatsort dolgoznak ki, amely eleget tesz a tantárgy szakmai követelményeinek, illetve a mérés-értékelés elveinek.

Szíjártó Imre

4.12. A szakmai gyakorlat

Az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem mozgóképkultúra és médiaismeret BA képzése kiemelt figyelmet fordít a televíziós műsorok és a filmek mellett a multimédiás alkotások, weblapok készítésére és filmes rendezvények szervezésére, lebonyolítására.

A mozgóképkultúra és médiaismeret BA nappali és levelező tagozatos hallgatóinak szakmai gyakorlata két részből áll: Szakmai gyakorlat I. – belső és külső, illetve Szakmai gyakorlat II. – belső és külső. A belső és külső gyakorlatot a hallgató tetszés szerinti sorrendben végezheti el egy-egy félévben.

Az alábbiakban áttekintést nyújtunk a szakmai gyakorlat céljairól, követelményeiről és lebonyolításának módjáról.

A tanegység célja olyan kompetenciák megszerzése, melyek elősegítik a mozgóképes alkotások megvalósítását a téma megválasztásától a tervezésen, forgatáson, utómunkán át a terjesztésig, illetve adásba szerkesztésig. A cél az továbbá, hogy a hallgató ismerje meg a filmes és tömegkommunikációs intézmények tevékenységét, az ott folyó munka sajátosságait, legyen nyitott az új ismeretek megszerzésére, törekedjen a szükséges jártasságok, készségek elsajátítására, készüljön fel a pályakezdésre.

A munkahelyen történő gyakorlati képzés lehetőséget ad az addig megszerzett tudás összegzésére, hiszen a hallgatók tudásukat a gyakorlatban alkalmazhatják, érdeklődésüknek megfelelő, korszerű gyakorlati tudást szerezhetnek, és kapcsolatokat építhetnek ki.

A tanegység teljesítésének követelményei vázlatosan:

A Szakmai gyakorlat I.

Az 5. félévben (őszi), lezárt negyedik félév után, június 30-tól kezdődhet. Külső gyakorlat: 160 óra a GYKER-ben lezárt jeggyel. Belső gyakorlat: 40 pont + 2 hét kötelező Líceum televíziós gyakorlat.

A Szakmai gyakorlat II.

A 6. félévben (tavaszi), lezárt ötödik félév után, január 10-től kezdődhet. Külső gyakorlat: 160 óra a GYKER-ben lezárt jeggyel. Belső gyakorlat: 40 pont + 2 hét választható Líceum televíziós gyakorlat.

A külső gyakorlat két módon végezhető el: 1. A hallgató ajánl egy intézményt, ahol dolgozik, amellyel kapcsolatban van, ahova szívesen menne stb. Az intézménytől befogadó nyilatkozatot hoz. A tanszék dönt arról, hogy az adott helyszínt elfogadja-e.

2. A rendszer ajánl egy intézményt, amely lista megtalálható az egyetem honlapján. A külső gyakorlat lehetséges terepei: a mozgóképkultúra szakhoz kapcsolódó tevékenységi körben működő intézmény, egyesület, cég stb. Országos és helyi

televíziók, közszolgálati, kereskedelmi és kisközösségi rádiók, filmgyártó cégek, mozgóképes szolgáltatásokkal foglalkozó cégek, honlapok fejlesztésével foglalkozó vállalkozások, könyvkiadók, elektronikus és nyomtatott napilapok, folyóiratok, hírportálok szerkesztőségei, rendezvényszervező irodák, produkciós irodák, PR- és reklámcégek, kulturális fesztiválok, iskolák, múzeumok, állami és civilszervezetek.

A külső gyakorlat követelményei

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemnek saját adatbázisa van a lehetséges gyakorlati helyekről, de szükség esetén a hallgató számára megadja a lehetőséget, hogy saját magának szervezzen gyakorlati helyet. Előbbi esetben a hallgatónak egyeztetnie kell a szakfelelős oktatójával és tereptanárjával, hogy elfogadható-e a gyakorlólé hely a szakmai gyakorlathoz. Ezt követően az egyetem és a külső gyakorlati hely képviselője együttműködési megállapodást köt a gyakorlati képzési feladatok ellátására és a szakmai gyakorlat biztosítására. A megállapodás többek között tartalmazza a gyakorlati hely, az egyetem és a hallgató kötelezettségeit. Az együttműködésre vonatkozó formanyomtatványt a hallgató juttatja el az általa kiválasztott és szakfelelős oktatója és tereptanárja által elfogadott helyre, majd kitöltés utána viszi be az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem gyakorlati irodájába.

Az együttműködési megállapodás és befogadó nyilatkozatok aláírását követően a hallgatónak munkatervet kell készítenie a szakmai gyakorlatának megkezdése előtt, amelyet a hallgató tölt fel a GYKER-rendszerbe.

A hallgató munkanaplót készít a gyakorlat során, amelyben a tevékenységeket, helyszínt és az időpontot nevezi meg. A gyakorlat végeztével teljesítési igazolással kell hitelesíteni a szakmai gyakorlat megvalósulását. Mindezek után a hallgatónak szakmai beszámolót kell készítenie a GYKER-rendszerben.

Utolsó lépésként a tereptanár értékeli a hallgató teljesítményét megadott szempontrendszer alapján, on-line űrlap segítségével a GYKER-rendszerben, végül pedig a tereptanár-koordinátor értékeli a hallgatót a GYKER-rendszerben a feltöltött információk alapján.

Követelmények:

A belső szakmai gyakorlat teljesítéséhez minimum 40 pontot kell elérni az adott félévben. Külső szakmai gyakorlat teljesítéséhez minimum 160 órát kell teljesíteni az adott félévben.

Drive-ba feltöltött és mappásított anyagok, összegző dokumentum kitöltése, feltöltése, megosztása. Mivel a gyakorlat teljesítése folyamatos, a beadandókat és/vagy gyakorlatokat folyamatosan fel kell tölteni a saját Google Drive-ra és a GYKER-be.

Borbás László

5. Mutatványok a diákmunkákból

A második rész zárófejezete újra a hallgatóké. A diákjaink tevékenységének nagy része mozgóképekben megjelenő eredményeket hoz, itt tehát csak olyan diákmunkák részleteit tudjuk bemutatni, amelyek nyomtatásban közölhetők.

5.1. Egy projektmunka

Vizuális kommunikációs terepgyakorlat – a falfirka

A graffiti, avagy a falfirka korunk egyik legvitatottabb jelensége. A tevékenység ellenzői rosszállónak néznek a szerintük megcsúfított házfalakra, míg a művelői a bírságokat és az esetleges letartóztatásokat figyelmen kívül hagyva tovább folytatják a firkalást. Mi okozza ezt a késztetést? Hozzánk hasonlóan valószínűleg ősünk is kicsinek és jelentéktelennek érezték saját létezésüket a hatalmas, gyorsan változó világban. Gondolataink, személyiségünk egy része viszont halálunk után tovább élhet a hátrahagyott alkotásainkban, bizonyítva ezzel létezésünket az utánunk következő generációknak. A kopár, szürke nagyvárosi falak beborítása vidám színekben pompázó, absztrakt ábrákkal értelmezhető a közösség komfortérzetének elősegítésére tett erőfeszítésként is.

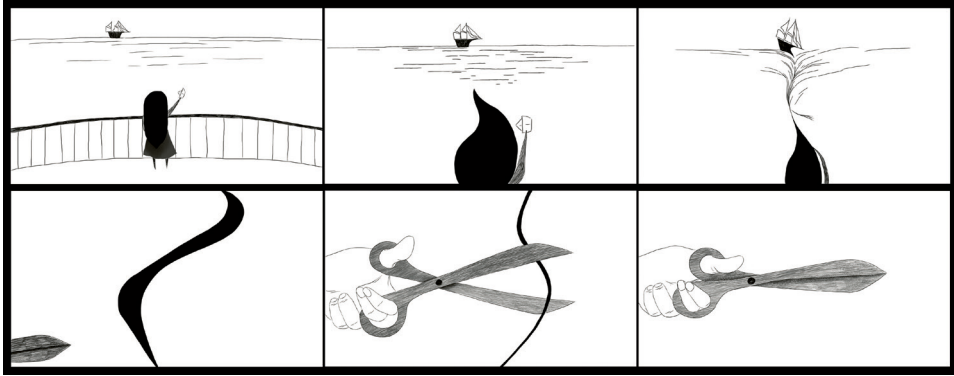
29. kép: Egy projektmunka

Forrás: Baranyi Bernadett – Gömöri Zsófia Emma

5.2. Egy animációs film anyagai

Nagy Tünde *Ház a tengeren* című animációs filmjéből mutatjuk meg a storyboard egy kockáját, illetve a látványterv két elemét.

30. kép: Nagy Tünde storyboardja

31. kép: Egy kocka a filmtervből

32. kép: Egy másik kocka

5.3. Egy elméleti munka részlete

Utolsó dokumentumunk egy tanári szakdolgozat néhány fejezete, pontosabban a tartalomjegyzék és egy részlet a bevezetésből. A szakdolgozat szerzője Szegedi Barbara (média-, mozgókép- és kommunikációtanár – rajz- és vizuáliskultúra-tanár szak, 2023).

Szegedi Barbara: A TikTok a gimnáziumi tanulók körében

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
1.1. A témaválasztás	3
1.2. A dolgozat felépítése	3
1.3. Kutatási kérdések célok	4
2. Elméleti áttekintés	6
2.1. A TikTok helye a mozgóképkultúra és médiaismeret óráin	6
2.2. A TikTok és a tartalomgyártás	10
2.3. Fialatok tartalomfogyasztása a TikTokon	14
2.4. A TikTokban rejlő lehetőségek	16
2.5. A TikTok veszélyei	17
3. Interjú vizsgálat a gimnáziumi tanulók körében	19
3.1. A vizsgálat anyaga és módszere	19
3.2. A vizsgálat eredményei	20
3.3. Az interjú vizsgálat eredményeinek összehasonlítása	26
4. Tanórai megfigyelések: A TikTok használatának vizsgálata osztályszinten	28
4.1. A vizsgálat anyaga és módszere	28
4.2. A vizsgálat eredményei	30
4.3. Részösszegzés	33
5. Összefoglalás	34
6. Köszönetnyilvánítás	36
7. Irodalomjegyzék	37
8. Ábrajegyzék	42
9. Mellékletek	45

1. Bevezetés

1.1. A témaválasztás

A témaválasztásomat egy igazán egyszerű dolog motiválta: magam is tartalomfogyasztóként és tartalomgyártóként vagyok jelen a TikTok nevű alkalmazáson. A 21. században nem újkeletű az a jelenség, hogy felnőttek és diákok egyaránt az online térben osztják meg életük kisebb-nagyobb eseményeit. A digitális korszak lehetővé teszi a felhasználók számára az egyszerű és gyors információátadást.

A TikTok a Facebook és az Instagram mellett egyre elterjedtebb a tinédzserek körében. Gyors, pár másodperces videóival rengeteg embert ér el a világ számos pontján. Az alkalmazást elsődlegesen a fiatalok használják. Szakdolgozatomban ennek a közösségi felületnek a használatát vizsgálom, különös hangsúlyt fektetek a gimnáziumi tanulókra.

1.2. A dolgozat felépítése

A dolgozatom első része a bevezetés. A második fejezetben a TikTok helyét határozom meg a Nemzeti alaptantervben, áttekintést adok a TikTok lehetséges helyéről a mozgókép- és médiaoktatásban, majd említést teszek az alkalmazásban rejlő lehetőségekről és veszélyekről.

A dolgozatom harmadik részében strukturált interjú vizsgálatot végzek el hat diák részvételével. A diákokat különböző évfolyamokról választom ki. A vizsgálatban részt vevő fiatalok közül egy 9. évfolyamba jár, három tanuló 11. osztályba, kettő pedig végzős. Az interjúkat egyénileg végzem el a tanulókkal. A negyedik részben a diákok TikTokon tanúsított viselkedését nézem meg közelebbről, beleértve azt, hogy ők milyen gyakran használják a platformot, kiket követnek, és miért. Mindez a mozgóképkultúra- és médiaismeret-órák összefüggésében érdekes, hiszen a tapasztalataimat szeretném felhasználni a tanári munkámban.

Úgy gondolom, hogy hasznos lehet, ha még többet tudunk az alkalmazásról, és ezt később integrálhatjuk a médiaoktatásba. Célom, hogy bemutassam egy csoport TikTok-használati szokásait, illetve a TikTok szerepét és lehetséges helyét a mozgóképkultúra- és médiaismeret-órákon.

III. A KÖVETKEZŐ TIZENÖT ÉV

M Tóth Éva – Monory-Mész András – Szijártó Imre: A jövő képe

Mi működteti a korunkban tapasztalható felfokozott érdeklődést a filmek, a mozgóképes elbeszélés különböző megjelenési formái iránt? Vannak-e meghatározó dramaturgiai összefüggések és szabályok, és melyek azok? Ezek az összefüggések érvényesek-e az internet korában? Mik a film legkisebb és nagyobb alkotóelemei, és hogyan viszonyulnak egymáshoz? Felfogható-e az egyetemes filmtörténet a mozgóképes elbeszélőmód technikai, formai és szemléleti innovációinak sorozataként? Mi a filmek befogadásának alapja, hatásuk titka? Mekkora szerepe van az emberi empátiának a filmek hatásában, esetenként katartikus erejében? Mi a titka a filmek igen plasztikus megjelenítőképességének az emberi jelenség bemutatásában? Mi a jövője a valaha vezető filmtípusnak számító egész estés nagyjátékfilmnek, vagy a formátum feloldódik a rövid lélegzetű műfajok tengerében, amelyek maguk is áldozatul esnek a „háromperces kultúra” figyelemszóródásának? Az új és még újabb technológiák milyen formában járultak hozzá a mozgóképes kifejezőmód újragondolásához? Mindezek a tapasztalatok miként használhatók fel a hallgatók saját egyéni elbeszélőmódjának kialakításában?

Nem a szűk szakmát érdeklő kérdéseket feszegetünk a fentiekben, hanem olyan jelenségeket, amelyek alapján forgatják fel az emberi kultúrát, így közvetlen hatással vannak a mozgóképről való gondolkodásra, illetve ezen keresztül az egyetemi órák gyakorlatára.

Az egyetemről kikerülő hallgatók új követelményekkel, igényekkel szembesülnek. Igen fontossá vált a jó kommunikációs készség, a csoportmunkában való részvétel, a kritikus, kreatív, innovatív megoldásokat kínáló felfogás. Egyre hangsúlyosabban használjuk az interaktív prezentációs módszereket, önálló és csoportos feladatokkal vonjuk be a hallgatókat a munkába, illetve elvárjuk tőlük a kezdeményezést, azaz az új szempontok kidolgozását. Ilyen módon az „állítsd elő a saját tananyagodat” gondolatát valósítjuk meg, azaz a mozgókép természetének tanulmányozásában nagy szerepet szánunk a saját alkotásoknak, a gyakorlat felismertető erejének. Előnyben részesítjük a kortárs filmkészítés eredményeit, alkotásait, megpróbálunk lépést tartani az állandóan változó világunk filmekben is megmutatkozó tendenciáival.

Hogyan tájékozódj, hogyan keress az internet dzsungelében, hogyan gyűjts cél tudatos adatot, példát, ismereteket, lehetséges megoldásokat, mintákat? Hogyan ismerd fel saját erősségeidet, esetleges hiányosságaidat? Hogyan formáld a saját víziódat, terveidet, hogyan készítsd elő őket, hogyan forgass, hogyan alakíthatod

ki az anyagod végső formáját? Mit kell még tudnod az elérhető és a folyamatosan megjelenő új eszközökről, technikai lehetőségekről, a költségvetésekről, a stáb szervezéséről, logisztikáról, a filmiparról, a terjesztésről? Ezek már szakmaibb ügyek, ezek köré a kérdések köré kell építenünk az egyetemi munkánkat.

Gondolkodásunkat a továbbiakban bizonyára meghatározza a rohamosan terjedő mesterséges intelligencia, az MI, azaz AI – az Artificial Intelligence. Csak elképzeléseink lehetnek a polgári alkalmazást megelőző katonai kísérletek feltehetően háborzongató eredményeiről, annyit azonban már most leszögezhetünk, hogy ez az új fejlesztés egy újabb és igen nehezen kezelhető jelenséget erősít fel, nevezetesen a valóság feloldódását, a tények relativizálását, a hamis hírek elszaporodását, a tudományos összefüggések, a tények leértékelődését. A közgondolkodás töredezetté válik, különböző, saját elképzeléseket, hiedelmeket hirdető zárt csoportokra bomlik, melyek gyakorta szemben állnak egymással, a tényleges kommunikáció tulajdonképpen megszűnik közöttük. Megeshet, hogy a 21. századi társadalmak védekezőrendszere mond csődöt a manipuláció mind általánosabb, hatékonyabb és egyre kifinomultabb gyakorlatával szemben. Tanácstalannul szembesülünk a mesterséges intelligencia által előállított, a fizikai valóságban rögzített képekhez megtévesztően hasonló képsorokkal egy bizalmatlansággal, gyanakvással és fel-feltörő agresszivitással teli világban.

Miközben saját magunk is naponta megküzdünk az egyre átláthatatlanabb, katonikusabb információs özönnel, a valós és hamis közlések megkülönböztetésével, a tények és vélemények szétválasztásával, azt kell látnunk, hogy a 21. századi egyetemek feladata és felelőssége egyre inkább az analitikusan, kritikusan és innovatív módon gondolkodó hallgatók képzése.

Mit tudunk ajánlani a hallgatóinknak? Megpróbálunk szembesülni a tanácstalansággal, hiszen a fentiek ellenére hiszünk az emberi józanságban és alkotóerőben. A projektekre alapozott, egyéni, személyre szabott, mentori támogatással megvalósuló oktatás felé tartunk. Bátorítani kívánjuk az egyéni, eredeti elképzelések csoportmunkában való kidolgozását. Szeretnénk mélyíteni az empátikus megközelítést, az elemző, kritikus gondolkodást, szeretnénk felkínálni lehetséges megoldásokat.

A filmbetétként is felhangzó slágerszöveggel ellentétben talán mégis sejtethetjük a jövőt, de felkészülni rá csak akkor leszünk képesek, ha a következő tizenöt éven túl is megőrizzük a szemünk, az agyunk és a szívünk rugalmasságát.

FÜGGELÉK

Munkatársaink

Mozgókép-kultúra Tanszék (2009–2017) **(Az elnevezés 2018. július 1-ig létezett.)**

Tanszékvezető:

Szíjártó Imre 2009–2017

Oktatók:

Bollók Csaba 2009–2017
Borbás László 2009–2017
Kakasi Ágnes 2012–2014
Koltai Lajos 2013–2018
Monory-Mész András 2012–2017
Süveges Gergő 2015–2017
Szabó Gábor 2016–2020
Tóth Tibor 2009–2017
Varjasi Tibor 2014–2017
Váró Kata Anna 2010–2012
Veress József 2009–2012
Záhonyi-Ábel Márk 2014–2017

Belső óraadók: Győri Zsolt, Pólik József, Széplaki Gerda, Tóth Ágnes

Külső óraadók: Bényei Judit, Hartai László, Komenczi Norbert, Ledniczky Márton,
Ponyi László, Püski Viktória, Tóth Tihamér

Tanszéki ügyintéző: Szamosvári Mária

Kommunikációs egységek (1995–2018)

1998-tól önálló tanszék. 2002-től tanszékcsoporthoz tartozott, részei a Kommunikáció Tanszék és a Médiatudományi Tanszék. 2009-től Alkalmazott Kommunikációtudományi Tanszék, illetve Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék.

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

Oktatók:

Aczél Petra, Andok Mónika, Balázs László, Barna Béla, Bencze Lóránt, Buzinkay Géza, Csépanyi Zsolt, Demeter Márton, Gagyi Ágnes, Herzog Csilla, H. Tomesz Tímea, Madarász Judit, Martin József, Mizser Attila, Nagy Dezső, Nemesi Attila, Pólya Tamás, Strickland-Pajtók Ágnes, Széchenyi Ágnes, Varga Gyula, Viszlay Anita

Külső óraadók: Balázs Géza, Farkasházy Tivadar, Halák László, Schleicher Nóra

Irodai asszisztensek: Lóth Gabriella, Vajonné Magyarai Anikó

Mozgóképművészeti és Kommunikációs Tanszék (2018–2021)

Tanszékvezető:

M Tóth Éva 2017–2021

Oktatók:

Bacsikai Brigitta (óraadó, majd főállású) 2018–2019

Becskei Gábor 2019–2021

Bollók Csaba 2018–2021

Borbás László 2018–2021

Hejűsz Bettina 2019–2021

Madarász Judit 2018–2021

Mizser Attila 2018–2021

Mózes Gergely 2019–2021

Monory-Mész András 2018–2021

Sáry Bánk 2018–2021

Strickland-Pajtók Ágnes 2018–2021

Szabó Gábor 2018–2020

Szűjártó Imre 2018–2021

Thernesz Vilmos 2020–2021

Tóth Tibor 2018–2020 (2020–2022)

Traub Viktória 2019–2021

Varjasi Tibor 2018–2020 (a továbbiakban óraadó)

Záhonyi-Ábel Márk 2018–2021

Belső óraadók: Antal Péter, Bandis Barbara, Bók Tamás, Czeglédi Tamás, Csernai Zoltán, Csordás Georgina, DiFiorené Czipczer Rita, Dobó Marianna, Domonkosi Ágnes, Elekes Pál, Juhász István, Kiss Virág, Kvaszingerné Prantner Csilla, Ludányi

Zsófia, Mózes Krisztina, Rieder Gábor, Román Róbert, Schwendtner Tibor, Szombati Gábor, H. Tomesz Tímea, Tóth Antal, Verók Attila

Külső óraadók: Barna Béla, Fábián László, H. Szilasi Ágota, Rengei Tímea, Varjasi Tibor

Tanszéki koordinátor: Szamosvári Mária

Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet (2021-től)

Intézetigazgató:

M Tóth Éva 2021–

Intézeti koordinátor: Szamosvári Mária, intézeti asszisztens: Politzer-Sejben Tímea (2023-tól)

Intézeti technikus: Magyar Elemér (2022-től)

Mozgóképművészeti Tanszék (2021-től)

Tanszékvezető:

M Tóth Éva 2021–

Oktatók:

Bak Zsuzsanna 2021–

Balogh Máté 2023–

Becskei Gábor 2021–

Bollók Csaba 2021–

Borbás László 2021–

Hejűsz Bettina 2021–2023

Monory-Mész András 2021–

Mózes Gergely 2021–

Sáry Bánk 2021–

Szilágyi Fanni 2022–

Tóth Tibor 2022-től újra főállású

Traub Viktória 2021–

Belső óraadók: Antal Péter, Bedécs Péter, Bók Tamás, Czeglédi László, Csernai Zoltán, Csordás Georgina, Fejes Adrienn, Juhász István, Kis-Szabó István, Kormos Ádám, Martinné Fejér Ágnes, Mózes Krisztina, Nagy Andor, Pécsek Brigitta,

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

Prantner Csilla, Román Róbert, Vas Gábor Tamás, Veres Gábor, Verók Attila

Külső óraadók: Bacskai Brigitta, Borbás Dávid, Borbás István, Fábián László, Flaisz Vanda, Ferincz Péter, Gojdár Ákos, Gózon Francisco, Mészáros Tamás Alajos, Puzsár Zsófia, Sipos Kornél, Rengei Tímea, Szilasi Ágota, Vakli Villó Zsófia, Varjasi Tibor

Film- és Médiatudományi Tanszék (2021-től)

Tanszékvezető:

Szijártó Imre 2021–

Oktatók:

Bene Viktória 2023–

H. Tomesz Tímea 2021–

Madarász Judit 2021–

Mizser Attila 2021–2023

Strickland-Pajtók Ágnes 2021–2023

Záhonyi-Ábel Márk 2021–

Belső óraadók: Antalóczy Fanni, Bednatics Gábor, Czeglédi Tamás, DiFiorené Czipczer Rita, Dobó Marianna, Farkas Anett, Havasiné Kovács Helga, Jánk István, Kenyeres Attila, Ludányi Zsófia, Pócsik Attila, Tomori Tímea, Torma Anita, Tóth Antal

Külső óraadó: Gondán-Jancsó Orsolya

Hallgatóink OTDK-helyezései

XXIX. OTDK 2009

Tagozat	Helyezés	Szerző	A képzés típusa	A pályamunka címe és műfaja	Témavezető	A témavezető beosztása
Videóművészet	3.	Zagyva Zoltán	BA	32 – kis-játékfilm	Borbás László	főiskolai tanársegéd

XXXI. OTDK 2013

Tagozat	Helyezés	Szerző	A képzés típusa	A pályamunka címe és műfaja	Témavezető	A témavezető beosztása
Videóművészet	2.	Bóta Dániel	BA	ETA – kis-játékfilm	Bollók Csaba Borbás László	főiskolai docens főiskolai tanársegéd
Filmtudomány	3.	Osgyáni-Kovács Kitti	BA	Romaábrázolás dokumentumfilmekben – elméleti dolgozat	dr. Szijártó Imre	főiskolai tanár

XXXII. OTDK 2015

Tagozat	Helyezés	Szerző	A képzés típusa	A pályamunka címe és műfaja	Témavezető	A témavezető beosztása
Videóművészet	1.	Vincze Alina	BA	Három – kísérleti film	Bollók Csaba	főiskolai docens
Animáció	2.	Szetlik Péter	BA	Doboztörténetek – animációs film	dr. Tóth Tibor	főiskolai docens

XXXIII. OTDK 2017

Tagozat	Helyezés	Szerző	A képzés típusa	A pályamunka címe	Témavezető	A témavezető beosztása
Filmművészet	1.	Mitlasóczki Gergő – Pazsitka Ákos	MA	Magunk vagyunk – dokumentumfilm	dr. Tóth Tibor	főiskolai docens
Filmművészet	2.	Mitlasóczki Gergő – Pazsitka Ákos	MA	Lili is currently offline – kis-játékfilm	dr. Monory-Mész András	főiskolai docens
Animáció	2.	Zángó Fruzsina	BA	Ébredés – animációs film	dr. Tóth Tibor	főiskolai docens
Filmművészet	különdíj	Karkecz Gergő Imre	BA	Unbalance – kísérleti film	Borbás László	főiskolai tanársegéd

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

XXXV. OTDK 2021

Tagozat	Helyezés	Szerző	Képzés típusa	A pályamunka címe	Témavezető	A témavezető beosztása
Mozgókép	2.	Virvas Dóra	BA	<i>Janó</i> – dokumentumfilm	Bollók Csaba	főiskolai docens

XXXVI. OTDK 2023

Tagozat	Helyezés	Szerző	Képzés típusa	A pályamunka címe	Témavezető	A témavezető beosztása
Animáció	1.	Nagy Tünde	BA	<i>Ház a tengeren</i> – animáció	Traub Viktória	egyetemi tanársegéd
Mozgókép	2.	Tímár Zoltán Krisztofer	BA	<i>Egy borús nap</i> – kisjátékfilm	Bollók Csaba	egyetemi docens

Hallgatói munkák fesztiváldíjai*

2010

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Szítás Janka	<i>Séta</i>	animációs film	Délkelet-magyarországi Független Filmszemle Szeged	különdíj	Tóth Tibor	
Eged Dávid	<i>DIRT</i>	dokumentumfilm	II. Eszterházy Filmnapok	fődíj	Tóth Tibor	

2011

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Bóta Dániel	<i>Kívül tágasabb</i>	dokumentumfilm	FFeST V. Nemzetközi Diákképzési Fesztivál Sapientia Egyetem, Kolozsvár	fődíj	Bollók Csaba	

2012

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Tisza Balázs	<i>Játszma</i>	animációs film	Kelet-Szlovákiai Amatőr Filmszemle, Kassa	1. helyezés	Tóth Tibor	

2014

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Pazsitka Ákos	<i>Palackozott élet</i>	animációs film	Eszterházy Film- és Médianapok	1. helyezés	Tóth Tibor	

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2016

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Mitlasóczki Gergő – Pazsitka Ákos	<i>Magunk vagyunk</i>	dokumentum-film	20. Faludi Nemzetközi Amatőrfilmszemle, Budapest	1. helyezés	Tóth Tibor	A film OTDK-díjat is nyert.
			II. Magyar Speciális Független Filmszemle, Budapest	nagydíj		
			23. Országos Diákfilmszemle, Budapest			
			62. Országos Függetlenfilm Fesztivál	a legjobb dokumentum-film		
				dokumentum-film kategória II. díj		

2017

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Mitlasóczki Gergő – Pazsitka Ákos	<i>Lili is currently offline</i>	kis-játékfilm	Totál Plán 4. Celldömölki Függetlenfilm Fesztivál XIII. Göcsej Filmszemle	játékfilm 1. díj kisjátékfilm 2. helyezés	Mono-ry-Mész András	A film OTDK-díjat is nyert.
Zángó Fruzsina	Ébredés	animációs film	Kecskeméti Animációs Filmfesztivál	a zsűri oklevele	Tóth Tibor	
Geda Viktor	<i>Most már alig vagyunk</i>	dokumentum-film	Cégér Wekerlei Film-fesztivál, Budapest Slow Film Fesztivál	3. helyezés különdíj	Tóth Tibor	
Bicsák Boglárka – Rengei Máté	<i>Rózse / Cold twigs</i>	kis-játékfilm	Zsigmond Vilmos Filmfesztivál, Szeged	közönségdíj		A stáblistán nincs konzulens.

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2018

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Bella Ferenc	<i>Tömegközlekedés buszon</i>	animációs oktatófilm	Demokratikus Ifjúságért Alapítvány Youth2Youth társadalmi innovációs verseny, Szeged	1. helyezés	Tóth Tibor	
Timkó Imre	<i>Magamba zárva</i>	kisjátékfilm	First-Time Filmmakers Showcase Filmfesztivál, London UNICA Union Internationale du Cinéma, Hollandia Gold Movie Awards, Egyesült Királyság European Cinematography AWARDS (ECA), Egyesült Királyság 63. Országos Függetlenfilm Fesztivál V. Savaria Film-szemle XIV. Göcsej Film-szemle II. Ceglédi Film-fesztivál Polifilmfeszt 15. Vas-Film Fesztivál	the best shortfilm kategóriadíj Best lighting, Médaille de bronze Best Cinematography Awards Best Cinematography Awards Mediawave díj kisjátékfilm 2. helyezés kisjátékfilm 1. helyezés kisjátékfilm 1. helyezés kisjátékfilm 1. helyezés a legjobb kisjátékfilm	Monory-Mész András	

Hallgatói munkák fesztiváldíjai

2019

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Kurucz András	<i>Leányfa</i>	kísérleti és analóg film	Slow Film Fesztivál	1. helyezés	Bollók Csaba	
Gál Tamás	<i>Szeretünk itt élni</i>	dokumentumfilm	Cégér Wekerlei Filmfesztivál, Budapest Lakitelki Filmszemle	1. díj 1. díj szociográfia kategória	Tóth Tibor	

2021

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Arany Gergő	Proximity	animációs film	ATAFF	2. helyezés	Traub Viktória	

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2023

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Nagy Tünde	<i>Ház a tengeren</i>	animációs film	a Filmjus Alapítvány forgatókönyvírói pályázata	a pályázat díjazottja	Traub Viktória	
Timár Zoltán Krisztián	<i>Egy borús nap</i>	kis-játékfilm	10. Malter Filmfesztivál	különdíj	Bollók Csaba	
Flaisz Vanda	<i>Még egyszer utoljára</i>		10. Malter Filmfesztivál	különdíj	Bollók Csaba	
Zupkó Krisztina – Biri Máté	<i>Chankú Lúta – Vörös út</i>	dokumentumfilm	29. Diákkfilmszemle Student World Impact Film Festival 25. Faludi Nemzetközi Filmszemle Paradise Film Festival Totál Plán Independent Film Festival Vas-Film – Vas megyei Függetlenfilm Fesztivál VII. Ceglédi Filmfesztivál V. AMiK 30. Alexandre Trauner ART/Film Fesztivál	fődíj Honorable Mention a legjobb diákkfilm Honorable Mention Best Character: Tóth Viktor a legjobb portréfilm felnőtt dokumentumfilm 2. helyezett a legjobb film diákkfilm 2. helyezett	Rengei Tímea	

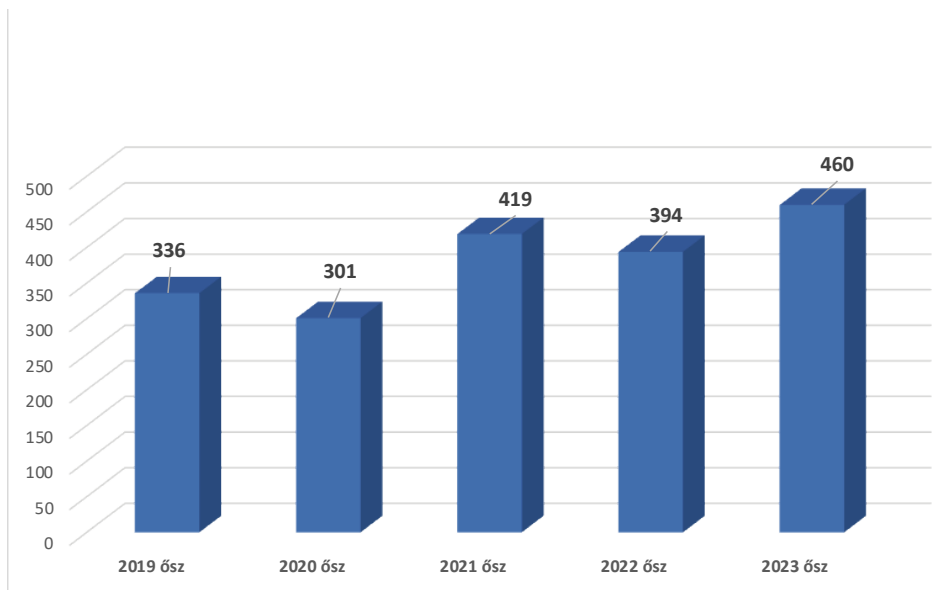
2024

A munka alkotója	A munka címe	A munka műfaja	A rendezvény	Eredmény	Konzulens	Megjegyzés
Poscher Dominik	<i>Buborék</i>	dokumentumfilm	Total Plan Független Filmfesztivál	különdíj	Szilágyi Fanni	

*Dudás Balázs és Karácsony Péter munkáinak díjait a 8.2. *Így jöttünk – végzett hallgatónk a pályájukról* című fejezetben közöljük.

Hallgatói létszámok

Az intézet hallgatóinak összlétszáma – 2019–2023

Az intézet hallgatóinak létszáma szakonként – 2020–2023

2020 ősz

szakok	nappali	levelező	összes
Képzőkötés (mozgóképkultúra és média) BA	124	34	158
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	4	8	12
Kommunikáció- és médiatudomány BA	8	9	17
Tanári (4 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	-	2	2
Tanári (10 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	26	36	62
Televíziós műsorkészítő FOSZ	39	11	50
Összesen	201	64	301

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2021 ősze

szakok	nappali	levelező	összes
Képzéskészítés (mozgóképkultúra és média) BA	97	32	129
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	56	23	79
Kommunikáció- és médiatudomány BA	34	14	48
Tanári (4 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	-	12	12
Tanári (10 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	56	22	78
Televíziós műsorkészítő FOSZ	45	28	73
Összesen	288	131	419

2022 ősze

szakok	nappali	levelező	összes
Képzéskészítés (mozgóképkultúra és média) BA	60	20	80
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	85	38	123
Kommunikáció- és médiatudomány BA	33	9	42
Tanári (4 féléves Média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	-	7	7
Tanári (10 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár; mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár)	46	20	66
Televíziós műsorkészítő FOSZ	51	25	76
Összesen	275	119	394

2023 ősze

szakok	nappali	levelező	összes
Képzéskészítés (mozgóképkultúra és média) BA	43	14	57
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	127	51	178
Kommunikáció- és médiatudomány BA	55	25	80
Tanári (4 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	-	7	7
Tanári (10 féléves média-, mozgókép- és kommunikációtanár; mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár)	43	16	59
Televíziós műsorkészítő FOSZ	56	18	74
Művészeti instruktorképzés MA (mozgóképművészeti instruktorképzés specializáció)	5	-	5
Összesen	329	131	460

A szakjainkon végzett hallgatók – 2010–2024

Szak	A végzettek száma

2010

Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	9
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	8
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	23

2011

Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	18
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	2
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	1
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	33

2012

Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	33
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	10
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	17

2013

Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	33
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	7
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	15

2014

Mozgóképművész MA	2
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	20
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	7
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	2
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	5

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2015

Mozgóképművész MA	6
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	24
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	7
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	4
Televíziós műsorkészítő FOSZ	2

2016

Mozgóképművész MA	4
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	37
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	6
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	1
Televíziós műsorkészítő FOSZ	1
Médiatechnológus asszisztens FOSZ	1

2017

Mozgóképművész MA	1
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	22
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	3
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	1
Televíziós műsorkészítő FOSZ	8

2018

Mozgóképművész MA	2
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	23
Kommunikáció- és médiatudomány BA *	13
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	3
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár másoddiplomás	1
Televíziós műsorkészítő FOSZ	11

2019

Mozgóképművész MA	3
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	5
Kommunikáció- és médiatudomány BA	9
Média-, mozgóké- és kommunikációtanár osztatlan	1
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	5
Televíziós műsorkészítő FOSZ	12

2020**

Képzés (mozgóképkultúra és média) BA	13
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	70
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Kommunikáció- és médiatudomány BA	74
Média-, mozgóké- és kommunikációtanár osztatlan	13
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	5
Televíziós műsorkészítő FOSZ	14

2021

Mozgóképművész MA	1
Képzés (mozgóképkultúra és média) BA	33
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	2
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Kommunikáció- és médiatudomány BA	6
Média-, mozgóké- és kommunikációtanár osztatlan	14
Mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár MA	1
Televíziós műsorkészítő FOSZ	17

2022

Képzés (mozgóképkultúra és média) BA	16
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	1
Kommunikáció- és médiatudomány BA	3
Média-, mozgóké- és kommunikációtanár (4 féléves)	1
Média-, mozgóké- és kommunikációtanár osztatlan	5
Televíziós műsorkészítő FOSZ	17

Másfél évtized mozgókép | FÜGGELÉK

2023

Mozgóképművész MA	1
Képzalkotás (mozgóképkultúra és média) BA	35
Mozgóképkultúra és médiaismeret BA	2
Mozgóképkultúra és médiaismeret minor	1
Kommunikáció- és médiatudomány BA	11
Média-, mozgóképf- és kommunikációtanár osztatlan	15
Televíziós műsorkészítő FOSZ	23

2024 januárja

Képzalkotás (mozgóképkultúra és média) BA	6
Kommunikáció- és médiatudomány BA	2
Média-, mozgóképf- és kommunikációtanár osztatlan	5

* A kommunikáció- és médiatudomány BA adatait 2018-tól, azaz attól az évtől közöljük, amikortól a szak gondozását mi végezzük.

** 2020-ban a hallgatók nyelvvizsga hiányában is megkaphatták a diplomájukat.

FORRÁSOK

Nyomtatott források

- Borbás László: *Líceum Televízió – az oktató televízió. Hatásvizony-elemzés.* Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet. Konzulens tanár: Bodó László tudományos munkatárs. A Művelődésszervező egyetemi kiegészítő szakon készült szakdolgozat. Pécs, 2005.
- Hidy Pálné: A mozgókép- és médiaismeret oktatása az egri művelődésszervező szak keretei között. In: [szerk. nélkül]: „*A főiskolai filmoktatás és a hallgatók filmízlése*” című országos konferencia. Eger, 2000. november 30. – december 1. Eszterházy Károly Főiskola, Közművelődési Tanszék, 2000. [kiadó nélkül]. 3–6. p.
- Hidy Pálné – Szűk Balázs – Veress József – Tóth Tibor: Az egri Eszterházy Károly Főiskola film- és videókultúra-közvetítő képzése. In: Szűk Balázs (szerk.): „*Képben vagyunk?*” *Mozgókép- és médiaismeret a felsőoktatásban.* Konferencia 2003. június 30–31. Eger, 2003. Moziüzemeltető Kulturális Alapítvány. 9–15. p.
- H. Tomesz Tímea – Balázs László: Kommunikáció tudatosan. Emlékezés H. Varga Gyulára. *Anyanyelv-pedagógia*, XV. évfolyam, 2022. 1. szám
<https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=950>
- H. Varga Gyula: Modul rendszerű kommunikáció szakos oktatás az egri főiskolán. *Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei* (Új sorozat 29. köt.). Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Scientiarum Economicarum et Socialium. Líceum Kiadó, Eger, 2002. 210–215. p.
- Kiss Lajos: Az egri Filmművészeti Nyári Egyetem történeti áttekintése a 30 éves jubileum kapcsán. In: Hidy Pálné (szerk.): *Tanulmányok a kultúra és közművelődés köréből.* Az Eszterházy Károly Főiskola Tudományos Közleményei. Új sorozat XXX. kötet. 2003. 137–141. p.
- Kováts Ildikó: A kommunikációs szakképzés nemzetközi tapasztalatai. Beszámoló a kommunikációs oktatási profilok és tendenciák című nemzetközi szemináriumról. In: *Jel-Kép* 1996/1, 47–52.
- Szójártó Imre: Filmoktatás az Eszterházy Károly Főiskolán. In: *A népművelőtől a közösségi művelődés tanáráig.* Szerk.: Simándi Szilvia. Líceum Kiadó, Eger, 2015. ISBN 978-615-5509-30-8 121-131. oldal

Internetes források

A Mozgóképkultúra Tanszék honlapja: <http://mozgokepultura.ektf.hu/>

A régi egyetemi honlap: <https://archivum.uni-eszterhazy.hu/hu>

A Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék régi honlapja: <http://media.ektf.hu/>

A Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet jelenlegi honlapja: <https://uni-eszterhazy.hu/mki>

Szóbeli forrás

Tóth Tibor interjúja Hauser Zoltánnal, az Eszterházy Károly Főiskola egykori rektorával. Az interjú készítésének helye Eger, időpontja 2023. július 24.

Az egyetemi nyilvánosság fórumai

Líceumi Paletta: <https://palettaonline.uni-eszterhazy.hu/>

A Líceum Televízió archívumának anyagai: <https://www.youtube.com/@LTVAnno/videos>

A Líceum Televízió régi műsorai: <http://www.liceumtv.hu/anno/index.php>

A Líceum Televízió adásai: <http://liceumtv.hu/>

Az Eszterházy Podcast adásai: <https://uni-eszterhazy.hu/eszterhazypodcast>

Összefoglalás

Másfél évtized mozgókép

A mozgóképzés az egri egyetemen 2009–2024

A kötet az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen és jogelődjein folyó mozgóképes és médiás képzések, illetve tanszékek történetét foglalja össze.

Tágra értelmezett tanszéktörténetet teszünk közzé, amelyben körültekintően és kiegyensúlyozott módon próbáljuk feldolgozni a médiával, a nyilvánossággal, a kommunikációval és a mozgóképpel foglalkozó egységünk pályáját.

Kötetünk három részre tagolódik, ezek rendre a múltat, a jelent és a jövőt tárgyalják. Az első rész címe *Tényképek a múltból. A Mi volt a 15 év előtt? – a kezdetek* című első fejezet tisztelgés az elődök tevékenysége előtt. A második fejezet a szervezeti egység történetét tekinti át. A harmadik fejezet azt mutatja meg, hogy a kommunikáció- és médiatudomány egységei milyen pályát jártak be. *A Líceum Televízió az oktatás szolgálatában* című fejezet a legfontosabb társintézményünk tevékenységét mutatja be. Az ötödik részben két meghatározó rendezvénysorozatot mutatjuk be, a hatodikban a filmklubozásról beszélünk, a hetedikben pedig az egyik nyári alkotótáborunkról van szó. A nyolcadik fejezetben (*A hallgatók egykor és ma*) átadjuk a szót a régi és jelenlegi hallgatóinknak: részben írásos visszaemlékezéseikre támaszkodunk, részben azokra a beszélgetésekre, amelyeket azokkal a régi diákokkal készítettünk, akik ma már a kollégáink.

A második rész a jelent mutatja be, címe *A jelenből nézve*. Az első három fejezet témája sorrendben: a jelenlegi munkatársaink tevékenységi köre, a szakjaink, illetve a hazai és a nemzetközi kapcsolataink. A negyedik fejezetben a tanárok mutatják be a szakterületük óráinak koncepcióit. Az ötödik fejezet újra a diákoké: hallgatói munkákból villantunk fel néhányat.

A harmadik rész címe *A jövő képe*.

Egyetemünk kétszázötven éves, 1774. november 4-én kezdődő történetéhez viszonyítva rövidnek tűnhet az a tizenöt év, amelyet ez a kötet összefoglal. Nekünk, az egyetemi köznyelvben mozgóképeseknek és kommosoknak nevezett közösségnek azonban sokat jelent – ilyen másfél évtizedekből rakódik össze az a két és fél évszázad, amelyre kötetünk kiadásának időszakában az egyetem valamennyi polgára visszatekint. A Mozgóképkultúra Tanszék 2009-es megalakulása tehát a történelem egésze szempontjából kicsi, de számunkra nagyon fontos esemény.

A film- és médiaoktatást nem lehet elszakítani intézményünk egyéb képzési irányaitól és fejlesztéseitől. Önmagában is összetett törekvésről van tehát szó, amelyet együtt kell bemutatni a rokon tudományterületek művelésével, a technikai beruházásokkal és a több területen folyó művészeti alkotótevékenységgel.